

СЪДЪРЖАНИЕ

Речник на използваните термини и понятия	I
Съкращения, използвани в текста.....	VI
Резюме	VIII
Част 0: Въведение	
0.1. Основание за разработване на Плана.....	1
0.2. Процес на разработване на Плана - участници, обществени обсъждания	1
0.3. Предназначение и особености на Плана	3
Част 1: Описание и оценка на защитената местност	
1.0. Местоположение и граници	4
1.1. Площ на ЗМ и на включените в нея защитени територии	5
1.2. Фондова и административна принадлежност	5
1.3. Законов статут	6
1.4. Собственост	14
1.5. Управленска структура	15
1.6. Съществуващи проектни разработки	18
1.7. Съществуващо зонироване и режими на обекта	20
Характеристика на абиотичните фактори	
1.8. Климат.	20
1.9. Геология и геоморфология	22
1.10 Хидрология и хидробиология	23
1.11 Почви	27
Биологична характеристика	
1.12 Екосистеми и биотопи	30
1.13 Растителност	
1.13.1. Местообитания по EUNIS и съответстващите им растителни съобщества	32
1.13.2. Характеристика на горско-дървесната растителност	36
1.14 Флора	
1.14.1. Нисши растения и гъби	40
1.14.2. Висши растения	42
1.14.3. Лечебни растения	43
1.15. Фауна	
1.15.1. Безгръбначни животни	45
1.15.2. Риби	47
1.15.3. Земноводни и влечуги	49
1.15.4. Птици	50
1.15.5. Бозайници	52
Културна и социално-икономическа характеристика	
1.16 Ползване на обекта и социално-икономически аспекти	
1.16.1. Видове дейности осъществявани по настоящем в парка	53
1.16.2. Селищна мрежа	53
1.16.3. Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради	54
1.16.4. Селско стопанство	57
1.16.5. Горско стопанство	60
1.16.6. Лов, риболов	62
1.16.7. Туризм, рекреация, спорт, услуги	64

1.16.9. Информираност на обществеността за обекта	65
1.17. Настоящо ползване на прилежащите територии	
1.17.1. Население и демографска характеристика	67
1.17.2. Селско стопанство	68
1.17.3. Горско стопанство	68
1.17.4. Лов и риболов	69
1.17.5. Туризм, спорт и услуги	71
1.18. Културно-историческо наследство	74
1.19. Ландшафт	74
1.20. Състояние на компонентите на околната среда	78

Първа оценка

1.21. Екологична оценка	80
1.21.1. Уязвимост	81
1.21.2. Рядкост	83
1.21.3. Естественост	84
1.21.4. Типичност	85
1.21.5. Размери	86
1.21.6. Биологично разнообразие	86
1.21.7. Стабилност и нестабилност	87
1.22. Социална и икономическа оценка	
1.22.1. Урбанизирана среда	88
1.22.2. Социално-икономически условия	91
1.22.3. Собственост	100
1.22.4. Управление	100
1.22.5. Формулиране на основните и специфични проблеми	101
1.23. Потенциална стойност на защитената територия	103

Част 2: Дългосрочни цели и ограничения

2.1. Дългосрочни цели	106
2.2. Ограничения	106

Втора оценка

2.3. Ефект на ограниченията върху дългосрочните цели	106
2.4. Потенциални възможности на ЗМКБ	115

Част 3: Норми, режими, условия и препоръки за осъществяване на дейностите.....

I. Зониране и функционално предназначение на зоните	118
II. Режими и норми общовалидни за цялата територия на ЗМКБ	120
<i>Режими и норми по зони</i>	
III. Режими и норми за зона I - сърцевинна зона	120
IV. Режими и норми за зона II – управление на биоразнообразието	121
V. Режими и норми за зона III - устойчиво ползване	122
VI. Режими и норми за зона IV -туризм и инфраструктура.....	122
<i>Препоръки за извършване на дейности на територията на ЗМКБ</i>	
VII. Поддържащи и възстановителни дейности в горите.....	123
VIII. Селскостопански дейности	123
IX. Риболов	124
X. Туризм и отдих.....	124
XI. Строителство, ремонт и реконструкция.....	124
XII. Постигане на по-висока консервационна стойност на обекта	124

Част 4: Оперативни задачи и предписания за опазване и ползване

4.1. Определяне на приоритетите	125
4.2. Оперативни задачи	127

4.3. Програми и проекти	130
I. Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в ЗМКБ.....	131
II. Управление на водите в ЗМКБ, свързано с опазване на биологичното разнообразие.....	138
III. Управление на горите, свързано с опазване на биологичното разнообразие.....	141
IV. Управление на рибарството, свързано с опазване на биологичното разнообразие.....	144
V. Управление на земеделските земи, свързано с опазване на биологичното разнообразие.....	146
VI. Управление/контрол на инвазивни видове.....	148
VII. Устойчиво ползване и управление на природни ресурси в ЗМ „Калимок-Бръшлен”.....	151
VIII. Развитие на екологичен, устойчив туризъм в и около ЗМ „Калимок-Бръшлен”	153
IX. Връзки с обществеността и природозащитно образование за ЗМ „Калимок-Бръшлен”.....	158
X. Координация на научни изследвания и публикации за ЗМ „Калимок-Бръшлен”	161
XI. Институционално развитие и обучение на персонала	162
XII. План за действие при непредвидени ситуации.....	166
4.4. Работен план	168
Част 5: Преглед на изпълнението на целите и задачите	
5.1. Преразглеждане на целите	173
5.2. Преразглеждане на задачите	176
Библиография	180

ТАБЛИЦИ,
към съответните текстове в Плана за управление

Таблица №	ТЕМА
1	Разпределение на площта по общини, земища и фондова принадлежност
2	Обобщена информация за качество на водите на територията на ЗМ „Калимок-Бръшлен” по основни хидрохимични показатели
3	Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите
4	Разпределение на дървопроизводителната площ по типове месторастене
5	Обобщени данни за броят видове животни по таксономични групи в ЗМ „Калимок-Бръшлен” и техния природозащитен статус
6	Функционално разпределение на площта на горите на територията на ЗМ „Калимок-Бръшлен”
7	Справка за действителните запаси по видове дивеч и извършеният отстрел за 2004/2005г., на територията на ЗМ „Калимок-Бръшлен”
8	Справка за улова на риба от Дунав за 2000 г. ИАРА – Русе - кг
9	Брой на издадените разрешителни за стопански риболов и количеството на уловената риба в тонове за периода 1995-2000 г. в

	<i>Дунав в участъка Свищов-Тутракан</i>
10	<i>Оценка на ограниченията и заплахите</i>
11	<i>Разпределение на зоните по площ</i>
Към част 5	<i>Схема за текуща отчетност и контрол по изпълнение на проектите, дейностите и задачите, включени в плана за управление</i>

ФИГУРИ

към съответните текстове в Плана за управление

Фигура №	ТЕМА
1	<i>Функционална структура, организационни връзки и връзки на съподчиненост между НПО ЗМ и други структури</i>
2	<i>Отговорности по охраната на земите, горите и водните площи в защитените територии</i>
3	<i>Разпореждане и учредяване на вещни права върху земи и гори</i>
4	<i>Процентното разпределение на залесената площ на ЗМКБ по дървесни видове</i>
5	<i>Разпределение на залесената площ и запаса по класове на възраст</i>
6	<i>Схема за преглед на изпълнението на плана за управление на ЗМКБ</i>

КАРТЕН МАТЕРИАЛ приложен отделно към Плана за управление

Карта №	ТЕМА
1	Вид на територията и административна принадлежност
2	Видове собственост
3	Скален фундамент
4	Хидрографска мрежа
5	Почви
6	Природни местообитания
7	Функционално зонирание

РЕЧНИК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ, ЗА НУЖДИТЕ НА НАСТОЯЩИЯ ПЛАН

АБИОТИЧЕН	отнасящ се до неживата природа
АБИОТИЧНИ ФАКТОРИ	условията на неживата природа, които действат комплексно върху организмите и имат пряко значение за живота им
АВТОХТОНЕН	местен
АНТРОПОГЕНЕН	предизвикан от човека
АНТРОПОГЕННИ ФАКТОРИ	свкупност от разнообразни човешки дейности, които действат върху живата и неживата природа
АРЕАЛ	област на географско разпространение на живи организми (вид, род, семейство и т.н.) или определен тип биотични съобщества
АСОЦИАЦИЯ	свкупност от разнородни популации с название от доминиращ вид или видове, основна класификационна единица на растителната покривка
БЕЗПОКОЙСТВО	резултата от различни човешки дейности върху дивите животни, изразяващ се в уплашено, възбудено или раздразнено състояние и невъзможност да осъществяват присъщите им поведенчески действия в заетата от тях зона. води до отрицателен за животното резултат - от изменения в поведението до напускане на естествения му район на обитаване
БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	многообразието между живите организми от всички източници, включително сухоземни, морски и други водни екосистеми и екологичните комплекси, към които принадлежат; това включва разнообразие в рамките на отделния вид, между видовете и екосистемите
БИОМ	област или група области (природно - климатична зона), които имат характерни климатични или други физически условия, необходими за развитието на приспособените към тях растения и животни и комплексите от тях; крупно системно-географско подразделение в пределите на дадена географска зона
БИОСФЕРА	свкупността от всички живи организми на земята, които непрекъснато взаимодействат със средата и с дейността си я изменят
БИОТИЧЕН	отнасящ се до живите организми и живата природа
БИОТИЧНИ ФАКТОРИ	взаимоотношенията между организмите от един или различни видове при съвместния им живот
БИОТОП	виж. местообитание на вид/територия със сходни климатични и почвени условия, заселена с определен комплекс от живи организми –биоценоза
БИОЦЕНОЗА (СЪОБЩЕСТВО)	биологична система от популации на различни видове, които са взаимно свързани и обитават определена територия с еднородни условия (биотоп)

БРАКОНИЕРСТВО	нарушаване на законовите норми за опазване на природните ценности с цел лично облагодетелстване; включва всички форми на посегателства към всички типове природни ценности, включително: - убиването, улавянето, преследването и нараняването на диви животни, вземане, пренасяне и превозване на намерени ранени и убити животни или разпознаваеми части от тях, събиране на яйца и индивиди, търговия с диви животни. - престой или движение на лица на територията на парка с извадени от калъф и сглобени гладкоцевни и нарезни пушки, огнестрелно оръжие с автоматична и полуавтоматична стрелба. браконьерството представлява престъпление по наказателно-процесуалния кодекс с изключение на маловажните случаи, които се считат за административни нарушения
ВИД	група популации, индивидите в които обменят генетичен материал свободно помежду си, но не с индивиди от популации от други видове
ВЛАЖНИ ЗОНИ	Всички територии, по определение на Рамсарската конвенция
ВОДНИ ПЛОЩИ	територии от горския фонд, поземления фонд и континенталния шелф, залети с вода
ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	усилие (във време и ресурси) за възстановяване в зт на вид или хабитат (eurosites) чрез този критерий се установява стойността на елемента: колкото по-трудно е възстановяването, толкова по-важно е опазването на съответния елемент
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	пресъздаването на цели съобщества от организми по модел на естествено възникващите
ГЕНЕТИЧНИ РЕСУРСИ	материали от растителен, животински или микроорганизмов произход, съдържащи функционални единици на наследственост и имащи реална или потенциална стойност
ГОРИ	земя, заета от горскодървесна растителност с площ над 1 дка (ЗГ, чл.2, ал1.)
ГОРСКИ ФОНД	всяка територия извън строителните граници на населените места, предназначена основно за гори и обхващаща гори, храсти, земи за залесяване, недървопроизводителни земи, посочени в единния кадастър с изключение на горите, създадени върху земи от поземления фонд (чл.2,(2),(3) от закона за горите).
ДИВА ПРИРОДА	участък от природата, който не е нарушен от дейността на човека, естествен ландшафт с характерни диви растения и животни и съобщества от тях
ДОМИНАНТЕН ВИД	вид, който преобладава по численост, оказва съществено влияние върху средата и обмена на енергия в биоценозата
ЕКЗЕМПЛЯР	всяко животно или растение от видовете в приложения 3 и 4 отЗБР, живо или мъртво; всяка лесно разпознаваема част от тялото или всеки продукт, получен от животното или растението, както и всяка друга стока, която въз основа на съпроводителен документ, опаковка, означение, етикет или друго обстоятелство може да се идентифицира като част или дериват от животни или растения от споменатите видове
ЕКОЛОГИЧЕН КОРИДОР	територия, която осигурява връзката на популации, съобщества, екосистеми или местообитания и осигурява безпрепятствената миграция на индивиди и генетичен материал
ЕКОЛОГИЧНА НИША	съвкупността от всички фактори на средата, които формират необходимите условия за съществуването на даден вид в биоценозата.

ЕКОЛОГИЧНО РАВНОВЕСИЕ	състояние на балансираност в екосистемата между биоценозата и биотопа на всички надорганизмови равнища
ЕКОЛОГИЧНА СУКЦЕСИЯ	последователна естествена смяна на една екосистема с друга под въздействието на фактори, които съществено изменят или разрушават първоначалната и се създават условия за развитието на друга екосистема, по-приспособена към новите условия
ЕКОСИСТЕМА	динамичен комплекс от растителни, животински и микроорганизмови съобщества и тяхната нежива околна среда, които си взаимодействат като функционална единица
ЕНДЕМИТ	вид, който се среща само в определен географски район
ЕСТЕСТВЕННОСТ	незасегнатост от човешка дейност; липса на окултуряване или опитомяване (eurosites)
ЗАСТРАШЕН ВИД	вид, който е заплашен от изчезване в целия си ареал или в голяма част от него
ЗАСТРАШЕН ТАКСОН	таксон, чиято численост на популациите и област на разпространение намаляват по начин, по който в определен обозрим период може да престане да се среща в дадения район (локално застрашен), в страната (национално застрашен) или на планетата (глобално, световно застрашен); съществуват подробни международно признати класификации на степените на застрашеност и критериите на определянето им
ЗАЩИТЕН ТАКСОН	таксон, поставен под режим на опазване със закон или друг нормативен документ, за който се забраняват всички действия, които могат да нанесат вреди на индивидите, на гнездата или леговищата им, на местата, които те обитават, включително безпокойство, вземане на намерени мъртви индивиди, пренасяне и т.н.
ЗОНИРАНЕ	разделяне на защитената територия на части, наричани зони, които се използват за целите на управлението, обикновено временно (продължителността на съществуването им може да бъде по-малка от периода на действие на плана). във всяка зона предписанията за управление са приблизително еднакви и се различават по тип и интензивност от тези в другите зони на плана. те могат да са свързани със законово или политически обособени територии вътре в самата зт (eurosites)
КОНКУРЕНЦИЯ	взаимоотношение между популациите, възникващо при използване на общ хранителен ресурс
КОНСЕРВАЦИОННО ЗНАЧИМ	вид или друг таксон, съобщество, екосистема, природно местообитание, признати в научно издание за застрашени в някаква степен или притежаващи съществена екологична роля (напр. включени в национални или международни червени книги или списъци, в приложения към конвенции или директиви и други подобни документи)
ЛАНДШАФТ	обособена територия, появата на някои от елементите на която е възникнала като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори
МЕСТНИ ВИДОВЕ	Видове, които са естествено разпространени в района на парка, с европейски произход
МЕСТООБИТАНИЕ НА ВИД	районът, определен от специфични абиотични и биотични фактори, в който този вид се намира в някои от етапите на своя жизнен цикъл

МОНИТОРИНГ	продължително във времето еднотипно проследяване състоянието на даден показател, фактор, структура и т.н. с цел оценка, прогнозиране, контрол и въздействие за тяхното оптимизиране; система за наблюдения/ системно събиране на данни или информация във времето при използване на една и съща методология с цел поддържане на степента на съответствие с определен стандарт или основна линия, предопределена от прегледа.
НАСАЖДЕНИЕ	гора или горски участък, заети (покрити) с горскодървесни видове или храсти.
НЕСТАБИЛНОСТ	степен на променливост на зт и отделните и елементи (EUROSITE)
ОГРАНИЧИТЕЛ (ОГРАНИЧИТЕЛЕН ФАКТОР)	дейност, фактор или действие, които могат да попречат на управляващата организация да постигне целите си (EUROSITE)
ОПАЗВАНЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ	система от правни, организационни, икономически, технически и мелиоративни мероприятия, насочени към предотвратяване и отстраняване на последствията от замърсяването и изчерпването на водите.
ОРГАНИЗЪМ	всяко живо тяло, което е съставено от съгласувано действащи органи и съществува самостоятелно. организъмът е индивид в популация от отделен вид
ОЦЕНКА	оценка на набавената информация, водеща до определяне на значението на отделните абиотични, биотични и социално-икономически фактори
ПОДВИД	подразделение на вида, което се състои от група популации, придобили в процеса на еволюцията устойчиви белези и особености, изолационни бариери от пространствен или времеви тип и други белези, по които се отличават незначително от другите групи от същия вид, но с които могат да дават плодовито потомство в природата
ПОПУЛАЦИЯ	група от индивиди на даден вид, които населяват определено пространство, взаимно се кръстосват, имат общи морфологични, физиологични и поведенчески особености и са свързани функционално помежду си/ група от индивиди с общ произход, които обменят генетичен материал помежду си много повече, отколкото с индивиди от друга подобна група
ПОТЕНЦИАЛ НА ТЕРИТОРИЯТА	възможностите на територията в екологичен, социален, културен или икономически план (EUROSITE)
ПОТЕНЦИАЛНО ЗАСТРАШЕН ВИД	вид, за който е вероятно скорошното му преминаване в категорията на застрашените видове, ако факторите, причинили заплахата продължават да съществуват
ПРЕГЛЕД	дейност, чрез която се извършва серия от количествени наблюдения като разпределение, качество, плътност и честота на природните характеристики, за да се направи оценка на зт (EUROSITE)
ПРИОРИТЕТЕН ВИД	видове, които поради своята биологическа ценност се нуждаят от специални мерки за опазване, или са определени като такива по силата на международни споразумения
ПРИРОДНО МЕСТООБИТАНИЕ	естествени или близки до естествените сухоземни или акваториални области, характеризиращи се със специфични географски, абиотични и биотични особености; типовете екосистеми, отличаващи се с определена хомогенност, характерен облик и относително еднообразни условия
ПРОГРАМА	група проекти, с които се изпълнява определена оперативна цел/цели в определен период от време
ПРОЕКТ	отделна дейност, фиксирана във времето, определена по вид и стойност. понякога се нарича задача (EUROSITE)

РАБОТЕН ПЛАН	план за действие за специфичен период от време (обикновено година и не повече от пет)
РАЗНООБРАЗИЕ	степен на разнообразие на хабитати и хабитатни структури, биологични групи и видове в регионален и национален план (EUROSITE)
РЕГУЛИРАНЕ ЧИСЛЕННОСТТА НА ЖИВОТИНСКИТЕ ВИДОВЕ	целенасочена промяна в броя на техните индивиди (увеличаване или намаляване)
РЕДКИ ВИДОВЕ	чиито популации са малки и ако не непосредствено, то косвено или потенциално са застрашени.
РЕЖИМ НА ОПАЗВАНЕ	съвкупността от разрешени и забранени действия за дадена територия, определени от закона и целите, функциите и предназначението на въпросната територия
РЕЛИКТ	таксон, който е преживял до днешно време от минали геологични епохи
РЕЛИКТЕН ВИД	вид, който в миналите геологични епохи е имал широко разпространение, а днес заема неголеми територии
РЯДКОСТ	малочисленост на популацията и ограничено териториално разпространение на вида
РЯДЪК ТАКСОН	таксон, чиято численост на популацията е сведена до минимум или има силно разпръснато разпространение; една от категориите застрашени таксони, напоследък избягвана поради трудности в категоричното ѝ определяне и припокриване с другите
СТАБИЛНОСТ	степен на устойчивост на зт и отделните и елементи към природните процеси и антропогенната намеса (EUROSITE)
СТЕНОБИОНТЕН	който живее при постоянни, непроменящи се стойности на факторите на средата
СУБДОМИНАНТ	растителен вид, който взема главно участие в състава и изграждането на определен етаж от даден фитоценоз, но е с по-малко обилие от доминантния вид във фитоценоза
СЪОБЩЕСТВО (БИОЦЕНОЗА)	система от съвместно живеещи в границите на определено пространство организми, представени от своите индивиди и популации; може да се разглежда като съставено от растително (фитоценоза) и от животинско (зооценоза) съобщества
ТАКСОН	наименование на класификационните единици, отразяващи мястото в системата на даден организъм (основни таксони -форма/вариетет, подвид, вид, род, семейство, разред, клас, тип, царство)
ТРОФИЧНА БАЗА	хранителна база
ТУРИЗЪМ	икономическа дейност, която е насочена към създаването, предлагането и реализирането на стоки и услуги, формиращи туристическия продукт
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ	управление на ползването, развитието и опазването на природните ресурси по начин и степен, които дават възможност на настоящите поколения и общности да си осигуряват социални, икономически и културни блага, без да се: а) намалява възможността на бъдещите поколения и общности да да задоволяват социални, икономически и културни нужди; б) нарушава способността на екосистемите да осъществяват своите почвозащитни и климаторегулиращи функции; в) намалява значително биологичното разнообразие.

УЯЗВИМОСТ	степен на чувствителност на зт и нейните елементи към определени процеси и явления (EUROSITE)
ФИТОЦЕНОЗА	(растително съобщество) всяка конкретна растителна групировка, на известно пространство еднородна по състав, структура и взаимодействия между съставлящите я растения и между тях и средата. фитоценозът е съставна част на биоценоза и екосистемата
ФАУНА	всички животни на определена площ
ФЛОРА	всички растения на определена площ
ХАБИТАТ	виж природно местообитание
ХАБИТУС	външен вид, съвкупност от признаци, характеризиращи типа структура или телосложение на отделния индивид
ХИЩНИЧЕСТВО	взаимоотношение между популациите, при което един вид живее за сметка на друг
ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА	поредица от видове организми, в която всеки организъм е храна на следващия от веригата
ЧИСЛЕННОСТ НА ПОПУЛАЦИЯТА	броят на индивиди в популацията на дадена територия или в даден обем
OLD GROWTH FORESTS гори във фаза на старост	Тези гори включват наличие на: 1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; 2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клонове; 3. Дървета с масивни живи клонове (често с диаметър по-голям от 25 см); 4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи; 5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен; 6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане; 7. Неравномерна пространствена структура.

АБРИВИЕТУРИ ИЗПОЛЗВАНИ В ТЕКСТА

АППД	Агенция за проучване и поддържане на нивото на река Дунав
БАН	Българска академия на науките
БД	Басейнова дирекция
БДЗП	Българско дружество за защита на птиците
БЛРС	Български ловно-рибарски съюз
БТК	Българска телекомуникационна компания
ВУЗ	Висше учебно заведение
ГЕФ	Глобален екологичен фонд
ГИС	Географски информационни системи
ГОК	Главен отводнителен канал
ГФ	Горски фонд

ДВ	Държавен вестник
ДДС	Държавна дивечовъдна станция
ДПС	Дренажна помпена станция
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕС	Европейски съюз
ЕУП	Екологично-устойчиви предприятия
ЗЗП	Закон за защита на природата
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛОД	Закон за лова и опазване на дивеча
ЗМ	Защитена местност
ЗМКБ	Защитена местност „Калимок – Бръшлен”
ЗРА	Закон за риболова и аквакултурите
ЗТ	Защитена територия
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЗ	Институт по Зоология
КИН	Културно и историческо наследство
ЛУП	Лесоустройствен проект
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МИ	Министерство на икономиката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПО	Неправителствена организация
НРПУЗТ	Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии
НСЗП	Национална служба за защита на природата
НУГ	Национално управление по горите
НЧ	Народно читалище
ОПС	Отводнителна помпена станция
ОС	Обществен съвет
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПП	Природен парк
ПС	Помпена станция
ПТТ	Пощенска телеграфна и телефонна станция
ПУ	План за управление
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

ПУДВЗ	Проект „Управление на дунавски влажни зони“
ПВВЗНЗ	Проект „Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването“
РДВ	Рамкова директива за водите
РДВР	Регионална Дирекция на Вътрешните Работи
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РСПАБ	Регионална служба по пожарна и аварийна безопасност
РТА	Регионална туристическа агенция
РУГ	Регионално управление по горите
СБ	Световна банка
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
ССФ	Селско стопански фонд
УС	Управителен съвет
ЦДГ	Целодневна детска градина
CITES	Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска)
CMS	Conservation Management System
EUNIS	European nature information system
GEF	Глобален екологичен фонд
IUSN	Международен съюз за защита на природата
MWH	Montgomery Watson-Harza
WRBSR	World Reference Base for Soil Resources
WWF	Световен фонд за дивата природа

РЕЗЮМЕ

Режимът на използване и управление на Защитена местност “Калимок-Бръшлен” е определен от Закона за защитените територии, Заповедта на Министъра на околната среда и водите за обявяването на Защитената местност (№ РД-451/ 04.07.2001 г.) и Плана за управление.

Защитена местност “Калимок-Бръшлен” е с площ от 5771.6 хектара и включва земи от гр. Тутракан, с. Цар Самуил, с. Нова Черна, с. Старо Село, с. Ряхово, с. Г. Враново, с. Бабово и с. Бръшлен

Административното управление на защитената местност се осъществява от Сдружение с нестопанска цел «Защитена местност Калимок-Бръшлен», регистрирано през 2002 г., специално за тази цел. На 17.10.2003 г. между Министерство на околната среда и водите и СНЦ “ЗМ Калимок-Бръшлен” е подписано споразумение за временна безвъзмездна помощ, с цел осигуряване необходимите условия за успешно реализиране на проект “Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването” в частта, засягаща територията на защитената местност.

Дългосрочна визия за Защитена местност “Калимок-Бръшлен”, изработена със съдействието на Обществения съвет

Защитена местност Калимок-Бръшлен ще бъде една привлекателна туристическа дестинация с добре развита инфраструктура от услуги. Със своите богатства ще бъде популярна и извън границите си. В защитената местност ще се развива биологично, екологосъобразно и устойчиво земеделие, чиято продукция ще носи марката на „Калимок – Бръшлен“, като белег за качество. Ще се развият производство и търговия с изделия от тръстика. Ще се увеличи рибният ресурс и ще се развие риболовът. Ще бъдат възстановени влажните зони с благоприятен ефект за флората и фауната, с опазване и възстановяване на биологично разнообразие с изключително висока консервационна стойност. Същевременно ще бъдат удовлетворени и интересите на земеделските производители, чиито имоти са засегнати. Значително ще се увеличат площите, заети от гори. В общините Сливо поле и Тутракан ще работят пречиствателни съоръжения. Ще има напредък в борбата с комарите.

Планът за управление на ЗМ “Калимок-Бръшлен” е специализиран план за: опазване на природата, балансирано използване на природните ресурси на защитената територия и превръщането ѝ във фактор за регионално развитие.

Финансиране

Институцията, сключваща договора (възложител) е Министерството на околната среда и водите.

Отдел “Програмиране, подготовка и финансово управление на проекти” към МОСВ отговаря за координирането, управлението, изпълнението и финасовото администриране на проекта.

Министерството на околната среда и водите, Управителния комитет и Работната група от експерти отговарят за одобрението на докладите и подхода към всеки вид дейност, предприета от екипа на проекта. Министерството на околната среда и водите и Министерството на земеделието и горите отговарят за одобрението на плана за управление на ЗМ “Калимок-Бръшлен”.

Задание

Разработването на Плана се предхожда от Задание, разработено от WWF-Ауен институт, Германия, през Ноември, 2001 г. С него са определени неговите обхват и съдържание. Съдържанието и структурата на Плана са съгласно Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии, (Приета с Постановление № 7 на Министерския съвет от 8 февруари 2000 г., обн., ДВ, бр. 13 от 15 февруари 2000 г.) и отговаря на общоевропейските стандарти за планиране на защитените територии.

Проучвания

Планът за управление е резултат от целенасочени предпланови проучвания и планиране в периода февруари – декември 2005 година.

Съгласно изискванията на Заданието, в текста на Плана са включени кратки, синтезирани текстове по отделните части, а подробните доклади за извършените проучвания са оформени в отделен свитък-приложения, на магнитен носител.

Участие на заинтересовани страни

В периода на планиране бе осигурено активно участие на заинтересованите институции и лица: Областна и общински администрации, РИОСВ-Русе, Държавна лесничейства,

собственици, ползватели. Участие взеха представители на туристически, спортни, природозащитни неправителствени организации и др.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОЦЕНКИ

Абиотични фактори

Тази част включва данни за климат, геология и геоморфология, хидрология и хидробиология и почви. Резултатите от анализите са коментирани с кратки обяснителни текстове. Данните от тях са представени в подходящ табличен вид в приложение.

Екосистеми и биотопи

Природните местообитания са представени по Класификационните схеми на Palaearctic Classification и на EUNIS Classification. Посочени са и типовете природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС.

По Palaearctic Classification са представени 28 типа местообитания, от различно йерархично ниво, принадлежащи към 10 основни единици.

По EUNIS Classification са представени 23 типа местообитания от различно йерархично ниво, принадлежащи към 6 основни единици.

От европейска значимост, съгласно Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, са 9 типа природни местообитания. Тяхното наличие предопределя територията на ЗМ Калимок-Бръшлен и прилежащите ѝ територии, като потенциално място от Европейската мрежа на НАТУРА 2000 и националната екологична мрежа.

Флора и растителност

За територията на ЗМКБ са установени общо 380 таксона, в т.ч. 376 вида и 4 вида с по два подвида. Видовете са разпределени в 240 рода, принадлежащи към 76 семейства.

Събрана е допълнителна информация за степен на съхраненост, деградационни процеси, наличие на видове с конзервационно значение в съобществата и др.

Фауна

Извършени са проучвания, анализ и картиране на фаунистичните местообитания и видове. Установени са 500 вида безгръбначни животни, 67 вида риби, 10 вида земноводни и 11 вида влечуги. Съставен е списък на 207 вида птици. Бозайната фауна включва 46 вида.

Ландшафт

Ландшафтната структура на парка обхваща 5 вида ландшафти. С най-високи естетически качества са крайречните ландшафти по поречието на реката и островите, които въздействат особено силно в съчетание с ливадните ландшафти и представляват естествен фон на речната акватория.

Определени са мерки по защита, управление и планиране на ландшафта, насочени към намаляване на въздействието на антропогенните ландшафти върху посетителите.

Техническа инфраструктура

Актуализирана е информацията за на отделни видове обекти, капацитети и др. Направени са описания и оценки на наличната техническа и транспортна инфраструктура на територията на защитената местност.

Ползване на ресурси

В процеса на разработване на плана е изготвено **Оперативно ръководство за извършване на дейности за устойчиво развитие**. В него е посочено как да се идентифицират подходящи дейности, както и възможните източници на финансиране

Екологосъобразно ползване на земеделските земи:

Земеделската дейност в района на ЗМКБ и съседните територии оказва определено влияние върху някои от параметрите на екосистемата, най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

Някои от земеделците работещи в района непрекъснато търсят алтернативни култури и практики, но поради липса на пазар или подходящи условия и техника, опитите им пропадат.

Паща: Пасищата в защитената местност се използват активно, като евтин източник на фураж през летните месеци.

На територията на защитената местност не е прилаган специален режим на използване на ливадите - нерегулираното им ползване на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие. Общо за ЗМКБ няма реална заплаха за растителното разнообразие в пасищата.

Горско стопанство: Защитена местност „Калимок-Бръшлен” попада в част от територията на ДЛ „Тутракан” и в по-малка част на ДЛ „Русе”.

През последните 60 години горските съобщества в защитената територия са обект на мащабни и негативни променени от горскостопанската дейност по отношение на техния състав и произход, особено в най-ценната част - островите и крайбрежната ивица на река Дунав.

За да се повиши производителността на горите, в последните 5 десетилетия на относително големи площи, естествени заливни гори са трансформирани в интензивни топови и върбови култури, което се отразява особено негативно върху биоразнообразието на всички нива.

Риболов: Риболов се извършва по цялото крайбрежие на реката. В района на ЗМКБ, стопански риболов може да се извършва само в р. Дунав, а любителски риболов и във вътрешните водоеми. Има възможност за почти целогодишен риболов в основните канали, които не пресъхват. Но поради по-малките запаси и неголямото разнообразие на видове, интереса към риболова в тези обекти не е висок.

Туризм и отдих

Определени са възможностите и условията в парка за дейности, свързани с туризъм, рекреация, спорт и услуги. Изготвен е списък на съществуващите туристически маршрути. Описани са места, към които се проявява интерес за практикуване на специфични видове спортни и туристически дейности – любителски риболов, познавателен туризъм, велосипеден / конен спорт и др.

Прилежащите територии разполагат с потенциал за еко-туризъм и човешки ресурси, но липсват качествени допълнителни туристически услуги. Необходимо е оптимизиране на туристическата инфраструктура

Събраната информация показва, че ЗМ “Калимок-Бръшлен” може да намери своето място в международните програми за туризъм в България.

Информираност на обществеността за ЗМ “Калимок-Бръшлен”

В периода на разработване на плана се проведе редица работни срещи и семинари с членовете на Обществения съвет и заинтересовани страни за определяне на визията за защитената територия, заплахите, възможните начини за тяхното решаване, както и за възможностите за съвместното му управление.

Отворен е пункт за диалог и информация в младежкия дом на гр. Сливо поле и малки информационни точки във всички населени места, прилежащи на ЗМ “Калимок-Бръшлен”. Получената информация е свързана с отношението на местното население към

защитената територия, очакванията на хората за ползването ѝ и желанието им да подпомагат и да участват в дейности, свързани със ЗМ “Калимок-Бръшлен”.

Културно-историческо наследство

Културното и историческо наследство /КИН/ е основна предпоставка и ресурс за развитие на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност. В настоящия План са описани онези обекти на КИН в общините Тутракан и Сливо поле, които в съчетание с специфичните природни дадености могат да окажат съществено влияние върху устойчивото развитие на района.

Компоненти на околната среда

На базата на събраната информация и анализи е описано състоянието на околната среда по компоненти. Включени са данни за източници на замърсяване на въздуха, почви, повърхностни и подземни води /качество на водите/ и твърди отпадъци.

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Дългосрочни цели

Определянето на целите е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии, приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN.

Въз основа на оценките на експертите от екипа на проекта, както и резултатите от дискусиите на членовете на местния Обществен съвет, са формулирани следните дългосрочни цели:

1. Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената местност в дългосрочен план.
2. Повишаване стандарта на живот на местното население, без това да има негативно влияние върху околната среда.
3. Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация.
4. Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на защитената местност.
5. Съблюдаване и прилагане на съответното национално законодателство, разпоредби и политики.

Ограничения

Степените на влияние на ограниченията/заплахите върху целите са определени от експертите, разработили отделните части на плана за управление. Оценката е направена по точкова система по отношение на влиянието им върху постигане на поставените главни цели и по отношение на териториалния им обхват в ЗМ “Калимок-Бръшлен”.

Потенциални възможности на защитената територия

Оценката на потенциални възможности на ЗМ “Калимок-Бръшлен” е направена в съответствие с определените цели. Тя е основа за определяне на програми и проекти в част 4.

ЗМ “Калимок-Бръшлен” може да бъде: еталон за естествени процеси в крайречни местообитания, обект за осъществяване на връзка с другите защитени територии в района, за провеждане на екологично-образователни и интерпретативни програми, за развитие на устойчив туризъм на местно, национално и международно ниво, модел за публично управление на защитена територия, средство за устойчиво икономическо развитие на прилежащите територии

НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Предложените режими и норми целят преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на управленски решения. Определени са режими на ползване на природните ресурси, за отдых и за развитие на традиционни практики, като земеделие, животновъдство, риболов.

Функционално зонироване на територията

С Плана за управление в ЗМ "Калимок-Бръшлен" се обособяват следните зони:

Зона	Цели на управление	% от площта на парка
Сърцевинна зона	Осигуряване ненакърнена, до голяма степен естествена, компактна, еталонна територия, където са концентрирани основни елементи от консервационен интерес в обекта. Приоритет се дава на естествените процеси, а достъпът като цяло е ограничен само за целите на управлението, мониторинга и научните изследвания. Друг приоритет е възстановяване и поддържане на влажни зони и заливни гори.	3.8
Зона за управление на биологичното разнообразие	Поддържане на естествени процеси и качества на околната среда за дълъг период от време; Съхраняване на естественото състояние на места, в които са установени застрашени местообитания; Осигуряване физическо и духовно удоволствие на посетителите; Осъществяване на екологичен коридор между консервационно значими природни местообитания в и извън защитената местност; Екологично устойчиво ползване на природни ресурси.	53.6
Зона за устойчиво ползване	Насърчаване и популяризиране на екологично устойчиви селскостопански и горскостопански практики, съвместими с целите на управление; Осигуряване на необходимите пасищни ресурси за домашните животни, без да се нарушават условията в пасищата; Опазване на природните ресурси от методи на ползване, които увреждат биоразнообразието на територията; Подпомагане на регионалното развитие.	42.4
Зона за туризъм и инфраструктура	Осигуряване на условия за отдых и пребиваване на посетители, Развитие на специализиран туризъм и спортни дейности, щадящи природата.	0.2

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

Определяне на приоритети

На база направените характеристики и оценки, за постигане на поставените цели, са определени приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана:

Приоритетни направления за Опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- Възстановяване на консервационно значими видове и природни местообитания.
- Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бръг.
- Устойчиво ползване на природни ресурси.
- Опазване на рибата, защитени, редки и застрашени видове.

- Оптимално опазване и управление на местообитания с висока консервационна стойност след човешка намеса.

Приоритетни направления за Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс

- Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси
- Управление и контрол на популациите на комарите
- Проучване на посетителите
- Информиране на местните хора и посетителите за биоразнообразието и ценността на ЗМ “Калимок-Бръшлен”

Приоритетни направления за Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- Организиране на информационни пунктове в населените места
- Провеждане на природозащитни образователни инициативи
- Координиране на научни изследвания и публикации за ЗМ “Калимок-Бръшлен”

Приоритетни направления за Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на ЗМ “Калимок-Бръшлен”

- Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната
- Работа в партньорство
- Подобряване на санитарно-хигиенно състояние на обекти за обслужване на посетители

Приоритетни направления за Съблюдаване и спазване законовата и институционална база на национално и международно ниво

- Ефективно прилагане на законодателството
- Създаване на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели

ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Целта при определянето на програмите и проектите е да се създаде широко лоби за ЗМ “Калимок-Бръшлен”, както и мотивиране на отговорно и природозащитно поведение сред всички собственици и ползватели.

Въз основа на оценката на отговорностите на администрацията, за периода на действие на Плана, са предвидени за изпълнение следните програми:

- XIII. Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието
- XIV. Управление на възстановени влажни зони и води, с цел опазване на биоразнообразието
- XV. Управление на горите, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XVI. Управление на рибарството, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XVII. Управление на земеделските земи, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XVIII. Управление/контрол на инвазивни видове
- XIX. Устойчиво ползване и управление на природни ресурси
- XX. Развитие на екологичен, устойчив туризъм в и около защитената местност
- XXI. Връзки с обществеността и природозащитно образование за ЗМ “Калимок-Бръшлен”
- XXII. Координация на научни изследвания и публикации за ЗМ “Калимок-Бръшлен”
- XXIII. Институционално развитие на управлението на ЗМ “Калимок-Бръшлен” и обучение на персонала
- XXIV. План за действие при непредвидени ситуации

Част от планираните проекти и дейности, които ще се изпълняват пряко от служители в рамките на служебните им задължения, са включени в т.4.2. "Оперативни задачи". Дейността на администрацията на ЗМКБ е основна гаранция за прилагане на плана за управление. Ето защо на нейното усъвършенстване, както и на повишаването на квалификацията на персонала е отделено специално значение.

Работен план

Разработен е Работен план, включващ дейности и проекти за първите 3 години от действие на Плана. В него са включени проектите от всички програми, които следва да се изпълняват от самото начало на действие на Плана. За първата година са посочени ориентировъчни разходи за изпълнение.

ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

Предвиден е преглед на определените цели на управление на ЗМКБ през 2011 година. Той ще бъде направен на основата на постоянен мониторинг, изпълняван от служителите и на базата на годишните отчети. За извършването на тази ревизия е предложена схема, която определя участниците в прегледа, начинът на участие на обществеността в процеса на прегледа, списък на проектите и дейностите, които задължително трябва да бъдат предмет на оценка, критериите за оценка на целите и проектите.

ГЕОГРАФСКА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

Администрацията на ЗМКБ разполага със Системата за конзервационно управление - CMS (Conservation Management System) - уникален софтуерен продукт, изработен специално за управление на защитени територии. Той широко се използва във Великобритания и в цяла Европа. Използването ѝ е част от т. нар. „Подход на добрите практики“ при планиране на управлението на защитените територии, които включват прилагането на ГИС.

CMS ще спомага за изпълнението на плана за управление, мониторинга и оценките.

За територията на ЗМКБ са изработени 7 тематични слоя и карти, съдържащи необходимата информация за оперативна работа на служителите.

ФОРМА НА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ:

1. Текст на Плана за управление на български и английски език – на хартиен и магнитен носител.
2. Приложения, описани в текста на Плана за управление на български и английски език – допълват направените характеристики и оценки и са неразделна част от ПУ – на хартиен и магнитен носител.
3. Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана за управление на български език – на магнитен носител.
4. Информационни ГИС-слоеве за територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" на магнитен носител.

Ч А С Т : 0

ВЪВЕДЕНИЕ

0.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА

Основна предпоставка за разработване на настоящия план е необходимостта от съвременен национален подход за ефективното управление на защитени влажни зони в България: Природни паркове и Защитени местности, предвид подготовката им за НАТУРА 2000.

0.1.1. Основания, произтичащи от Закон за защитените територии /ЗЗТ/:

Чл. 55. (1) За защитените територии се разработват планове за управление при условия и по ред, определени с наредба, утвърдена от Министерския съвет.

ЗЗТ ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр. 98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр. 48/13.06.2000 г., ДВ, бр. 78/26.09.2000 г.

0.1.2. Основания, произтичащи от Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии /НРПУЗТ/ :

Чл. 4. Плановете за управление се разработват за 10-годишен период на действие и с изтичането на този срок се актуализират.

НРПУЗТ, Постановление № 7 на Министерския съвет от 8 февруари 2000 г., обн., ДВ, бр. 13/15.02. 2000 г.

0.1.3. Основания, произтичащи от Задание за разработване на План за управление на ЗМ “Калимок-Бръшлен” - утвърдено от Министерството на околната среда и водите съгласно чл. 11 от НРПУЗТ.

Да се разработи план за управление на Защитена местност “Калимок-Бръшлен” обявена със Заповед: РД-451 / 04.07.2001 г.

Предмет на План за управление на Защитена местност /ЗМ/ “Калимок-Бръшлен” са:

- Земите, горите, водните площи и акваторията от р. Дунав, островите в нейните граници;
- Биологичното разнообразие и природни ресурси на защитената местност;
- Социално-икономическо състояние и перспективи за развитие на общините в района;
- Влияние върху защитената местност на дейностите осъществявани на нейната територия, както и на тези в прилежащите територии;
- Предписанията, мерките и дейностите за управление на защитената местност съобразно поставените цели за период от 5 г.;

0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ – УЧАСТНИЦИ, ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ

В разработването на Плана за управление взеха участие 36 специалисти. Определен бе основен екип от консултанти, които обединиха проучванията и данните по основните части на Плана. Цялостният процес на разработване методически се направлява от международни експерти и експерти от МЗГ и МОСВ.

0.2.1. Участници в основния екип, разработил Плана за управление:

Име, фамилия	Месторабота	Участие в плана за управление
Людмила Димитрова	“ЕКО-Иновации” ЕООД	Заместник ръководител на екипа
Георги Груев	“ПРОЛЕС-Инженеринг” ООД	Географска информационна система
Стефан Модев	Университет по архитектура, строителство и геодезия	Хидрология
Ваня Радева	Фондация Либерална интеграция	Връзки с обществеността
Славчо Савев	Лесотехнически университет	Експерт Флора

Петър Шурулинов	Институт по зоология, БАН	Експерт фауна
Иван Стоянов	Институт по земеделие и селскостопанско стопанство "Образцов Чифлик" – Русе	Агроекологично земеделие

0.2.2. Външни експерти, с международен опит в управлението на защитените територии

Ключови експерти	Позиция в проекта
Пол Гориуп	Планиране на управлението, ръководител на екипа
Андрю Мичъл	Икономически процеси
Матиас Брант	Връзки с обществеността
Збигнев Карпович	Ресурси - влажни зони
Хенри Филипс	Гори и биоразнообразие

Пълен списък на участниците в екипа, разработил План за управление е представен в СВИТЪК -Приложения, Приложение № 1.

В съответствие с Указ № РД-1313 от 24 октомври 2003 г. е определен Комитет за управление на проекта, натоварен с вземането на всички решения, касаещи бъдещото развитие на проекта. Той одобрява и подходите, предложени от консултантите, във връзка с най-важните етапи от изпълнението на проекта.

Пълен списък на членовете на Управляващия комитет е представен в СВИТЪК -Приложения, Приложение № 2.

0.2.3. Заинтересовани страни, участвали при формиране и вземане на решенията в плана:

- ⇒ Централни органи на властта:
 - Министерство на околната среда и водите /МОСВ/;
 - Министерство на земеделието и горите - Национално управление по горите /МЗГ-НУГ/;
 - Министерство на регионалното развитие и благоустройството /МРРБ/;
- ⇒ Местни и регионални органи на властта:
 - Областна администрация Силистра;
 - Областна администрация Русе;
 - Общини Тутракан и Сливо поле;
 - Общински служби по земеделие и гори
 - Регионално управление по горите /РУГ-Русе
 - Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ - гр. Русе
 - Държавно лесничейство /ДЛ/ Тутракан;
 - Държавна дивечовъдна станция „Дунав“, гр. Русе;
 - Неправителствени организации: Зелени Балкани, Българско дружество за защита на птиците /БДЗП/, Световен фонд за дивата природа /WWF/ - Дунавско – Карпатска програма и др.

0.2.4. Работни срещи и обществени обсъждания

В процеса на планиране на управлението, се проведеха редица срещи и дискусии, с цел инициране на дейности, политика, и инвестиции, включващи:

- ⇒ *администрация*, която е в състояние да изпълнява Плана за управление, в смисъл на

компетентен персонал (като брой и умения) и ресурси (оборудване, текущи разходи, капитални разходи);

- ⇒ *механизъм* за широко и активно участие на заинтересованите страни, ангажиращ всички нива от правителството и гражданското общество;
- ⇒ насърчаване на общността на средните и малки предприятия, които да организират *използването на природните ресурси* на териториите по екологично устойчив начин и за предпочитане на саморегулираща се основа;
- ⇒ стабилна *система за вътрешен и външен мониторинг*, която да използва ключови екологични и социо-икономически индикатори, както и такива от областта на околната среда за достигането на управленската визия за защитената територия, както и оценка на изпълнението на националните и международни изисквания.

Пълен списък на проведените работни срещи и обсъждания, в процеса на разработване на плана е представен в СВИТЪК 1, Приложение № 3.

0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА

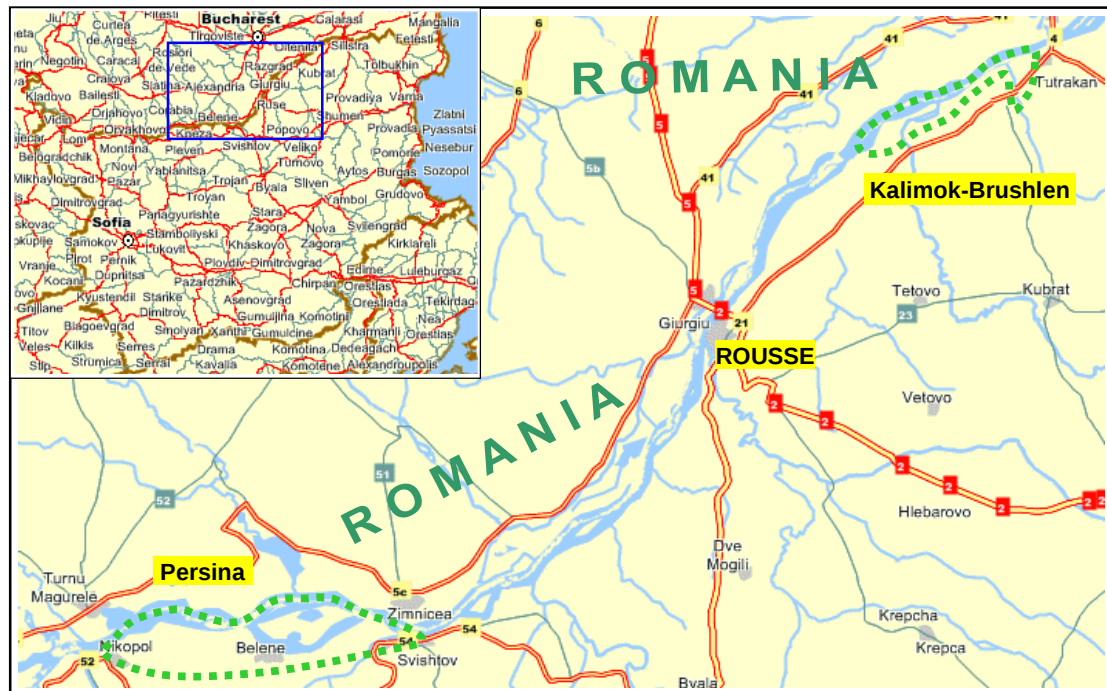
- ⇒ Подкрепа за подобряването и укрепването на институционалния капацитет и административната структура на двете защитената местност;
- ⇒ Подготовка на 10-годишните Планове за управление на защитените територии, едногодишните оперативни работни планове, и рамка за процеса за адаптиране на Плановите за управление в съответствие с промените в общите условия (напр. законодателство, промени в политиката, биологични тенденции);
- ⇒ Развитие и приложение на някои демонстрационни Програми за действие, подкрепящи интегралния процес на управление в защитените територии и прилежащите им територии -1) Програма за ангажиране на обществеността, включваща образование, обучение и повишаване на обществената информираност, 2) Демонстрационна програма за устойчиво развитие за двете ЗТ (с акцент върху устойчивото управление на природните ресурси, развитие на местни общности, най-добри практики, финансова оценка), 3) Програма за изграждане на институционалния капацитет (програма за изграждане на капацитет) (предимно професионално обучение, включващо ГИС обучение);
- ⇒ Регистриране на “Специални защитени територии” според Директивата за местообитанията, които да станат част от мрежата НАТУРА 2000, за да имат достъп до допълващо финансиране от ЕС след 2007 год.
- ⇒ Разпространение на опита на проекта с цел бъдещото му прилагане и на други места в България.
- ⇒ Важна особеност на ПУ са резултатите от дейности за възстановяване на влажните зони, планирани в рамките на проекта на Световната банка – GEF: “Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването”

ЧАСТ 1

ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ЗАЩИТЕНАТА МЕСТНОСТ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1.0. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ

1.0.1. Местоположение на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, според физико-географското райониране на България

Защитената местност е разположен по цялата дължина на бившата Тутраканска заливна низина, между Бабово и Тутракан и включва всички български дунавски острови в тази част от река Дунав: Мишка, Малък Бръшлен, Пясъчник, Безименен, Калимок и Радечки. Районът попада на територията на две Общини-Сливо Поле и Тутракан, Държавно лесничейство (ДЛ) –Тутракан, Държавно дивечовъдно стопанство /ДДС/ „Дунав“, гр. Русе, две Регионални управления на горите (РУГ) – Русе и Силистра, две Области – Русе и Силистра, и една Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ)-Русе.

Област Силистра попада в Североизточен, а област Русе в Северен централен район за планиране от Националния план за регионално развитие.

Област Русе попада в Северен централен район за планиране от Националния план за регионално развитие.

1.0.2. Граници

На карта № 1, приложена отделно към Плана за управление, са показани границите на защитената местност, съгласно заповедта за нейното обявяване, населени места, основни обекти.

ГИС – изработени са слой граници на защитената местност, прилежащи населени места, основни обекти – съоръжения и маршрути, републиканска пътна мрежа, основни водни обекти в защитената местност.

1.0.2. Прилежащите територии и обекти

Прилежащите територии, обект на проучванията в плана, са площите, граничещи със защитената местност и околните населени места, които оказват социално-икономически, културни и екологически въздействия върху обекта.

От екологическа и социално-икономическа гледна точка параметрите при определяне на обхвата са в зависимост от естеството на проблемите, което води до различни по обхват третиранни пространства.

Населени места, попадащи в общините: Тутракан и Сливо поле, чието развитие оказва пряко или косвено влияние върху защитената територия.

- ⇒ Приоритетни местообитания на защитени видове.
- ⇒ Обекти на културно-историческото наследство.
- ⇒ Традиционни места за отдих на населението – места за събори и др.
- ⇒ Обекти и сгради в прилежащите територии – вилни зони, почивни домове, хижи, рибарници и др.

1.1. ПЛОЩ НА ЗАЩИТЕНАТА МЕСТНОСТ

Изчислена на базата на изработения нов цифров модел, площта на ЗМ “Калимок-Бръшлен” е **5771.6** ха

1.2. ФОНДОВА И АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Таблица 1 Разпределение на площта по общини, землища и фондова принадлежност

Община, Землище	Горски фонд по цифров модел / ха /	Селскостопан ски фонд по цифров модел / ха /	Всичко по цифров модел / ха /	%	Площ от р. Дунав по цифров модел /ха/
Община Тутракан	1058.4	3161.9	4236.4	73.4	
З-ще. гр.Тутракан	9.3	91.5	100.8	1.7	
З-ще. с.Цар Самуил	393.8	741.7	1135.5	19.7	310.5

З-ще. с. Нова Черна	253.7	1097.1	1350.8	23.4	115.6
З-ще. с. Старо Село	406.8	1242.5	1649.3	28.6	223.2
Община Сливо поле	598.9.0	936.3	1535.2	26.6	
З-ще. с. Ряхово	298.1	243.2	541.3	9.4	467.9
З-ще.с.Г. Враново	-	105.8	105.8	1.8	
З-ще. с. Бабово	8.9	88.8	97.7	1.7	
З-ще. с. Бръшлен	291.9	498.5	790.4	13.7	147.3
Общо:	1657.3	4114.3	5771.6	100.0	1264.5
%	28.7	71.3	100.0		7036.1

Забележка: Разликите в площите са резултат от прецизиране на землищните граници при съвместяване на цифровите модели от поземлените комисии

На карта № 1, приложена към Плана, е илюстрирано разпределението на площите по начин на трайно ползване и административна принадлежност.

1.3. ЗАКОНОВ СТАТУТ

1.3.1. Предишен статут и предназначение на територията на ЗМ «Калимок-Бръшлен», до прекатегоризацията ѝ съгласно Закона за защитените територии:

В миналото блатата Калимок и Бръшлен са били изцяло заливани, както и низините по крайбрежието на реката. Влажните зони – постоянни блата и периодично заливани площи са били около 3500 ха. Основно територията е била използвана за риболов и животновъдство.

През 1952 г. започва отводняването на Дунавските блата. Прекъсната е директната връзката с р. Дунав и е изградена система от диги (започнати още през 1945 г) и отводнителни канали. Голяма част от заливаните земи са превърнати в обработваеми площи. Част от предишните блата се запазват като влажни зони, без директна връзка с р. Дунав.

Това рязко повлиява на състоянието на рибните запаси и възможностите за размножаване на рибите, не само в заливаемите територии, но и в р. Дунав. В следствие намаляването или липсата на подходящи места за размножаване, състоянието на популациите на видовете риби се влошават. Особено това се отнася за видовете от сем. Шаранови, зависещи изцяло за успешното си размножаване от наличието за достатъчно дълъг период през годината на разливи и заливаеми територии със съществуваща мека растителност и спокойни води.

През 1981 г. е започнато строителството на рибарници (около 520 ха) в района на Тутраканското блато. Обезпечаването дейността на рибарниците е било много енергоемко. Високото ниво на подпочвените води през пролетта е налагало регулиране нивото на водите в рибовъдните басейни по изкуствен начин. Засушаването през лятото и есента е налагало храненето с вода на басейните чрез помпи. Поради финансови проблеми рибовъдството в рибарниците е прекратено през 1993 г. По настоящем рибарниците не се използват. Част от басейните в западната част са пресъхнали. Южно от източната част на рибарниците мочурливите ливади преминават в блато.

На основание чл. 39, ал. 1, във връзка с чл. 29 от Закона за защитените територии, с цел опазване разнообразието на характерни за района екосистеми и ландшафти, както и местообитания на растителни и животински видове, по предложение на СНЦ "Зелени

Балкани” е обявена ЗАЩИТЕНА ТЕРИТОРИЯ с наименование и категория Защитена местност **“КАЛИМОК - БРЪШЛЕН”**.

В предложената територия се намира Защитена местност “остров Безимен“, обявен със заповед № РД-260/17. 07. 1995 г. (ДВ № 69, 1995 г.) с площ 73,8 ха., с режим на защита съответстващ на категория IV по IUCN. Защитената местност е обявена, с цел опазване естествени местообитания на защитени и редки видове птици, включени в “Червена книга на НРБ“ и списъка на застрашените видове в Европа.

На основание чл. 25, ал. 2 ст 33П ЗМ “Остров Безимен “ е определен за защитен природен обект с международно значение.

Предложението за обявяване на ЗМ “КАЛИМОК - БРЪШЛЕН” е в изпълнение на международното споразумение “ЗЕЛЕН КОРИДОР ДОЛЕН ДУНАВ”, както и редица международни конвенции, по които РБългария е страна. Включено е като орнитологично важно място в програмата CORINE – BIOTOPS, под № BG 30.

1.3.2. Актуален законов статут на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, произтичащ от Заповед № РД-451/ 04.07.2001 г. на МОСВ, за обявяване на защитената местност и определяне режима на територията.

Чл. 33.

(1) За защитени местности се обявяват:

1. територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата;
2. местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и общества.

(2) Защитените местности се управляват с цел:

1. запазване на компонентите на ландшафта;
2. опазване, поддържане или възстановяване на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и обществата - обект на защита;
3. предоставяне на възможности за научни изследвания, образователна дейност и екологичен мониторинг;
4. предоставяне на възможности за туризъм и за духовно обогатяване.

ЗЗТ- ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр.98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр.48/13.06.2000 г., ДВ бр. 78/26.09.2000 г.

1.3.3. Законова и правна рамка за управление на ЗМ “Калимок-Бръшлен”

Редица международни Конвенции, по които Република България е страна, отделят специално внимание на проблемите на биологичното разнообразие и на необходимостта от неговото опазване и възстановяване.

Посочените конвенции и европейски директиви са отправните точки при определянето на основните цели и мерки, залегнали в настоящия План за управление.

Конвенция за биологичното разнообразие

Съгласно конвенцията всяка страна трябва съобразно собствените си условия и възможности да разработи собствена национална стратегия, планове или програми за съхранение и разумно използване на биологичното разнообразие.

Страните допълнително се задължават да интегрират съхраняването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в съответните отраслови планове, програми и политики.

Държавите членки се задължават да предотвратяват интродуцирането на чуждоземни видове, които заплашват екосистемите, местообитанията или видовете и да контролира и изкоренява такива видове.

Конвенция за опазване на дивата флора и фауна и природните местообитания /Бернска/

Конвенцията е създадена с цел опазване на видовете и местообитанията в Европа, и е подписана от всички европейски страни, членки на Европейския съюз. Тя изисква специално внимание на застрашените от изчезване и уязвимите видове, както и на застрашените местообитания.

Договарящите страни се задължават да обръщат специално внимание на защитата на области, които са важни за мигриращите видове, като райони за зимуване, събиране, хранене и размножаване.

Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици /Рамсарска/

Конвенцията препоръчва отделните страни-членки да стимулират запазването на влажните зони и водолюбивите птици, като осигуряват мерки за адекватното им управление. Те трябва да компенсират всички загуби на влажни зони, като защитават или възстановяват адекватни по значение места, като местообитания на водолюбивите птици.

Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни /Бонска/

Конвенцията изисква съхраняване и възстановяване на местообитанията на мигриращите видове. Държавите е необходимо да предотвратяват и отстраняват вредните влияния от дейности или пречки, затрудняващи миграцията на видовете. Към конвенцията действат няколко специализирани споразумения, касаещи опазването на отделни групи или видове организми. От тях България е подписала споразуменията за прилепите, африканско-европейските мигриращи водолюбива птици и тънкоклюният свирец.

Конвенцията за опазване на река Дунав от гр. София

Конвенцията има за цел постигането на устойчиво и балансирано управление на водите в басейна на Дунав. Страните са постигнали съгласие относно:

- ⇒ "съхраняването, подобряването и рационалното използване на повърхностните и подпочвени води във водосборния басейн";
- ⇒ "контрол върху рисковете, възникващи в резултат от инциденти, свързани с опасни за водите вещества, наводнения и залежавания";
- ⇒ "принос към намаляването на тежестта на замърсяването върху Черно море от източници във водосборния басейн" (Чл. 2.1.).

Страните са приели да си сътрудничат по отношение на фундаменталните въпроси в управлението на водите, като предприемат "всички необходими закони, административни и технически мерки с цел най-малкото поддържане и подобряване на сегашното състояние на околната среда и състоянието на водите в река Дунав, както и водите във водосборния ѝ басейн, и с цел предотвратяване и намаляване доколкото е възможно на различните въздействия и промени, настъпващи или с вероятност да настъпят." (Чл. 2.2.).

Рамкова директива за водите 2000/60/ЕС

Директивата установява рамка за защита на всички води (включително вътрешни повърхностни води, транзитни води, крайбрежни води и подпочвени води), която:

- Предотвратява по-нататъшно влошаване на водите и защитава и подобрява състоянието на водните ресурси
- Подобрява устойчивото използване на водите основаващо се на дългосрочната защита на водните ресурси
- Осигурява прогресивно намаляване на замърсяванията на подпочвените води и предотвратява тяхното по-нататъшно замърсяване
- Допринася за смекчаването на последствията от наводнения и продължителни суши

Като цяло, директивата има за цел да подобри състоянието на всички води след 2015 г.

Нормативни документи, регламентиращи качеството на повърхностните, подземни и отпадни води, действащи понастоящем и използвани при оценка на качеството на водите във влажните зони са: Наредба №7/08.08.1986 за показатели и норми за определяне качеството на течащи повърхностни води, Чл. 1 (2) указаните норми могат да се прилагат за езера и водохранилища; Наредба № 1/07.07.2000 на МОСВ, МРРБ, МЗ и МИ за проучването ползването и опазването на подземните води; Наредба № 6 /09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води.

Директива 92/43/ ЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Директивата посочва отговорността на държавите да съхранят приоритетни природни местообитания в тяхното естествено състояние. Тези местообитания трябва да се опазват в рамките на единна екологична мрежа, като се обявяват за специални защитени територии и се изготвят и прилагат планове за тяхното управление.

Плановите или проектите, които оказват неблагоприятно въздействие върху популациите на видовете или върху специалните защитени територии е необходимо да бъдат преразгледани за съвместимостта им с целите на управление.

Директива 79/409/ЕС за опазване на дивите птици

Най-старата европейска природозащитна директива от държавите да вземат необходимите мерки за опазване на всички видове птици. Опазването включва: създаване на защитени територии; поддържане и управление в съответствие с екологичните нужди на местообитанията в и извън защитените територии; възстановяване на разрушените биотопи; създаване на нови биотопи и забрана за обезпокояване на гнездящите птици и ограничаване на лова и събирателската дейност.

НАТУРА 2000 - Европейската общност, като договаряща страна по Бернската конвенция, с цел изпълнение на задълженията си по нея, приема през 1992 год., Директива 92/43/ЕЕС и Директива 79/409/ЕЕС, като основа за създаване на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Тази мрежа се създава с цел опазване на видове и хабитати от интерес за Европейската общност. Мрежата НАТУРА 2000 включва два типа защитени територии:

1/ Територии, обявявани директно от страните-членки съгласно Директивата за птиците (т.нар. Специално защитени зони (Special Protection Areas)) и

2/ Територии, предложени от страните-членки и впоследствие разглеждани от Комисията съгласно процедура за селектиране на тези територии, съгласно Директивата за хабитатите. Това са т.нар. Специални консервационни зони (Special Areas of Conservation).

Управлението на тези територии е регламентирано чрез чл. 6 на Директивата за хабитатите. То цели предотвратяване на разрушаване на природните местообитания и на местообитанията на видове, както и безпокоене на видовете, за чието опазване са обявени териториите. Обявяването на такива територии не променя собствеността и дейностите в тях, ако тези дейности са природосъобразни, не вредят на целостта на хабитатите и на видовете, които се опазват. Цели се устойчиво управление на тези територии, което гарантира съчетаване на техните консервационни функции и същевременно осигурява ползи за местното население. Член 8 от Директивата за хабитатите е насочен към намиране на механизъм за финансиране управлението на местата по НАТУРА 2000, което е заложено в Европейския селскостопански фонд за околна среда и развитие на селските райони, 2007 – 2013.

Други директиви, относително свързани с управлението на територията са: Конвенция за защита на трансграничните реки и международните езера (Хелзинки, 1992), Директива за подпочвените води (80/68/ЕЕС), Директива (99/31/ЕС), Директива за питейната вода (80/778/ЕЕС, изменена от Директива 98/83/ЕС), Директива за нитрата

(91/676/ЕЕС), Директива за защита на растителните продукти (91/414/ЕЕС), Директива за биоцидите (98/8/ЕС), Директива за цялостно предотвратяване и контрол на замърсяването (96/61/ЕС), Директива за рибата в пресните води (78/659/ЕЕС) и стратегия за защита на почвите.

НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Националното природозащитно и ресурсно законодателство в различна степен съответства на постановките в международните документи и създава необходимите законови предпоставки. Като най-значими в този аспект, могат да се посочат :

Закон за защитените територии(1998)

Този закон цели опазването на биологичното разнообразие, чрез изграждането на мрежа от защитени територии, като:

- определя категориите защитените територии, тяхното предназначение, режими на опазване и основните цели на управлението им;
- регламентира процедурите за обявяване на защитените територии;
- въвежда планове за управление като съвременен инструмент за управление на защитените територии и регламентира условията и процедурите за тяхното разработване и приемане;
- определя институциите отговорни за управлението, охраната и контрола в защитените територии;

Законът се прилага от МОСВ и МЗГ, вкл Националното управление по горите /НУГ/ и техните поделения, както и от общини;

Закон за горите (1997)

Законът цели съхраняване на българските гори като национално богатство и основен средообразуващ фактор, чрез възпроизводството им и устойчивото им използване. За целите на настоящите планове, законът:

- определя горите на дунавските острови като изключителна държавна собственост;
- изисква разработването на устройствени проекти планове и програми за управление на горите;
- въвежда изисквания, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите;
- определя отговорностите по управлението, охраната и контрола в горския фонд;
- определя механизмите за финансиране на дейности в горското стопанство.

Законът се прилага от МЗГ, респ НУГ и неговите подразделения.

Закон за биологичното разнообразие (2002г.)

Този закон регулира отношенията между държава, общини, юридически и физически лица в сферата на защита и устойчиво използване на биологичното разнообразие в България чрез:

- Опазване на характерни местообитания на национално и европейско ниво чрез Национална Екологична Мрежа;
- Опазване на защитените видове, както и на видовете от търговска важност;
- Регулиране на въвеждането на чуждоземни видове или на повторното въвеждане на местни видове;
- Регулиране на търговията със застрашени видове;
- Защита на вековни или забележителни дървета;

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, Министерство на регионалното развитие и благоустройство, Министерство на Финансите и Общини.

Закон за водите (1999г.)

Този закон регулира управлението на водите в България, като неразделна част от природните ресурси на страната и правото на собственост над водните системи и басейни. Закона за водите е като цяло хармонизиран с Европейската рамкова директива за водите 2000/60/ЕС. Неговата цел е да осигури цялостно балансирано управление на водите в обществен интерес, защита на здравето на обществото и устойчиво развитие на България, чрез:

- ефикасно използване на водните ресурси;
- Развитие и защита на водните ресурси, за да се посрещнат нуждите на настоящето и бъдещото поколение;
- Възстановяване качеството на водата и защита на водите от замърсяване, изчерпване и други влияния;
- Опазване и защита на водните екосистеми и на обкръжаващата ги среда;

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, Министерство на регионалното развитие и благоустройство, Министерство на здравеопазването, местни власти и т.н.

Закон за лова и опазване на дивеча, 2000г. (изменян през 2001г. и 2002г.)

Законът за лова и опазване на дивеча регулира правата за собственост на дивеча, защитата, стопанисването и организацията на резерватите за дивеч, както и правата за лов и търговия с дивеч. Опазването на дивеча е основен подход за управление на дивеча, включващ:

- опазването на био-разнообразието;
- увеличаване устойчивостта при ползване на ловните ресурси;
- запазване на екологичното равновесие и защита на местообитанията.

Законът се прилага се от Министерство на земеделието и горите

Закон за лечебните растения, 2000г. (изменен през 2002г.)

Законът за лечебните растения регулира управлението на ресурсите от лечебни растения, в това число защитата, устойчивото използване, събирането и търговията с лечебни растения. Съществува официален списък (Приложение I) съдържащ всички лечебни растения в България. Използването на тези природни ресурси изисква специални разрешителни и заплащане на различни такси

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, местни власти, регионални администрации

Закон за рибарството и аквакултурите, 2001

Този закон регулира управлението, използването и защитата на рибните ресурси в българските водни системи и басейни, както и търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури:

- Устойчиво използване на рибните ресурси в това число възстановяването и защитата на биологичното равновесие във водните екосистеми;
- Устойчиво развитие на риболовния сектор (индустриален и развлекателен риболов, развъждане на риби и аквакултури);
- Изпълнение на правилата на риболовните практики;
- Увеличаване на консумацията на риба и рибни продукти.

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, ИАРА, местни власти, регионални администрации.

Други закони, имащи отношение към управлението на парка:

Законът за генетично модифицирани организми /ЗГМО/, Законът за устройство на територията /ЗУТ/, Законът за управление на отпадъците /ЗУО/, Законът за опазване на земеделските земи /ЗОЗЗ/, Законът за опазване чистотата на атмосферния въздух /ЗОЧАВ/

ПОЛИТИЧЕСКА РАМКА

Основни международни и вътрешни рамкови политически документи, от които произтича необходимостта от разработване и прилагане на настоящите планове за управление са:

Общоевропейска стратегия за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие,

Стратегията е приета, като регионален инструмент за прилагане на Конвенцията за опазване на биоразнообразието, от 55 министри на европейските страни през 1995г. на тяхната трета среща в София. С нея се определят общоевропейските цели в областта на защита на природата и ландшафта и пътищата за тяхното постигане. С приемането на стратегията бе приет и план по нейното прилагане, с който бяха определени 11 приоритетни теми на действие.

Тематично действие [2] е свързано с въвеждането на проблемите на опазването и възстановяването на биологичното разнообразие във всички секторни политики и планове, включително в областта на горското стопанство.

Тематично действие [6] е насочено към опазване и възстановяване на речните системи и свързаните с тях влажни зони. Първата общоевропейска цел в това действие е насочено към интегрирано управление на реките Дунав и Рейн и техните водосбори с цел засилване на буферната роля на крайречната растителност и ролята и на екологичен коридор, част от Общоевропейската екологична мрежа. Втората общоевропейска цел е повишаване съзнанието и съхраняване на традиционно управляваните речни ландшафти, подкрепа на туризма и регионалната икономика с акценти върху реките Дунав, Десау, Мозел и Лоара.

Тематично действие [9] е насочено към адекватно управление на горските екосистеми. Неговите насоки са свързани със 100 % защита на алувиалните девствени гори и крайречните горски коридори;

Декларация за сътрудничество за създаването на Зелен коридор “Долен Дунав”

През юни, 2000 г министрите на околната среда на България, Румъния, Молдова и Украйна, отчитайки уникалността на биологичното разнообразие в долното поречие на р Дунав и отговорността на страните за неговото опазване, подписаха Декларация за сътрудничество и действия в три основни направления:

- опазване на съществуващите защитени територии;
- обявяване на нови защитени територии;
- възстановяване на влажни зони.

Тези обекти са съставните части на Зелен коридор “Долен Дунав” и в тази връзка безспорно естествените хабитати на заливните гори на българските дунавски острови са от първостепенен интерес. Тяхното опазване, както и възстановяването на такива гори, там където е възможно, е сред най-важните приноси на България в прилагането на Декларацията.

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Стратегията е приета през 1995 г. от Министерски съвет и е една от най-важните задачи залегнали в нея са свързани с прилагане на съвместни усилия с Румъния за възстановяване на трансграничните местообитания и екосистеми по р. Дунав;

В стратегията са определени като уникални и представителни за България [12] групи съобщества и екосистеми, във връзка с тяхното значение за опазване на биологичното разнообразие. [Три] от тях са екосистеми от водосбора на река Дунав:

- крайречната храсталачна и горска растителност от върби, тополи и елши покрай реката;
- естествените влажни зони, включително тези на о-в Белене; и
- дунавските сезоннозаливаеми острови, като гнездови и размножителни местообитания на птиците.

Национален план за действие за опазване на биологичното разнообразие

Планът е приет от Министерски съвет през август 1999 г. Този документ има за цел да осигури прилагането на основните цели на Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие. Подмяната на естествените заливни островни гори по река Дунав с плантации от хибридни тополи е посочено като една от основните заплахи в горският отрасъл.

Националният план за влажните зони

Приет през 1993г, този план разглежда проблемите на опазването и управлението на най-значимите български влажни зони. Дунавските острови от Беленският комплекс остров Вардим и островите край резервата Сребърна с техните естествени гори са определени като три от единайсетте най-значими места свързани с размножаването и миграцията на птици и опазване на дивата флора и фауна.

Декларация за влажните зони в Българската част на Дунавския басейн

Декларацията е подписана от МОСВ, МЗГ и МРРБ през 1999, с основна цел ангажиране на институциите с проблемите на влажните зони по р. Дунав и с тяхното решаване в няколко направления:

- разширяване на мрежата от защитени територии и изготвяне на планове за управление на приоритетните защитени територии;
- преоценка и промяна на онези планове и програми, които водят до намаляване на площта или на биологично разнообразие;
- изготвяне и реализиране на възстановителни планове и програми.

Стратегията за опазване и възстановяване на естествените заливните гори на Българските Дунавски

Стратегията определя сегашното състояние на влажните гори, тяхното значение от биологическа гледна точка и заплахите за тяхното оцеляване. Основните цели на стратегията са: (а) да се опазят сегашните естествени местообитания и съобщества на дунавските острови; (б) да се разшири зоната на влажните гори от местни видове; (в) да се опазят местообитанията на редки, защитени и ценни диви растителни и животински видове; (г) да се запазят генни банки на определени дървесни видове; (д) да се осигурят условия за устойчиво опазване на дървесни и недървесни ресурси на островите; (е) да се интензифицира производството на дървесина от топола извън местата за консервация и възстановяване; (ж) да се повиши обществената осведоменост и ангажираност.

План за действие за прилагане на стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на Българските Дунавски острови 2003 – 2007

Планът за действие определя нуждите от възстановяване (българските дунавски острови обхващат 14 групи местообитания с 53 основни типа и комбинации. Седем острова и островни групи са Важни орнитологични места, четири са важни зони за опазването на Европейската флора и фауна по програмата КОРИНЕ БИОТОПИ, а един е част от територия по Рамсарската конвенция). Местата за възстановяване и критериите за подбор са представени заедно с определени аргументи относно методите, които да се ползват, и самите дейности. Планът за действие засяга: (а) разширяване на съществуващите и обявяване на нови защитени територии; (б) подобряване управлението на защитените територии; (в) практики за устойчиво ползване на ресурсите; (г) повишаване на капацитета. Дейностите са бюджетирани и разпределени във времеви график.

Национална стратегия за екотуризма и план за действие за България

Националната стратегия за екотуризма и план за действие отразяват широко разпространената нужда за местния бизнес, която не може да бъде преодоляна без наличието на голям прилив на капитали. Подобряването на опазването на биоразнообразието и екотуризма са ключ към развитието на пазарна икономика в периода

на преход, който се отнася пряко към защитата на българското екологично и културно наследство.

Стратегията потвърждава ролята на България, като модел за развитие на екотуризма на Балканите и в Европа. Този документ се основава на нуждата на българите да разберат, че крайъгълните камъни на тяхната гордост – природата, традициите и обичаите, историята и селският начин на живот – са ценни не само за България, но и за останалия свят. Стратегията очертава развитието на екотуризма в България за период от *десет години*. Планът за действие покрива период от *пет години*.

Изготвянето на план за екотуризм за влажните зони на река Дунав е неразделна част от Националната стратегия за екотуризма и план за действие.

1.4. СОБСТВЕНОСТ

На карта № 2, приложена към Плана за управление, са показани видове собственост, в границите на защитена местност "Калимок-Бръшлен".

1.4.1. Видове собственост на територията на Защитената местност:

Повече от 50% от територията на ЗМ е държавна собственост, под управлението на МЗГ и неговите регионални органи ДЛ Тутракан и ДДС „Дунав“-Русе. На територията на ЗМ има още около 120 собственика.

Средна големина на парцелите е 2.6 ха, (от 0.2 ха до 250 ха). Около половината собственици имат под 1 ха.

Видовете собственост на територията на ЗМКБ, по данни на МЗГ към м.февруари 2005 г. са:

- ⇒ Държавна публична – 1502.4 ха
- ⇒ Държавна частна – 2724.1 ха
- ⇒ Общинска публична – 98.3 ха
- ⇒ Общинска частна – 159.1 ха
- ⇒ Частна – 485.0 ха
- ⇒ Обществени организации – 272.9 ха
- ⇒ Чуждестранна – 0.9 ха
- ⇒ Стопанисвана от общината – 488.9 ха
- ⇒ Собственост на религиозни общности – 40,0 ха

1.4.2. Правен статут на наличните права на ползване

Чл. 50. В изпълнение на своите правомощия, директорите на регионалните органи на Министерството на околната среда и водите в защитените територии в своите райони: контролират дейностите на собствениците или ползвателите на гори, земи и водни площи;
ЗЗТ- ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр.98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр.48/13.06.2000 г., ДВ, бр. 78/26.09.2000 г

Налични права на ползване върху сгради и съоръжения:

На територията на ЗМ има незаконно разположени обекти. За други има информация за собствеността им, но в администрацията не са предоставени документите за собственост и начин на ползване.

Незаконни обекти и съоръжения –

Разкриване и констатиране на незаконно строителство имат право и са длъжни да извършват ДНСК, РДНСК и общинската администрация (кметство, район).

Незаконните строежи се премахват въз основа на заповед за премахване, издадена от Началника на ДНСК или упълномощено от него длъжностно лице.

В заповедта за премахване първо се дава възможност нарушителя сам да премахне незаконния строеж, а ако не го изпълни в определения срок, принудително го премахват органите на ДНСК за сметка на нарушителя.

За строежи, които представляват промяна на предназначението на сгради, съоръжения или части от тях, както и за строежи, за които не се изисква одобряване на инвестиционни проекти, но се издава разрешение за строеж, принудителното премахване се извършва от общината (района).

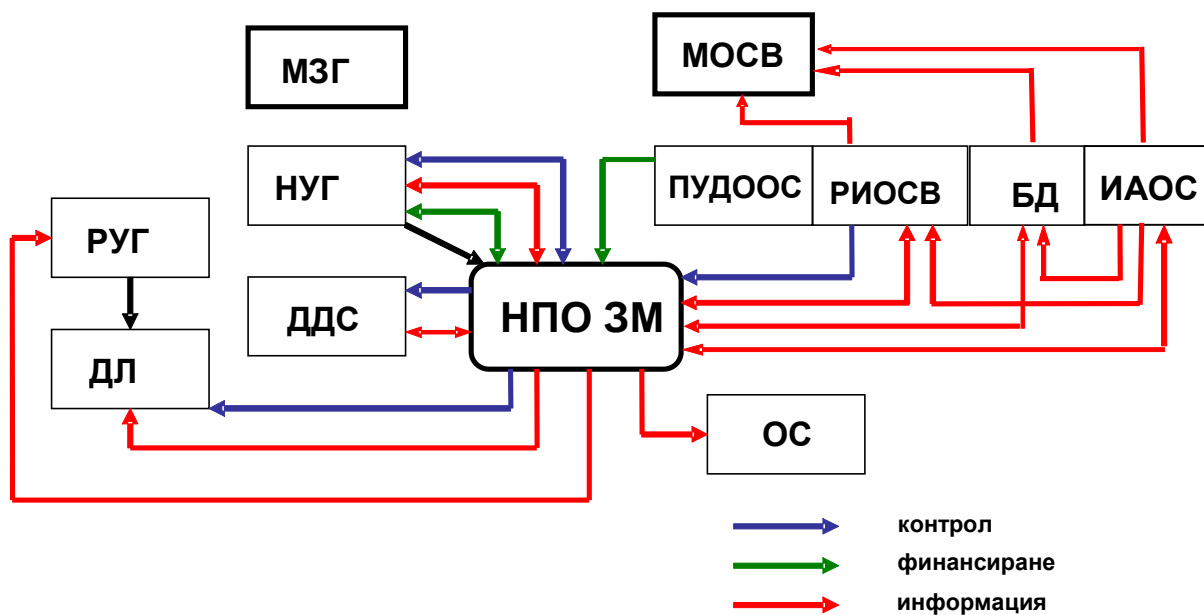
ЗУТ и нормативните актове по прилагането му

На територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, в землището на с. Нова Черна и с. Старо село има изградени през 80-те години рибарници от 600 ха. Рибарниците са собственост на СНЦ “Зелени Балкани”.

1.5. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА

1.5.1. Организационна структура и администрация

Фиг. 1. Функционална структура, организационни връзки и връзки на съподчиненост между НПО ЗМ и други структури

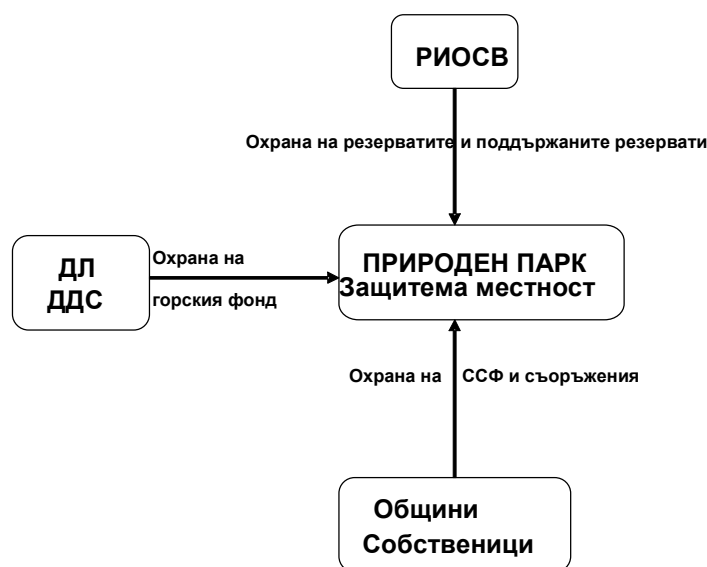

Използвани съкращения във фиг. 1

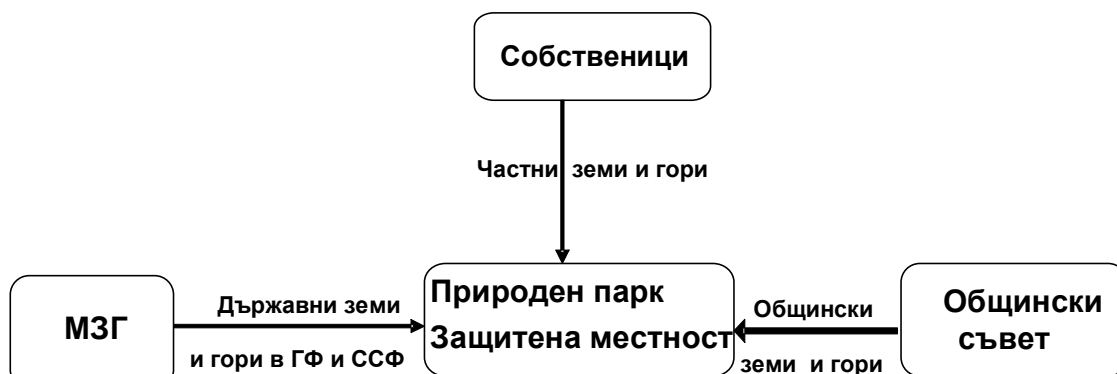
МЗГ - Министерство на земеделието и горите
НУГ - Национално управление по горите
РУГ - Регионално управление по горите
ДЛ - Държавно лесничество
ДДС - Държавна дивечовъдна станция

НПО ЗМ – Неправителствена организация Защитена местност
МОСВ - Министерство на околната среда и водите
ПУДООС - Предприятие по управление на дейностите в околната среда
РИОСВ - Регионална инспекция по околна среда и води
БД - Басейнова дирекция
ОС – Обществен съвет

Фиг.2.Отговорности по охраната на земите, горите и водните площи в защитените територии

Фиг.3.Разпоредяване и учредяване на вещни права върху земи и гори

1.5.2. Персонал - основни функции по длъжности

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

1. Провежда държавната и общинска политика на територията на защитената местност за управление на защитените природни територии.
2. Защищава интересите на членовете, съгласно реализацията на проекта.
3. Ръководи и организира цялостната дейност на СНЦ

4. Организира дейността на Обществения съвет към СНЦ и внася предложенията в УС.
5. Осигурява, управлява и контролира набирането и изразходването на финансовите средства на СНЦ.
6. Организира система за квалификация, преквалификация, усъвършенстване и развитие на кадрите, работещи на територията на защитената местност.
7. Поддържа връзки с официални, държавни, общински и международни институции, научни институти, фирми и обществени организации в района, неправителствени организации, висши и други учебни заведения в региона, другите паркови администрации в страната и в чужбина и др.
8. Издава административно-наказателни разпореждания.
9. Периодично на 3 месеца се отчита за дейността си пред УС.

ЕКСПЕРТ "ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОГРАМИ"

1. Поддържа връзки и координира дейността на СНЦ "ЗМКБ" с общинските администрации, областните администрации, средствата за масова информация, учебните заведения, неправителствените природозащитни организации и др.
2. Планира, организира и координира провеждането на образователни програми с местното население и посетителите на защитена местност.
3. Организира изграждането и функционирането на главните и второстепенни посетителски и информационни центрове .
4. Планира и координира разработването, издаването и изработването на информационни, рекламни, сувенирни и др. популярни материали за защитена местност.
5. Подготвя и разпраща документите, свързани с дейността на УС. Изпълнява функциите на секретар на УС.
6. Като представител на СНЦ "ЗМКБ" участва в различни проекти, свързани с дейности провеждани на територията на защитената местност.
7. Отговаря за изпълняването на проекти и програми, насочени към повишаване информираността на населението по отношение на опазването на околната среда и устойчивото използване на природните ресурси.
8. Отговаря за дейности, необходими за осигуряване на успешното изпълнение на ПБМП
9. Технически обслужва официалните посещения на изпълнителния директор.
10. Допълнителни функции - обслужване Деловодството и личния състав на администрацията на защитената местност.
11. Извършва необходимите отбелязвания в трудовите книжки при постъпване и напускане на работа и при промяна в длъжност и трудово възнаграждение.
11. Открива/ приключва досиета на назначените в администрацията.
12. Изготвя трудови договори, съгласно избор или спечелен конкурс.
13. Приема и оформя болничните листи.
14. Води общата заповедна на администрацията на защитената местност.

СПЕЦИАЛИСТ "СЕЛСКО СТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ"

1. Организира мониторинг върху селскостопанските дейности в границите на защитената местност "Калимок-Бръшлен" и тяхното въздействие върху биоразнообразието, качеството на водите и почвите.
2. Разработва програми и консултира местните селскостопански производители при подготовка на проекти, бизнес-планове и програми за устойчиво земеделие, включително за производство на екологически чисти продукти и борба с ерозията.
3. Организира разработването на проекти и програми за опазване на местни сортове растения и породи животни.
4. Поддържа връзки с Областните служби по земеделие и гори, общините, местни селскостопански сдружения, структурните фондове на ЕС в областта на земеделието.
5. Работи по осъществяването на Програмата за малки грандове за преход в земеделието отпуснати от Световна банка.
6. Поддържа база данни за земеделските земи.

7. Съставя актове за нарушения на режима на защитената местност.

СПЕЦИАЛИСТ “СЧЕТОВОДСТВО”

1. Приема и проверява първичните документи за извършените стопански операции;
2. Контролира правилното оформяне на документите и срочното им представяне;
3. Своевременно осчетоводява документите;
4. Съставя извлечения и оборотни ведомости;
5. Внася предложения за усъвършенстване работата по счетоводната отчетност;
6. Информира за открити грешки в документацията;
7. Следи за правилното насочване на разходите за материали, труд, стоки и др.
8. Контролира спазването на реда за отчитане на разходите;
9. Осигурява пълното отчитане на паричните средства и своевременно отразяване на движението им в счетоводните документи;
10. Изпълнява изискванията на закона за счетоводство.

1.5.3. Материално-техническо обезпечаване /към 2005 г./

Наличното материално-техническо обезпечаване, което се ползва за управлението и стопанисването на територията на Защитената местност: сграден фонд, транспортни средства, техническо оборудване и инвентар е представено в СВИТЪК Приложения, Приложение № 4.

1.6. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОЕКТНИ РАЗРАБОТКИ

1.6.1 Проектни разработки, приети през последните 5 години и свързани със строителство, ползване на ресурси и други дейности на територията на парка

Стратегии за развитие на общините на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, разработени и утвърдени в съответствие с поставените изисквания в Националния план за регионално развитие за периода 2007-2013 г.

Определена е мисията на общинските администрации - да създават условия за развитие на социално-икономическата и културна сфера, което да благоприятства привличането на чуждестранни инвестиции и подобряване бита на жителите.

Община Тутракан:

Гражданите на община Тутракан се обединяват около следната визия за бъдещето на своята община:

Община Тутракан да се превърне във високо развит селскостопански и индустриален център с ключово значение за транснационалното икономическо сътрудничество и привличането на чужди инвестиции, с разширяваща се и обновяваща се инфраструктура, със съхранени културно исторически и природни забележителности, с високо квалифицирана работна сила и висок индекс на човешко развитие.

приоритет 1. повишаване конкурентноспособността на местната икономика

приоритет 2. подобряване качеството на живота на гражданите на община Тутракан

приоритет 3. създаване на благоприятна социална среда и духовното развитие

приоритет 4. развитие на местното самоуправление и гражданското общество

Община Сливо поле

Гражданите на община Сливо поле се обединяват около следната визия за бъдещето на своята община:

Община Сливо поле – с модерно екологосъобразно земеделие, с развита преработвателна промишленост, със съвременни комуникации и инфраструктура, с

ефективни социални дейности, с атрактивни условия за туризъм – привлекателно място, гарантиращо просперитет на гражданите.

приоритет 1: оптимизиране на селскостопанското производство и прилагане на европейските стандарти в развитието на отрасъла.

приоритет 2: подобряване на качеството на живот на гражданите на община Сливо поле

приоритет 3: развитие на преработваща селскостопанското производство промишленост, отговаряща на европейските стандарти.

приоритет 4: опазване на природните и исторически забележителности и развитие на туризъм

приоритет 5: развитие на местното самоуправление и гражданското общество

Други проектни разработки:

- ⇒ Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването:
 - Хидроложки и водобалансови модели
 - Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването: Система за мониторинг на биогените (ERM - февруари 2002)
 - Разработване на система за мониторинг и оценка (M&O) на проект “Възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването” – Клуб икономика 2000, юли 2004
 - Технически изследвания за проект за възстановяване на влажни зони и улавяне на биогени финален доклад (ХПК и Акватест – ноември, 2002)
 - Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването: Екологична оценка (ACG 2002)
 - Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването: Комуникационна стратегия - (април 2004)
 - Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването: Планиране на управлението на ЗТ – консултантско задание (WWF-Auen-Institut ноември 2001)
 - Начални проучвания на хабитатите на територията на ПП Персина и ЗМ Калимок-Бръшлен (Росен Цонев)
 - Хидрогеоложки и геоложки изследвания на блатата Калимок-Бръшлен– юли 2003
 - Финален доклад за екологична и социална оценка на въздействието (вкл. планове за управление) - (проф. Хамертон 2002)
 - Топографски проучвания на влажните зони Калимок-Бръшлен – 2003
- ⇒ Програма за развитие на туризма в община Сливо поле
- ⇒ Лесоустройствени проекти за ДЛ Тутракан и ДЛ Русе
- ⇒ Съвместна система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в граничните градове по Българо-Румънската граница по долното течение на р. Дунав
- ⇒ Проекти пряко свързани с територията на Калимок Бръшлен, изпълнявани от Зелени Балкани в партньорство с други организации през последните 5 години.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 5, описаните проекти са представени с обобщена информация за цел и съдържание.

1.7. СЪЩЕСТВУВАЩО ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ И РЕЖИМИ НА ОБЕКТА

1.7.1. Забрани, определени със заповедта за обявяване на ЗМ “Калимок-Бръшлен”:

1. Дейности свързани със или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажните зони.
2. Превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи;

3. Намаляване на залесената площ в горския фонд.
4. Намаляване на горския фонд чрез смяна на предназначението на земята;
5. Намаляване площта на естествените гори, собственост на държавата и общините;
6. Извеждането на сечи в гнездовите колонии на защитените видове птици, както и на безопасно разстояние от тези колонии /минимум 300 метра/, определено от държавното лесничество и управителното тяло на ЗТ през размножителния период на птиците-март-юли /вкл./
7. Регулиране на дивечовите запаси в периода– март – юли /вкл./

1.7.2. Установени нарушения на режимите:

- ⇒ Браконьерски лов и риболов;
- ⇒ Незаконни сметища;
- ⇒ Незаконно разполагане на навеси и други съоръжения на територията на Защитената местност.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА АБИОТИЧНИТЕ ФАКТОРИ

1.8. КЛИМАТ

1.8.1. Фактори за формиране на местния климат

Източната област на Дунавската равнина, в която попада ЗМ “Калимок - Бръшлен” се дели на 5 подобласти. Територията на обекта попада в Добруджанската подобласт, която граничи с р. Дунав и се простира на север от Лудогорието и на запад от Черноморската зона. Характеризира се най-вече с хълмистия си дълбокоразчленен релеф.

Предпоставки за засилване на континенталната сухота и на контрастното термично изражение на климата са:

- широкият териториален обхват на тази част на Дунавската равнина,
- нейната значителна отдалеченост от високите орографски бариери на Карпатите и Стара планина,
- по-малкото климатично въздействие на Предбалкана, неутрализираното до голяма степен климатично влияние на Черно море от преобладаващият северозападен въздушен пренос.

За характера на умерено – континенталния климат, свидетелства значителното годишно колебание на температурата. През зимата настъпват силни застудявания, а през лятото се регистрират големи горещини.

Високите температури в района се съпровождат със засилване на изпарението и с бързо изчерпване на почвената влага, а твърде ниските температури са присъщи за проявените инверсии.

1.8.2. Особенности на местния климат

Резкият контраст между зимните и летните условия характеризират климата на защитената местност, като подчертано континентален.

Температура на въздуха:

- ⇒ зима – студена, абсолютна минимална температура (–27 °C); средномесечни температури са около (–2 до –3 °C)
- ⇒ лято – сухо, топло, абсолютна максимална температура (+42,2 °C); средномесечните на юли надхвърлят 23 °C.

- ⇒ Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима, поради малката надморска височина, пролетта настъпва рано, но е по-студена от есента.
- ⇒ Средната годишна амплитуда, е около 26 °С и е най-голямата за страната

Вятър

В района на ЗМКБ, североизточните и югозападните ветрове са с почти еднаква повтораемост. От наличните данни е установено, че само 28% от общия брой случаи времето е било тихо, като:

- През зимата преобладават югозападните ветрове – 37,6%,
- през пролетта североизточните – 29,4%,
- през лятото – североизточните и югозападните – 22 и 23%,
- през есента – североизточните 32,9%.

Средният годишен брой на дните със силни ветрове /над 14 м/сек/ е 58.

През лятото се появяват ветрове с големи скорости – до 40м/сек. Те винаги са свързани с градушки и гръмотевици.

Влажност на въздуха

Количеството влага във въздуха характеризира района на ЗМ, като сравнително сух. Абсолютната влажност през лятото е три пъти по-висока отколкото през зимата. Средните годишни стойности за района са около 8 hPa.

Облачност

За района на ЗМ годишният максимум е през зимата (7-8/10), а годишния минимум през лятото (2,5 – 3,5/10).

Средния годишен брой на мрачните дни е 100-110, броят на ясните дни е между 70 и 80.

През пролетния период при преминаване на студените фронтове в условията на циклонично-барично налягане се развива купеста облачност, падат проливни краткотрайни валежи, придружени със силни гръмотевични бури, а понякога и градушки.

Средният годишен брой на дните с мъгла е 48,4, като месеците с най-голям брой мъгливи дни са декември – 10,7 и януари – 10,3. През пролетта броят на дните с мъгла намалява, а през летните месеци достига своя минимум – 0,1 през м.юни.

Появата на чести мъгли в района е резултат от близостта на р.Дунав.

Валежи

Режимът на валежите в този район на Дунавската равнина има подчертано континентален характер. Характерен е летен (юнски) максимум и зимен (февруарски) минимум. Районът е сравнително сух, като:

- средната годишна сума на валежите е 562 мм, средногодишният брой на дните с валежи е 138,9 дни.
- снежната покривка е с дебелина около 14 см, а средният годишен брой на дните със снежна покривка е 48,4.

Появата на типичните североизточни ветрове през зимата обаче предизвикват отвяване и преотлагане на снежната покривка. Това предизвиква натрупването на снега във вид на дебели преспи, което води до нееднакво разпределение на почвената влага.

Валежният режим поставя редица проблеми, свързани с повърхностното оттичане, особено поради наличието на високоподпочвени води.

Количествените показатели на валежите и на изпарението, заедно с естеството на геоложката основа определят смесеното (дъждовно, снежно и карстово) подхранване на реките.

Слънчева радиация

Радиационния баланс за района на ЗМКБ е 2001 – 2250 MJ/ кв.м.

1.9. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ

1.9.1. Геоложки строеж, морфоструктури и морфометрия

Защитена местност “Калимок - Бръшлен” попада в района на Източна Дунавска равнина, Добруджанска подобласт. Най-характерното за този район е развитата през кватернера льосова покривка. Релефът е своеобразно съчетание на елементите на морфологията на подльосовия фосилизиран релеф и релефните форми, генетично свързани с акумулационните процеси на льосовия материал. В ивицата между Русе и Силистра, където се намира ЗМКБ, върху миоценския субстрат се установяват разкрития на плиоценски седименти. В този район се наблюдава сравнително полегато и бавно затъващо към Дунавското крайбражие северно бедро на крупната Разградско – Самуиловска подутина. Тази гънкова структура е изградена от долнокредни баремски и аптски седименти. По дунавското крайбрежие върху миоценските седименти се открива и участието на плиоценски седименти.

1.9.2. Геоморфология на релефа

Най-голямата височина на Дунавската равнина, именно в източната ѝ част и най-дълбокото разчленение на релефа, представляват отражение на проявените по-интензивни епирогенни издигания през неогена и кватернера. Режимът и амплитудата на тези позитивни неотектонски движения могат да бъдат дешифрирани, чрез анализирането на броя и възрастта на денудационните нива и речните тераси.

Най-старото морфостратиграфско ниво тук, което свидетелства за първоначалното развитие на релефа през неогена е сарматско – понтийската денудационна повърхнина. Развитието на релефа през левантиена е маркирано от добре запазеното левантийско денудационно ниво. Отделните етапи в оформянето и развитието на релефа през кватернера могат да се дешифрират от добре запазените речни тераси по долините на реките в района. Тук се установяват 4 надзаливни тераси със средна относителна височина 3-4 до 20-24 м., които в изпъкналите части на всечените меандри на долините на реките представляват типични полигенни тераси. Особено изразителни са следите на речните тераси между Русе и Силистра, където терасния комплекс е съчетан от наличието на 2 заливни (4-7м.) тераси и 3 надзаливни тераси (15-22, 30-36, 54-65).

Облика на релефа на ЗМ Калимок - Бръшлен до голяма степен е обусловен от отложената тук през младия плейстоцен льосова и льосовидна покривка. Тя е воалирала дольосовия релеф и е заличила неговите контрастиращи и карстови форми.

В Източната Дунавска равнина осезаем негативен морфогенетичен ефект показват свлачищните процеси, тяхното прерастване във внезапни срутвания са особено характерни за района на Тутракан. Тук водоносният хоризонт на миоценските мергели, предопределяйки суфизионната дейност на подпочвените води през пролетта при по-значително инфилтриране на дъждовни води и при набиране на по-голяма инерция в гравитационното свличане, създава възможности за ускорени, катастрофални свличания.

Характерна за района е и плоскостната ветрова и водна ерозия, разрушаваща структурата на почвената покривка, а също така и въздействието на дълбоката линейна ерозия.

През последните години се наблюдава брегова ерозия на българския бряг на река Дунав, от 451 км до 475 км. Налага се провеждането на спешни противоерозионни мероприятия за осъществяване на брегоукрепването.

Според предоставената информация от отдел “Полезни изкопаеми” на Министерство на околната среда и водите, на територията на защитената местност липсват находища на полезни изкопаеми.

Съвременният облик на територията на ЗМ “Калимок - Бръшлен” е плод на продължително и сложно развитие. Основният фактор в това развитие е морфотектонският т.е. движенията на земната кора.

Главния фактор за развитието на релефа в тази част на България са изключително активните тектонски процеси през различните етапи от палеогеографската еволюцията. Тези тектонски процеси предопределят развитието на обширната Дунавска платформена равнина, подложена на негативни движения и еднообразна седиментация, довели до нейния плосък, пластово – равнинен релеф.

На карта № 4, приложена към Плана за управление, е показан скалния фундамент в границите на защитена местност “Калимок-Бръшлен”

1.10. ХИДРОЛОГИЯ И ХИДРОБИОЛОГИЯ

1.10.1. Хидрология и хидрография

Значителни промени на естествения хидрологичен режим на територията на Тутраканската низина са настъпили вследствие на андигирането на Тутраканската низина от р. Дунав със завършената през 1947 г. крайбрежна дига. Чрез нея се прекъсва пряката връзка на блатата в низината с река Дунав, което води до тяхното изплитняване. Дигата прекъсва и ежегодните заливания на низината от високите черешови води на р. Дунав. Тези деструктивни за дивата природа на низината последствия се усилват и от изграждането на напоителна и отводнителна система към 1952 г. Тя допълнително осушава бившите заливни земи и блата. Леглата на двете малки рекички: Барата и Староселска са коригирани, удълбочени и превърнати в отводнителни канали

Системата в разглеждания район е съставена от 4 отводнителни, 4 напоителни помпени станции и система от отводнителни и напоителни канали.

Функциониращи са 2 отводнителни и 1 напоителна помпени станции. Разграбени и унищожени са 2 отводнителни помпени станции и 2-те помпени станции захранващи рибарника.

През 1981 г. започва строеж на най-големите рибарници в България, рибарниците Нова Черна. Изградени са на площ от 600 ха

През територията на влажна зона “Калимок-Бръшлян протича р.Староселска. Площта на водосборния басейн на реката е 553 Km² при средна надморска височина от 180 m.

В СВИТЪК Приложения , Приложение 6 са представени:

Таблица 6.1 Воден баланс на влажна зона Калимок-Бръшлян – повърхностни води в средна по водност година

Таблица 6.2. Воден баланс на влажна зона Калимок-Бръшлян – повърхностни води в силно маловодна година

Таблица 6.3. Годишен отток и месечно разпределение на оттока в m³x10⁶ на р.Сенкьовчица (Стара река) ,

Таблица 6.4 Балансови елементи за влажната зона при проектно изпълнение на съоръженията и за характерни по водност

1.10.2. Подземни води

⇒ **Фактори, формиращи режима на подземните води в района.**

В естествени условия два са главните фактори, които формират режима на подземните води в низината – водообмена с р.Дунав и подземния приток от юг. След изграждането на “влажната зона”, както и на контурния дренажен канал южно от нея, същите ще имат съществена роля в бъдещия режим на подземните води.

⇒ **Досегашни изследвания върху режима на подземните води.**

В миналото е съществувала широка мрежа от пиезометрични кладенци, използвани за нуждите на напоително-отводнителната система в низината. Наблюдателната мрежа е

включвала над 20 профила напречно на р.Дунав (между с.Ряхово и Тутракан), всеки с 3-4 пиезометрични кладенци. След 1994 г. наблюденията са прекратени.

До 1990 г. от Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ), в рамките на Опорната хидрогеоложка мрежа на страната са водени режимни наблюдения в 3 наблюдателни точки (кладенци), разположени източно от с. Ряхово. След тази дата наблюденията са прекратени и според наличната информация, кладенците вече не съществуват.

⇒ **Състояние на наблюденията върху нивото на подземните води.**

Понастоящем, почти цялата мрежа от наблюдателни кладенци на ИА “Хидромелиорации” (“Напоителни системи”) е ликвидирана. Могат да се намерят и използват едва 5 кладенеца от нея, при това 3 от тях са в района на с.Ряхово, т.е. на повече от 10 км от “влажната зона” и нямат отношение към нея. Четвъртият кладенец е разположен до р.Дунав, северно от с.Бабово (до голямата напоителна помпена станция). Той е сравнително отдалечен, но може да бъде използван. Петият (един кладенец от профил XXIV) се намира непосредствено до западния край на влажната зона и е много подходящ за мониторингови наблюдения в него.

Местата на тези кладенци са показани на карта № 4 «Хидрографска мрежа»

1.10.2 Хидрохимия

Пунктове за мониторинг и анализ: Систематизирана и оценена е информация за качество на водите от 14 пункта за хидрохимичен анализ на повърхностни води и 3 на подземни в района на ЗМ «Калимок – Бръшлен». Те са групирани в зависимост от тяхното месторазположение както следва – пунктове разположени на р.Дунав в района на заливаемите влажни зони - четири пунктове за мониторинг разположени на самата река Дунав – преди и след влажната зона, пунктове разположени на отводнителни канали - четири пунктове за мониторинг са разположени по протежението на ГОК (Главен отводнителен канал) и един пункт е разположен на река Търчила, която е регулирана и превърната в отводнителен канал на прилежащата територия, вливащ се в ГОК, пунктове разположени на съществуващи блата - Бръшленското блато, пунктове в бивши рибарници - три пунктове за мониторинг бившите рибарници „Доростол” – зона Изток в басейните, където има постоянно водно огледало в по-голямата част от годината, пунктове за отпадъчни води с принос в замърсителния товар от точкови източници в района - Свинокомплекс „Нова Черна”, пунктове за подземни води - месец юли са взети проби от два шурфа, а през месец септември от пиезометър в района на ПС₂. Периодите, за който има набрана информация за качеството на повърхностните води е юни-юли и септември 2004, като те отразяват края на пролетното пълноводие и началото на есенното маловодие. Хидрохимичният мониторинг, предварителна обработка и лабораторен анализ е извършен от Регионална Лаборатория – Русе към Изпълнителна Агенция по Околна Среда (МОСВ).

Таблица 2: Обобщена информация за качество на водите на територията на ЗМ «Калимок – Бръшлен» по основни хидрохимични показатели

Показател	Период	Река Дунав – осреднена информация	Бръшленско блато	Рибарници – осреднена информация
Температура, °C	юни-юли	23.7	26.7	24.7
	септември	19.1	няма вода	няма вода
Разтворен O ₂ , mg/l	юни-юли	7.9	6.59	6.68

	септември	6.3	няма вода	няма вода
Наситеност на O ₂ , %	юни-юли	93.7	83.2	81.2
	септември	67.5	няма вода	няма вода
Електропроводимост, µS/cm	юни-юли	485	590	506
	септември	553	няма вода	няма вода
Неразтворени вещества, mg/l	юни-юли	12	12	5.3
	септември	32	няма вода	няма вода
Амониев азот, N-NH ₄ , mg/l	юни-юли	0.060	0.057	0.043
	септември	0.085	няма вода	няма вода
Нитритен азот, N-NO ₂ , mg/l	юни-юли	0.014	0.004	0.012
	септември	0.008	няма вода	няма вода
Нитратен азот, N-NO ₃ , mg/l	юни-юли	0.59	0.20	0.20
	септември	0.43	няма вода	няма вода
N _{орг} / Орг.азот, mg/l	юни-юли	1.56	1.97	2.05
	септември	1.93	няма вода	няма вода
Общ азот / Nt, mg/l	юни-юли	2.21	2.23	2.31
	септември	3.76	няма вода	няма вода
Фосфати, PO ₄ , mg/l	юни-юли	0.094	0.052	0.061
	септември	0.26	няма вода	няма вода
БПК ₅ , mg/dm ³	юни-юли	5.55	3.30	8.36
	септември	9.32	няма вода	няма вода
ХПК, mg/l	юни-юли	24.5	17.0	34.0
	септември	29.0	няма вода	няма вода
Перманганатна окисл., mg/l	юни-юли	9.22	6.40	12.36
	септември	13.52	няма вода	няма вода
pH	юни-юли	8.0	8.37	7.58
	септември	7.91	няма вода	няма вода

Таблица - Продължение 1

Показател	период	Главен отводнителен канал - осреднена информация	Река Търчила	Свинокомплекс "Нова Черна" – отпадъчни води
Температура, °C	юни-юли	23.8	25.4	-
	септември	17.2	16.7	-
Разтворен O ₂ , mg/l	юни-юли	6.29	5.8	-
	септември	2.18	7.0	-
Наситеност на O ₂ , %	юни-юли	75.3	70.3	-
	септември	22.7	72.4	-
Електропроводимост, µS/cm	юни-юли	617	734	-
	септември	-	-	-
Неразтворени вещества, mg/l	юни-юли	8.0	22	7184
	септември	29.5	12	4740
Амониев азот, N-NH ₄ , mg/l	юни-юли	0.082	0.026	637
	септември	0.121	0.153	166
Нитритен азот, N-NO ₂ , mg/l	юни-юли	0.0032	0.003	0.002
	септември	0.0115	0.012	0.010
Нитратен азот, N-NO ₃ , mg/l	юни-юли	0.20	0.20	0.54
	септември	0.26	0.28	1.13
N _{орг} / Орг.азот, mg/l	юни-юли	2.39	2.36	461
	септември	2.69	2.36	688
Общ азот / Nt, mg/l	юни-юли	2.67	2.59	1099
	септември	3.11	2.59	855

Фосфати, PO ₄ , mg/l	юни-юли	0.40	0.22	50.5
	септември	0.39	0.13	99.5
БПК ₅ , mg/dm ³	юни-юли	6.72	7.70	4850
	септември	10.75	11.4	4100
ХПК, mg/l	юни-юли	31.2	32.0	9000
	септември	39.5	49.0	8560
Перманганатна окисл., mg/l	юни-юли	11.32	11.7	1770
	септември	12.05	16.0	1800
рН	юни-юли	7.51	7.71	6.97
	септември	7.56	7.59	7.02

Таблица – Продължение 2

Показател	период	Подземни води - Шурф№10	Подземни води - Шурф№13	Подземни води - Шурф№15
Температура, °C	юни-юли	-	-	-
	септември	-	-	15.4
Разтворен O ₂ , mg/dm ³	юни-юли	7.73	8.27	-
	септември	-	-	2.93
Наситеност на O ₂ , %	юни-юли	-	-	-
	септември	-	-	-
Електропроводимост, µS/cm	юни-юли	709	761	-
	септември	-	-	12.06
Неразтворени вещества, mg/dm ³	юни-юли	14	0	-
	септември	-	-	0
Амониев азот, N-NH ₄ , mg/dm ³	юни-юли	0.110	0.226	-
	септември	-	-	0.099
Нитритен азот, N-NO ₂ , mg/dm ³	юни-юли	0.0091	0.0109	-
	септември	-	-	0.020
Нитратен азот, N-NO ₃ , mg/dm ³	юни-юли	0.15	0.086	-
	септември	-	-	0.944
N _{орг} / Орг.азот, mg/dm ³	юни-юли	-	-	-
	септември	-	-	-
Общ азот / Nt, mg/dm ³	юни-юли	-	-	-
	септември	-	-	-
Фосфати, PO ₄ , mg/dm ³	юни-юли	0.113	0.079	-
	септември	-	-	0.05
БПК ₅ , mg/dm ³	юни-юли	-	-	-
	септември	--	-	-
ХПК, mg/dm ³	юни-юли	28	17	-
	септември	-	-	28
Перманганатна окисл., mg/dm ³	юни-юли	14.9	6.7	-
	септември	-	-	1.6
рН	юни-юли	7.48	7.78	-
	септември	-	-	7.11

1.10.3 Хидробиология

Пунктове за мониторинг и анализ: Обследвани са 13 пункта в ЗМ Калимок- Бръшлен. Те са групирани в зависимост от тяхното месторазположение както следва – четири от пунктовете за мониторинг са разположени на самата *река Дунав* – преди и след влажната зона, четири от пунктовете за мониторинг са разположени по протежението на ГОК и един пункт е разположен на река Търчила, един пункт за хидробиологичен мониторинг е разположен в Бръшленското блато, три от пунктовете за мониторинг са в бившите рибарници „Нова Черна“. В периода 14.09 – 29.09.2004 г. е извършено пробонабиране за

анализ на съобществата от дънни макроорганизми (макрозообентос) в района на ЗМ Калимок-Бръшлен. Биологичният мониторинг на повърхностни води в частта анализ на дънните съобщества от макробезгръбначни (макрозообентос) е извършен като пробонобиране, предварителна обработка и лабораторен анализ от специалисти от Регионална Лаборатория – Велико Търново към Изпълнителна Агенция по Околна Среда (МОСВ).

Резултати от хидробиологичен мониторинг:

Не са открити никакви макробезгръбначни (макрозообентос) в обследваните пункта разположени в бившите рибарници Нова Черна. В Бръшленско блато са открити само два вида молюски (водни охлюви *Planorbis*/*Coretus corneus* и *Lymnaea stagnalis*). Причина за загиването на дънните съобщества от макроорганизми е изчерпването на кислорода през лятото, както и натрупването на гниеща органика. Пресъхването на Бръшленско блато обяснява бедния видов състав. В р.Търчила и в Главния отводнителен канал се откриват развити съобщества от макробезгръбначни с преобладаване на видове типични за затинено дъно - молюски, олигохети. В най-органично натоварените участъци – р.Търчила и пункта на ГОК преди рибарници доминира вида *Chironomus gr. Thummi*. В четирите дунавски мониторингови пункта има типичните за тази част от реката съобщества от дънни макробезгръбначни. В пункта изхода на отводнителната система доминират индикаторни видове за органично замърсяване като *Tubifex tubifex* и *Chironomus gr. thummi*.

1.11. ПОЧВИ

1.11.1. Разпространение и характеристика на почвите

На територията на община Тутракан се среща голямо разнообразие от почви: алувиални, алувиално – ливадни, ливадно – блатни, торфено-блатни, черноземни. Тези почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци, зърнени и фуражни култури, лозя и др. Суховеите и недостатъчните валежи през лятото причиняват ерозия на почвата. Широката отвореност на територията на общината към север е причина североизточните ветрове да отвяват снежната покривка и да нанасят поражения на посевите на територията на Тутраканската низина.

1.11.1.1. Основни видове почви в района на обекта.

/За характеризиране на почвите е ползвана информация от Почвена карта на България от 2000 г., както и данни от почвени разрези, заложи при предишни проучвания за обекта./

⇒ *Алувиални и алувиално-ливадни, карбонатни и наситени, пясъкливи и пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Неразвити (ненаситени) алувиални и наситени алувиално-ливадни почви (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Dystric-skeletal + Eutric-skeletal Fluvisols (Fldy-sk + Fleu-sk), sandy and loamy (по почвено-таксономични различия според World reference base for soil resources WRBSR от 2002 год.)

Алувиално-ливадните почви заемат най-често заливната и първата надзаливна тераса. Тези почви се развиват при близко ниво на подпочвените води най-често от 1 до 2-2.5 м. Почвообразуващите материали са речните наноси и имат разнообразен характер. Характеризират се със слабо напреднал почвообразователен процес.

Върху тях добре се развива ливадно-блатна и блатна растителност.

Отличават се с високо плодородие. Върху тях се отглеждат зеленчукови култури. Подходящи са и за отглеждане на фуражни технически и овощни култури.

- ⇒ *Ливадно-блатни, леко глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Наситени блатни почви (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Eutric Gleysols (Gleu), slightly cleye (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Ливадно-блатните почви са разпространени в крайдунавските низини – около Нова Черна, Старо село и Цар Самуил. Те се формират под влиянието на типична хидроморфна растителност и високо ниво на подпочвените води – 50-100 см., а във валежните периоди до самата повърхност. Наблюдават се в периферните части на блатата, в които през по-голямата част от година водата е на повърхността. Развитието им е свързано с преовлажняване и натрупване на органично вещество от ливадната и блатна растителност. Без провеждане на отводнителни мероприятия ливадно-блатните почви са непригодни за земеделие. Слабо заблатените могат да се използват за ливади и пасища, но тревите са с ниско качество.

- ⇒ *Ливадно-черноземовидни (заблатени), тежко песъкливо глинести до леко глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Тъмни (черноземовидни) почви (алувиално-ливадни) (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Mollic (Gleyic) Fluvisols (Flmo(gl), heavy loamy to slightly cleyed (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Ливадни черноземовидните заемат високите части на заливната и първата надзаливна тераса, с дълбочина на подпочвените води 1-2 м. По-широко разпространени са около река Дунав, в района на Нова Черна и Цар Самуил, в райони с по-големи релефни понижения и са подложени на по-голямо заблатяване и оглеяване на профила. Тези почви са известни с високото си плодородие и са пригодни за отглеждане на всички зърнени, технически, фуражни и зеленчукови култури.

- ⇒ *Алувиално-ливадни с ливадни черноземи, песъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Тъмни алувиално-ливадни с глеевидни черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Mollic Fluvisols + Gleyic Chernozems (Flmo+ CHgl), loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Алувиално-ливадните почви заемат централната част на речните реки, по посока към първата незаливна тераса.

Алувиално-ливадните почви имат високо природно плодородие, но при продължителна обработка съдържанието на хумус и хранителни елементи силно намалява.

- ⇒ *Ливадни черноземи, средно до тежко песъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Глеевидни черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Gleyic Chernozems (CHgl), moderately to heavy loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Ливадните черноземи заемат първата надзаливна тераса, с дълбочина на подпочвените води над 2 м (до 4-5 м). По-широко разпространение тези почви имат около река Дунав, в землищата Нова Черна и Старо село.

Тези почви са известни с високото си плодородие и са пригодни за отглеждане на всички зърнени, технически, фуражни и зеленчукови култури.

- ⇒ *Излужени черноземи, тежко пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Обикновени черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Haplic Chernozems (CHha), heavy loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Излужените черноземи заемат голямата част от агроекологичния комплекс и са формирани върху типичен и глинен льос и льосовидни материали. Разпространени са в Нова Черна, Старо село, Белица и др.

- ⇒ *Ерозиран излужен чернозем* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)
Наситени регосоли (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)
Eutric-aric Regosols (RGeu-ai) (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Ерозионните процеси в този район са значителни, затова слабо до средно ерозираните почви заемат около 40% от площта на излужените черноземи. Защитата на тези почви от ерозия е най-важното мероприятие. Прилагат се технически, агротехнически и лесотехнически средства.

При прилагане на правилни технологии са подходящи за отглеждане на лозя, зърнено-житни култури и по-малко овощни видове.

1.11.1.2. Продуктивни възможности на земите

Общите продуктивни възможности на земите в Агроекологичен комплекс 4, където спадат и тези на ЗМ Калимок-Брашлен и прилежащите територии, се характеризират със сравнително висок среден агрономически бонитет 78 бала, което ги причислява към бонитетната група на "добри земи" -

В Приложение, в електронен вариант: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен доклад за почвите в ЗМ "Калимок-Брашлен" с данни за почвен профил, механичен състав и структурност, плътност и порьозност, водни свойства, филтрация, съдържание на хумус, запасеност с хранителни вещества- N, P, K и карбонати, pH на почвения разтвор.

1.11.2. Почвени процеси

Напоителна и отводнителна система е изградена към 1952 г. Тя осушава бившите заливни земи и блатата. Леглата на двете малки рекички: Барата и Староселска са коригирани, удълбочени и превърнати в отводнителни канали.

Системата в разглеждания район е съставена от 4 отводнителни, 4 напоителни помпени станции и система от отводнителни и напоителни канали.

За оценка на ерозионните процеси на територията на ЗМКБ, обектът е проучен допълнително на терена през август 2005 г.

За част от обекта се извършват укрепителни работи, с цел предотвратяване на бреговата ерозия по р. Дунав. Обхватът не е достатъчен за решаване на проблема. Необходимо е тези дейности да продължат от о-в Безименен до о-в Калимок.

На карта №5 "Почви", приложена към Плана, е илюстрирано разпределението на видовете почви.

БИОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.12 ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ

Основните екосистеми за територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен” представени във вариант, според градацията на намаляване на влажността са следните:

1. Река Дунав и водоемите свързани с нея. Това са остатъците от бившите балта Калимок и Бръшленско и разливните територии край тях, отводнителните канали в низините и др.
2. Крайречните заливни гори.
3. Алувиалните наноси край река Дунав с пионерна, сравнително богата, крайречна растителност.
4. Крайречни слабо засолени пасища
5. Мезофилни ливади с високи треви
6. Обработваемите площ, включително и такива, които редовно се заливат при високи води.

Природните местообитания са представени по Класификационните схеми на Palaeartic Classification и на EUNIS Classification. Посочени са и типовете природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС.

По EUNIS Classification са представени в 23 типа местообитания, от различно йерархично ниво, принадлежащи към 6 основни единици. Най-широко разпространени на територията на ЗМ Калимок-Бръшлен са обработваемите земи, водните пояси от тръстика и други високи хелофити и горските екосистеми. По малки площи заемат сладководните местообитания и засолените пасища. Ограниченото им разпространение и концентрацията на видове с природозащитен статус ги правят уязвими и приоритетни за опазване.

1.12.1. Класификационна схема на природните местообитания, установени на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, съгласно Palaeartic Classification

22 Standing fresh water

22.411 Duckweed covers

22.412 Frogbit rafts

22.415 *Salvinia* covers

22.4312 Water chestnut carpets

24 Running water

24.15 Metapotamal and hypotamal streams

24.31 Unvegetated river sand banks

24.52 Euro-Siberian annual river mud communities

37. Humid grassland and tall herb communities

37.13 Continental tall herb communities

38 Mesophile grasslands

38.114 Continental pastures

44 Temperate riverine and swamp forests and brush

44.128 Continental riverine willow scrub

44.132 Eastern-European poplar – willow forests + *Amorpha fruticosa*

44.4 Mixed oak-elm-ash forests of great rivers

53 Water-fringe vegetation

53.1111 Freshwater *Phragmites* beds

53.1121 Dry *Phragmites* beds

53.12 Common clubrush beds

53.132 Lesser reedmace beds

53.146 Water dropwort-great yellowcress communities

53.215 Tufted sedge and sward sedge tussocks

82 Crops

83 Orchards, groves and tree plantations

83.1 High-stem orchards

83.3112 Native pine plantations
83.321 Poplar plantations
86 Town, villages, industrial sites
86.1 Towns
86.2 Villages
86.3 Active industrial sites
86.4 Old industrial sites
86.6 Archeological sites
87 Fallow land, waste places

**1.12.2. Класификационна схема на природните местообитания съгласно EUNIS
Classification, установени на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен”**

C	Inland Surface Waters
C1.31	Benthic communities of eutrophic waterbodies
C1.33	Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies
C2.3	Permanent non-tidal, smooth-flowing watercourses
C3.21	Common reed ([Phragmites australis]) beds
C3.22	Common clubrush ([Scirpus lacustris]) beds
C3.23	Reedmace ([Typha]) beds
C3.246	Water dropwort-great yellowcress communities
C3.51	Euro-Siberian dwarf annual amphibious swards
C3.52	Bur marigold ([Bidens]) communities (of lake and pond shores)
C3.53	Euro-Siberian annual river mud communities
E5.423	Continental tall-herb communities of humid meadows
E	Grassland and tall forb habitats
E6.22	Ponto-Sarmatic salt steppes and saltmarshes
F	Heathland, scrub and tundra habitats
F9.128	Continental riverine willow scrub
G	Woodland and forest habitats and other wooded land
G1.1112	Eastern European poplar-willow forests
G1.22	Mixed [Quercus] - [Ulmus] - [Fraxinus] woodland of great rivers
G1.C1	Poplar plantations
G1.D	Fruit and nut tree orchards
G3.F12	Native pine plantations
I	Regularly or recently cultivated agricultural, horticultural and domestic habitats
I1.1	Intensive unmixed crops
I1.5	Bare tilled, fallow or recently abandoned arable land
J	Constructed, industrial and other artificial habitats
J1.1	Residential buildings of city and town centres
J1.2	Residential buildings of villages and urban peripheries
J1.4	Urban and suburban industrial and commercial sites still in active use

От европейска значимост, съгласно Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, са 9 типа природни местообитания. Тяхното наличие предопределя територията на ЗМ Калимок-Бръшлен и прилежащите ѝ територии, като потенциално място от Европейската мрежа на НАТУРА 2000 и националната екологична мрежа. С приоритет са природните местообитания с кодове 1530 и 91E0. Хабитатът, с код 6440 е фрагментарно представен на територията на защитената местност и не е възможно неговото детайлно картиране. Природните местообитания с кодове 3130 и 3270 формират комплекси и са трудно разграничими на терен, затова са оформени в обща картируема единица.

1.12.3. Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, установени за територията на ЗМ Калимок-Бръшлен

Код по НАТУРА 2000	Наименования на типовете природни местообитания	Площ	% от площта на ЗМ
1530	Панонски солени степи и солени блата	141.4	2.45
3130	Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от <i>Littorelletea uniflorae</i> и/или <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	17.3	0.3
3140	Твърди олиготрофни до мезотрофни с бентосни формации от <i>Chara</i>	0.6	0.01
3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i>	195.1	3.38
3270	Реки с кални брегове с <i>Chenopodion rubri</i> и <i>Bidention p.p.</i>	26.0	0.45
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс	99.3	1.72
6440	Алувиални ливади от съюза <i>Cnidion dubii</i> в речните долини	0.6	0.01
91E0	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus exelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	372.3	6.45
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus exelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големите реки (<i>Ulmion minoris</i>)	47.9	0.83

1.13. РАСТИТЕЛНОСТ

Класификацията на растителността е направена по флористичния метод. Представена е корелацията между синтаксоните и местообитанията, съгласно класификационната система на EUNIS

1.13.1. Местообитания по EUNIS и съответстващите им синтаксони (растителни съобщества)

С1.3 Стоящи еутрофни езера и други водоеми

Местообитания от този тип представляват големите и сравнително дълбоки отводнителни канали, които не пресъхват през лятото. Има два основни подтипа, представени в една картируема единица:

С1.31/ Р – 22.41 Свободно плаваща растителност в еутрофни водоеми

С1.33/ Р – 22.43 Вкоренена плаваща растителност в еутрофни водоеми

С1.31/ Р – 22.41 Свободно плаваща растителност в еутрофни водоеми

Този подтип е представен основно в каналите и е отразен и като картируема единица. В него са включени следните синтаксони:

Клас *Lemnetea minoris* Tuxen 1955

Разред *Lemnetalia minoris* Tuxen 1955

Съюз *Lemnion minoris* Tuxen 1955

Асоциация *Lemnetum minoris* Th. Muller et Gors 1960

Фрагменти от асоциацията се срещат и в някои по-малки канали близо до рибарниците.

Асоциация *Salvinio-Spirodeletum polyrhizae* Slavnic 1956

В каналите се срещат различни физиономични варианти на тази асоциация. Доминират основно *Salvinia natans*, *Lemna minor*, *Spirodela polyrhiza*, но на места и *Hydrocharis morsus-ranae*, *Azolla carolinana*, *Lemna gibba*. Във втория етаж доминира *Lemna trisulca*, а на дъното *Ceratophyllum demersum*.

Асоциация *Lemnetum gibbae* Miyawaki et J. Tuxen 1960

Асоциацията е представена ограничено в засъхнали локви в ливадите на ЗМ Калимок-Бръшлен. През някои години масово се появява в големите отводнителни канали

Разред *Lemno-Utricularietalia* Passarge 1978

Съюз *Utricularion vulgaris* Passarge 1964

Асоциация *Lemno-Utricularietum vulgaris* Soo 1928

Среща се в някои по-малки канали в защитената местност. Не е изключено да има и по-голямо разпространение в района особено в по-малките и силно замърсени канали. Разпространението на видовете от род *Utricularia* често е свързано с процеси на дистрофизация на водата, в резултат от натрупването на недоизгнили растителни останки. С1.33/ Р – 22.43 Вкоренена плуваща растителност в еутрофни водоеми

Съобществата, свързани с този хабитатен подтип, имат фрагментарно разпространение и формират комплекси с фитоценозите от предходния подтип.

Клас *Potametea Klika in Klika et Novak 1941*

Разред *Potametalia* Koch 1926

Съюз *Nymphaeion albae* Oberdorfer 1957

Асоциация *Nymphoidetum peltatae* (Alloirge 1927) Muller et Gors 1960

В миналото, тези съобщества са имали много по-широко разпространение в големите басейни на бившите рибарници на Нова Черна. Сега се срещат ограничено в каналите на рибарниците при Нова Черна и в по-дълбоките места на басейните в района на бившето Бръшленско блато.

Асоциация *Nymphaeetum albae* Vollmar 1947

Разпространена е фрагментарно в отводнителните канали на територията на бившите блато „Калимок“ и Бръшленско.

Съобществата свързани с това местообитание са включени в Директива 92/43 с код **3150 Natural eutrophic lakes with *Magnopotamion* and *Hydrocharition*-type vegetation** и в Бернската конвенция.

С2.3 Постоянни, бавно-течащи водни течения

В този хабитат се включва течението на река Дунав на територията на защитената местност.

С3.2 Водни пояси от тръстика и други високи хелофити, различни от захарната тръстика

На територията на ЗМ Калимок-Бръшлен са представени основните подтипове, които са представени в една картируема единица.

С3.21/ Р-53.11 – Тръстикови */Phragmites australis/* масиви

С3.22/ Р-53.12 /р/ - Камъшови */Scirpus lacustris/* масиви

С3.23/ Р-53.13 /р/ - Папурови */Typha/* масиви

Съобществата свързани с тези местообитания се включват в следната синтаксономична схема:

Клас *Phragmito-Magnocaricetea* Klika in Klika et Novak 1941

Разред *Phragmitetalia* Koch 1926

Съюз *Phragmition communis* Koch 1926

Асоциация *Scirpetum lacustris* Schmale 1939

Фитоценозите на тази асоциация се срещат в бившите рибарници на Нова Черна. Навсякъде заемат неголеми площи и имат вид на петна или фрагменти.

Асоциация *Typhetum angustifoliae* Pignatti 1953

Асоциацията се среща на много места в района на бившите рибарници при Нова Черна - басейни с номера 6 и 2. Фрагменти от нея се срещат на територията на цялата защитена местност в канали и бивши блато.

Асоциация *Phragmitetum communis* von Soo 1927

Фитоценозите от асоциацията са широко разпространени в басейните на рибарниците в землището на Нова Черна, и на територията на бившето Бръшленско блато. С тръстика обрасват и заливаемите при високи дунавски води обработваеми площи.

Асоциация *Typhetum laxmani* Nedelcu 1968

Среща се на неголеми площи в по-малките басейни на бившите рибарници при Нова Черна – зона “Запад”. Вероятно се среща и на други места в региона.

Асоциация *Sparganietum erecti* Roll 1938

Среща се фрагментарно на много места, основно около каналите.

Разред *Nasturtio-Glycerietalia* Pignatti 1953 em. Kopecky in Kopecky et Hejny 1965

Съюз *Sparganio-Glycerion fluitantis* Br.-Bl. et Sissingh in Boer 1942 nom. invers. Propos.

Асоциация *Catabrosetum aquaticae* Kaiser 1926

Фрагменти от тази асоциация се срещат в пресъхващи канали в района на зона “Изток” на бившите рибарници Нова Черна.

С3.24/P-53.14 Средновисоки нежитни крайбрежни съобщества

Съобществата от това местообитание се срещат в големи пресъхващи водоеми и могат да съществуват и върху засъхващата тиня. Установени са в най-дълбоките участъци на някои от басейните на рибарниците на Нова Черна.

Клас *Phragmito-Magnocaricetea* Klika in Klika et Novak 1941

Разред *Oenanthetalia aquaticae* Hejny in Kopecky et Hejny 1965

Съюз *Oenanthion aquaticae* Hejny ex Neuhausl 1959

Асоциация *Rorippo amphibiae-Oenanthetum aquaticae* (Soo 1928) Lohmeyer 1950

Тази асоциация се среща в най-дълбоките участъци на басейните на рибарници Нова Черна. Представлява сукцесионен стадий на обрастване на езерата и замяната на типичната хидрофитна растителност със съобщества на високи хелофити.

С3.5/ P-22.32 Евро-сибирски амфибийни съобщества на много ниски едногодишни треви

Класове *Isoeto-Nanojuncetea* Br.-Bl. et Tuxen 1943 et *Bidentetia tripartitae* Tuxen, Lohmeyer et Passarge 1950

Срещат се ограничен по алувиалните наноси на река Дунав, както по брега, така и по бреговете на островите от Бръшленско-Тутраканската островна група. Това местообитание е включено в Директива 92/43 под код **3130 Oligotrophic to mesotrophic standing waters of plains to to subalpine levels of Continental and Alpine Region and mountains areas of other regions with vegetation belonging to *Littorelletea uniflorae* and/or *Isoeto-Nanojuncetea*.**

Е5.4/ P-37.13 /р/ Континентални високотревни съобщества на преовлажнените ливади

Към това природно местообитание се отнасят малки по площи влажни места, разпространени на много места на територия на защитената местност.

Клас *Molinio-Arrhenatheretea* Tuxen 1937

Разред *Molinetalia* Koch 1926

Съюз *Veronico longifoliae-Lysimachion vulgaris* (Passarge 1977) Balatova-Tulackova 1981

Асоциация *Glycyrrhizo echinatae-Bolboschoenetum martimi* nom. prov.

Съобществата заемат малки площи в ливадите до зона “Изток” и сравнително по-големи площи в изоставените басейни 11 и 1 на рибарниците. Участват: *Agrostis verticillata*, *Elymus repens*, *Calamagrostis epigejos*, *Bolboschoenus martimus*, *Symphytum officinale*, *Althaea officinalis*, *Daucus carota*, *Lythrum salicaria*. Това местообитание е включено в Директива 92/43 с код **6430 Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels**. При заливане на острова може да се очаква, че ще има промени в разпространението като е възможно да се появят и на други места, където в момента не се срещат.

Е6.2 Континентални солени пасища

Е6.22/ P-15.A2 Понтийско-Сарматски солени степи и солени езера

На територията на ЗМ Калимок-Бръшлен се срещат засолен пасища с високи подпочвени води и заливане в началото на лятото.

Клас *Plantaginetea majoris* Tuxen ex Preising in Tuxen 1950

Разред *Agrostietalia stoloniferae* Oberdorfer in Oberdorfer et al. 1967

Съюз *Agropyro-Rumicion crispi* Nordhagen 1940

Подсъюз *Loto-Trifolienion* Westhoff et van Leeven ex Vicherek 1973

Асоциация *Trifolio fragiferii-Cynodonetum* Br.-Bl. et Bolos 1958

Тревните съобщества от тази асоциация заемат обширни територии в централната част на защитената местност и отделни участъци в периферията на заливаемата територия. Това местообитание е включено в Директива 92/43 като приоритетен за опазване с код **1530 Pannonic salt steppes and salt marshes**.

G1.11/ P - 44.13 Средноевропейски гори от бяла върба */Salix alba/*

По-масово се срещат на някои от островите по Дунав – Радецки, Граничар, Голям Бръшлен. По-ограничено разпространение имат в Тутраканската низина северно от с. Бръшлен. Установени са няколко много малки по площ млади съобщества с доминиране на бяла върба, появили се вторично в басейните на рибарниците при тяхното пресъхване.

G1.1112 Източноевропейски тополово-върбови гори

Клас *Salicetea purpureae* Moog 1958

Разред *Salicetalia purpureae* Moor 1958

Съюз *Salicion albae* Soo 1930

Асоциация *Salici-Populetum* (Tuxen 1931) Mejler-Drees 1936

Тези съобщества са разпространени по Дунавските острови. Крайречните гори от този тип се определят като приоритетно за опазване местообитание от Директива 92/43 с код **91E0 Mixed ash-alder alluvial forests of temperate and Boreal Europe (*Alno-Padion*, *Alnion incane*, *Salicion albae*)**.

G1.22 Смесени гори от *Quercus-Ulmus-Fraxinus* край големите реки.

Срещат се рядко по някои от Дунавските острови. Остатък са от по-големи гори, които са били унищожени.

Клас *Querco-Fagetea*. 1937

Разред *Fagetalia sylvaticae* Pawlowski in Pawlowski et al. 1928

Съюз *Alno-Ulmion* Br.-Bl. et Tx. Em. Muller et Gors 1958

Съобщество на *Fraxinus oxycarpa*

Фитоценозите от този тип са разпространени на Дунавските острови. Имат облик и видов състав близки до лонгозните гори. Участват *Ulmus minor* и *Quercus robur*. Тези съобщества имат висока консервационна стойност. Спатат към код от Директива 92/43 **91F0 Riparian mixed forests of *Quercus robur*, *Ulmus laevis* and *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* or *F. angustifolia*, along the great rivers (*Ulmion minoris*)**.

G1.C/ P – 83.321 Тополови */Populus/* култури

Тополовите плантации са създадени предимно от външната страна на Дунавската дига и по много от островите – Малък Бръшлен, Калимок. Интензивни топови култури има и в района на бившето Бръшленско блато.

I1.1 Обработваеми площи

Тази хабитатна единица заема големи площи на територията на ЗМКБ, предимно в незаливните територии. Малки ниви, с тютюн, има и в ливадите до зона “Изток”. Поради високите подпочвени води, в периодите на заливане, отглежданите там култури не са в добро състояние. Степента на заплевяване е много голяма. В състава на плевелната растителност участват и много типични хигрофити - тръстика и папур.

I1.55 Наводнени, разорани ниви с едногодишни и многогодишни плевели

Много от нивите в близост до Дунавската дига през 2005 г. бяха дълго време наводнени от водите на Дунав. Те бързо обрастват не само с плевели (*Daucus carota*, *Melilotus alba*,

Cirsium arvense, *Conium maculatum*), но и с типични хигрофити. В обширните разливи, на места бяха формирани временни съобщества на харови водорасли (*Charophyta*). Тези съобщества са включени в Директива 92/43 с код **3140 Hard oligo-meso-trophic waters with benthic vegetation of *Chara* spp.** Трябва обаче да бъде отбелязана разликата на тези съобщества, с подобните им в Централна Европа, където този хабитат се среща в постоянни водоеми с твърди води.

Дигите на бившите рибарници също са обрасли с плевелна и рудерална растителност. Преобладава асоциацията ***Conietum maculate* I. Pop 1968**, в която значително участие има и *Artemisia absinthium*. На територията на ЗМКБ има много разнообразни рудерални съобщества, които обаче са фрагментарни и не заемат такива площи, за да се отразят като картируема единица.

1.13.2. Характеристика на горскодървесна растителност

Разпределение по групи гори, според основното им предназначение

Общата площ на горския фонд на защитена местност "Калимок-Бръшлен" е 1516.5 ха, което представлява около 25% от общата площ. Административно, по-голямата част от горската територията /929.1 ха/ се управлява от ДЛ "Тутракан", а останалата част /587.4 ха/ от ДДС "Дунав".

От залесената площ /1266 ха/ 598.8 ха или 36.8% са насаждения с естествен произход, а горските култури заемат 801.0 ха или 63.2%. Не залесената площ на парка е 250.5ха /15.2%/ включва сечища /192.5 ха/, голини /12.0 ха/, поляни /0.3 ха/, пътища /2.1 ха/, мочури, канали, затони и разливища – 27.7 ха; яма /11.2 ха/, просеки /4.5 ха/ и др.

Обобщените данни за таксационните показатели на насажденията сочат, че горите в "Калимок-Бръшлен" имат общ дървесен запас /без клони/ - 163560 куб.м. - виж табл. 3

Таблица 3 Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

вид на горите	площ, ха	%
семенно насаждение	307.8	24.3
издънкови	158.1	12.5
скл.култ.	769.7	60.8
нескл. култура	24.1	1.9
изред.култ	6.3	0.5
Всичко залесена площ	1266	100.0
сечище	192.5	76.8
голина	12	4.8
поляна	0.3	0.1
двор	0.2	0.1
просека	4.5	1.8
кам.път з	1.9	0.8
шосе	0.2	0.1
канал	2.2	0.9
мочур	0.8	0.3
затон	12.7	5.1
разливище	12	4.8
земна яма	11.2	4.5
Всичко незалесена дървопроизводителна площ	250.5	100
Обща площ	1516.5	

Райониране на растителността

Съгласно “Горскорастително райониране на България” 1983г защитената местност попада в Мизийска област – подобласти Северна България и Лудогорие. В съответствие с диапазона в който варират надморските височини (0 - 100 метра) във вертикално отношение територията му попада в един пояс и два подпояса:

М-I–Долен равнинно–хълмист и хълмисто–предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м н.в.)

М-I-1-Подпояс на заливните и крайречни гори (0 – 600 м н.в.), в който се включват са 1241.1 ха или 84.4% от горите на защитената местност.

М-I-2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0 – 400 м н.в.), в който са 229.8 ха или 15.6% от горите на парка на защитената местност.

Характеристика на типове горски месторастения

Таблица 4

Разпределение на дървопроизводителната площ по типове месторастене

М-1-I		
тип месторастене	площ	%
CD 4	64.5	4.4
C 3	254.3	17.3
D 2,3	662.9	45.1
C 2	227.5	15.5
D 2	31.9	2.2
	1241.1	84.4
М-1-II		
D 2,3	2.8	0.2
D 2	223.8	15.2
CD 2	1.2	0.1
C 1	2	0.1
	229.8	15.6
Общо	1470.9	100.0

Съгласно "Класификационна схема на типовете горски месторастения в НРБ" – 1983 г. на територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" са определени и картирани 9 типа месторастения, които обуславят сравнително голямото типово разнообразие в рамките на два подпояса.

В СВИТЪК Приложения , Приложение 8 е представена Характеристика на типове горски месторастения в ЗМ"Калимок-Бръшлен"

Характеристика по видове и под видове гори

Горите на разглеждания обект са изцяло гори в защитени територии и са обявени като защитена местност "Калимок-Бръшлен". Могат да бъдат обособени следните групи гори:

1. Широколистни високостъблени гори с площ 303.5 ха

Разпределението по класове на възраст е неравномерно, като с най-голям дял е трети клас, заемащ 53,1% от площта. Запасът на основните насаждения (без клони) е 36 330 куб.м. От дървесните видове с най-голям дял е бялата върба (60.7%), следват бялата топола (15.8%), полския ясен, бряста и други. Средният годишен прираст е 2024 куб.м, а на 1 ха – 6.6 куб.м. Средната производителност е III (2.55) бонитет, а средната пълнота е 0.6.

2. Гори за превръщане с площ 18,2 ха.

Разпределението по класове на възраст е относително равномерно. Запасът на основните насаждения (без клони) е 880 куб.м. Средният годишен прираст е 35 куб.м, а на 1 ха – 1.9 куб.м. От дървесните видове, с преобладаващо участие е бялата върба (53.8%) и полския ясен (43.4%). Средната производителност е I (1,3) бонитет, а средната пълнота е 0.7.

3. Гори за реконструкция с площ 15.4 ха.

В основната си част, площите от тази група гори са във фаза на възобновяване. Запасът (без клони) е 25 куб.м. Основни дървесни видове са бялата върба и бялата топола, съответно 66.7% и 13.3% от площта. Средната производителност е II бонитет, а средната пълнота е 0.4.

4. Нискостъблени гори с площ 18.1 ха.

Разпределението по класове на възраст е неравномерно, като с най-голямо участие са насажденията от първи клас на възраст (51.7%). Запасът на основните насаждения (без клони) е 775 куб.м. Средният годишен прираст е 1712 куб.м, а на 1 ха – 2,71 куб.м. Основен дървесен вид е акцията. Средната производителност е III бонитет, а средната пълнота е 0.6.

5. Тополови гори с площ 1161.3 ха.

Разпределението по класове на възраст от 1 до 3 клас е относително равномерно, но при следващите класове е силно неравномерно. Това е логично предвид факта, че турнуса на

сеч на тополовите култури е 15 години. Запасът на основните насаждения (без клони) е 125 550 куб.м. Средният годишен прираст е 7943 куб.м, а на 1 ха – 8.8 куб.м. Дървесния вид с преобладаващо участие е тополи клон И-214 (68.1%), следвана от бялата върба (8.7%), тополи клон Брахиери (7.7%), робуста и др. Средната производителност е II (2.3) бонитет, а средната пълнота е 0.8.

1.13.3. Инвентаризация на горите и земите

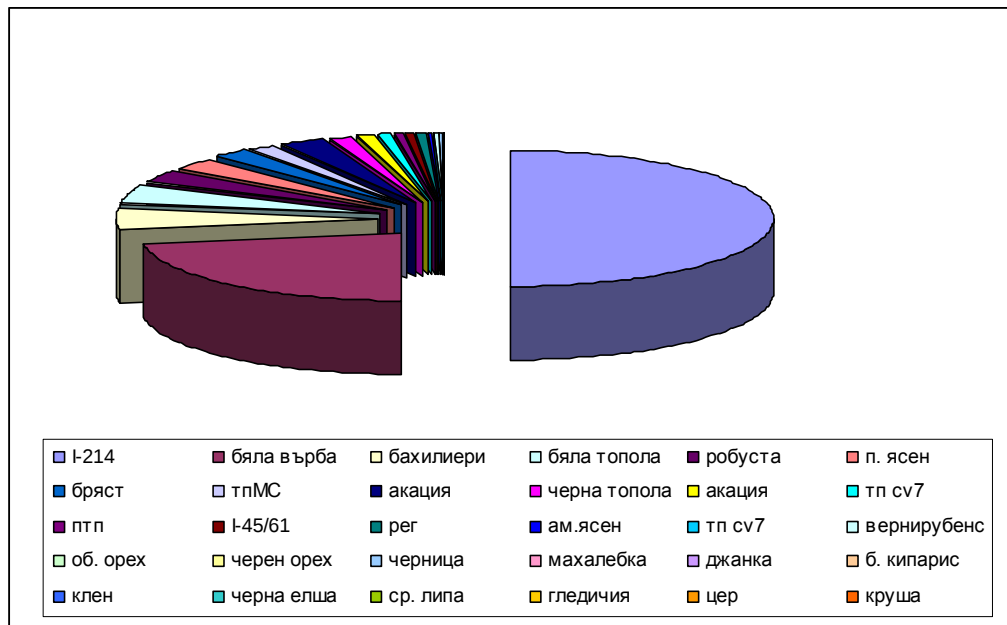
1.13.3.1. Разпределение на площта на горите по дървесни видове

В основната си част залесената площ е разположена на островите и в ивицата между река Дунав и защитната дига. Горскодървесната растителност е представена предимно от тополови култури и естествени насаждения върба и тополя (90% от залесената площ). Най-разпространеният тополов култивар е I-214, който заема 50% от цялата залесена площ на ЗМКБ. След него следват брахилиери (5.8%), робуста (3.4%) и др. В момента, на територията на ЗМКБ са представени 10 клона тополови хибриди. Като цяло, културите с участие на тополи, заемат около 60% от залесената площ. Създадени са и култури от американски ясен, бяла върба, акация и черен орех, които заемат по-малка площ.

Главният дървесен вид, който дава облика на естествената растителност в този подпояс е бялата върба, която заема 22% от залесената площ. Естествените чисти насаждения от бяла върба представляват около 10 % от залесената площ и са разположени основно по островите и в ивицата, непосредствено преди предпазната дига. Останалата част от горите в са представени от чисти и смесени съобщества на черна и бяла тополя, бялата върба, полски ясен, бряст, черница и др.

В зоната, зад защитната дига, се включват относително малки площи гори, доминирани от тополови култури и върба. Особен интерес представляват хомогенните групи от джанка.

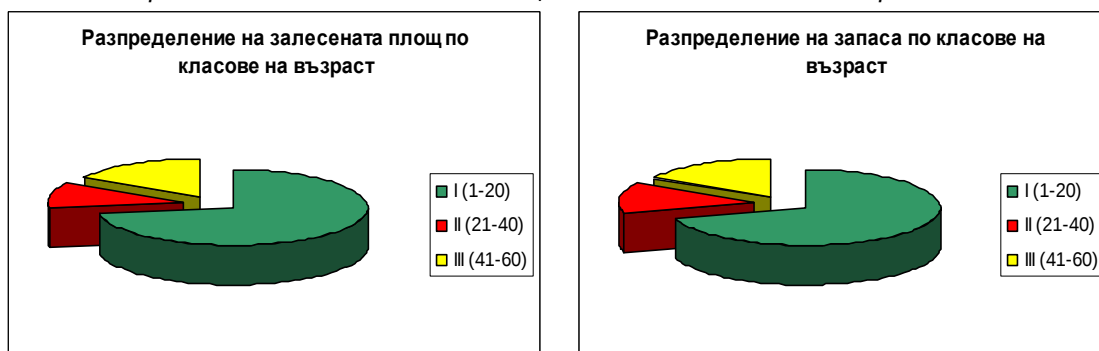
Фиг. 4 Разпределение на залесената площ на парка по дървесни видове

1.13.3.2. Разпределение на дървесните видове по класове на възраст и процентното им съотношение;

Най-голяма площ заема I (1-20 г.) клас на възраст – 72.8 %, като в него са интензивните тополови култури. Следват III (41-60 г.) клас с 16.5 % и II (21-40 г.) клас с 10.7 %. По подкласове на възраст, с най-голяма площ са насажденията между 6-10 години (27.5%). Разпределението на запаса по класове на възраст е подобно на разпределението по площ.

Фиг. 5 Разпределение на залесената площ и запаса по класове на възраст

1.13.3.3. Разпределение на дървесните видове по произход, вкл. неместни и чуждоземни и процентното им съотношение

Анализът на разпределението на площите, според произхода на дървесните видове показва, че стопанисването на горите през последните 5 десетилетия са довели до сериозни промени в състава на горите. Преобладаващата част от горите на територията на ЗМКБ, 850 ха /67.1% от залесената площ/ се състоят или включват нетипични за местната флора дървесни видове. От тях най-голям процент са насажденията от топови култивари /62.8% от залесената площ/, следвани от акация /3.9%/, американски ясен /0.3%/, черен орех /0.1%/, блатен кипарис и гледичия.

Горските култури заемат 801.0 ха (63.2% от залесената площ), а насажденията с естествен произход са 598.8 ха или 36.8% от залесената площ. Насажденията с издънков произход покриват територия от 158.1 ха или 12.5%, а семенните насаждения са 24.3% или 307.8 ха

1.14. ФЛОРА

1.14.1. Низши растения и гъби

1.14.1.1. Водорасли

Резултатите са от теренните проучвания на водорасли, проведени в периода 17-18.06.2005:

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
Установени са 109 вида, вариетета и	вид: <i>Chara vulgaris</i> L, формации от	Видът <i>Chara vulgaris</i> L. както и местообитанията му (включени в Директива	Подобни влажни зони у нас са слабо проучени по отношение на

форми от 5 отдела. По брой на видовете в отделите преобладават кремъчните водорасли (отдел Bacillariophyta) – 88 вида, вариетета и форми.	<i>Chara</i> - включен в Директива 92/43 на ЕС: местообитание 3140 - Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от <i>Chara</i>	92/43) следва да са обект на специални мерки: ежегоден мониторинг и опазване (картиране на местообитанията, установяване на нови, поне частично ненарушаване и запазване на съществуващите местообитания, които много често възникват и върху временно заливаеми територии).	кремъчните водорасли Причина за това е голямото им разнообразие и трудоемкостта при събирането и определянето.
---	--	--	---

В СВИТЪК Приложения, Приложение 9 е представен пълен списък на установените видове водорасли.

1.14.1.2. Мъхообразни

В резултат на теренните проучвания на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен” бяха установени 10 вида мъхове, 2 от които са нови за Дунавската равнина, тъй като досега не са съобщавани от този флористичен район

Регистрираните мъхове на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен” са сред по-широко разпространените в България и се срещат както в низинните, така и в планинските части на страната.

Брой видове и богатство на таксоните	Видове с природозащитен статус	Пропуски в познанията
10 вида 9 рода, 9 семейства и 4 разреда	В изследваната територия не са установени видове с природозащитен статус	Настоящото проучване на видовото богатство на мъховете в ЗМ не изчерпва възможностите в бъдеще да продължи инвентаризацията. Ранно пролетните сборове биха добавили нови видове, които имат кратък период на развитие. В година с по-малко валежи и по-ниски води е възможно да се съберат повече образци от епифити.

Епифитите (*Frullania dilatata*, *Leskea polycarpa*, *Orthotrichum affine*) са открити по кората на *Populus nigra*. На постоянно влажна почва се среща *Amblystegium serpens*, а *A. riparium* расте върху различни субстрати в непосредствена близост до водата.

Мъховете успешно се използват като индикатори на атмосферното замърсяване. Предвид случаите на далечни преноси на замърсители в района, възможни са проекти за оценка на състоянието на атмосферата, чрез използване на индикаторни видове растения, вкл. и мъхове.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 10 е представен списък на установените видове мъхове.

1.14.1.3. Гъби

Брой видове и богатство на таксоните	Видове с природозащитен статус	Пропуски в познанията
Установени са 16 вида гъби макромицети от четири еколого-трофични групи; От тях: 9 вида принадлежат към ксилотрофите, развиващи се по мъртвата дървесина на върбите и тополите; 3 вида сапротроф, развиващи се в почвения хумус по пасищата; 2 вида гъби от групата на копротрофите, в органични отпадъци и екскременти от пашуващите животни. 2 вида са от групата на паразитите	Не са установени видове с природозащитен статус, принадлежащи към списъка на редките и застрашени гъби макромицети или към червения списък на редките и застрашени гъби макромицети в Европа	Съвременна таксономична база за макромицетите в ЗМ; Ресурсологична характеристика и стратегия за ползването на стопански важните видове; Реална оценка на запасите.

В СВИТЪК 1, Приложение 11 е представен списък на установените видове гъби.

1.14.2. Висши растения

За територията на ЗМКБ са установени общо 380 таксона, в т.ч. 376 вида и 4 вида с по два подвида. Видовете са разпределени в 240 рода, принадлежащи към 76 семейства.

⇒ Анализът на таксономичната структура на флората показва, че отдел Хвощови растения е представен с 1 семейство, 1 род и 4 вида. Папратовидните растения са представени от 3 семейства, 3 рода и 4 вида. Разпределението на таксоните при Покритосеменните е: Двусеменелни – 57 семейства, 187 рода, 295 вида; Едносеменелните – 15 семейства, 79 рода и 73 вида. С най-много представители е семейство Asteraceae (Сложноцветни) – 50 вида, следвано от семейство Poaceae (Житни) – 31 вида, семейство Fabaceae (Бобови) – 25 вида и семейство Brassicaceae (Кръстоцветни) – 22 вида и Lamiaceae (Устоцветни) – 21 вида. Родове с най-голям брой видове са *Carex* със 7 вида, *Vicia*, *Persicaria* и *Trifolium* с по 6 вида и *Ranunculus*, *Chenopodium*, *Rumex*, *Potamogeton* и *Galium* с по 5 вида.

⇒ Анализът на биологичния спектър на флората, установена на територията на ЗМКБ показва, че най-голямо участие имат терофитите. Значителният им дял (38%) може да се обясни с участието на голям брой рудерални и плевелни растения, както в антропогенизираните територии, така и в тревния синузий на периодически заливаните територии. Хемикриптофитите са 34 %. Сравнително високо е участието и на криптофитите (19%) и особено на хелофитите (11%) и хидрофитите (7%), което е свързано с водните, блатните и заливните хабитати и асоцираните с тях водни и водно-сухоземни растения. Сравнително нисък е делът на фанерофитите (7%) и хамефитите (2%), привързани главно към заливните горски и храстови съобщества в проучваната територия..

⇒ Флорни елементи - специфичните физикогеографски условия в ЗМ „Калимок-Бръшлен“ обуславят голямо разнообразие от флорни елементи. Общо установените типове са 7, разпределени в 26 групи геоелементи. От тях преобладават елементите от циркумбореален тип (51%), следвани от европейския (20%) и космополитния тип (12%). Сравнително високото участие на елементи от космополитен тип се дължи на високата степен на антропогенно влияние и на интаразоналния характер на преобладаващите типове природни местообитания. По същите причини, ендемичния компонент е слабо представен - 1 балкански и 2 суббалкански ендемични таксона.

⇒ В ЗМ Калимок-Бръшлен са установени 16 растителни вида с природозащитен статус. В Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС е включено разковничето. В Анексите на Бернската конвенция са включени 4 вида. От Приложение III на Закона за биологичното разнообразие присъстват 3 вида, а от Приложения II и III – 7 вида. На територията на ЗМ Калимок-Бръшлен са установени 12 вида - с категория “заstraшен” 6 вида, а с категория “рядък” 6 вида от Червената книга на България.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
76 семейства 240 рода 376 вида	ЧК: 12 вида (Застрашени – 6, Редки – 6). ЗБР: 10 вида (Приложения II и III - 7, Приложение III -3) Bern Conv.: 4 вида D 92/43: 1 вид	Бяла водна лилия Бърдуче Южна мехурка Разковниче Дяволски орех Щитолистни какички Плаваща лейка Едроплоден хрян Целолистен повет	Липса на достатъчно информация за рудералната и плевелна флора в обработваемите площи, сметища и други антропогенизиранни територии.

Предмет на специални мерки на опазване и защита трябва да са видове с природозащитен статус и тясно свързани с природни местообитания, зависещи от водния режим.

В СВИТЪК, Приложения са представени:

Приложение 12. Списък на висшите растения установени на територията на ЗМ Калимок-Бръшлен

Приложение 13 Списък Растителни видове с природозащитен статус за ЗМ Калимок-Бръшлен

Приложение 14 Фитогеографска структура на флората на ЗМ Калимок-Бръшлен

Приложение 15 Таксономична структура на флората в ЗМ Калимок- Бръшлен

На карта № 6, приложена към Плана за управление, са показани приоритетни местообитания и видове в границите на защитена местност “Калимок-Бръшлен”

1.14.3. Лечебни растения

За територията на Защитена местност “Калимок Бръшлен” са представени всички видове хабитати, характерни за заливните територии. На първо място това са *блатата, мочурищата, разливите и други местообитания подходящи за водни и влаголюбиви лечебни растения*. По отношение на лечебните растения, този тип местообитания имат несъществено значение за биологичното разнообразие от видове, но от консервационна гледна точка значението на този тип местообитания е голямо.

На второ място са *естествените заливни гори и тополовите култури* където се срещат сенколюбиви и влаголюбиви лечебни растения. Основните видове, които се срещат в този тип местообитания, са черната тополя, бялата върба, блатното кокиче и др. По отношение на биологичното разнообразие от лечебни растения този тип местообитания няма съществено значение, но от консервационна гледна точка е от голямо значение.

Умерено влажните ливади, сухите ливади, пасища, мери и горските култури предимно от акация, имат най-ниско разнообразие от лечебни растения и нямат особено консервационно значение.

На най-голяма част от територията на защитената местност са представени обработваемите земеделските площи, в които има най-голямо разнообразие от лечебни растения, без те да имат особено консервационно значение.

Поради голямото си микроклиматично разнообразие, обработваемите площи в защитената местност имат широки перспективи в култивирането на лечебни растения. В този аспект могат да бъдат препоръчани следните видове подходящи за култивиране:

1. На умерено влажните площи незаливани периодично могат да бъдат отглеждани видовете – мента, диланка и лечебна пищялка.
2. За отглеждане на незаливаните обработваеми площи могат да бъдат препоръчани видовете – медецинска ружа, маточина, риган, жълт кантарион и др.
3. На сухите и отцедливи склонове по околните хълмове в обработваемите площи могат да бъдат препоръчани етерично маслени култури като лавандула, градински чай, култивирана мащерка и др.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
установени са 172 вида съгласно приложението на ЗЛР. От тези видове: 3 вида са папратовидни растения от 1 семейство. Покритосеменни са 168 вида от 53 семейства, от които двусемеделни са 154 вида от 42 семейства и едносемеделни са 13 вида от 11 семейства.	4 вида, от тях: 3 вида са включени в Червената книга – бялата водна лилия и блатното кокиче в категория “застрашен” и блатния спореш в категория “рядък”. Бялата водна лилия е защитена и от ЗБР. Под специален режим на ползване е 1 вид, това е лечебната ружа.	- Лечебните растения с природозащитен статус - Лечебните растения с характерни за проучвания тип природни местообитания - Лечебните растения със стопанско значение	Недостатъчна проученост на: фитоценотичната характеристика и възрастовата структура на популациите от лечебни растения и на възможностите за възобновяване и възстановяване след добив;

В СВИТЪК Приложения, Приложение 16 е представен списък на установените видове лечебни растения и природозащитен статус.

1.15. ФАУНА

Таблица 5 Обобщени данни за броят видове животни по таксономични групи в ЗМ “Калимок -Бръшлен” и техния природозащитен статус

Таксономична група	Брой видове	Червена книга на РБ	ЗБР, Прил. 2 и 3	BERN	IUCN Red list	BONN	CITES	Conv. 92/43	Conv. 79/409
Безгръбначни	500*		2	5	2			4	
Риби	67 **	9		26	31		6	14	
Земноводни	10	1	8	10	2	0	0	2	
Влечуги	11	1	4	11	1	0	0	2	
Птици	207***	55	180	199	8	122	30		84
Бозайници	46	5	15	27	10	6	2	13	

ОБЩО	774	62	209	252	23	128	32	21	84
------	-----	----	-----	-----	----	-----	----	----	----

* общият очакван брой на видовете безгръбначните е около 1600.

** по данни на ЗМКБ броят на рибите е 55

*** по данни на ЗМКБ броят наптиците е 242

1.15.1. Безгръбначни животни

От **клас Turbellaria** тук се среща *Dendrocoelum lacteum*, като типичен представител на ресничестите червеи и обитател на сладководни басейни със застояла или бавно течаща вода.

От **клас Oligochaeta** най-чест е обикновения земен червей – *Lumbricus terrestris*, но се срещат и видове от род *Eisiniella* и род *Allobophora*. По тинестото дъно на заливните територии и каналите най-чести са представителите на род *Tubifex*. В горските почви обитават някои видове от род *Enchitraeus*.

От **клас Hirudinea** типичен представител е медицинската пиявица – *Hirudo medicinalis*, но се среща сравнително рядко. В каналите по-чест е видът *Glossiphonia complanata*, която смуче телесни течности от сладководни охлюви и ларви на водни насекоми.

Mollusca - няма данни за специализирани проучвания от този район. Систематично към мекотелите спадат следните два класа:

⇒ Миди:

Повечето видове спадат към сем. *Eulamellibranchia*, по-често срещани са обикновенната беззъбка - *Anodonta eugnea*, сфериума – *Sphaerium corneum*, *Pseudoanodonta complanata* и видове от род - *Pisidium* – *P. casertanum* и др. На определени места с пясъчливо-тинесто дъно в река Дунав се среща обикновенната речна мида - *Unio pictorum*.

⇒ Охлюви:

Преобладават сухоземните форми. От водноживеещите видове най-характерен е *Limnea stagnalis* от подклас *Pulmonata*. Срещат се още *Galba truncatula*, *Stagnicola sp.*, *Anisus sp.*, *Bythnia tentaculata*, *Radix auricularia*. Вероятно по-рядко, но се среща и най-едрият представител на сем. *Planorbidae* – *Cortezus /Planorbarius/ corneus*.

От сухоземните охлюви се срещат повсеместно разпространените видове на сем. *Clausilidae* - *Succinea oblonga*, *Zebrina detrita*, *Helicella candicans*, *Cepea vindobonensis*, *Monacha cartusiana* и др. Видовете голи охлюви са предимно от род *Limax* и род *Milax*.

Araneae – групата е добре проучена в страната /Делчев Х., 1976, но за района на ЗМКБ няма специални изследвания. Паяците се срещат повсеместно, както в гористите участъци и други открити терени, така и по растителността край водоемите – напр. водния паяк *Argyroneta aquatica*.

Myriapoda – група обитаваща само сухоземни биотопи от територията на защитената местност – под камъните, в почвата, под кората на дърветата и др. Най-често срещани са видовете от сем. *Lithobiidae* – предимно обикновенната скрипя *Lithobius forficatus* и сем. *Geophilidae* на разред *Chilopoda*, както и на сем. *Diplopoda* от разред *Diplopoda*. По-редки са видовете от род *Polydesmus*, род *Glomeris* и род *Scutigera* – напр. *S. coleopterata*.

Insecta – Насекоми – като група с най-голямо видово разнообразие тя е добре представена в ЗМКБ.

⇒ Orthoptera:

По откритите терени и растителността покрай каналите се срещат предимно късопипални скакалци – *Caelifera*, сем. *Acrididae* - род *Oedipoda*, род *Locusta*, род *Acrida* и др. Установени са и представители на сем. *Phaneropteridae* – род *Isophya*, род *Poecilimon*, сем. *Tettigonidae* – род *Pholidoptera*, род *Metrioptera*, както и на сем. *Gryllidae* – *Gryllus campestris* /обикновен щурец/ и *Gr. desertus*.

Видове, като *Calliptanus italicus*, *Dociotarsus maroccanus* и *Locusta migratoria* имат стопанско значение, като вредители.

⇒ Odonata:

Районът е сравнително добре проучен, срещат се 39 вида водни кончета /Маринов М., 2001/, предимно от родовете *Lestes*, *Coenargion*, *Aechna* и *Sympetrum*. Основните 7 вида от последния род отличават одонатната фауна на "Калимок – Бръшлен" от тази на ПП "Персина" /там се среща само един вид от този род/.

⇒ **Homoptera:**

Срещат се, както по-едриите представители на Цикадовите – *Lyrister plebejus* и *Cicada orni*, така и по-дребните видове *Cicadella viridis* – най-често срещана край блатата и каналите, *Empoasca pteridis*, представители на род *Cercopis* и род *Centrotus*. С голямо видово присъствие е и сем. *Jassidae* – род *Deltocoeolus* и род *Macrolestes*.

Листните въшки *Aphididae* нямат голямо видово разнообразие, но са важни от стопанска гледна точка, тъй като са преносители на болести по растенията.

⇒ **Heteroptera:**

От водните обитатели се срещат представители на три семейства: от сем. *Notonectidae* обикновен вид е *Notonecta glauca* – широко разпространен в застоялите и бавно течащи води; сем. *Gerridae* е представено от няколко вида на род *Gerris* – напр. *Gerris locustris*; характерни са представителите на сем. *Nepidae*, т.н. водни скорпиони, с по-често срещания *Nepa cinerea* и сравнително по-редкия *Ranatra linearis*.

Живеещите на сушата видове също са многобройни, фауната на групата в България е добре проучена и включва около 1000 вида /Йосифов М., 1981/, но в района на защитената местност не са правени специализирани проучвания. От сем. *Pyrhocoridae* повсеместен е *Pyrhocoris apterus*, а от сем. *Lygaeidae* – *Ligeus equestris*. Други добре представени с видово разнообразие са сем. *Pentatomidae* – родовете *Aelia* и *Eurydema*; сем. *Coreidae* – *Coreus marginatus*; сем. *Scutelleridae* – род *Scutellus* и род *Eurigaster*.

⇒ **Lepidoptera:**

Много добре представена група, за която е необходимо да се направят допълнителни проучвания за систематичното представяне на видовете. Разпространена предимно в сухоземната част на защитената местност и по растителността край водоемите.

Дневните видове пеперуди, вероятно около 40 вида принадлежат главно на сем. *Nymphalidae*, а също и видове от *Pieridae*, *Papilionidae*, *Zygaenidae*. Нощните видове са сравнително доста по-голям брой, вероятно над 100 вида /има се предвид събран материал при теренни проучвания на остров Белене, който е с подобни природни характеристики като биотоп/ от сем. *Noctuidae*, *Arctiidae*, *Lymantridae*, *Lasiocampidae*, *Sphingidae* и *Geometridae*.

⇒ **Diptera:**

Тук спадат Дългопипалните /комаровидните – *Nematocera*/ и Късопипалните /Мухи – *Brachicera*/ двукрили.

⇒ **Coleoptera:**

Най-богато представения разред от насекомите. В България са представени с над 10 000 вида. Проучвания по отделни таксони от твърдокрилите на територията на ЗМКБ не са правени.

Върху сем. *Staphylinidae*, са правени проучвания през периода 1981-1982 год на остров Персина /Райчев И., 1985; 1986 и 1992/ и са съобщени 26 вида, 8 от които нови за фауната на България. По-късно се потвърждава и намирането на *Lathrobium rectipennis* Raich. – описан, като нов за науката вид в България /Raitchev I., 1995/. За ЗМКБ се предполага около 200 вида стафилиниди.

Сем. *Carabidae* е сравнително добре проучена в страната, а Коджабашев & Пенев, /1998/ дават списък с 216 вида карабиди от резервата Сребърна. Имайки в предвид почти същите природни условия в ЗМКБ, видовете бегачи могат да се очакват над 150 вида.

От водно живеещите бръмбари се срещат големите видове *Dytiscus marginatus* и *Hydrous piceus*, които заедно с ларвите си вероятно имат роля в естественото регулиране числеността на комарните ларви.

С голямо видово разнообразие са представени и сем. *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Curculionidae*, и *Scarabaeidae*, а сравнително с по-малко видове семействата *Silphidae*, *Coccinellidae*, *Cantharidae*, *Buprestidae*, *Meloidae*, *Tenebrionidae* и *Ipididae*.

⇒ **Hymenoptera:**

Ципокрилите са представени и с трите си подразреда – *Symphyla*, *Parasitica* и *Aculeata*, особено последния с неговите семейства *Formicidae*, *Vespidae*, *Sciliidae* и *Apidae*.

Брой видове	Брой видове с природозащитен статус	Икономически важни видове, обект на специални проучвания	Пропуски в познанията
500 вида, като общият очакван брой на видовете е около 1600.	ЗБР, Прил.2 и 3 – 2 вида BERN – 5 вида Conv. 92/43 – 4 вида IUCN Red list – 2 вида	⇒ От комаровидните най-важно проучването на сем. Culicidae – същински комари, тъй като разпространението им е важно и от социална гледна точка. Необходимо е изготвяне и прилагане на реална, ефективна стратегия за постепенното устойчиво намаляване популациите на комарите, особено в населените места. ⇒ По влажните места обрасли с растителност се срещат и двата вида на род <i>Helix</i> – <i>H. Pomatia</i> и <i>H. lucorum</i> , които са и предмет на събиране от страна на населението и предаване в изкупвателни пунктове. Необходимо е строго да се съблюдава годишния режим на ползване. През април и май полови зрелите екземпляри имат яйца и събирането им понижава силно възпроизводствените възможности на популациите.	⇒ Имайки в пред вид широкото разпространение и голямото значение на червеите в природата, в бъдеще трябва да се извърши проучване на територията на ЗМКБ за групата Vermes ⇒ Няма проучвания и върху групи, като: – Plecoptera, Ephemeroptera и Trichoptera, при които развитието на видовете, задължително е свързано с наличието на водни басейни. – групи насекоми – Coleoptera /Staphylinidae, Carabidae/, Orthoptera и Lepidoptera, които имат висока екологична пластичност и голям ресурс от индикаторни видове със значение за устойчивото развитие на хабитатите и провеждане на мониторингови наблюдения. – късокрилите бръмбари

В СВИТЪК Приложения, Приложение 17 е представен списък на конзервационно значими таксони безгръбначни животни, характерни за ЗМКБ.

1.15.2. Риби

На територията на ЗМ Калимок-Бръшлян във водите на р. Дунав потенциално могат да намерят подходящи условия за съществуване общо взето всички видове, характерни за долното течение на реката и нейните притоци. Това са видовете, посочени в Таблица 001 от Приложение № 18, общо 67 на брой. Тъй като няма прегради за разпространението на видовете по течението на р. Дунав и притоците, може да се допусне вероятното им наличие на територията на ЗМ. Това налага да се обърне внимание на всички видове, посочени в таблицата, които имат подходящия статус. От 67-те вида риби, описани за този участък на р. Дунав, в Червената Книга на България са включени 9 вида, но реално застрашените видове са 20. В приложенията на Бернската конвенция са 26 вида от таблицата, в списъците на CITES – 6 вида, в IUCN red list – 31 вида, а в Директива 92/43 на ЕС 14 вида.

Установените и предполагаемите видове риби на територията на ЗМ Калимок-Бръшлян в р. Дунав и блатата са 39 на брой, дадени в Таблица 002 от Приложение № 18. От тях 4 вида не са местни, изкуствено внесени, 2 от които са стопански ценни (бял и пъстър толстолоб), а 2 са без стопанско значение и силно инвазивни (острица (псевдоразбора) и слънчева рибка) спрямо много от местните видове. От тях в Червената Книга на България са включени 2 вида, но реално застрашени са 6 вида, в приложенията на Бернската конвенция - 11 вида, в IUCN red list – 13 вида, а в Директива 92/43 на ЕС 6 вида.

Видовете риби, установени в каналите и вътрешните блата на ЗМ са посочени в Таблица 003 от Приложение № 18. Поради откъснатостта на тези водни обекти от Дунав и сезонния характер на блатата, видовото разнообразие тук не е особено богато - броят на посочените видове е съответно 22, като 2 от установените видове са екзоти и силно инвазивни (псевдоразбора и слънчева рибка). От установените тук видове в приложенията на Бернската конвенция има 4 вида, в IUCN red list – 4 вида, а в Директива 92/43 на ЕС 2 вида. Стопански ценните видове, срещащи се в района на ЗМ са посочени в Таблица 004 от Приложение № 18. Запазите на много от тях са силно намалели в последните 15-20 години (есетрови видове, карагъз, сабица, мъздруга, шаран), а други се срещат в уловите вече като единични екземпляри (шип, змийорка, михалца).

Само в крайдунавските блата и по долното течение на дунавските притоци се срещат рибите: *Cobitis bulgarica* (дунавски щипок субендемичен), *Alburnoides bipunctatus* (говедарка), *Abramis ballerus* (кочат), *Vimba vimba* (морунаш), *Pelecus cultratus* (сабица), *Aspro streber* (малка вретенарка), *Aspro zingel* (голяма вретенарка), *Acerina cernua* (бибан).

Река Дунав в изследвания район е значимо местообитание на някои редки в европейски мащаб видове риби като: *Eudontomyzon danfordii*, *Acipenser nudiwentris*, *Acipenser ruthenus*, *Acipenser sturio*, *Acipenser stellatus*, *Acipenser guldenstaedtii*, *Husho husho*, *Lota lota* и др.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
1. Описани в участъка на р. Дунав и притоците: 67 вида, 2 надкласа, 2 класа, 14 семейства и 45 рода	Много рядък вид - 10 Застрашен вид - 10 Ендемити балкански- 4 Ендемити Дунав- Черно море - 20	Всички редки, застрашени и ендемични видове от приложението. Особено внимание на есетровите, щипоците, михалца, върловка, дивия шаран.	Не достатъчно проучена група. Необходими са регулярни таксационни изследвания за състоянието на популациите на голяма част от видовете.
2. Установени на територията на ЗМ, включително р. Дунав: 39 вида 1 клас, 11 семейства и 33 рода	Много рядък вид - 2 Застрашен вид - 4 Ендемити балкански- 1 Ендемити Дунав- Черно море - 7	Всички редки, застрашени и ендемични видове от приложението. Особено внимание на есетровите, щипоците, михалца, върловка, дивия шаран.	Особено внимание да се отдели на есетровите и другите застрашени видове. Причина за това е
3. Установени в каналите и вътрешните блата на ЗМ: 22 вида 1 клас, 8 семейства и 18 рода	Много рядък вид - 1 Застрашен вид - 2 Ендемити балкански- 1 Ендемити Дунав- Черно море - 1	Редките, застрашени и ендемични видове от приложението - щипок, върловка, див шаран.	разнообразието на видовете и променливостта в условията на средата, трудоемкостта при събирането на проби.

По време на предходни проучвания по ПВВЗНЗ в Дунавския регион, е открит с голяма численост видът върловка, характерен за фауната на р. Дунав, включен в Червената книга на България. Видът не е нов обитател, а по-скоро е останал неопределен, поради голямата си морфологичен близост с ювенилните екземпляри от други видове шаранови.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 18 са представени:

Видове риби на територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" и консервационен статус:

Таблица 001 Видове риби разпространени в Дунав, потенциално срещащи се (добри условия за съществуване) в ЗМ "Калимок-Бръшлен"

Таблица 002 Видове риби установени на територията на ЗМ Калимок-Бръшлян, включително Дунав

Таблица 003 Видове риби, установени в каналите на ЗМ "Калимок-Бръшлен"

Таблица 004 Списък на стопански ценните видове риби в района на ЗМ "Калимок-Бръшлен"

1.15.3. Земноводни и влечуги

Числеността на повечето видове земноводни в защитената местност е висока или много висока. Редки, с единични находища са дунавския тритон, сирийската чесновница, ивичестия гущер и пъстрия смок.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен интерес	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
Земноводни – 10 вида Влечуги – 11 вида	Червена книга на РБ – 1 вид земноводни и 1 вид влечуги ЗБР, Прил.2 и 3 – Земноводни 8 вида, влечуги 4 вида BERN Земноводни 10 вида, влечуги 11 вида IUCN Red list Земноводни 2 вида, влечуги 1 вид Conv. 92/43 Земноводни 2 вида, влечуги 2 вида	Дунавски тритон , <i>Triturus dobrogicus</i> - Много рядък вид, уязвим, установен у нас само по р.Дунав. Сирийска чесновница , <i>Pelobates syriacus</i> - Малочислен, намаляващ вид с локални находища из цялата страна. Находището в ЗМ "Калимок-Бръшлен" е затова е силно уязвимо. Пъстър смок , <i>Elaphe quatuorlineata sauromates</i> – Много рядък вид у нас, със силно намаляла численост и ареал, представен от локални находища. Смок – мишкар , <i>Elaphe longissima</i> – Уязвим вид, свързан с дървесната растителност покрай брега на р.Дунав.	Да се картират точно всички находища на приоритетните видове. Тъй като те са редки и изискват специализирани методики на изследване картирането по настоящия проект не може да се счита за изчерпателно. Необходимо е и да се изследват дългосрочно промените в числеността на видовете и факторите, които влияят върху нея.

В СВИТЪК I, Приложение 19 са представени списък на земноводни и списък на влечуги в ЗМКБ с природозащитен статус.

1.15.4. Птици

⇒ **Приоритетни видове за мониторинг /34 вида/-** *Podiceps griseigena*, *Podiceps nigricollis*, *Podiceps. crispus*, *Crex crex*, *Circus aeruginosus*, *Ciconia ciconia*, *Botaurus stellaris*, *Ardea purpurea*, *Egretta garzetta*, *Platalea leucorodia*, *Plegadis falcinellus*, *Ardeola ralloides*, *Haliastur pygmaeus*, *Tadorna ferruginea*, *Anas querquedula*, *Anas strepera*, *Aythya nyroca*, *Aythya ferina*, *Haliaeetus albicilla*, *Falco subbuteo*, *Falco tinnunculus*, *Milvus migrans*, *Actitis hypoleucos*, *Chlidonias hybridus*, *Vanellus vanellus*, *Alcedo atthis*, *Coracias garrulus*, *Picus canus*, *Dryocopus martius*, *Lanius minor*, *Remiz pendulinus*, *Luscinia luscinia*, *Locustella fluviatilis*, *Sylvia nisoria*

ЗАБЕЛЕЖКА: Не всички видове, които се нуждаят от специални мерки са подходящи за извършване на редовен мониторинг, или поради своята рядкост, или поради трудното им идентифициране.

⇒ **Видове, които трябва да са предмет на специални мерки - 29 вида**

Червеноврат гмурец, *Podiceps griseigena* – Видът е силно намалял като гнездец в редица райони на Европа и у нас. Националната численост на вида е не повече от 60-70 двойки, почти всичките в крайдунавските влажни зони. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" гнезди в рибарниците – зона изток, с численост варираща между 10 и 30 двойки през различните години.

Черноврат гмурец, Podiceps nigricollis – Много рядък и намаляващ в България вид, спорадично и нередовно гнездец по р. Дунав. Нередовно отделни двойки или малки колонии мътят в Зона изток на рибарниците, обикновено в колонии на белобузата рибарка и на други места.

Голям воден бик, *Botaurus stellaris* – Застрашен от изчезване в България и много други части на Европа. В миналото е гнездил редовно и често в ЗМ "Калимок-Бръшлен". След известен период на нередовно и инцидентно гнездене /1997-2003/ през 2005 г. в рибарниците Калимок са установени отново 2-4 двойки, вероятно и във връзка с високите нива на водата в тях през тази година.

Ръждива чапла /*Ardea purpurea* - Застрашен от изчезване вид, гнездец у нас и в Европа. На територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" ежегодно гнездят около 3-5 двойки в тръстиковите масиви. По данни на СНЦ ЗМ Калимок-Бръшлен» двойките са около 20.

Малка бяла чапла /*Egretta garzetta*/, Нощна чапла /*Nycticorax nycticorax*/, Сива чапла /*Ardea cinerea*/, Блестящ ибис /*Plegadis falcinellus*/, Лопатарка /*Platalea leucorodia*/, Гривеста чапла /*Ardeola ralloides*/, Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Малък корморан /*Haliastur pygmaeus*/ - Чапловите птици и кормораните обикновено мътят колониално и са силно уязвими. Броят на колониите в България и тяхната численост катастрофално намаляват през последните 20 години. На територията на ЗМКБ съществуват две смесени колонии на о-в Мишка, срещу с. Бръшлен, която включва като гнездещи всички посочени видове. Числеността на колониите варира между 150 и 300 двойки, като преобладаващите видове са големият корморан /в отделни години гнездят над 100 двойки/, малката бяла чапла и нощната чапла. През 2005 г. за първи път в тази колония са установени да гнездят и няколко двойки блестящи ибиси – вид, който през последните години у нас гнездеше само в резервата Сребърна и в м. "Пода" край Бургас.

През 60-те години на XX-ти век е съществувала голяма чаплова колония на остров срещу с.Нова Черна, където са гнездили около 1000 двойки гривести, малки бели и нощни чапли, както и по няколко двойки малки корморани и блестящи ибиси. През последните 20 години няма данни за съществуването на тази колония.

Сива гъска, *Anser anser*- Вид с критично ниска численост у нас- около 25 двойки. Отделни двойки понякога гнездят в ЗМ "Калимок-Бръшлен".

Червен ангъч, *Tadorna ferruginea* – Рядък вид, с ограничен и бързо намаляващ ареал у нас и в Европа. Разпространен само у нас само в източните части на страната, с намаляваща численост. В миналото по-чест гнезещ вид в ЗМКБ, а понастоящем единични двойки гнездят в близост до защитената местност. На територията на ЗМКБ съществува база на ИЗ-БАН за изкуствено размножаване на червени ангъчи, с цел връщане в природата на поколенията и усиление на местните популации на вида.

Сива патица, *Anas strepera*- Защитен вид, малочислен и локално разпространен у нас главно по р.Дунав и черноморското крайбрежие. Включен в Червената книга. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" гнездят около 10 двойки.

Белоока потапница, *Aythya nyroca* – Световно застрашен вид, гнезещ на много места по българското дунавско крайбрежие. В ЗМ"Калимок -Бръшлен" ежегодно гнездят 25 - 40 двойки, което прави мястото едно от най-важните за вида в България.

Кафявоглава потапница, *Aythya ferina* – Малочислен вид в България., включен в Червената книга. Гнезди ежегодно в ЗМ "Калимок-Бръшлен" с численост от 20-30 двойки.

Качулата потапница, *Aythya fuligula* - Макар този вид да не е с висок консервационен статус, у нас той гнезди много рядко и главно по р.Дунав. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е едно от много малкото места у нас, където вероятно макар и не всяка година, качулатата потапница гнезди.

Морски орел, *Haliaeetus albicilla* – Световнозастрашен вид. У нас с критично ниска гнездова численост –около 10 двойки. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" през последните години гнезди 1 двойка.

Черна каня, *Milvus migrans* - Рядък и малочислен вид у нас. Характерен за низинните, често крайречни гори и много уязвим поради масовото им унищожаване. Числеността на вида намалява в национален и европейски мащаб. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" гнездят 1-2 двойки.

Орел рибар, *Pandion haliaetus* - В миналото е гнездил на много места по р.Дунав, включително и край Тутракан. Понастоящем изчезнал като гнезещ от долния Дунав, но се среща редовно по време на миграция. Много уязвим вид, който често бива отстрелван в различни рибовъдни стопанства из цялата страна.

Ливаден дърдавец, *Crex crex* – Световнозастрашен вид, на територията на ЗМКБ са установен само няколко двойки.

Кокилобегач, *Himantopus himantopus* – В миналото редовно е съществувала гнездова колония в ЗМ "Калимок-Бръшлен". Понастоящем гнезди в три колонии (данни за 2005 г.), гнезденето му е много вероятно при подходящи нива на водата в защитената местност. Редовен мигрант. Застрашен вид у нас и в европейски мащаб, през последните години с известно увеличение на числеността във вътрешността на страната.

Белочела рибарка, *Sterna albifrons* – Съществуват данни от преди повече от 40 години за гнезденето на вида по р.Дунав. Установен неколkokратно през гнездовия период в ЗМ

"Калимок-Бръшлен", без сигурни доказателства за гнездене. Статусът му по р.Дунав се нуждае от доизясняване. У нас единствените малочислени колонии са по Черноморското крайбрежие.

Белобуза рибарка, *Chlidonias hybridus* – Локално гнездещ вид у нас, включен в Червената книга. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" през последните години гнездят между 70 и 250 двойки, но през 2005 г. при по-високи води в района са установени да гнездят над 360 двойки в 8 колонии, повечето от тях в обраслите с *Rorippa* водни огледала на басейните в Зона "Изток". Числеността му е по-висока при по-високи води на р.Дунав. По данни на СНЦ «ЗМ Калимок-Бръшлен» броят на двойките през 2005 г. Е достигнал 900.

Северен славей, *Luscinia luscinia* – Много рядък гнездещ вид у нас, едва напоследък гнезденето му беше доказано в страната. Среща се главно по р.Дунав, от Русе надолу по течението на реката. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" гнездят не по-малко от 50 двойки от този вид. Гнезди основно в крайдунавската гора и по островите.

Торбогнезден синигер, *Remiz pendulinus* – Намаляващ вид в България, свързан с върбовата растителност покрай водоемите. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" съществува все още значителна, но уязвима популация на вида.

Градински присмехулник, *Hippolais icterina* – Малочислен вид в България, с неизяснено разпространение. Южната граница на разпространение на вида преминава през Северна България. Гнезди рядко, но редовно в горите по брега и островите в ЗМ "Калимок-Бръшлен"

Речен цвъркач, *Locustella fluviatilis* – У нас се среща като гнездещ почти само по р.Дунав. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" е едно от най-многочислените находища на този рядък вид у нас, с не по-малко от 70 гнездещи двойки.

⇒ **Пропуски в познанията:**

Необходимо е дългосрочно следене на динамиката в числеността и разпространението на птиците в парка. Все още не е добре позната числеността и срещаемостта на някои птици, като например видовете от род Пъструшки (*Porzana*). Необходимо е да се уточнят местата за хранене на птиците от колонията на о.Мишка – какъв процент от птиците се хранят на нашия бряг и колко на румънския бряг.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 20 е представен списък на птиците в ЗМКБ с природозащитен статус.

1.15.5. Бозайници

⇒ **Приоритетни видове за мониторинг (5 вида): *Spermophilus citellus*, *Neomys anomalus*, *Lutra lutra*, *Capreolus capreolus*, *Cervus elaphus***

⇒ **Видове, които трябва да са предмет на специални мерки**

Всички видове прилепи – Имат висок природозащитен статус. В защитената местност са установени 6 вида.

Лалугер, *Spermophilus citellus* – Рядък и силно уязвим вид, драстично намаляващ в България. По-чест в землището на с.Нова Черна, числеността му в ЗМ "Калимок-Бръшлен" през последните години се увеличава.

Обикновен сънливец, *Glis glis* – Включен в Червения списък IUCN. Среща се рядко в ЗМ "Калимок-Бръшлен".

Горски сънливец, *Dryomys nitedula* – Включен в Червения списък IUCN. Среща се много рядко в ЗМ "Калимок-Бръшлен".

Голям хомяк, *Cricetus cricetus* – Среща се рядко само в Северна България. Застрашен от увеличаването на обработваемите земи за сметка на естествените тревни местообитания.

Добруджански хомяк, *Mesocricetus newtoni* – Рядък вид, у нас има ограничено разпространение само в Северна и Североизточна България. Главната част от ареала на вида се намира в България.

Видра, *Lutra lutra* – Включен в Червения списък IUCN. Среща се много рядко по р.Дунав. През последните години има само единични регистрации на вида.

Сърна, *Capreolus capreolus* – През последните години числеността на вида рязко намаля в България. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" все още се среща относително често. Крие се сред нивите и обширните тръстикови масиви. Необходим е стриктен контрол на браконьерството за да се спрат негативните тенденции в числеността на вида.

Благороден елен, *Cervus elaphus* – Видът е пред изчезване у нас, с критично ниска численост в резултат на браконьерството. Среща се главно в Държавните Дивечовъдни Стопанства. В ЗМ "Калимок-Бръшлен" се среща наред с обширните тръстикови масиви и в крайдунавската гора. Броят на животните според данни на експертите е не повече от 20.

Пъстър пор, *Vormela peregusna* – Световнозастрашен вид. Статусът му в ЗМ "Калимок-Бръшлен" се нуждае от доизясняване. У нас е рядък и малочислен.

Степен пор, *Mustela eversmanni* – Световнозастрашен вид. У нас е рядък и малочислен. С неизяснено разпространение в ЗМ "Калимок-Бръшлен".

Пропуски в познанията: Не е проучено състоянието на някои бозайници, като поровете и хомяците. За целта са необходими специализирани проучвания. Необходимо е и дългосрочно следене на състоянието на лалугера и видрата.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 21 е представен списък на бозайниците в ЗМКБ с природозащитен статус.

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.16. ПОЛЗВАНЕ НА ОБЕКТА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

1.16.1. Видове дейности осъществявани по настоящем в ЗМКБ.

Настоящи дейности на населението, на територията на Защитената местност са земеделие, животновъдство/паша - отглеждане на свине и крави, производство на кайсии, лов и риболов, подвижно пчеларство.

1.16.2. Селищна мрежа и урбанизация на населените места

Територията на ЗМ попада върху част от територии на община Тутракан и община Сливо поле.

⇒ Община Тутракан

Административната структура на общината е един град – Тутракан и 14 села, от които 9 кметства, 5 кметски наместничества. Урбанизираната територия е едва 3,35% от общата.

По действащите Подробни устройствени планове за жилищните територии, повечето от терените са предвидени за комплексно жилищно строителство, а тези за обществено строителство са преоразмерени.

⇒ Община Сливо поле

На територията на Община Сливо поле има 11 населени места: един град - общинският център гр. Сливо поле, и 10 села, от които 9 кметства и 1 кметско наместничество.

1.16.3 Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради

1.16.3.1. Енергийна инфраструктура

⇒ Община Тутракан

Всички села в общината са електрифицирани и има трафопостове /15 бр./ в населените места. Мрежата с ниско напрежение е предимно въздушна. На територията на община Тутракан е разположена подстанция "Тутракан", с 2 бр. трансформатора 110/20кв. Закритата разпределителна уредба на подстанцията разполага с 32 изводни килии, 23 от които са действащи, а 9 празни. Подстанция "Тутракан" е собственост и се обслужва от ЕППР-район Силистра.

⇒ Община Сливо поле

Електрически подстанции – в с. Бабово е построена такава с 2 бр. силови трансформатори по 16 MVA. Брой на изводи затворени килии 20 kV в закрыта разпределителна уредба – 16 бр. под напрежение.

Електропроводи – 11 бр. включително и тези електропроводи обслужващи система ВиК "Дунав". Трафопостове по населени места са, както следва: Сливо поле – 9 бр.; Ряхово – 13 бр.; Бабово – 5 бр.; Бръшлен – 5 бр.; Голямо Враново – 8 бр.; Бръшлен – 5 бр.;

1.16.3.2. Водостопанска инфраструктура и канализация

⇒ Община Тутракан

Питейно-битово водоснабдяване

Всички селища в общината са водоснабдени. Вододайните кладенци не работят, поради силно намаленото потребление на вода. Наложителна е подмяна на остарелите водопроводи за намаляване загубите на вода. Въпреки това водоснабдяването в общината за питейно-битови нужди е на добро ниво.

Отвеждане и пречистване на отпадъчните води

Канализационна мрежа, на територията на Общината е развита само в града. Тя е от смесен тип - колектори / 8557м./и събирателна / 26466м/. В останалите населени места се използват септични ями и попивни кладенци, което от своя страна води до влошаване на качеството на питейната вода. Липсват пречиствателни съоръжения на отпадъчните води, което е причина за неконтролируемото замърсяване на водните басейни на територията на региона.

Хидромелиорации

Част от съществуващите напоителни системи са разрушени и ограбени, което пречи за тяхното рационално използване. Силно развитата напоителна система за земеделските земи по икономически причини не се използва и това води до нейната амортизация и разграбване.

⇒ Община Сливо поле

Питейно битово водоснабдяване

Географското разположение и структурата на земните пластове, създават условия, голяма част от землището на Община Сливо поле да се използва, като “вододайна зона”. Изградена е водоснабдителна система “Дунав”.

Всички населени места в Общината са водоснабдени. Селата разполагат със собствени водоизточници.

Отвеждане и пречистване на отпадните води

На територията на общината няма изградени пречиствателни съоръжения и канализационна система. Отпадните води от предприятията се изхвърлят предимно в р.Дунав или в септични ями, а каналните води от обществени сгради и домакинства се изливат в септични ями. Повечето от септичните ями не са изградени по предписаната технология, а са изкопани в почвата (без облицовка на стените, без утайници и филтриращи слоеве от камък и пясък) като отгоре са затворени със стоманобетонна плоча (често и тя липсва).

Хидромелиорации

На територията на Община Сливо поле през 1952 г. е изградена хидромелиоративна мрежа от водопроводи и помпени станции – Бръшленска напоителна система; италианска система с потъващи хидранти в гр. Сливо поле.

В момента каналите са затлачени, а каменната облицовка на много от тях е нарушена. Помпените станции, разположени по трасето на каналите, са изоставени, порутени. Оборудването в тях липсва. Отводнителната система е допринасяла за намаляване на заливаемите площи обработваема земя при високи води на р.Дунав.

1.16.3.3. Съобщения – данните са от началото на 2005 г.

⇒ Община Тутракан

На територията на гр.Тутракан има Районна пощенска станция, която е част от структурата на ТП “Български пощи” –Силистра. По отношение на далекосъобщенията, община Тутракан представя общо валидните за област Силистра проблеми – морално остаряла телефонна и телеграфна мрежа – изградени са от аналогови системи, които не осигуряват качествена и надеждна връзка.

Приоритет в развитието на комуникационната инфраструктура на общината е насочена към повишаване качеството на услугите и увеличаване на достъпа до актуална информация. В сектора на масмедиите работят: общински радио център, вестник “Тутракански глас” и вестник “Тутракански бряг”, а също така и местен офис на кабелна телевизия “Делта”. Изградени са клетки на Мобилтел и Глобул.

⇒ Община Сливо поле

На територията на общината се предлагат услугите на БТК - има ПТТ станции във всяко едно от населените места. Изградени са клетки на Мобилтел и Глобул, покритие на GSM операторите има за 100% от жителите на Общината. Интернет-клубове са изградени в гр.Сливо поле, селата Ряхово, Голямо Враново.

1.16.3.4. Транспортна инфраструктура

Основните автомобилни подходи към ЗМКалимок-Бръшлен са от второкласен път II-21:

- ⇒ от с.Ряхово- подходът минава по асфалтов път с ширина 3м по дигата край р.Дунав;
- ⇒ от с.Бабово -по асфалтов път със ширина 6 м който води до ОПС/отводнителна помпена станция/ Ряхово и се свързва с пътя върху дигата покрай реката;
- ⇒ от с.Бръшлен - по дигата към ОПС II-а и ПС23 - асфалтов път с ширина 3м;
- ⇒ от с.Нова черна по път към бившия стопанския двор и Полева база на института по зоология на БАН;
- ⇒ от ДПС Нова черна -1 към ОПС Калимок;
- ⇒ от II-21 от гр.Тутракан на запад към дигата край реката;

Всички пътища са асфалтирани или с трошен камък, но не са поддържани през годините и се нуждаят от рехабилитация.

- ⇒ Община Тутракан

Транспортни мрежи – пътища и др.видове транспорт

На територията на общината съществува сравнително добре изградена пътна мрежа, чиито размер възлиза на 126 километра съответно - пътища II клас/42км/; пътища трети клас /24км/; пътища IV клас/60км/.В общината липсват първокласни пътища.

Всички общински селища са достъпни от общинския център гр. Тутракан, но до някои от тях има транспорт само веднъж дневно. Всички пътища са с трайна настилка, но тя е износена и наличните габарити, укрепителни и защитни съоръжения в повечето случаи не отговарят на съвременните изисквания. Маркировката и знаковото стопанство по тези пътища са занемарени и затрудняват движението и ориентацията.

Железопътен транспорт

На територията на община Тутракан няма изградена железопътна инфраструктура. Най-близките железопътни гари се намират в Русе и Силистра.

Воден транспорт

Пристанище Тутракан разполага с 80м механизирани кей и 1кран с товароподемност до 5 тона. Откритата складова площ е 2 000 кв.м. Пристанището има възможност да обработва инертни материали, мобилна техника, зърно и др.

Въздушен транспорт

На територията на община Тутракан няма изградено летище. Най-близкото летище се намира в Щръклево, област Русе, а най-близкото международно летище е в град Варна.

- ⇒ Община Сливо поле

Транспортни мрежи – пътища и др.видове транспорт

На територията на община Сливо поле е развит само автомобилният транспорт Общината се намира от двете страни на главен път II-21 (Русе- Силистра)

Дължината на пътната мрежа в общината е 85.42 км, от които:

- Републиканска пътна мрежа II клас – 20.6 км;
- Републиканска пътна мрежа III клас – 16 км;
- Общинска IV-класна пътна мрежа – 48.82 км;

Пътищата, които касаят пряко защитената местност са:

- Разклон (път гр.Сливо поле-гр.Силистра) – с.Бабово – с.Ряхово-/IV-21009/-6,1км;
- гр.Сливо поле – с.Ряхово/ IV-21007/ - 6,1км;

Железопътен транспорт

На територията на община Сливо поле няма изградена железопътна инфраструктура. Най-близките железопътни гари се намират в Русе и Силистра.

Воден транспорт

Пристанището в с.Ряхово е построено в периода 1948 г. – 1952 г. и се нуждае от ремонт и обновяване. До пристанището е разположена зърнена база с капацитет над 30000 т, откъдето се е осъществявал износът на зърно за държави разположени по р.Дунав

(Унгария, Чехия). На Запад от с.Ряхово има изграден (през 1983 г.) лиман за зимуване на плаващи помпени станции. Разширяването му би позволило да зимуват и по-малки кораби или шлепове.

Въздушен транспорт

На територията на община Сливо поле няма изградено летище. Най-близкото летище се намира в Щръклево, област Русе, а най-близкото международно летище е в град Варна.

В СВИТЪК Приложения, Приложение №22 е представен списък на застроени площи и сгради

1.16.4. Селско стопанство

Площно разпределение на земеделските земи на територията на ЗМКБ по общини и землища е представено в Част I, т.1.2.

1.16.4.1. Ползване на земеделските земи на територията на ЗМКБ

⇒ Земеделска дейност в землището на гр. Тутракан

Земеделската земя от това землище попадаща на територията на ЗМКБ е частна собственост. Една част от нея се обработва от земеделската кооперация "Хр. Ботев" а друга от частни стопани. Отглежданите култури са многогодишни – ягоди и кайсии и полски – царевица, слънчоглед и люцерна. Производството се извършва по традиционния начин с използването на минерални торове и пестициди. През стопанската 2004/2005 г. част от площите са заляти.

На територията е разположен един пчелин.

⇒ Земеделска дейност в землището на с. Старо село

Земеделската земя от това землище попадаща на територията на ЗМКБ е предимно държавна, малка част църковна и частна. Обработва се от арендатори. Отглежданите култури имат следната структура:

- житни със слята повърхност (пшеница и ечемик) – 64 %
- окопни (царевица) – 4 %
- технически (слънчоглед, тютюн) – 30 %
- етерично маслени (резене) – 1 %
- ягоди – 1 %

Културите се отглеждат по традиционния начин, като с най-интензивно използване на пестициди се отглежда тютюна. Голяма част от обработваемата земя през 2005 г. е била залята.

Животновъдни ферми на територията на защитената местност няма. Животни се отглеждат на територията на селото – млечни крави, овце, свине и птици.

Практикува се и подвижно пчеларство.

⇒ Земеделска дейност в землището на с. Нова Черна

Собствеността е предимно държавна и много малко общинска и частна. Част от държавната и общинска земя, в близост до селото е във вид на пасище. Много голяма част от държавната земя през 2005 г. не се обработва поради заливане. На останалите площи, на които е възможна обработка се отглеждат пшеница, ечемик, тютюн, царевица и малко зеленчуци. Земята се обработва от своите собственици или под аренда, агротехниката на културите е традиционна, т.е. използват се минерални торове, пестициди (най-много при тютюна), извършват се механични обработки.

На територията на защитената местност има една животновъдна ферма, в която се отглеждат крави и овце. В селото има и други животновъди, най-едрите са с по 20 млечни крави. Овцете на по-дребните овцевъди са събрани на стада и се извеждат на паша в пасищата на защитената местност.

Практикува се подвижно пчеларство.

⇒ Земеделска дейност в землището на с. Цар Самуил

Земеделската земя, попадаща на територията на ЗМКБ е държавна и общинска собственост. Голяма част от земята е наета от арендатор от Силистра, а останалата от по-дребни земеползватели.

Сруктурата на отглежданите култури е следната:

- житни със слята повърхност (пшеница и ечемик) – 60 %
- окопни (царевица) – 20 %
- бобови фуражни (люцерна) – 10 %
- технически (слънчоглед, тютюн) – 9 %
- бостани и зеленчуци – 1 %

В селото има говедовъди и овцевъди, практикува се и подвижно пчеларство.

⇒ Земеделска дейност в землището на с. Бръшлен

Обработваемата земя е частна и общинска собственост. Почти всички площи се обработват от земеделската кооперация в с. Бръшлен и само отделни ниви от частни стопани. Прилаганата агротехника е традиционна, при която се спазва сеитбооборота. Използват се минерални торове и пестициди и се извършват ежегодните обработки на почвата за всяка от културите.

Ливадите и пасищата са много малко, а трайни насаждения от овощни и лозя липсват. Структурата на отглежданите полски култури е следната:

- житни със слята повърхност (пшеница и ечемик) – 70 %
- окопни (царевица) – 5 %
- бобови фуражни (люцерна) – 5 %
- технически (слънчоглед) – 20 %

Земеделската кооперация в с. Бръшлен не отглежда селскостопански животни. Тази дейност е концентрирана в селото, където има дребни говедовъди, овцевъди и пчелари. Голям производител на животинска продукция е свинекомплекс в с. Бръшлен, който е базиран в близост до ЗМКБ и може да се разглежда като реален замърсител на околната среда в района.

⇒ В землищата на останалите три села – Бабово, Г. Враново и Ряхово, попадащи в територията на ЗМКБ, земеделската дейност е ограничена, тъй като тук земеделските земи са много малко, а повечето от тях са пустеещи поради заливане.

1.16.4.2. Ползване на земеделските ресурси

⇒ Екологосъобразно ползване на земеделските земи

Земеделската дейност в района на ЗМКБ и съседните територии оказва определено влияние върху някои от параметрите на екосистемата, най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

На сегашния етап се използват предимно азотни минерални торове (амониева селитра 31-34% азот) и много малко фосфорни. При основните полски култури (пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед) се внасят ежегодно от 0 до 35 кг/дка амониева селитра. Количествата използвани торове не са големи, тъй като земеделците са бедни и финансовите им възможности не позволяват по-големи количества, разбира се това рефлектира в получените добиви.

Пестициди – при полските култури най-голямо приложение намират хербицидите, по-малко фунгицидите и инсектицидите. При овощните и тютюна се използват повече фунгициди и инсектициди. Пестицидите и минералните торове могат да бъдат постоянен източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. Някои от инсектицидите с които

се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) могат да убиват птици и бозайници които са ги погълнали.

⇒ **Алтернативни земеделски практики**

Някои от земеделците, работещи на територията на ЗМКБ, непрекъснато търсят алтернативни култури и практики, но поради липса на пазар или подходящи условия (климат, поливна техника) опитите им пропадат.

Най-важният елемент за създаването на алтернативни земеделски практики е наличието на пазар. На сегашния етап пазара за традиционната продукция е несигурен и нестабилен, а за алтернативни култури просто липсва. */През 2005 г. производителите на кайсии от района получиха ниски добиви поради неблагоприятните климатични условия, но въпреки това цената не достигна очакваните нива, поради внос на гръцки евтини кайсии (в Гърция производството е субсидирано). Същото стана и с производството на пшеница, по-ниските добиви не донесоха по-високи цени, а напротив, цената драстично спадна, поради евтина Украинска пшеница./*

⇒ **Интереси на собствениците и ползвателите на земеделска земя**

Някои от собствениците обработват земята си, сами произвеждат фураж за животните, които отглеждат или продават произведената продукция. Други отдават земята си под наем или аренда, наемът е в пари или натура, но не винаги се получава (при лоша година или слабо производство не им се дава нищо). Трета част, продават земята си на по-едри ползватели на земя или фирми, които се занимават с търговия на земя. В момента /2005 г./, цената на земята е ниска от 80 до 120 лв/дка и търсенето надвишава предлагането, но въпреки това цената не расте.

Ползвателите на земеделска земя са заинтересовани от печалбата, която получават срещу вложения от тях труд и средства, независимо дали са наели държавна, общинска или частна земя.

Независимо от големия брой частни собственици и ползватели на земеделска земя, техните интереси са насочени в една посока - как да получат нещо повече от собствената си или наета земя. Именно по тази причина, в момента/2005 г./ върви комасация на производството в земеделието. Много от по-дребните производители се отказват и продават или отдават земята си на по-едри ползватели. След възстановяване собствеността върху земята през 1992 – 1997 г. дребните производители бяха много повече отколкото са сега.

1.16.4.3. Налични съоръжения, свързани с животновъдството.

На територията на защитената местност няма изградени трайни заслони и места за водопой. В районите, където пасуват овцете, има временни кошари, оградени с подръчни материали.

1.16.5. Горско стопанство

1.16.5.1. Исторически данни

Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ попада в част от територията на ДЛ „Тутракан“ и в по-малка част на ДДС „Дунав“.

⇒ ДЛ „Русе“ е създадено през 1947 г. на територията на тогавашната Русенска околия. Горите на стопанството са устроени през 1949 – 1951 г. като отделни стопански единици, които са обединени през 1965 г. с изработването на общ лесоустройствен проект. За предоставените гори е бил изготвен отделен лесоустройствен проект. През 1977 г. е направено повторно устройство по типове гори. Последното устройство на горите на ДДС „Дунав“ е извършено през 2000-2001 г., като главна ревизия на горите.

⇒ ДЛ „Тутракан“ е образувано през 1952 г. Цялостно устройство на горите е извършено за пръв път през 1951 г. Преди това за всички гори са били съставени лесоустройствени планове от румънската горска власт през 1937 г., във връзка с комасирането на горите в Добружа. По това време горите са обособени в два стопански класа – високостъблени и нискостъблени. Тъй като горите са били с издънков произход, към високостъбления стопански клас са причислени насаждения, на които се е поставяла цел за превръщане във високостъблени. През 1964 г. на ГС „Тутракан“ е направено ново устройство. Обособени са пет стопански класа – превръщателен, липов, реконструкционен, акациев и тополов. В горите със специално предназначение били обособени тополов стопански клас, върбов стопански клас и група гори със специално предназначение, в която се включват всички насаждения от други дървесни видове.

⇒ Следващото устройство е извършено през 1980 г., когато е изработен и проект за „тополово-върбово стопанство“. Следващото устройство е през 1992-1993 г., когато горските площи на ДЛ „Тутракан“ са били разпределени на гори със стопанско предназначение (75.8%) и гори със специално предназначение (24.2%).

1.16.5.2. Проведени лесовъдски мероприятия

⇒ Главни сечи

Съгласно лесоустройствените проекти, на територията на защитената местност, като основна възобновителна сеч е предвидена голата сеч. Това се дължи на факта, че зрели насаждения е имало главно в тополовите гори, горите за реконструкция и тези за нискостъблено стопанисване, които по принцип изискват извеждането на такава сеч. Сечищата в тополовите култури, стопанисвани от държавните горскостопански единици са своевременно почиствани и залесявани, съгласно изискванията, с подходящи клонове тополи. В голяма част от тополовите култури, които се стопанисват от общините, все още не е извършено задължителното залесяване след сечта. Това води до намаляване на процента на лесистост на територията и промяна на характеристиките на ландшафта.

⇒ Отгледни сечи и санитарни сечи

Планираните отгледни сечи, включват прочистки, прореждания и пробирки, на площ 23.6 ха с добив почти 400 куб.м. Изведена е само една прочистка на територията на ДДС „Дунав“ в акациево насаждение на площ 8.6 ха от която са добити 65 куб.м. дървесина. По проект санитарни сечи са предвидени основно в културите от американски ясен и смесено насаждение, доминирано от полски ясен, с обща площ от 8.8 ха с добив от 245 куб.м. Санитарни сечи са проведени в насаждения от тополя, акация, върба и ясен с площ 152.3 ха при което са добити 6070 куб.м. Несъответствието се дължи на непредвиденото ползване, в резултат на пожар в тополово насаждение с площ 64,8 ха, при което са добити 5970 куб.м. дървесина.

⇒ Залесяване

Основните дървесни видове, използвани за залесяване, са различни клонове тополи, като най-използвани са И-214 и И-45/51. От предвидените 708 ха са залесени 501 ха. Технологията на залесяване включва изкореняване, пълна почвоподготовка и дълбоко

засаждане на фиданките в повечето случаи с тракторен свредел. Почти целият процес е механизмиран. Предпочитаният сезон за залесяване е есента, поради по-благоприятните климатични условия и спадането на река Дунав.

1.16.5.3. Функционално разпределение на горите

Таблица 6. Функционално разпределение на площта на горите на територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен"

	Вид на горите	Обща площ ха
1	Защитни гори и земи	1259.8
1.1	<i>Защитна ивица край река Дунав и островите</i>	1252.8
1.1.1	<i>Семепроизводствени насаждения</i>	3.8
1.2	<i>Полезащитни пояси</i>	3.2
2	Дърводобивни функции	56.7
3	Гори и земи с недефинирани функции	200
ОБЩО		1516.5

За преобладаващата част от горите (1259.8 ха (83.1%)) е предвидено да изпълняват главно защитни функции. От тях гори с площ 1252.8 ха функционират основно като защитна ивица край бреговете на река Дунав и островите. Полезащитни функции изпълняват гори на площ 3.2 ха. Горски насаждения с площ 3.8 ха освен, че са семепроизводствени бази, изпълняват също защитни функции.

Основно дървопроизводствени функции изпълняват 3.7% (56.7 ха) от горите в защитената местност. За останалите горски територии с площ 199.9 ха няма предвидени приоритетни функции.

Допълнително горите на територията на парка изпълняват дърводобивни функции със съответните ограничения в зависимост от приоритетните задачи, които са поставени пред тях.

1.16.5.4. Мерки за опазване и охрана на горскодървесната растителност и дивеча

⇒ Санитарно състояние на горите в ЗМ "Калимок-Бръшлен" и лесозащитни мероприятия

За подобряване на санитарното състояние на горите в защитената местност, регулярно се извеждат санитарни сечи. Ежегодно се извършват лесопатологични наблюдения в сътрудничество с лесозащитна станция. Засегнатите насаждения са третирани с химически и биологични препарати. Полагани са усилия за намаляване на повредите от дивеча и паша на домашни животни.

Съгласно данните от последната инвентаризация (2003), санитарното състояние на горите на ЗМ "Калимок-Бръшлен" е сравнително добро.

По-възрастните естествени върбови и тополови насаждения са засегнати от гниене в една или друга степен. Гниенето на дървесината се причинява от различни гъби главно от род *Polyporus* sp. При бялата върба загиването е причинено преди всичко от люспестата гъба *Polyporus squamosus*, която причинява стъблено сърцевинно гниене. При естествените тополи, по-често се забелязва кафяво сърцевинно гниене, причинявано от прахановата гъба *Polyporus sulphureus*, докато при културите повече се среща гъбата *Trametes galica*. Наблюдава се суховършия, което понякога е в резултат от трахеомикоза.

От насекомните вредители по тополите се наблюдават повреди главно от тополов листояд. През ревизионния период са регистрирани нападения от гъботворка, педомерка, листоврътка и др, които обаче са засегнали минимални площи.

Снеголомите в района не са често явление и от тях са засегнати най-вече някои по-възрастни върбови и тополови насаждения. Сериозни повреди от ветровали не са регистрирани.

⇒ Извършени нарушения в горите

Нарушенията в горския фонд на защитената местност са свързани главно с незаконния добив на дървесина. Поради фактът, че основната част от горите са доминирани от тополи и върби и са сравнително отдалечени от населените места, незаконния добив на дърва за огрев не е често наблюдавано явление.

През периода 1993-2004 на територията на ДДС "Дунав" са регистрирани 15 нарушения, при които са отсечени незаконно около 20 куб.м. дървесина. В повечето от случаите нарушенията са свързани с добив на ценна дървесина от орех, клен и ясен.

На територията на ДЛ "Тутракан" не са отчетени сериозни нарушения.

⇒ Пожари

За периода 1993-2004 в защитената местност е регистриран само един пожар през 2000 г. на територията на ДДС "Дунав", при който са засегнати 64.8 ха тополови насаждения. На опожарената територия са изведени санитарни сечи и е извършено залесяване.

В часта от защитената местност управлявана от ДЛ "Тутракан" пожари не са регистрирани, с изключение на малки по площ запалвания в резултат от нерегламентирано палене на тръстиката в близост до горския фонд.

1.16.6. Лов, риболов

1.16.6.1. Лов

На територията на ЗМКБ се срещат следните видове, представляващи интерес за лов: Дива свиня, елен, сърна, заек, чакал, лисица, дива котка, белка, черен пор ; от птиците фазан, яребици, гургулици, пъдпъдък, гривяк, патица, гъска.

Всяко землище си има ловна дружинка. Ловната дружинка на с.Голямо Враново не ловува на територията на ЗМКБ.

В гр. Сливо поле ДДС Дунав организира ловен туризъм. Контрол се извършва от инспектор по охраната, към ДЛ Тутракан.

Таблица 7 Справка за действителните запаси по видове дивеч и извършеният отстрел за 2004г., на територията наЗМКБ

/Данните, посочени в таблица 7 се отнасят за дивеча на целите землища, вкл. и ЗМКБ/

действителен запас 2004 г.

ЛРД	Сърна	Дива свиня	заек	фазан	яребица	чакал	лисица	Ск. кучета	Дива котка	белка	Черен пор	пъдпъдък	гривяк	вълк	Патица	Гъска
Тутракан I	2	2	-	40	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Старо село	10	6	300	80	14	25	6	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Нова Черна	12	6	450	80	26	20	6	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Цар Самуил	12	5	200	66	17	20	8	15	-	-	-	-	-	-	-	-

Бръшлен	9	3	100	50	10	3	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Г. Враново	7	2	100	40	20	4	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Бабово	7	2	55	35	10	4	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ряхово	10	2	220	90	20	6	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо	69	28	1425	481	117	87	37	65	-	-	-	-	-	-	-	-

отстрел 2004

ЛРД	Сърна	Дива свиня	заек	фазан	яребица	чакал	лисица	Ск. кучета	Дива котка	белка	Черен пор	Пъдпъ дък	гривяк	Патица	гъска	Гургулица
Тутракан I	-	-	-	32	-	4	1	-	-	-	-	-	-	83	-	-
Старо село	-	4	-	63	-	24	2	11	-	-	-	3	-	2	-	5
Нова Черна	-	4	-	26	-	15	5	11	1	-	-	25	16	13	-	39
Цар Самуил	-	3	-	54	-	21	5	4	1	-	-	107	2	21	-	61
Бръшлен	-	3	20	83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Голямо Враново	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бабово	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ряхово	-	3	40	120	-	65	30	50	-	-	-	500	150	1000	-	200
Общо	-	3	40	120	-	65	30	50	2	0	0	635	168	1119	0	305

1.16.6.2. Риболов

Риболов се извършва по цялото крайбрежие на реката. Най-използвани за любителски риболов са четири места, на територията на ЗМ, в районите на о-в Калимок, Нова Черна, Бръшлен.

⇒ Исторически данни за рибарството

Риболовът като дейност е един от основните поминъци на местното население в района на ЗМ и има дълбоки исторически корени, обусловени от богатството на рибни запаси на р. Дунав, а преди направата на дигите и в бившите блата и заливаеми територии. Множество факти и исторически свидетелства могат да се намерят в етнографския музей „Дунавския риболов и подкостроене“ в град Тутракан, основан 1974 година.

Изследвания върху продуктивността и рибните ресурси на крайдунавските блата не са извършвани преди. Не е известно и какъв е бил пълният видов състав на ихтиофауната. Единствените данни, които съществуват са от резервата Сребърна (Булгурков, 1958). В периода 1935 – 1942 година на площ от около 5000 дка се е ловяло 20-30 до 50 тона риба годишно или 5 до 10 кг/дка - средно около 7кг/дка основно шаран. През януари 1942 г., вследствие пълното замръзване на езерото се наложило да се излови всичката риба, така се получава уникалната възможност да се установи рибопродукцията на крайдунавско блато – били са уловени 130 тона риба, като вероятно 20% от рибата (основно дребна) е останала в езерото или тоталната рибна биомаса 156 тона, това прави 31,2 кг/дка. Между

16-32% (средно 23-25%) от рибата в езерото се е изземвала годишно от риболов. Видовият състав тогава не бил определен.

Сравняването с вътрешни язовири и рибарници (дори крайдунавски) не се препоръчва, тъй като резултатите могат да бъдат много подвеждащи – голяма част от язовирите имат много по-голяма дълбочина и са друг тип екосистема и често се зарибяват изкуствено, рибарниците не могат да служат като база за сравнение, тъй като в тях се внася изкуствено храна и удобрители, риболовното усилие е голямо, изземва се по-голяма част от нормално и т. н.

Във вътрешните канали се извършва само любителски риболов. Тук има възможност за почти целогодишен риболов в основните канали, които не пресъхват. Интересът към риболова в тези обекти е висок. За 2005 г. са установени около 30 вида риби, като уловът достига около 5 тона.

Във вътрешните блата и заливаемите територии, както и в бившите рибарници, понастоящем може да се извършва любителски риболов само по времето на високи води, поради сезонния характер на тези водни обекти. Това е предпоставка и за бедните запаси и неголямото видово разнообразие в тях. От тук и слабият интерес към риболова в тези обекти.

1.16.6.2. Констатираните нарушения

Най-често срещаните нарушения на територията на ЗМ са: улов на маломерна риба, риболов без билет, непълнен риболовен билет, замърсяване с битови отпадъци около местата, където се лови риба.

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен подробен доклад за рибите и рибарството в района на ЗМ "Калимок-Бръшлен".

1.16.7. Туризм, рекреация, спорт, услуги

Към момента, на територията на ЗМКБ се използват нерегламентирано, основно 4 места за риболов и отдих в районите на о-в Калимок, Нова Черна, Бръшлен.

Администрацията на ЗМКБ участва при организиране на едnodневни пешеходни обиколни турове, основно с познавателен/тематичен характер за наблюдение на растителни и животински видове в естествените им местообитания. Особен интерес има към наблюдения на птици.

Водачество се извършва от служителите, понякога заедно с учители и др. НПО.

1.16.7.1. Спорадично използвани потенциални маршрути:

1. Тутракан - о-в Радецки – Тутракан: възможност за обиколка с лодка на о-в Радецки, подходящ през есента за орнитологични наблюдения.

2. *Старо село – Рибарниците – о-в Калимок*: минава покрай красиви гледки (влажни ливади, стари дървета), историческо място, подходящ е за комбиниране с риболов/пикник.
3. *Нова Черна – източен нос на о-в Безименен*: предлага възможност за наблюдения на птичи колонии във влажни ливади и условия за риболов.
4. *Цар Самуил – помпена станция, срещу западния край на о-в Безименен*: възможност и условия за риболов.
5. *Бръшлен – място за риболов/пикник на брега на р. Дунав*.
6. *Бабово – помпената станция*: минава покрай стара тракийска гробница, влажни ливади с птичи колонии, ако е злято блатото има възможност да се премине през моста. Маршрутът е подходящ и за велосипеди.
7. *Водни атракции* покрай о-в Безименен
8. *Велосипеден* покрай дигата – подходящ и за разходка с коне и каруци.

1.16.7.2. Актуални тенденции в развитието на туризма.

ЗМКБ е включена във всички общински и регионални планове и стратегии, като обект с изключително голямо значение за развитието на еко-туризъм в района.

Заедно с Природния парк “Русенски Лом” (който е в списъка на ЮНЕСКО, като световно историческо наследство), резерватът “Сребърна”, (който е Биосферен резерват в списъка на ЮНЕСКО) и Природен парк “Персина”, защитената местност формира важно звено във веригата защитени територии по протежението на Българската част от Зелен коридор Долен Дунав. Това е добра основа за развитие на устойчив туризъм, както в защитената местност, така и в Северна България като цяло.

1.16.8. Промисленост

На територията на ЗМКБ няма промишлена дейност.

1.16.9 Информираност на обществеността за ЗМКБ и отношението към него

От доклада на Звеното за координация на проекта на ГЕФ/ Световната банка се вижда, че в началото проектът се сблъсква със сериозни резерви по отношение на възстановяването на влажните зони и управлението на защитената местност. Тези нагласи са се променили след проучвателните пътувания, експедициите до делтата на Дунав и Кощещи, област с органично земеделие в Румъния и по този начин целевата група е станала по-подкрепяща и приятелски настроена към проекта /Мариета Стоименова, Брифинг от 27.01.2004/ Според фокус групите, проведени през 2004г. от Клуб “Икономика 2000”, нивото на включване на заинтересованите страни, с изключение на общинската администрацията е недостатъчно.

Проектът на ГЕФ/Световната банка формулира ясна концепция за институционалното развитие на включване на заинтересованите страни /ГЕФ/ Световна банка, Документ за оценка на проекта/: В него се казва: “Най-важното е участието на консултативните съвети.” Този подход, да бъде изграден местен обществен съвет /ОС/, е възприет като част от концепцията за бъдещото управление на защитената местност.

На 17.03.2005 в с. Ряхово, община Сливо поле бе учреден Обществен съвет (ОС) за “Калимок-Бръшлен”.

1.16.9.1. Дългосрочна визия за ЗМКБ

След проведени поредица от срещи ОС определи следната Дългосрочна визия за ЗМКБ:

Защитена местност Калимок-Бръшлен ще бъде една привлекателна туристическа дестинация с добре развита инфраструктура от услуги. Със своите богатства ще бъде популярна както в, така и извън границите си. В защитената местност ще се развива биологично, екологосъобразно и устойчиво земеделие, чиято продукция ще носи марката на „Калимок – Бръшлен”, като белег за качество. Ще се развият производство и търговия с изделия от тръстика. Ще се увеличи рибният ресурс и ще се развие риболовът. Ще бъдат възстановени влажните зони с благоприятен ефект за флората

и фауната, с опазване и възстановяване на биологично разнообразие с изключително висока консервационна стойност. Същевременно ще бъдат удовлетворени и интересите на земеделските производители, чиито имоти са засегнати. Значително ще се увеличат площите, заети от гори. В общините Сливо поле и Тутракан ще работят пречиствателни съоръжения. Ще има напредък в борбата с комарите.

1.16.9.2. Изводи за информираността на хората, споделени по време на проведените работни срещи на форумите към ОС:

- ⇒ Като цяло отношението на хората е положително към биоразнообразието и проекта.
- ⇒ Хората очакват и приветстват развитието на екотуризма и това отношение се е променило от 2001 насам, когато не е имало никакъв интерес към този сектор.
- ⇒ Представителите на местната, регионална и национална администрации са сравнително добре запознати с проекта на ГЕФ/Световна банка.
- ⇒ Широко споделено опасение на хората е: Страхуваме се, че възстановяването на влажните зони може да увеличи популацията на комари.
- ⇒ Широко разпространена представа е, че влажните зони ще изглеждат като тези, които те познават отпреди 30 г.
- ⇒ Не съществува информация за процеса на създаване на Национална екологична мрежа като част от Мрежата Натура 2000.

Посланието на модерната екологична визия за възстановяването на влажните зони /каквато е да се върнат значими части от териториите на р. Дунав/ не е била разпространена в достатъчна степен. На това обстоятелство трябва да бъде обърнато внимание на възможно най-ранния етап от дейностите по осведомяване.

1.16.9.3. Изводи за отношението на хората от района към бъдещото управление на ЗМКБ

Въз основа на проведени интервюта с хората, живеещи и ползващи ЗМКБ, се налагат следните изводи за техните преки очаквания и представи:

- ⇒ Фермерите са готови да променят профила на отглежданите животни, вкл. да заменят отглеждането на свине и крави с овцевъдство така, че да не застрашават развитието на влажните зони. Това, от което се нуждаят, са по-добри комуникации вкл. интернет връзка (фермер от Нова Черна), както и от обучения за фермерство, щадящо природата. Хората с активно поведение и бизнес ориентация в сферата на земеделие и животновъдство са важни партньори на хората, работещи за развитие на Защитената територия.
- ⇒ От Сдружението на производителите на кайсии информират за необходимостта от хербициди. За тях напълно екологичното производство е невъзможно, но са готови да заложат на интегрирано производство. Техните очаквания са за компенсации и за подкрепа при поддръжка на съоръженията.
- ⇒ Ловните дружинки са получили от общините ловни полета, в които изключително трудно биха приели ограничения и контрол. Но водачи на ловни дружинки изразяват готовност да участват във форум "Природа" (Александър Гогов от Цар Самуил). Ловците са заинтересувани и биха съдействали при създаването на еко-пътеки и в организирането на места за отдих и еко туризъм. Подкрепят и изграждането на валиери за диви патици в близост до защитените територии.
- ⇒ Частни земеделски стопани са участвали и продължават да осъществяват дейности по възстановяването на влажните зони, като отглеждат семена за екологични зеленчуци и при засаждане на овощни градини в ЗМКБ. Те изразяват готовност да продължат подобни дейности. Според тях е възможно частично или пълно възстановяване на влажните зони.

1.17. НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ

1.17.1. Население и демографска характеристика

⇒ Община Сливо поле (област Русе)

Населени места	10
Кметства-брой	9
Дял обработваема земя -%	73.1
Население - брой	12778
Очаквана продължителност на живота	70.1
Население с образование над средното -%	2.8
Икономически активно население -брой	5209
Коефициент на заетост - %	10.9
Дял на заетите в селското стопанство -%	47.5
Дял на заетите в индустрията -%	14.6
Дял на заетите в услугите - %	38.0
Коефициент на безработица -%	35.2
Учащи - брой	1217
Общински бюджет - хил.лв.	3283
Дял на собствените приходи -%	12.8

Делът на населението с образование над средното е много малък - само 2,8%. По този показател община Сливо поле се нарежда на едно от последните места в страната. По брой на заетите, най-големи фирми са: АД "Свиноекомплекс-Голямо Враново Инвест" (Селско, ловно и горско стопанство) и Производствено-потребителна кооперация "Задруга" (Селско, ловно и горско стопанство).

Община Сливо поле е традиционно земеделски район, като зеленчукопроизводството е основният поминък на населението

Етнически групи в община Сливо поле

-българи	5822
-турци	4208
-роми	2349
- българо-мохамедани	825

⇒ Община Тутракан (област Силистра)

Населени места	15
Кметства-брой	13
Дял обработваема земя -%	64.5
Население - брой	19152
Очаквана продължителност на живота	70.4
Население с образование над средното -%	6.6
Икономически активно население -брой	9359
Коефициент на заетост - %	16.1
Дял на заетите в селското стопанство -%	25.8
Дял на заетите в индустрията -%	24.4

Дял на заетите в услугите - %	49.8
Коефициент на безработица -%	23.2
Учащи - брой	2302
Общински бюджет - хил.лв.	4497
Дял на собствените приходи -%	15.0

Тенденцията, която се наблюдава по отношение броя на населението в община Тутракан е към снижаване най-вече в селските райони, което е резултат от застаряването на населението, ниската раждаемост и миграционните процеси.

Естественят прираст в общината е с отрицателни стойности и разликата между родени и починали през 2004 г. възлиза на – 170 души. По-висока смъртност се наблюдава при мъжете, като за 2003 година се наблюдава полово съотношение в естествения прираст в следните стойности: мъже – 101 и жени – 60.

Етнически групи в Община Тутракан в относителен дял за 1992г. и 2004г.

Година	Българска	Турска	Ромска	Друго	Не се самоопределя	Непоказано
1992	68,70	27,03	3,75	0,52	0,00	0,00
2004	66,46	27,08	3,81	0,48	0,82	0,35

Процентът на малцинствата в общината е сравнително висок, като най-голям е на турската етническа група. Етническият състав на населението на общината позволява подготовка и провеждане на дългосрочна политика на интегриране на етносите, която би имала и превантивна роля срещу нарастване на бъдещи етнически разслоения в общината.

Делът на обработваемата земеделската земя за областта е около 85%. Делът на обработваемата земя в община Тутракан е по-нисък от този за област Силистра. Броят на заетите в аграрния сектор за общината е 23,6% от този за областта (Силистра), а за секторите на индустрията и услугите, тези стойности са съответно 7,3% и 9,8%. Приносът на аграрния сектор в община Тутракан към заетостта на областта е по-изразен в сравнение със секторите индустрия и услуги. По брой на заетите, водещи за общината са: АД "Трансмариска-69" (Преработвателна промишленост) и ООД "Амон Ра"(Селско, ловно и горско стопанство).

1.17.2. Селско стопанство

Защитената местност "Калимок – Бръшлен" граничи с останалата част от землищата на с. Ряхово, с. Голямо Враново, с. Бръшлен, с. Бабово, с. Цар Самуил, с. Нова Черна, с. Старо село и гр. Тутракан. Прилежащите земеделски земи от тези землища се обработват от кооперации, арендатори, сдружения, частни стопани и други производствени единици. На тях се засяват традиционните полски култури: пшеница, ечемик, овес, царевица, слънчоглед, люцерна, рапица, тютюн по-рядко зеленчуци и трайни насаждения. От овощните видове, преобладаващи са кайсия, праскова, ябълка, череша и ягоди. Прилагат се традиционните технологии, с използване на пестициди, минерални торове и интензивни обработки на почвата. Понякога се нарушава сеитбооборота – например по-добър пазар за слънчогледа и той започва да се отглежда през година, а неговите изисквания са да идва на едно и също място през 5-6 години. Най-много минерални торове и пестициди се използват при отглеждането на тютюна и овощните видове.

Животновъдството е концентрирано в ръцете на по-дребни животновъди. Най-крупен производител на животинска продукция в близост до ЗМКБ е свинекомплекс в с. Бръшлен, по-отдалечен свинекомплекс е този в с. Г. Враново.

1.17.3. Горско стопанство

Проведени лесовъдски мероприятия

⇒ Главни сечи

Като основна възобновителна сеч е предвидена голата сеч. Това се дължи на факта, че зрели насаждения е имало главно в тополовите гори, горите за реконструкция и тези за нискостъблено стопанисване, които по принцип изискват извеждането на такава сеч. Сечищата в тополовите култури, стопанисвани от държавните горскостопански единици са своевременно почиствани и залесявани, съгласно изискванията, с подходящи клонове тополи. В голяма част от тополовите култури, които се стопанисват от общините, все още не е извършено задължителното залесяване след сечта. Това води до намаляване на процента на лесистост на територията и промяна на характеристиките на ландшафта.

⇒ Отгледни сечи и санитарни сечи

Планираните отгледни сечи, включват прочистки, прореждания и пробирки. По проект санитарни сечи са предвидени основно в културите от американски ясен и смесени насаждения, доминирани от полски ясен. Санитарни сечи са проведени в насаждения от топола, акация, върба и ясен.

⇒ Залесяване

Основните дървесни видове, използвани за залесяване, са различни клонове тополи, като най-използвани са И-214 и И-45/51. Технологиата на залесяване включва изкореняване, пълна почвоподготовка и дълбоко засаждане на фиданките в повечето случаи с тракторен свредел. Почти целият процес е механизирен. Предпочитаният сезон за залесяване е есента, поради по-благоприятните климатични условия и спадането на река Дунав.

1.17.4. Лов и риболов

1.17.4.1. Лов.

Числеността на животинските популации на територията на ЗМКБ зависи в много голяма степен от ловуването и традициите в прилежащите територии.

⇒ *Отглеждане и развъждане на дивеч:*

Дивечът в прилежащите територии на ЗМКБ се стопанисва от Държавната дивечовъдна станция /ДДС/ в гр. Русе и ловните сдружения.

Постоянно се извършва ветеринарен надзор и се следи за здравословното състояние на животните.

⇒ *Нарушения:*

Най-често срещаните нарушения, които влияят върху числеността на дивеча са:

- неспазване на сроковете за ловуване,
- убиване на женски диви свине, водещи приплоди;
- ползване на забранени методи.

1.17.4.2. Риболов и аквакултури

В района на ЗМ, съгласно Закона за рибарство и аквакултури, стопански риболов може да се извършва само в р. Дунав, а любителски риболов и във вътрешните водоеми. За извършване на стопански риболов е необходимо издаване на разрешително от териториалните звена на Изпълнителна Агенция по Рибарство и аквакултури (за територията на ЗМ това са звената в Русе и Силистра). Билетите за любителски риболов се издават от същия орган, както и от Държавните лесничейства и дивечоразвъдни станции.

Понастоящем стопански и любителски риболов се извършва по цялото протежение на Дунавския бряг и островите. По тези места риболов не се извършва само през зимния период и по време на ледохода по Дунав. Любители риболовци идват от различни краища на страната.

⇒ Улови по видове и количество за последните години. Брой на издадените разрешителни за стопански риболов (по данни на ИАРА).

Таблица 8 Справка за улова на риба от Дунав за 2000 г. ИАРА (ТЗ Русе,ТЗ Силистра) – кг:

	Свищов	Русе	Тутракан	Силистра	общо
Сом	2975	4694	4830	3946	16445
Шаран	2787	3515	2370	4755	13427
Толстолоб	2663	6250	2970	3666	15549
Мряна	5825	12700	4390	6752	29667
Амур	575	1043	580	786	2984
Платика	937	2700	4290	766	8693
Разпер	276	500	280	498	1554
Бяла риба	0	1465	1500	1572	4537
Щука	117	234	630	146	1127
Уклея	1765	0	1290	414	3469
Разна	5116	13432	2310	10729	31587
Моруна - ж	140	0	425	343	908
Моруна - м	0	0	600	450	1050
Пъстуга - ж	0	100	175	75	350
Пъстуга - м	0	0	0	80	80
Чига	0	317	160	525	1002
Есетра - ж	0	0	285	280	565
Есетра - м	0	0	0	90	90
Скумрия	1500	1520	495	6014	9529
Михалца	0	100	410	540	1050
общо	24676	48570	27990	42427	143663

Таблица 9:

Брой на издадените разрешителни за стопански риболов и количеството на уловената риба в тонове за периода 2001-2005 г. в Дунав в участъка Тутракан-Силистра

Година	Рибари с разрешително	Уловена риба в тонове	На рибар за година в кг.
2001	-	34.5	-
2002	446	28.5	64
2003	432	123,5	286
2004	407	147	361
2005	401	45.2	113
Средно	421	76	206

Броят на рибарите, на които са издадени разрешителни за стопански риболов в река Дунав намалява през последното десетилетие, следвайки тенденцията за намаляване на рибните запаси. Статистиката за уловите, съгласно Таблицы 9 и 10, показва следното: средно годишно на един риболовец преди десет години уловът е възлизал на около 330 кг риба, а за последните 5 години средните статистически данни са около 200 кг риба на един риболовец за година. Според анкетирания рибари от Дунавският участък Бръшлян - Тутракан, обаче данните за уловите са следните: средно улова на едно излизане е около 20-25 килограма риба, като те риболовстват средно по 90-100 дни в годината. Като се има

в предвид, че рибарите излизат винаги по двойки, може да се сметне, че средногодишния улов на един рибар е около 900-1250 кг риба.

По представените данни за уловите от Изпълнителна Агенция по Рибарство и аквакултури (ИАРА), през последното десетилетие има ясно изразена тенденция за намаляване на улова, на броя рибари и значението на рибарството като поминък. За това говори и стабилизацията се през последните няколко години брой на издаваните разрешителни на около 400 - 420 за година, което е наполовина от броя на разрешителните издавани преди 10 години. Голяма част от рибарите са готови да се откажат от риболова при друга алтернатива за работа. Всички рибари смятат, че възстановяването на влажните зони ще увеличи количеството на риба в река Дунав и най-вече на шарана. Много малко от тях, в разговорите допуснаха, че могат да ловят риба в блатата. Всички бяха на мнение, обаче, че при частично възстановяване на рибарниците Нова Черна или превръщането им във влажна зона с целогодишно наличие на вода, там ще се създадат условия за богати рибни запаси и би могло да се извършва успешен риболов. За съжаление в района има голяма безработица и местното население няма много алтернативи на риболова, като поминък. Негативните практики, които са разпространени сред риболовците в съседните водоеми (основно Дунав) са риболова през забранения сезон, риболова с кърмаци и кърмацуци, улова на маломерна риба, лова на риба с взривни вещества. Поради липсата на данни за рибните запаси не може да се твърди, че се извършва преулов на риба, особено с при слабият улов, който имат рибарите през последните години.

Негативни риболовни практики в Дунав се споменават дотолкова, доколкото е възможно пренасянето им във възстановените водоеми, въпреки че риболова в езерни или блатни условия, доста се различава от Дунавския.

- ловът с кърмаци – използва се само в условията на Дунав като се ловят едри реофилни видове основно есетрови риби, които няма да се срещат в блатата – не е заплахата за възстановените блатата
- взривни вещества – в условията на плитко блато риболовът с взривни вещества е неефективен и изключително опасен – не е заплахата за възстановените блатата
- улов на маломерна риба – реална опасност
- риболов през забранения период – реална опасност
- преулов – реална опасност

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен доклад за рибите и рибарството в района на ЗМ "Калимок-Бръшлен".

1.17.5. Туризъм, спорт и услуги

За целите на настоящия План за управление, като "прилежащи територии" по отношение на туризма, спорта и услугите са разгледани части от общините Сливо поле и Тутракан, в които развитието на туризма оказва пряко или косвено влияние върху ЗМ, и обратно. Включени са територии и обекти, разположени в близост до ЗМКБ.

⇒ Отдых

Като туристически ресурси, в непосредствена близост до ЗМКБ могат да се посочат Защитена местност "Комплекс Алеко-Телика", обявена със заповед № РД 784 от 04.08.2004 г., на територията на Община Сливо поле и Стената край Тутракан, обитание за пчелояда (културно-историческото наследство е описано в т. 1.18.). Частично обособени зони за отдых (в недостатъчно добро състояние за развитие на туризъм към момента) край Тутракан са: м. "Къмпинга" и "Стомната", парк "Христо Ботев", Дунавски парк, о-в Пожарево. Маркирана пешеходна пътека по брега на Дунава свързва Тутракан с о-в Пожарево. За отдых се ползват плажните ивици в с.Ряхово, рибарското селище "Клондайк"

до 23-та помпена станция, плажните ивици на островите срещу Ряхово и Бръшлен – остров “Мишка”, “Голям Бръшлен”, “Малък Бръшлен”, “Безименен”.

⇒ *Спорт*

В община Тутракан функционират 5 спортни клуба – хандбал, борба, водни спортове /кану-каяк, воден слалом, воден туризъм/, шахмат, конна езда, както и различни школи към ОДК – гр.Тутракан – борба, футбол, секция културизъм и секция тенис на маса. Спортни обекти: спортни площадки, градски стадион, футболно, волейболно и баскетболно игрище, конна база в с. Шуменци (Клуб по конна езда “Амон Ра”).

В община Сливо поле, във всяко населено място има изградени стадиони. Функционират:

- спортен клуб за борба в гр. Сливо поле;
- общински турнир по футбол за ученици;
- по желание на населението се организират различни спорти мероприятия;

⇒ *Основни туристически услуги*

Основните туристически услуги (настаняване и хранене) са слабо застъпени. В община Тутракан се предлага настаняване в Комплекс “Роял” на 10 км от Тутракан (ок. 20 легла, ресторант) и двете къщи на Исторически музей (общо 10 легла). В процес на доизграждане е частна къща в Рибарска махала (7-8 легла); има проект за частен хотел с около 14 стаи. Местата за хранене също не са много на брой, като от 54 категоризирани туристически обекта в община Сливо поле, няма нито едно заведение за настаняване.

⇒ *Допълнителни туристически услуги.*

Разнообразието и качеството на допълнителните услуги стават все по-актуални в контекста на опазването на природното и културно-историческото наследство, както и от гледна точка на социалните функции на алтернативните форми на туризма – този вид туризъм е една от малкото възможности за икономическо съживяване на селските райони в България.

Защитената местност е един от основните притегателни обекти за туристи в прилежащите територии.

Нараства интересът към допълнителни туристически услуги, които включват:

- посещение на местната църква, манастир, параклиси, оброчища, свети места (или дори на тези в съседното село); информация за историята на мястото, легенди и предания, свързани с него;
- разходка до близки природни/културни забележителности - пеша, с кон или каруца;
- разходки с коне/каруци до по-отдалечени местности,
- пикник на открито - ако наблизо има възможност , обядът може да бъде с риба, прясно уловена от самите туристи;
- посещение на традиционен местен празник (може да не е в самото село) - фолклорна програма или по-специфични празници;
- демонстрации на приготвянето на местни храни и напитки - "изпробване" на домашни рецепти, варене на ракия, гроздобер и приготвяне на виното;
- демонстрации на местни занаяти ;
- демонстрация на местния фолклор - песни, танци, обреди, приказки и предания.

⇒ *Културноисторическото наследство на еко-регион р. Дунав*

Това е един от 12те еко-региона, определени условно на ресурсен принцип при разработването на Националната стратегия за екотуризъм на България в периода 2003-2004 г. Всеки от регионите има свой собствен Регионален план за действие за екотуризъм, с участието на широк кръг заинтересовани страни – местна власт и регионални структури на държавни институции, неправителствени организации и бизнес, образователни и културни институции и др. ЗМКБ и нейните прилежащи територии попадат в рамките на еко-регион Дунав, чието общо културно-историческо наследство трябва да се има предвид

при разработването на интегрирани туристически продукти. С тази именно цел и в настоящия План за управление са представени най-важните културно-исторически обекти.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 23 е представен списък на обектите конкретно от прилежащите на ЗМКБ територии.

Районът включва Скалните църкви край с. Иваново с уникални стенописи, Световно наследство и археологическо-художествен резерват; резерватите: Антична крепост "Аугуста" в м. Калето, с. Хърлец, Средновековния град Червен и прилежащия му терен, Археологическата зона на пещерата "Орлова чука" край с. Пепелина и Древното селище "Доросторум-Дръстър" в гр. Силистра, Историческото място в долината на р. Текир Деро край Свищов. Въпреки, че не е обхванат от този еко-регион, пряко свързан с него е изключителният резерват Сборяново с Тракийската гробница край с. Свещари, Световно наследство и Демир баба теке, интегрирани в ценната природната среда. В региона са разположени и значими антични паметници: укрепените градове Рациария край с. Арчар и Нове край Свищов, средновековните крепости Бабини Видини кули във Видин и крепостта край Никопол, мрежата от манастири (Добридолски, Свищовски) и църкви (във Видин, Свищов), Кръстатата казарма, Джамията на Пазвантооглу и Синагогата във Видин, ценни следосвободженски сгради и структури, повлияни от Западноевропейската архитектура в "портата към Европа" – Русе и Свищов.

⇒ *Традиционен поминък*

Районът е свързан с река Дунав - риболов и търговия, с Дунавската низина и земеделието (основно житни култури). В района на Силистра са най-големите градини за кайсии и от тук е произходът на единствената в България кайсиева ракия.

⇒ *Партньори*

Основен партньор на СНЦ "ЗМ Калимок-Бръшлен" по отношение развитието на туризъм в и около защитената територия е Общинското сдружение за туризъм – Тутракан. То разполага със собствени палатки, спални чували, туристически маси и столове и друг инвентар, туристически каяк, спортен каяк, поддържа туристически информационен център. Сдружението е съорганизатор в много от културните мероприятия в общината и прави първи стъпки в предлагането на специфични допълнителни услуги, като кратки еко-образователни лагери, водачество и пр.; работи активно и за промоцията на региона като място за туризъм.

Други естествени партньори са двете общински администрации – Тутракан и Сливо поле, Историческият музей в Тутракан, всички читалища от района и първите хотелиери и ресторантьори.

Местни съвети по туризъм и инициативи има в Русе, Свищов, Тутракан, Силистра и др., с информационни центрове в Русе и Тутракан. Активно работи Агенцията за регионално развитие в Русе, както и бизнес-център в Русе, който подпомага развитието на малкия и среден бизнес в района.

Сред активните неправителствени организации в района е и СНЦ «Свят за всички»- Силистра, която осъществява екотуристически проекти в Резерват "Сребърна".

⇒ *Актуални тенденции в развитието на туризма*

Развитието на туризъм е обявено за приоритет в Общинските планове за развитие на Тутракан и Сливо поле. И двете общини имат Програми за развитие на туризма. В тях се набляга на екологичния туризъм (в частност орнитоложки – наблюдение на птици), образователен, културен и селски, обвързани с опазването и развитието на природното и културно-историческо наследство. Като мерки са посочени стимулирането на малкия бизнес в туризма и изграждането на институционални рамки, напр. Консултативни съвети за развитие на туризма; определени елементи на туристическа инфраструктура, информация и маркетинг.

Има предвидени проекти за изграждане на регионален център за екотуристически услуги в гр. Свищов; изграждане на база за бивакуване на водни регати, походи и състезания по р.

Дунав; включено е и разработване на веломаршрут и орнитологичен маршрут, както и изграждане на специализирани места за наблюдение на птици

⇒ *Връзки с други ЗТ в района*

Както вече беше споменато, ЗМКБ попада в еко-регион «Влажни зони по река Дунав» /Национална стратегия и план за действие за екотуризъм в България/. В административно отношение регионът обхваща всички крайдунавски общини плюс общините Две Могили и Цар Калоян.

В прилежащите територии интерес представляват ПП «Русенски Лом» и резервата «Сребърна», който е в списъка на Световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО, по протежението на реката са идентифицирани 12 орнитологично важни.

Влажните зони покрай р. Дунав представляват привлекателно място за екотуризъм. По протежението на реката са идентифицирани 12 орнитологично важни места.

Традициите в туризма са свързани с кратки или по-дълги пътувания и регати по Дунав, и с наблюденията на птици в резервата «Сребърна» и другите влажни зони.

1.18. КУЛТУРНО – ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Културното и историческо наследство /КИН/ е основна предпоставка и ресурс за развитие на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност. В настоящия План са описани онези обекти на КИН в общините Тутракан и Сливо поле, които в съчетание с специфичните природни дадености могат да окажат съществено влияние върху устойчивото развитие на района.

В СВИТЪК Приложения, Приложение № 23 е представена кратка информация за обектите на КИН по общини, включващ:

- ⇒ *Археологически, архитектурни и религиозни обекти*
- ⇒ *Фолклор*
- ⇒ *Традиционни практики и кухня*

1.19. ЛАНДШАФТ

1.19.1. Структура на ландшафта.

1.19.1.1. Регионална ландшафтна структура на обекта

Ландшафтна зона	Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина
Ландшафтна област	Северна Дунавскоравнинна подобласт
Ландшафтен район	Бръшлянски

1.19.1.2. Типологична ландшафтна структура на обекта

1. Ландшафтен клас	Равнинни ландшафти
1.1. Ландшафтен тип	Ландшафти на умереноконтиненталните ливадно-степни и гористи низини

1.1.2. Ландшафтен подтип	Ландшафти на ливадно-блатните низини
1.1.2.2. Ландшафтна група	Ландшафти на ливадно-блатните алувиални низини с малка степен на земеделско усвояване

1.19.1.3. На базата на посочената структура, територията на ЗМКБ обхваща следните видове ландшафти:

- ⇒ Аквален ландшафт - включва акваторията на всички водни площи от р. Дунав и водоемите, свързани с нея. Това са остатъците от бившите балта Калимок и Бръшленско и разливните територии край тях, отводнителните канали в низините, рибарниците и др.
- ⇒ Горски ландшафти, представени от:
 - Крайречни заливни гори – включва площи, по поречието на реката и островите, които са представени от различни асоциации доминирани от върби – на най-голяма площ от *Salix alba* L., в които участват *Populus nigra* L., *Populus alba* L., *Ulmus laevis* Pall., а в храстов етаж: *Amorpha fruticosa* L. и: *Rubus caesius* var. *aquaticus* L. Крайбрежните зони се характеризират с различни групировки на *Salix alba* L. и *Salix triandra* L.
 - Най-интересни от консервационна гледна точка на сушата са горските ландшафти, в които взимат участие: *Populus alba*, *Populus nigra*, представители на род *Salix*, *Ulmus campestris*, *Tilia argentea*, *Tilia grandiflora* и отделни храстови елементи.
 - Естествени гори от цер, космат дъб, келяв габър, полски клен, и мъждрян
 - Култури от акация и евроамерикански клонове тополи.
- ⇒ Ливадни ландшафти, представени от мезофилни ливади с високи треви
- ⇒ Аграрни ландшафти - това са обработваеми площи, включително и такива, които редовно се заливат при високи води. Представени са от:
 - аграрен пасищен, в които са включени поляни, голини, поляни с храсти, мери и други площи заети от тревни екосистеми.
 - аграрен сеитбооборотен – представен от обработваеми селскостопански площи, разположени в близост до населените места.
- ⇒ Антропогенни ландшафти - представени от 2 вида.
 - антропогенен инфраструктурен, в които са включени пътища, комуникации и други.
 - антропогенен застроен, в който са включени заграждения, постройки с стопанско предназначение и други.

1.19.2. Естетически качества

Запазването на специфичния облик на ландшафта или т.нар. “ландшафтна картина” е една от основните цели при управлението на ЗМКБ.

Понятието “ландшафтна картина” означава външния облик на природата и ландшафта, който се възприема от хората. То включва всички човешки осмислени възприятия от природата. Този облик е възловият момент при визуалния обхват, особено при възприемането на големи пространства. В това понятие се включват също разнообразие, индивидуалност и красота в природата и ландшафта, които са съществен фактор за осигуряване на продължително въздействие върху хората при посещения на ЗМ.

Комплексното сетивно въздействие на ландшафтната картина на ЗМ “Калимок-Бръшлен” включва:

- Зрително въздействие – простор, хоризонт;
- Обемно-пространствено въздействие – различни по обхват ливади, гори, групи дървета и др.;
- Цветово въздействие – променящо се в зависимост от годишното време и часовете на денонощието;
- Светлинно и въздушно въздействие – светлината от слънцето и луната, променящ силата си вятър, специфичен мирис и шума на птиците и др.

За характеризиране естетическите качества на ландшафта визуално са оценени основните компоненти на ландшафта, съобразно конкретната обстановка и състоянието на всеки от тях.

Ландшафтите в ЗМ имат комплексно сетивно въздействие със своите естетически качества. Те се възприемат в движение по определени маршрути и от определени места, фиксирани като погледни точки и погледни площадки. Естетическите качества на ландшафтите се допълват от богатия животински свят, особено птиците, на територията на обекта.

Река Дунав и свързани с нея водоеми

Това са остатъците от бившите балта Калимок и Бръшленско и разливните територии край тях, отводнителните канали в низините и др.

Доминиращо въздействие оказва р.Дунав. Определящи елементи – хоризонт, цветове, променящи се в зависимост от годишното време и часовете на денонощието, светлината от слънцето и луната, променящ силата си вятър, специфичен мирис и шума на птиците.

Крайречни заливни гори

Ландшафтната картина включва характерните пейзажи, с гледки към крайречни гори и острови, с притаени води. В близък план се очертават множество живописни крайнини, формирани от природата, в сменящи се цветове, светлини и сенки, в зависимост от годишното време и часовете на денонощието.

Влажни ливади и пасища

Това са открити ландшафти, използвани за пасища от близките населени места. Създават неповторимо въздействие с простора и малките групи стари дървета. Често срещани са различни видове птици.

Културен ландшафт – включва обработваемите площ, включително и такива, които редовно се заливат при високи води. Този ландшафт е обект на планиране и управление, свързани с дългосрочно устойчиво ползване на ресурси в ЗМКБ.

Антропогенни ландшафти, нарушаващи ландшафтната картина:

- Урбанистична намеса в природния комплекс, видими за посетителя негативни възприятия;
- Обекти и съоръжения в резултат на нерегламентирано строителство с екологични последици;
- Изоставени съоръжения, загрозяващи ландшафта.

1.19.3. Мерки по защита, управление и планиране на ландшафта, насочени към намаляване на въздействието на антропогенните ландшафти върху посетителите:

- ⇒ Разрушаване и почистване или реконструкция на изоставени и ненужни сгради - бивши обори, изоставени обслужващи сгради
- ⇒ Оформяване, ремонт и реконструкция на обектите и архитектурните елементи, обслужващи посетителите.
- ⇒ Въвеждане на режими за ползване.
- ⇒ Естетизиране на околните пространства на местата за отдих и организация на териториите за нуждите на посетителите. Създаване на по-добри санитарно-хигиенни условия.
- ⇒ Оборудване на маршрутите с унифицирани архитектурни елементи;
- ⇒ Въвеждане на ограничителен режим за моторни превозни средства, извън тези за нуждите на администрация, охрана, бърза помощ и противопожарна техника.
- ⇒ Възстановителни работи на деградирани площи;
- ⇒ Оформяне на специален достъп до местата за наблюдение на птици, риболов и др.
- ⇒ Регламентиране на места за палатъчни лагери, пикник и др.

1.20. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1.20.1. Въздух.

Създадена е съвместна система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в граничните градове по Българо-Румънската граница по долното течение на р. Дунав. Българската страна, която понасяше в най-голяма степен утежнената от замърсяване на атмосферния въздух, инициира свой проект, чрез който са доставени системи за мониторинг на атмосферното замърсяване в Русе и Силистра. На територията на РИОСВ-Русе функционират две системи в Русе и една в Силистра.

Проектът обхваща двойките градове Никопол - Турну Мъгуреле, Свищов - Зимнич, Русе - Гюргево и Силистра - Кълъраш. В тези градове има големи промишлени обекти, които имат голямо участие в натоварването на въздуха със замърсители.

В зависимост от степента на замърсяване и разположението на заводите - замърсители в някой от градовете ще бъде инсталирана и по една мониторингова станция (Никопол, Свищов, Зимнич), по две станции ще бъдат инсталирани в градовете Турну Мъгуреле, Гюргево, Кълъраш и Силистра. Русе ще разполага с три мониторингови станции.

Данните от РИОСВ ще се подават също към Националната система за мониторинг качеството на атмосферния въздух, чрез изграждащата се нова система за пренос на данни в реално време.

Всяка от трите системи в град Русе ще измерва следните замърсители във въздуха: азотен оксид, серен диоксид, азотен диоксид, озон, хлор, фенол, ксилол, стирол, въглероден оксид, хлороводород, сероводород, бензол, толуол и фини прахови частици.

Всяка от двете системи в град Силистра ще измерва следните замърсители във въздуха: азотен оксид, серен диоксид, азотен диоксид, озон, сероводород, фенол и фини прахови частици.

1.20.2 Повърхностни и подземни води /качество на водите/

Инвентаризация на източниците на замърсяване:

На територията на ЗМ «Калимок – Бръшлен» има дифузионно замърсяване свързано с земеделието (отглежда се царевица, тютюн..) и животновъдството (крави, кози, овце). Замърсяването от селско стопанство е ограничено от ниското ниво на употреба на торове по икономически причини.

Основен и много сериозен точков източник на замърсяване е свинекомплекс Нова Черна. Отпадъчните му води са с голям замърсителен товар.

Само като потенциални замърсители могат да се разглеждат отпадните води от Русе и Гюргово поради голямото разстояние, разреждането и самопречиствателните процеси.

Състояние на водите съобразно действащите норми

Водите на р. Дунав в района на ЗМКБ, по основни хидрохимични показатели отговарят по всички изследвани показатели на изискванията за приемник III категория (Наредба №7/08.08.1986). Река Дунав е водоприемник III категория на отпадъчните води според българското законодателство – Заповед № РД-272/03.05.2001 г. МОСВ - Категоризация на водите в повърхностните водни обекти в Р. България. Данните от последните години (Национална Система за Екологичен Мониторинг, Международна Програма за река Дунав) показват известна тенденция към подобряване на качеството на водите на река Дунав. При пункта при гр. Русе, като част от международната мониторингова мрежа на река Дунав, са регистрирани концентрациите през 1999 г. по основните показатели в следните граници (в мг/л): неразтворени вещества 18 – 38, амониев азот 0.01 – 0.28, нитратен азот 1.0 – 2.59, фосфати (като Р) 0.08 – 0.36, общ фосфор 0.14 – 1.36, БПК₅ 2.55 – 5.4, ХПК 10.7 – 21.5. Нивото на замърсяване е сравнително ниско. През летните месеци обаче, при намалял дебит на водите в р. Дунав, стойностите на основните показатели, характеризиращи органичното замърсяване (БПК₅, ХПК, Перманганатна окислемост) и съдържанието на биогенни елементи нараства (т.1.10.2.).

Качеството на водата във влажните зони са пряко свързани с това на р. Дунав, който ги подхранва, като то основно се формира преди навлизането си на българска територия. Поради своите размери, реката е носител на значителен замърсителен товар. Отделно част от локалните източници на замърсяване – като индустриалната зона при Гюргово – също могат да бъдат определени като трансгранични поради географското разположение. Макар и с локално значение, известно влияние оказват и българските източници на замърсяване като канализационни и речни зауствания.

Качеството на водите в Бръшленското блато отговарят на нормативните изисквания за всички изследвани показатели за води III категория. Нивото на замърсяване не е високо. Липсва обаче информация за края на лятото поради пресъхване. Качеството на водите в главния отводнителен канал също отговарят на нормативните изисквания за повърхностни течащи води III категория и са с ниско ниво на замърсяване. Качеството на водите в бившите рибарници Нова Черна в басейните, където има постоянно водно огледало в по-голяма част от годината е с ниско ниво на замърсяване.

Качеството на водите на р. Търчила отговарят на нормативните изисквания за III категория (Наредба №7/08.08.1986). Но тя е превърната в отводнителен канал на прилежащата територия, като събира товара на замърсени води от точкови и дифузни източници в района (околни села и селскостопански площи). Това обяснява защо изследваните водни проби показват стойности по изследваните показатели по-високи от тези на водите в р. Дунав.

Върху територията на защитената местност оказват влияние три големи свинекомплекса, разположени съответно в землищата на селата Бръшлен, Голямо Враново и Юделник. Трите предприятия са разположени извън ЗМ „Калимок-Бръшлен“, но при отглеждането на прасета се формират значителни количества течна органична маса, която ако не се управлява правилно води до замърсяване на почвата и подпочвените води. Свинекомплексът в село Бръшлен е разположен в най-голяма близост до защитената местност, като канала с отпадните води преминава през нея и се зауства в река Дунав. Там се отглеждат около 16 хиляди прасета. Има изградена пречиствателна станция за отпадни води с механично и биологично стъпало. Станцията е амортизирана и е излязла от експлоатация и в момента отпадните води след пречистване през дъгово сито се заустват в река Дунав. Те не отговарят на показателите за заустване в приемник 3-та категория. В с. Голямо Враново и в с. Юделник са разположени две големи предприятия за отглеждане на прасета, съответно с 15 хил. и 8 хил. животни. Отпадните води от това производство обединени в общ колектор, който се зауства в река Дунав в непосредствена близост до западната граница на ЗМ. Тези две ферми са значително отдалечени от територията, но представляват реална опасност и източник на замърсяване с органични отпадъци, тъй като заустването на отпадните води е в горната част на течението и при замърсяване, тези води протичат през островната част на ЗМ. Двете предприятия разполагат единствено със съоръжения за механично пречистване. Отпадните води преминават през дъгово сито и също не отговарят на изискванията за чистота на води, зауствани в р. Дунав.

Разполага се само с три единични проби - юли са взети проби от два шурфа на дигите, а септември е взета проба от пиезометър в пайона на ПС₂. В конкретното изследване е установено завишено съдържание на амониев и нитритен азот, хлориди, сулфати, манган и желязо през юли и нитритен азот, желязо и разтворени вещества през септември (Наредба № 1/07.07.2000 на МОСВ, МРРБ, МЗ и МИ за проучването ползването и опазването на подземните води).

1.20.3. Почви

С въведената от 2004 г. нова мрежа за почвен мониторинг на територията на Община Сливо поле е определен пункт № 303-село Бръшлен. При извършения анализ от РИОСВ-Русе на взетите проби не са констатирани превишения на ПДК по следните показатели: рН, общ фосфор, общ азот, органичен въглерод, мед, олово, цинк и кадмий, съгласно изискванията на Наредба № 3 за норми, за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (ДВ, бр.39 от 16.04.2002г.)

Преовлажнени земеделски земи в границите на ЗМКБ има във всяко от землищата. Те са отбелязани на картата и са коментирани в описанията на отделните землища в т.1.16.4.

1.20.2. Битови отпадъци

На територията на ЗМКБ, има незаконни сметища. Масова практика е да се извозват битови отпадъци с каруци от домовете и на връщане те да се пълнят със сено.

Селищните депа за битови отпадъци са в прилежащите територии и това налага непрекъснат контрол за състоянието им, съгласно Заповед № РД-1242/24.11.2004 г. на МОСВ.

Проблемът с безконтролното изхвърляне на отпадъци изисква засилен контрол от страна на всички ползватели. Наложително е да се организира преработката на органичните отпадъци.

ПЪРВА ОЦЕНКА

1.21. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Тази оценка определя значението на определени характеристики в защитената местност. Това са видове или групи видове, типове природни местообитания и ландшафти. Значението на тези характеристики се определя чрез оценка на техните **уязвимост, рядкост, естественост, типичност, размери, биологично разнообразие, стабилност и нестабилност.**

Изборът на природни местообитания и видове, нуждаещи се от опазване се базира на световна, европейска или национална значимост. Оценката се базира на идентифицирани видове ЗМ "Калимок-Бръшлен", които са: **ендемични, реликтни, застрашени – световно застрашени, застрашени в Европа и застрашени за България.**

Представените таблици показват редовното присъствие на консервационно значими видове и типове местообитания в обекта. Те се базират на информацията, представена в СВИТЪК - Приложения 8-20. Структурирани са по типове природни местообитания, които включват видове, застрашени от загуба или деградация на местообитанието, като се дава оценка на консервационното значение на защитената местност.

Оценки са направени за:

- ⇒ Природни местообитания, съгласно т.1.12.
- ⇒ Флора, съгласно разгледаните в т. 1.14 характеристики
- ⇒ Фауна, съгласно т. 1.15.

1.21.1. Уязвимост

Природният комплекс на защитената местност е с висока степен на уязвимост, тъй като повечето от природните екосистеми в него са, или са били подложени на дългогодишна и силна антропогенна преса. Последствията от това въздействие могат да бъдат намалени чрез действия по възстановяване на заливния режим.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ВОДИ	++ +++	▪ Качеството на водата във влажните зони са пряко свързани с това до на р.Дунав, който ги подхранва, като то основно се формира преди навлизането си на българска територия. Поради своите размери реката е носител на значителен замърсителен товар. Отделно част от локалните източници на замърсяване – като индустриалната зона при Гюргево - също могат да бъдат определени като трансгранични поради географското разположение. Макар и с локално значение, известно влияние оказват и българските източници на замърсяване като

		канализационни и речни зауствания. Българските източници на замърсяване, напр. канализацията и заустванията в реките, също имат определено въздействие, особено на местно ниво.
ПРИРОДНИ МЕСТО ОБИТАНИЯ	+++	- Бентосните съобщества в еутрофични водни тела (EUNIS тип C1.32) са най-уязвими. - Крайречните гори и храсти (G1.11) също са доста уязвими: освен че се изсичат и заменят с тополови насаждения, площта им е тясно свързана с промените в речните брегове в резултат на ерозия. - Ponto-Sarmatic солени степи и блата (E6. 22) са уязвими поради съчетаването на естествени и антропогенни въздействия: всички блата в района на защитената територия имат нарушени водни режими и се нуждаят от специално управление и мерки за възстановяване.
ФЛОРА	+++	- Много от видовете популации в защитената територия са много уязвими поради силното човешко въздействие. Така например, хидрофити като <i>Trapa natans</i>, <i>Marsilea quadrifolia</i>, <i>Nuphar lutea</i>, <i>Nymphoides peltata</i>, и <i>Nymphaea alba</i> са забележимо намалели или дори изчезнали. - Някои видове, макар и редки на национално или европейско ниво, са се адаптирали сравнително добре към създадените от човека хабитати (сечища, насаждения), като например <i>Euphorbia lucida</i> и <i>Armoracia macrocarpa</i>.
ГОРИ	++ до +++	Потенциално уязвими видове са: - бряст (биотични фактори, "холандска болест") - обикновен ясен (вторични сукцесионни процеси (изместван от инвазивни видове като американски ясен). - Абиотични фактори: отчетено е намаляване на горската площ в следствие на ерозията на бреговете на река Дунав Потенциално уязвими са от фактори като: снеголоми; ледоходи; спадане на нивото на подпочвените води; пожари; - Биотични фактори: инвазия на нетипични храстови и дървесни видове, влошаване на санитарното състояние от вредители (насекоми, гъби, вируси и бактерии); - Антропогенни фактори: трансформация на естествени гори в интензивни култури; негативни промени в състава на насажденията и превръщане на естествени семенни насаждения в издънкови поради използването основно на голи сечи; намаляване процента на лесистост; нарушаване на кръговрата на веществата и продуктивността на месторастенията поради изнасяне на цялата дървесна маса; обедняване и "замърсяване" на естествения генетичен фонд, поради намаляване на площта на естествените гори; нарушаване на структурата на почвата и почвената биота, поради използването на тежка механизация при дърводобива и залесителните мероприятия.
ФАУНА	+++	- Повечето видове, свързани с крайдунавските влажни зони са с ниска численост и са лесно уязвими и зависими от водното ниво на р.Дунав, като при ниски нива, много от тях се размножават в съвсем малък брой или не се размножават въобще. - Напредващата сукцесия на басейните на рибарниците заплашва да доведе до постепенна промяна в местообитанието, която ще е фатална за повечето консервационно значими видове птици, гнездещи там. - Видовете гръбначни животни с висока уязвимост са 74, или 27 % от

	всички установени на територията на ЗМ.
--	---

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Пречистване на отпадъчните води от свинекомплекс Нова Черна;
- Ограничаване селскостопанската дейност на територията на ЗМ;
- Недопускане развитието на замърсяващи производства и дейности в ЗМ;
- Мониторинг на състоянието на консервационнозначимите местообитания;
- Режим и норми за вид и начин на стопанисване на горите;
- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Възстановяване и поддържане на влажните местообитания;
- Осигуряване на достатъчно високи водни нива през активния размножителен и вегетационен период май-август, с цел възстановяване на мозаичността на растителните хабитати и видовете с високо консервационно значение.
- Възстановяване и поддържане на местообитанията на консервационно значими видове птици, чрез управление на тръстиковите и папурови масиви (косене за създаване на водни огледала).
- Обучение на охраната и администрацията: разпознаване на консервационно значими видове, действащо законодателство.

1.21.2. Рядкост

В Червените списъци на Международния съюз за защита на природата (IUCN) на световно застрашените животни и растения, рядкостта се смята като елемент на заплахата. Това важи също и за списъците на видовете и типовете природни местообитания, застрашени на Европейски и национално ниво.

Защитената местност е от европейско и национално значение за опазване на екосистемите на влажните зони - крайречните гори и блата.

СТЕПЕНИ: +- ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+++	▪ Естествените хидрофитни и крайречни (тревни и горски) местообитания са редки в световен, европейски и национален мащаб. ▪ Спадането на водните нива, в следствие на нарушен хидрологичен баланс, предизвикващо масово обрасване с тръстика и папур, намаляване на водните огледала. Това довежда до загуба на голям брой видове с високо консервационно значение.
ФЛОРА	+++	▪ В защитената територия са установени 16 вида редки растения, от които: - <i>Marsilia quadrifolia</i> е в Приложение II на Директивата за хабитатите; - 4 вида са защитени от Бернската конвенция; - 3 вида са включени в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие, а 7 са вписани в Приложения II и III. - 12 вида са включени в българската Червена книга (6 в категория "застрашени" и 6 в категория "редки"). ▪ Защитената територия е от изключително значение за <i>Armoracia macrocarpa</i> (Балканско-панонски суб-ендемит), <i>Marsilea quadrifolia</i>, <i>Nymphoides peltata</i>, <i>Nymphaea alba</i>, <i>Nuphar lutea</i>, <i>Trapa natans</i> и

		<i>Senecio paludosus</i> .
ФАУНА	+++	- Установени са 58 гръбначни животни с висока степен на рядкост (21% от тях се срещат в защитената територия), както и голям брой редки безгръбначни видове. Около 105 от гръбначните видове, срещани на територията, са вписани в Директивите за хабитатите и за птиците. - През последните три десетилетия броят на водните птици, гнездящи в защитената територия, е спаднал рязко (напр. <i>Tadorna ferruginea</i>) или видовете изобщо са престанали да гнездят тук (напр. <i>Pandion haliaetus</i>, <i>Glareola pratincola</i>, <i>Himantopus himantopus</i> и <i>Avosetta recurvirostra</i>). Колония от около 1000 двойки корморани и чапли е била наблюдавана преди на острова срещу село Нова Черна. - Сериозен спад в числеността се наблюдава при <i>Spermophilus citellus</i>, <i>Lutra lutra</i>, <i>Cervus elaphus</i> и <i>Capreola capreola</i>. - Голям брой редки български и европейски гръбначни видове са добре представени на територията. Тук се включват <i>Phalacrocorax pygmaeus</i>, <i>Platalea leucorodia</i>, <i>Aythya nyroca</i>, <i>Anas platyrhynchos</i> и <i>Anser anser</i>. През последните 5-6 години и особено при високите водни равнища през 2005 г. някои популации на редки видове птици са се увеличили като например <i>P. pygmaeus</i>, <i>A. nyroca</i>, <i>Plegadis falcinellus</i>, <i>Botaurus stellatus</i>, <i>Chlidonias hybrida</i> и <i>Dryocopus martius</i>. - Защитената територия е от първостепенно значение за опазването на гореспоменатите видове в България.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

Управление на водните нива, осигуряващо ограничаване на масовото развитие на тръстика и папур и възможност за възстановяване на популациите на редки видове птици.

1.21.3. Естественост

Естествеността и типичността са оценени посредством оценяване на разпространението на видовете и значението на техните популации на територията на ЗМКБ. По-голяма част от местообитанията на територията на защитената местност се отличават с ниска степен на естественост.

СТЕПЕНИ:	+ - ниска	++ - средна	+++ - висока
----------	------------------	--------------------	---------------------

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ЛАНДШАФТ	+	Въпреки че някои части от островите и бреговете на Дунава изглеждат сравнително естествени, речните диги, канали, рибарници, помпени станции, обработваеми земи, сечища и пр., техническа инфраструктура, насаждения и вторични тревни и храстови съобщества са възникнали в резултат на човешката намеса. Хълмовете около и в Тутракан и някои участъци от дигата покрай река Дунав предлагат панорамен изглед към обширни зони от защитената територия.
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+	Всички екосистеми на територията на защитената местност са силно повлияни от антропогенната дейност: пресушаване и андигиране на блата, построяване на рибарници, разораване, изсичане на гори, паша

		на домашни животни, строителство.
ФЛОРА	+	Коренна растителност почти липсва. Първичен произход имат само част от крайречните гори и съобществата на алувиалните наноси по Дунав. Установени са сравнително малко на брой, широко разпространени видове, диви родственици на културните растения или култивирани растения (<i>Daucus carota</i> , <i>Canabis sativa</i> , <i>Vicia sativa</i> , <i>Raphanus raphanistrum</i> и др.).
ГОРИ	+	Стопанисването на горите през последните 5 десетилетия са довели до много сериозни промени в състава на горите. Горските екосистеми на територията на защитената местност се характеризират със ниска степен на естественост. Повече от половината гори /67.1%/ се състоят или включват нетипични за местната флора дървесни видове. В част от горските територии се наблюдава различна степен на покритие от инвазивни храстови и дървесни видове. Горските култури заемат 63.2% от залесената площ, а насажденията с издънков произход покриват 12.5%.
ФАУНА	+++	Фауната на защитената територия, с малки изключения свързани предимно с рибите, е представителна за района. Човешката намеса обаче е довела до намаляване числеността на популациите на много видове животни и като цяло до обедняване на фауната на целия район.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Възстановяване на влажни местообитания;
- Мониторинг върху състоянието на горските екосистеми;
- Постепенна подмяна на неместни видове.
- Възстановяване и поддържане на видове с висока консервационна стойност, чрез ограничаване разпространението на тръстиката и папура.

1.21.4. Типичност

Антропогенният фактор влияе дълги години негативно върху територията на ЗМ. Най-силно е влиянието на отводняването на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи. С фалирането на рибарниците, процесите на сукцесия започват да се усилват и без човешка намеса съществува сериозна опасност от радикална промяна на местообитанията, което от консервационна гледна точка ще бъде крайно негативно.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
-----	---------	---------------------

ПРИРОДНИ МЕСТО ОБИТАНИЯ	++	Типични местообитания за естествените условия на заливания от р. Дунав са заливните гори (G1.11), съобществата по алувиалните наноси (C3.51). Съобществата на високите хелофити (C3.21, C3.22, C3.23) са типични за региона на „Калимок-Бръшлен”. Типични за влиянието на човешката дейност местообитания са обработваемите площи (I1.1) културите от тополи (G1.C1) слабо, засолените пасища (E6.22). Навлизането на фитоценозите на асоциацията <i>Oenantho-Rorhipetum</i> (C3.246) в басейните на рибарниците на Нова Черна и дори в каналите е в резултат на изоставянето на рибарниците.
ГОРИ	+++ +	- Характерните естествени типове са заливаемите гори (G1.11), както и находища на <i>Tilia</i>. - Насажденията от тополя и върба, акациевите горички и изолираните чисти и смесени съобщества от широколистни видове напоследък са се превърнали в характерна черта на района, макар и да не могат да се считат за естествени.
ФАУНА		- Като цяло фауната в защитената територия е типичната за низини в близост до Дунава, включваща риби (някои от тях ендемични), водни птици, <i>Lutra lutra</i>, <i>Arvicola terrestris</i>, земноводни, водни змии и <i>Emys orbicularis</i>. - Горите са дом на хищни и пойни птици, кълвачи, <i>Sus scrofa</i>, <i>Darevskia praticola</i>, и <i>Elaphe longissima</i>. - Типични за откритите пространства и полето са лястовиците, овесарките, сипките, <i>Coturnix coturnix</i>, <i>Perdix perdix</i>, <i>Lepus capensis</i>, <i>Capreola capreola</i>, <i>Podarcis muralis</i> и <i>Coluber jugularis</i>.

1.21.5. Размери

Размерите на защитената местност не са напълно достатъчни за опазване на влажни зони и местообитания и свързаните с тях видове. Във връзка с това е целесъобразно да бъдат осъществени дейности по възстановяване на Бръшленското блато.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

Възстановяване на Бръшленското блато с цел осигуряване разнообразие от хабитати и видове с високо консервационно значение.

1.21.6. Биологично разнообразие и консервационно значение

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+++	Установени са около 30 типа растителни съобщества по фитосоциологичната система на Браун-Бланке По EUNIS Classification са представени 23 типа местообитания от различно йерархично ниво. Приоритетни хабитати C1.3 (3150), C3.5 (3130, 3270), E6.22 (1530), G1.11 (91E0).
ФЛОРА	+++	На сравнително малка територия са представени 376 вида или около 10% от общия брой на растителните видове в България.

		Приоритетни видове <i>Nymphaea alba, Nuphar lutea, Marsilea quadrifolia, Armoracia macrocarpa, Trapa natans, Galium rubioides, Senecio paludosus, Salvinia natans, Clematis integrifolia.</i>
ФАУНА	+++	Общият брой видове гръбначни - е сред доста високите в сравнение с останалите подобни по площ и дори доста по-големи защитени територии у нас. Сред факторите, които обуславят видовото богатство на района са наличието на голям екологичен коридор- р.Дунав, близостта на Дунавската делта, значителният миграционен поток на птици над района и малката надморска височина. Приоритетните видове са описани в т. 1.15.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Възстановяване и поддържане на влажните местообитания;
- Мониторинг на състоянието на консервационнозначимите местообитания;
- Въвеждане на екологични стандарти за управление на горите;
- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Обучение на охраната и администрацията: разпознаване на консервационно значими видове, действащо законодателство.

1.21.7. Стабилност и нестабилност

Характерно за защитената местност е нестабилността на екосистемите, причинена главно от антропогенната дейност – пресушаване на блатата в низината, изсичане на горите по островите и в низината, разораване на освободените площи.

СТЕПЕНИ: + - ниска степен или нестабилни ++ - средна +++ - висока степен или стабилни

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+	Повечето от влажните местообитания (водни и сухоземни) са нестабилни поради променения воден режим, пашата, пожарите, еутрофикацията, сечите и навлизането на неместни видове. Островните хабитати и онези, директно повлияни от реката, са по-стабилни.
ГОРИ	++	Повечето от горите в парка са със средна степен на стабилност. В относително нестабилно състояние са тополовите култури; издънковите насаждения с повече от две ротации; заливни гори с нарушена структура, в които се настаняват агресивни интродуцирани видове. В относително стабилно състояние са насажденията от естествен произход с минимална антропогенна намеса.
ФЛОРА	+	Нестабилни са популациите на видовете, развиващи се върху алувиалните наноси (напр. <i>Dychostilis mishelianus</i>). Нестабилни са

		популациите на всички блатни видове, които са намалели или са оцелели основно в каналите – <i>Trapa natans</i> , <i>Nymphoides peltata</i> , <i>Nuphar lutea</i> , <i>Nymphaea alba</i> , <i>Salvinia natans</i> .
ФАУНА	+	▪ Намаляването на рибните популации е драстично. <i>Cyprinus carpio</i> е бил основният обект за търговски риболов в миналото, но сега се улавя изключително рядко; той е включен и в Червената книга на България. Много други рибни видове също са пострадали от пресушаването на заливните низини, унищожило повечето места за хвърляне на рибния хайвер. Други причини са тежкото замърсяване на водите в Дунава, прекомерния улов на риба по цялата река, прекъсването на миграционните коридори от строежа на Железни врата между Сърбия и Румъния, и мерките за предотвратяване на наводненията. ▪ Намаляването на рибните запаси е основната причина за загубата на преди многобройните колонии от чапли, ибиси и корморани, както и други рибоядни птици. В същото време намаляването на рибата води до нарастване на популациите от комари. ▪ Понастоящем фауната по Дунава е силно зависима от нивото на реката през конкретната година. При по-високи водни равнища много видове увеличават числеността си, което е индикатор за големия потенциал на района щом стартират възстановителните дейности.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Възстановителни и поддържащи дейности;
- Ограничаване достъпа до находищата на консервационно значими видове;
- Мониторинг на водните обекти;
- Дейности за видове в критично състояние;
- Определяне на зони със строг режим на опазване

1.22. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

Тази оценка определя значението на определени характеристики, отнасящи се до социално-икономически фактори, даващи насоки за вземане на управленски решения. Значението на тези характеристики се определя, чрез оценка на **съществуващото функционално зониране, застроени територии, техническа инфраструктура, културно-историческо наследство, санитарно-хигиенни условия, рекреационната дейност, дейностите по ползване на ресурсите, собственост и управление**. Оценката се базира на идентифицирани проблеми и на тази база са **формулирани основните и специфичните проблеми на територията**.

1.22.1. Урбанизирана среда

1.22.1.1. Функционално зониране

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
-----------	--------	-----------------

<i>Зони определени с предложението за обявяване на ЗМКБ</i>	Отговарят на критериите, предназначението, целите за защитена местност, определени със ЗЗТ Определени са в съответствие с категорията "защитена местност", съгласно международния статут на територията и ЗЗТ	Определените с ПУ зони, режими и норми трябва: - да допускат известни възможности за гъвкавост при взимане на управленски решения при промени в обстоятелствата - да не влизат в конфликт с нормативно определени изисквания
---	--	--

1.22.1.2. Застроени територии

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Застроени места</i>	Застроените места, като цяло, не са в добро състояние - изоставеност, проблеми с водоизточниците, неуреденост на отвеждането на отпадните води, липса на нормални тоалетни	▪ подобряване на достъпността и санитарно-хигиенните условия, ▪ регламентиране на съоръжения и обекти на територията на ЗМ
<i>Необходимост от премахване на обекти</i>	Съществуват изоставени и ненужни сгради - бивши обори, изоставени обслужващи сгради, стари фургоны, паянтови навеси на рибарите – които загрозяват ландшафта и следва да се премахнат /т.1.19./	▪ Премахване на неизползваеми и загрозяващи ландшафта съоръжения и сгради ▪ Регламентиране на местата за риболов и вида на съоръженията

1.22.1.3. Техническа инфраструктура

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Електро снабдяване</i>	Слабите страни и рисковете на енергийната система се изразяват в случайните изключения, вследствие на влошени метеорологични условия, независимо от това, че са изчислени за I-ви специален климатичен район. Съществуват електропроводи СрН, с тежки трасета и участъци, чието обслужване допълнително се усложнява. В случай на необходимост от обратно ел. захранване от съседни области се срещат трудности.	▪ Обезпечаване на населението с постоянно електрическо напрежение; ▪ Задоволяване на енергийните нужди на всички потребители в общините.

Водоснабдяване Хидромелиорации	Водопроводната и канализационна мрежа са строени през 40-те – 70-те години на миналия век и са морално и физически остарели. Голям е процента на АЦ тръбите. Те са амортизирани и това е причина за големия брой аварии и загуби на вода. На много места се използва питейна вода за напояване.	▪ Да се съхранят и ремонтират изградените напоителни системи, с оглед по – ефективното им ползване. ▪ Напоителните системи трябва да бъдат премахнати, чрез въвеждане на сухоустойчиви култури или подмяна с по-ефективни нови технологии.
Канализация	Липсват пречиствателни съоръжения на отпадъчните води, което е причина за неконтролируемото замърсяване на водните басейни на територията на защитената територия.	Изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадъчните води
Телефонизация	Приоритет в развитието на комуникационната инфраструктура на общините е повишаване качеството на услугите и увеличаване на достъпа до актуална информация.	Подмяна на аналоговата с цифрова система.
Държавна пътна мрежа	▪ Достатъчна като дължина. Основното ѝ предназначение е комуникационна връзка между населените места в прилежащите територии; ▪ Всички пътища са асфалтирани, но настилка е износена и съществуващите банкети, маркировка и обезопасителни съоръжения не отговарят на съвременните стандарти. ▪ Безопасност на движението: Състоянието на съществуващата пътна мрежа от III и IV клас е лошо. Настилките са изронени, отводнителните канавки и водостоци почти не функционират. Носещата способност на някои участъци от пътищата е недостатъчна	▪ Подобряване достъпността, чрез подновяване на пътищата; ▪ Да бъдат построени или модернизирани свързващи пътища с националните пътища от по-висок клас. ▪ Преасфалтиране и подновяване на определени участъци, ▪ Възстановяване на канавки и водостоци. ▪ Мерки за организиране на паркинги на подходящи места
Автомобилен достъп до обекта	▪ Всички пътища са асфалтирани или с трошен камък, но не са поддържани през годините и се нуждаят от рехабилитация. ▪ Липсват регламентирани места за паркиране ▪ В повечето зони достъпът е възможен само с високо проходими превозни средства.	
Горска пътна мрежа	Не се налага увеличаване на ширината и гъстотата на съществуващата горска пътна мрежа.	Поддържане на съществуващата горска пътна мрежа

<i>Пешеходни туристически пътеки</i>	▪ Съществуващите пътеки са достатъчни за разпределение на посетителите и насочването им към всички части на ЗМ; ▪ Не са обозначени на терена подходите към ЗМ; ▪ Не са маркирани използваните пътища, подходящи за достъп до различни места в обекта. ▪ Съществуващите пътеки са в лошо състояние и е необходим ремонт и подобряване на състоянието им за осигуряване на достъп до Дунав.	▪ Определяне на маршрути, които са перспективни от гледна точка на разнообразяване на входните и изходните точки в селищата около ЗМ ▪ Свързване на велосипедните маршрути с други обекти, особено ПП "Русенски лом" и ПП „Персина“, както и с международната Дунавска мрежа.
<i>Население и демографска структура</i>	▪ Процентът на малцинствата в община Тутракан е сравнително висок, като най-голям е процентът на турската етническа група. Наблюдава се увеличаване на групите от ромски произход.	Разработване на дългосрочна политика за приобщаването на малцинствата към икономическите и социални процеси, протичащи в общината, с цел избягване на дефиниране на групово, деструктивно поведение

1.22.1.4. Културно-историческо наследство

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Степен на опазване</i>	▪ Поради недостиг на средства не се извършват необходимите реставрационни и консервационни работи	Подкрепа на инициативи, свързани със съвременна интерпретация и включване на обектите на КИН в туристически продукти.
<i>Съхранение на местни обичаи и занаяти</i>	▪ Традиционните празници и обичаи в повечето случаи, са модернизирани и видоизменени, но и така те представляват сериозен туристически ресурс.	▪ При създаване на туристически продукти да се поощрява включването на хора, практикуващи традиционни занаяти, чрез демонстрации, хоби курсове, изложби и др. ▪ Популяризиране на традиционните занаяти, чрез създаване и утвърждаване на марка за произход и качество "Калимок-Бръшлен" ▪ Включване на информация за обектите на КИН в информационно - посетителските пунктове за ЗМ.

1.22.2. Социално-икономически условия

1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност

Ресурсът на ЗМКБ, като цяло и на многобройните дадености, намиращи се в прилежащите територии, изискват нова интерпретация, за да може районът максимално да се възползва от съвременното потребление и нагласи на посетителите.

Развитието на туризма трябва да се разглежда в широк план, съчетавайки широк кръг предложения – от тих отдых до общуване с природата и културата, и активни дейности като пешеходни маршрути, каране на велосипед и кану, конна езда.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
-----------	--------	-----------------

Възможност и условия	Към момента, на територията на ЗМКБ няма реално развит туризъм – настанителна база, маркирани туристически маршрути, интерпретативни маршрути, инфраструктура, услуги и организирани посещения.	Необходимост от маркирани маршрути, интерпретативни маршрути, инфраструктура, услуги.
Възможност и условия за развитие на туризъм и услуги в прилежащите територии	▪ Съществуват природни дадености, благоприятстващи практикуването на активен туризъм, но липсва необходимата инфраструктура (вкл. спортни съоръжения) и съпътстващи услуги като наем на екипировка, велосипеди, коне и т.н. ▪ Общата инфраструктура, с малки изключения, не е на достатъчно добро равнище. Някои селища имат проблеми с достъпа, канализацията, питейната вода, телефонните връзки. Проблемът с отпадъците е всеобщ. ▪ Прилежащите територии, като цяло разполагат с природен и антропогенен туристически потенциал, но липсват качествени допълнителни туристически услуги, както и необходимата специализирана туристическа инфраструктура ▪ Развитието на еко туризъм от местните хора е възможно, ако се свържат с по-големи фирми от туристическите центрове или вътрешността на страната, като предоставят специфични дестинации по р.Дунав. По този начин ще се компенсират слабите страни на местните туристически ориентирани, предприемчиви хора – слаба езикова подготовка и на инфраструктурата – недостиг на хотели ▪ Местните хора се нуждаят от мотивиране и обучение с цел стартиране на туристически бизнес.	▪ Разработване на нови туристически програми/ пакети, състоящи се от дейности по воден, орнитологичен и др. видове устойчив туризъм. ▪ Изграждане на мрежа от партньорства за ЗМКБ между всички заинтересовани страни в прилежащите територии ▪ Ангажиране вниманието и прякото участие на местните хора за привличане на туристи ▪ Информационно-интерпретативни пакети, които ще се ползват при организацията на туризма в ЗМ и прилежащите територии, и за екологично образование на деца и възрастни ▪ Подготовка на интерпретатори ▪ Наличието на комари изисква специални усилия за намаляване на неприятните изживявания, напр. поставяне мрежи на всички прозорци, подрязване на прораснала растителност в местата за пикник и по маршрутите, елиминиране на потенциалните места за размножаване на комарите и селективно пръскане с определени пестициди за контрол над развитието на ларвите.

<i>Безопасност и информираност на посетителите</i>	▪ Няма постоянно работещо място, където може да се получи актуална, подробна и пълна информация за съществуващите възможности за туризъм в ЗМКБ ▪ Рекламата на района се извършва “на парче”; ▪ Липсва концепция за изграждане на общ имидж на района, като туристическа дестинация ▪ Липсват оборудване за обезпечаване безопасността на посетителите, особено по бреговете на Дунава (места за първа помощ, предупредителни надписи и табели и т.н.)	▪ Проучване на посещаемостта, интересите, възрастовите групи, идеите на посетителите и създаване на база данни, свързана с обслужването и обратна информация за посетителите ▪ Изработване на план за безопасност, за всички, които ползват територията.
--	---	---

1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

⇒ **ВОДИ**

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
<i>Качество на водите</i>	▪ Понастоящем не съществуват съществени заплахи за влошаване качеството на водите в ЗМКБ, като резултат на очаквана промяна в качеството на водите на р. Дунав или нови антропогенни въздействия на територията на влажните зони. ▪ Единствено аварийните залпови замърсявания – главно нефтени разливи или инциденти от типа на цианидното замърсяване на река Тиса и Дунав от Румънската мина Бая Маре могат да предизвикат негативна промяна.	▪ Забрана за развитието на замърсяващи производства и дейности в рамките на Природния парк. ▪ Включване в системата за ранно предупреждение за замърсяване по Дунава, за получаване на информация и съвети относно инцидентно и аварийно замърсяване.

<i>Източници на замърсяване</i>	▪ Свинекомплексът в село Бръшлен отпадните води след пречистване през дъгово сито се заустват в река Дунав. Те не отговарят на показателите за заустване в приемник 3-та категория. ▪ В с. Голямо Враново и в с. Юделник са разположени две големи предприятия за отглеждане на прасета, Тези две ферми са значително отдалечени от територията, но представляват реална опасност и източник на замърсяване с органични отпадъци, тъй като заустването на отпадните води е в горната част на течението и при замърсяване, тези води протичат през островната част на ЗМ. Отпадните води преминават през дъгово сито и също не отговарят на изискванията за чистота на води, зауствани в р. Дунав.	▪ Пречистване на отпадъчните води от Свинекомплексите и общо ограничаване на селскостопанската дейност на територията на ЗМ
---------------------------------	--	---

⇒ ГОРИ

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
<i>Предвидени в ЛУП мероприятия в горите</i>	▪ Планирането и стопанските дейности в горите са ориентирани основно към икономическия компонент. ▪ Неизпълнение на плана се отчита по отношение на извеждането на отгледни сечи, което може да се отрази негативно върху бъдещата устойчивост и производителност на насажденията. В известна степен има и неизпълнение на плана за залесяване. Забавянето на възобновяването на сечища в тополови култури, благоприятства евентуални ерозионни процеси и инвазията на агресивни храстови и дървесни видове.	▪ Осигуряване на гаранции, че при изсичане на насажденията, те биват заменени от смесени съобщества на местни видове. ▪ превръщане на издънковите насаждения в семенни; ▪ възстановяване и поддържане на смесени насаждения; ▪ Поддържане на ключови елементи на

<i>Провеждане на поддържащи и възстановителни дейности в горите</i>	▪ През 2001 година е приет План за действие за изпълнението на “Стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на българските дунавски острови 2003 – 2007”. Независимо, че Националното управление на горите е поело ангажимент да подпомага процеса, все още няма конкретни дейности в тази насока. ▪ През последните 60 години горските съобщества в ЗМ са обект на мащабни и негативни променени от горскостопанската дейност по отношение на техния състав и произход (виж 1.13.3.3), особено в най-ценната част на защитената местност, а именно островите и крайбрежната линия на река Дунав ▪ За да се повиши производителността на горите, в последните 5 десетилетия на относително големи площи, естествени заливни гори са трансформирани в интензивни топови и върбови култури. Това мероприятие, както и последващите технологични дейности при залесяванията и дърводобива се отразява особено негативно върху биоразнообразието на всички нива. ▪ Използването само на голи сечи във всички видове насаждения води до негативни изменения във видовия състав, структурата на насажденията, както и рязка промяна на екологичните условия на местообитанията на относително големи площи. Като резултат от тези сечи се получават издънкови насаждения, които са с намалена устойчивост и влошаване на тяхната производителност с увеличаване на ротациите.	биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи; ▪ Необходимо е да се подпомага движението на живите организми – например коридори за придвижване, зони на спокойствие на животните и т.н. ▪ Приоритетно да се запазят и възстановяват малките по площ широколистни гори в предимно аграрния ландшафт, които се явяват естествени острови на биоразнообразието; ▪ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка; ▪ Запазването на определен брой насаждения, които да формират гори във “фаза на старост” (old-growth forests)
--	---	--

Разпространение на нетипични и чуждоземни дървесни и храстови видове	- Нарушаването на естествената структура на гората е една от предпоставките за настаняване на агресивни дървесни и храстови видове, които не са типични за района. Пример е аморфата (<i>Amorpha fruticosa</i>). Индивидите от този вид вече заемат обширни пространства. В резултат се наблюдава промяна в условията на местообитанията, затруднява се естествено възобновяване на местните дървесни видове. Особено уязвими за инвазия са откритите пространства, изредените естествени гори и тополовите култури. - Друг силно инвазивен вид може да бъде посочен американския ясен (<i>Fraxinus americana</i>), който поради своята пластичност измества полския ясен (<i>Fraxinus excelsior</i>). Потенциална заплаха представлява и използването на айланта (<i>Ailantus altissima</i>) при залесителни мероприятия. Поради добрите си възобновителни възможности разпространението му трудно може да бъде контролирано.	- постепенно намаляване на площта на нетипични за района дървесни видове (акация, американски ясен и др); - реинтродукция на ценни дървесни видове на подходящи места (летен дъб, полски ясен и др); - Контрол и отстраняване на инвазивни видове.
---	---	--

⇒ СЕЛСКО СТОПАНСТВО

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
-----------	--------	------------------

<i>Екологосъобразно ползване на земеделските земи</i>	▪ Неспазването на научнообоснованите сеитбообръщения и монокултурното земеделие води до влошаване на условията за отглеждането на културите и налага прилагането на повече механични обработки и високи дози пестициди, минерални торове и други, с което не само се нарушава природната среда, но и се оскъпява производството. ▪ Интензивната обработка на почвата изисква постоянно присъствие на хора и машини в площите, което от своя страна носи шум, беспокойствие за животинския свят. Увеличеният брой на операциите за отглеждане на културите води до влошаване на физичните свойства на почвата и разрушаване на хумуса. ▪ Пестицидите и минералните торове са източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. ▪ На сегашния етап пазарът за традиционната продукция е несигурен и нестабилен, а за алтернативни култури просто липсва.	▪ Създаването на пазар за алтернативни земеделски практики. ▪ Хората, занимаващи се със земеделие в района на ЗМ да бъдат обучавани, как да произвеждат така, че да получават повече от труда си и едновременно с това да пазят богатството на ЗМКБ. ▪ Да бъдат предвидени средства, които ще покриват разликите, получаващи се в приходите от традиционното и екологосъобразното производство. ▪ Улесняване достъпа до кредитиране за инвестиции в механизирани контрол върху плевелите, разпръскването на естествени торове, капково напояване и други технологии с ниска степен на въздействие върху средата.
<i>Паша</i>	▪ Пасищата в ЗМ се използват активно като евтин източник на фураж през летните месеци. ▪ В ЗМ не е прилаган специален режим на използване на пасищните територии - нерегулираното им ползване, на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие ▪ Общо за ЗМ няма реална заплаха за растителното разнообразие в пасищата ▪ Заблацияване на част от земите е причина за влошаване качеството на пасищата и до по-малък брой животни;	Разработване на проект за установяване на устойчиви нива на пашуване в защитената територия, на база оценка на пасищните добиви, брой животни и изисквания за опазване на дивата природа (напр. сухоземни гнездящи птици).

⇒ ЛОВ

Ловните дружинки от населените места, които ловуват в разрешените за лов площи от Защитената местност и в прилежащите територии, изграждат и поддържат съоръжения за подхранване на дивеча, съгласно регламентираните у нас нормативи, съгласувано с лесоустройствените проекти.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
-----------	--------	-----------------

<i>Възможности и условия за лов на територията на парка</i>	▪ Потенциална опасност от нарушение чрез нерегламентиран отстрел на видове с висок природозащитен статус ▪ Основни лимитиращи фактори за увеличаване на броя на ловните видове са недостатъчната естествена хранителна база и браконьерството ▪ Ловуването е целесъобразно, с оглед защитата на някои видове от техните неприятели	▪ Прилагане на специален режим на използване на ловните територии - нерегулираното им ползване на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие ▪ Засилване на охраната ▪ Обучение на ловците, с акцент опазване на биоразнообразието
---	--	---

⇒ РИБОЛОВ

Стопански риболов се практикува само във водите на река Дунав. Риболовът в съществуващите водни обекти е предимно любителски и не представлява заплаха за рибните запаси.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
-----------	--------	------------------

Потенциал и условия при възстановяване то на влажните зони	▪ В случай на възстановяване на заливните влажни зони, видовият състав и запасите от риба във възстановените блатата ще зависят в голяма степен от площта на залятата територия и от пряката връзка с Дунава. ▪ При наличието на широка връзка, още първата година ще навлезе шаран, сом, щука, платика, бабушка. При наличие на достатъчно широки разливи, шарановите видове ще се размножават още от първата година. ▪ При липса на пряка връзка или образуването на такава в неподходящ период (юни-март), или наличието на хидротехнически съоръжения на канала - помпи, високи шлюзове и т. н., ихтиофауната ще бъде много бедна и ще е много близка до тази, която съществува в момента. Продуктивността ще бъде от 3-4 кг/дка от стопански малоценни видове – доминанти ще бъдат бабушката и сребристата каракуда, масово ще се появи слънчевата рибка и вероятно псевдоразбората, единствен стопански ценен вид, вероятно ще бъде щуката. Ще изчезнат редките видове златиста каракуда и деветигла бодливка, популацията на виюна ще бъде с ниска численост. ▪ Видовият състав ще бъде от около 15 вида в много неравностойно положение със свърхдоминиране на 1-2 вида. В този случай, извършването на стопански риболов няма да е оправдано и дейността няма да е рентабилна. ▪ При "нулев" вариант на заливане, риболовът ще намали още повече негативното си влияние следвайки изчезването и на малкото останали стопански ценни видове, срещащи се сега. ▪ Блатата и затоните не предоставят условия за зимуване на риба – голяма част от тях напълно са замръзвали за по два месеца.	▪ Осигуряване на свободен коридор за достъп между Дунава и възстановените влажни зони за поне два или повече месеца през размножителния период. Би било най-добре коридорите към Дунава да се направят на поне две места и свързващият канал да бъде възможно най-къс и широк. ▪ Каналът трябва да бъде опазен от нарушаване – браконьерство, преминаване на хора, машинни операции и пр. При тези условия рибната продуктивност от блатата може да достигне 80 кг/ха. Максимална продуктивност ще бъде постигната след 5 до 10 години от заливането. ▪ За да се гарантира, че възстановителните процеси се развиват в правилната посока, не трябва да се практикува риболов за поне първите три години. Видовият състав ще включва 20-25 вида, доминирани от търговско ценните шаран, щука и вероятно платика, бабушка и сом. Състоянието на по-редките видове също ще се подобри. ▪ Пресъхването на блатата в резултат от естествени процеси трябва да се допуска само ако е създаден канал, позволяващ на рибата да се върне в Дунава, и особено за типичните обитатели на стоящи води като върловка. Подобен канал е необходим също за даване възможност на рибата да се върне в Дунава в края на есента.
---	---	--

Устойчиво ползване на рибните ресурси	Стопанисване на рибните ресурси в свързаните с р. Дунав и изкуствените водни обекти на територията на ЗМ, предполага извършването на устойчив риболов, при който риболовците са заинтересовани в дългосрочен план от прилагането му, извършват сами контрола по дейностите и опазването на ресурсите, а същевременно и като собственици непосредствено се облагодетелстват от разпределението на материалните придобивки от дейностите. Така би могло да се осигури заетост и на повече местни хора, освен заетите пряко в риболова	▪ С оглед съхраняването на популациите на видовете и опазването на рибните ресурси, управата на ЗМ да предлага целогодишни забрани за улов в определени водни обекти или части от тях. ▪ Риболовците да се съобразяват с ежегодните забранителни периоди за р. Дунав и за вътрешните водни обекти. ▪ В затворените вътрешни естествени водоеми да се извършва само любителски риболов, а в във вътрешните изкуствени - и стопански риболов. ▪ С оглед устойчивото и най-ефективно ползване на рибните ресурси може да се насърчи и създаването на риболовна кооперация, по примера от миналото Уставът и дейностите на такава кооперация трябва да се съгласуват с управата на ЗМ и компетентните органи по контрола и опазването на рибните ресурси. ▪ Заедно с музея на Дунавския риболов – Тутракан, да превърне традиционния риболов във възможност за екотуризъм. Да се създаде рибна борса в Тутракан с ясни правила и задължения, която да се контролира от ИАРА и другите компетентни органи.
--	--	---

Възстановяване на рибните запаси	▪ В дългосрочен план, изкуственото зарибяване е по-малко изгодно от възстановяването на оптималния воден режим в защитената територия за стимулиране на естественото възстановяване на рибните запаси в залятите зони. ▪ Зарибяването с неместни видове от т.нар. "Далекоизточен комплекс", напр. <i>Hypophthalmichthys molitrix</i> и <i>Aristichthys nobilis</i> има отрицателни екологични последствия, тъй като те консумират растения и водорасли, които обикновено не се ядат от местните видове. Това намалява хранителните запаси за местните безгръбначни и птици. Освен това, тези риби не се размножават лесно тук и всяка година се налага ново изкуствено зарибяване за оползотворяване на ресурсите, които обикновено в една екосистема не се ползват от рибите, а от други водни организми (птици, безгръбначни), с цел добив на възможно най-голяма рибна биомаса на единица територия. Тези видове не се размножават в естествени условия и всяка година ще е нужно редовно зарибяване с малки рибки. Тъй като това са речни риби, ако се осигури връзка с Дунава, за кратко време те всички ще мигрират към реката през пролетта (както показва румънският опит с биологията на представителите на Далекоизточния комплекс в крайдунавските рибарници); или ако този "размножителен поход" бъде предотвратен, напр. чрез шлюзове, рибите биха измрели в каналите, както е примерът с някои Дунавски лимани в Украйна в средата на 90те години на миналия век. Всичко това прави зарибяването с неместни видове риби крайно рисковано и евентуално икономически неизгодно. ▪ При създаване на международен план за действие за вида Умбра (<i>Umbra krameri</i>), установен вид за България в езерото Сребърна, съществува възможност за развъждане и разселване на този вид в територията на ЗМ.	▪ При извършване на мероприятия по възстановяване на рибните запаси да се избягва зарибяване по изкуствен начин. ▪ В никакъв случай да не се допуска зарибяване с неместни видове – дори за борба с комарите ▪ Единствено изключение видове световно застрашени от изчезване, за които се предполага, че са се срещали в Дунавските блатата преди пресушаването им (<i>Umbra krameri</i>). ▪ Препоръчва се такъв режим, който да благоприятства и не възпрепятства естественото размножаване на рибите. Изкуственото зарибяване в такъв случай ще е многократно по-малко ефективно и много по-скъпо, отколкото естественото. ▪ Съществуването на вида върловка налага пълна забрана за зарибяване с неместни видове, още повече като се има в предвид компрометираното масово зарибяване с гамбузия през 1921 година. ▪ Зарибяването с видове от т. нар "далекоизточен комплекс" е оправдано само в изкуствени водни обекти или ако възстановените зони се използват като рибарници за развъждане и отглеждане на риба при контролиран вток и отток на обектите. ▪ С цел възстановяването на вида Умбра (<i>Umbra krameri</i>) е допустимо зарибяването му в територията на ЗМ
--	--	--

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен доклад за рибите и рибарството в района на ЗМ "Калимок-Бръшлен".

1.22.3. Собственост

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
Интереси на собственици и ползватели на земеделска земя	- Според проучванията фермерите биха продължили с традиционните си практики с ниско въздействие върху околната среда, ако бъдат обезщетени за загубените печалби. - Независимо от големия брой частни собственици и ползватели на земеделска земя, техните интереси са насочени в една посока - как да получат повече от собствената си или наета земя. По тази причина в момента върви комасация на производството в земеделието. Много от по-дребните производители се отказват и продават или отдават земята си на по-едри ползватели.	Повишаване осведомеността на по-големите собственици на земи и ползватели в защитената територия по отношение на ползите и възможностите, предоставяни от природосъобразното земеделие.
Съществуващи права на ползване на обекти	- Не е уредена собствеността на много от обектите; - Няма връзка с администрацията на ЗМКБ - Ползвателите нямат интерес да инвестират в подобряване на състоянието на обектите и те са в изключително лошо състояние; - Съществуват незаконни обекти и съоръжения: овчарници, рибарски селища и др.	- Необходимо е изясняване на статута на съществуващите на територията на ЗМ сгради и съоръжения; - За да изпълнява задълженията си, администрацията трябва да разполага с документите за собственост и договорите за наем или концесия на всички обекти на територията на ЗМ.

1.22.4. Управление

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
Материално-техническа осигуреност на администрацията	Достатъчно за осъществяване на качествено управление на ЗМ.	Осигуряване на гаранции, че оборудването се поддържа и съхранява правилно и че персоналът е съответно обучен да го използва ефективно.

<i>Персонал и развитие на човешките ресурси</i>	- Ниската численост на персонала затруднява изпълнението на всички необходими дейности; - Липсва система за системно повишаване квалификацията на персонала. - Приключване финансирането от ГЕФ/СБ може да доведе до нестабилност при управлението.	- Разработване на устойчив модел за управлението и финансирането на защитената територия, така че прилагането на Плана за управление да бъде гарантирано през следващите 10 години. - Специализирано обучение на охраната; - Повишаване квалификацията на персонала.
<i>Връзки и взаимодействие на администрацията с други органи и НПО</i>	- Съществуват връзки с общинските администрации и природозащитните екологични НПО на местно ниво; - Добри връзки с регионалните органи на местно ниво РСПАБ, РДВР, РИОСВ, БЛРС	- Изграждане на мрежа от партньорства между всички заинтересовани страни в прилежащите територии. - Създаване на връзки с природозащитните НПО на национално и международно ниво
<i>Условия за участие на местни органи и обществеността при взимане на решения, свързани с управлението и дейностите в ЗМ</i>	- Учреден е Обществен съвет за ЗМКБ на 17.03.2005 г. в с. Ряхово, община Сливо поле; - Организиране център за диалог и информация в гр. Сливо поле Социологичните проучвания показват недостатъчно познаване на ситуацията с управлението на ЗМКБ сред обществеността в някои населени места.	Опазването на природата трябва да се провежда в непрекъснат диалог и стимулиране на заинтересованост от страна на организации, свързани с прякото използване на природните ресурси

1.22.5. Формулиране на основните и специфичните проблеми на територията

За формулирането на основните и специфични проблеми на територията на ЗМ «Калимок-Бръшлен» са използвани оценките на експертите от екипа на проекта и на членовете на местния Обществен съвет, дискутирани по време на проведените форуми.

КОНСТАТИРАНИ ПРОБЛЕМИ	ФАКТОРИ И ПРИЧИНИ, КОИТО ВОДЯТ ДО ВЪЗНИКВАНЕ НА КОНСТАТИРАНИТЕ ПРОБЛЕМИ
Уязвимост на видове и местообитания вследствие на човешка дейност Напредването на сукцесията в рибарниците Нова Черна и Бръшленското блато и обрастването на голяма част от водните площи с тръстика и папур.	- Отводняването на крайдунавски влажни зони и прекъсване на връзката им с реката; - Негативното отношение на част от хората и на редица държавни структури към възстановяването на влажните зони - Използване на пасищните територии, без прилагане на специален режим; - Бракониерски лов и риболов; - Замърсяване на подпочвените води, а оттам и на водите на р. Дунав, в резултат на използване на изкуствени торове и хербициди;

Стопанисване на горските ресурси Практиката на устройство на горите, прилагана в момента не отчита съществуването на биологичното разнообразие, не определя цели и дейности, свързани с неговото опазване, поддържане и възстановяване.	▪ Изсичане на дървесна растителност по брега на р. Дунав и по островите и подмяната им с обработваеми земи, топови култури и аморфа. ▪ Изсичане и на малкото равнинни гори в района, които не са в непосредствена близост до реката. ▪ Ниска лесистост на района. ▪ Забавянето на възобновяването на сечища в топови култури, благоприятства евентуални ерозионни процеси и инвазията на агресивни храстови и дървесни видове.
Управление, охрана и стопанисване на територията на ЗМКБ Няма реален контрол и охрана за спазване режима на защитената територия;	▪ Неясен начин на финансиране на СНЦ "Калимок-Бръшлен", след приключване финансирането по проекта на Световна банка. ▪ Недостатъчна обществена подкрепа за ЗМ ▪ Ниска численост на персонала ▪ Недостатъчна квалификация на персонала ▪ Липсват връзки екологични НПО на национално ниво ▪ Липсва база за разполагане на апаратура за мониторинг и наблюдение на биоразнообразието, за почви, въздух и др. компоненти.
Ползване на ресурси Неправилно ползване на ресурсите на влажните зони за развитие на устойчиво селско стопанство, риболов и туризъм;	<u>Селско стопанство</u> ▪ Заблътване на земите, довело до влошаване на качеството им; ▪ Няма традиции и обучен човешки ресурс сред местните хора за развитие на екоземеделие; ▪ Някои от инсектицидите, с които се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) са вредни за птици и бозайници ▪ Липса на компенсации на собствениците при наложени ограничения; <u>Риболов</u> ▪ Няма устроени места за риболов и отдих, които да отговарят на необходимите условия; ▪ Липса на нормативна уредба за ползване на рибарските селища; ▪ Забравени традиции за развитие на щадящ риболов; ▪ Липса на преработвателни предприятия и съоръжения за съхраняване и първична обработка на риба; ▪ Липса на рибна борса; <u>Туризъм</u> ▪ Заблътването на земите, довело до увеличаване популацията на комарите. ▪ Липса на туристическа инфраструктура и реклама; ▪ Недостатъчно развита система от партньорства за устойчив туризъм между ЗМКБ и всички заинтересовани страни в прилежащите територии
Инфраструктура Поддържането на пътната мрежа, подходите към ЗМ, пешеходните пътища и обекти, на територията на ЗМКБ, не е на нужното ниво	▪ Замърсяването на водите на р. Дунав, както и на някои от отводнителните канали. ▪ Отвеждането на отпадните води е локално, в септични ями, които не са в добро състояние; ▪ Близост на свинекомплекси до ЗМКБ; ▪ Съществуват изоставени и ненужни сгради, които загрозяват ландшафта.
Различни видове собственост Раздробеност на земята. Неясни	▪ Липса на връзка между собственици и ползватели и администрацията на ЗМ;

взаимоотношения със собственици и ползватели на земи, гори, сгради и съоръжения, правят много трудно управлението на големи територии за целите на консервацията и устойчивото ползване на природни ресурси.	- Липса на мотивираност за инвестиции; - Недооценяване на възможностите на ЗМКБ от страна на собственици, общините и държавните институции; - Липса на информация за бизнес алтернативи, свързани със ЗМ;
Развитие на прилежащите населени места Прилежащите населени места не се използват достатъчно, като спортен, рекреационен и туристически ресурс, като бази за еколого-образователни мероприятия и за научно-изследователски дейности	- Липса на традиции и обучен човешки ресурс сред местните хора за предоставяне на качествени услуги; - Липса на качествена леглова база за посетители; - Слаба екологична култура на хората; - Липса на регулации и преференции за кредити за малки и микро предприятия в селските райони; - Недостиг на средства за опазване на обекти на КИИ и за съхранение на местни обичаи и занаяти.

1.23. ПОТЕНЦИАЛНА СТОЙНОСТ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

ПОКАЗАТЕЛ ОЦЕНКА	ОСНОВАНИЕ
Биологично разнообразие ЗМ "Калимок-Бръшлен" е една от най-обширните защитени местности у нас. Заедно с резервата Сребърна, са двете най-важни защитени територии в източната част на българския сектор на р.Дунав, по отношение опазване на уникалната в европейски мащаб орнитофауна на този район.	- Защитената местност опазва местообитания на редица видове от Червения списък на Международния Съюз за Защита на Природата –морски орел, ливаден дърдавец, белоока потапница, малък корморан, видра и др. - Висока е числеността на много приоритетни видове при високи води на р.Дунав, каквато ситуация се наблюдава в отделни години. През 2005 г. гнездовата численост на много приоритетни видове са покачи с 50-200% спрямо средните нива от предишните години. Върнаха се и гнездящите двойки на големия воден бик. - На сравнително малка територия са представени 376 вида или около 10% от общия брой на растителните видове в България. - Защитената местност е едно от малкото места в България, в които се срещат <i>Armoracia macrocarpa</i> (Балкано-Панонски субендемизм) и <i>Marsilea quadrifolia</i>. На национално ниво, тук се среща едно от малкото находища на <i>Nymphoides peltata</i>, <i>Nymphawa alba</i>, <i>Nuphar lutea</i> и <i>Trapa natans</i>, както и редкия вид <i>Senecio paludosus</i>.
Място на обекта в екологичната мрежа на България и Европа По отношение на националната мрежа от защитени територии ЗМ "Калимок-Бръшлен" има	- Формира важна връзка във веригата от естествени и полуестествени заливни низини, останали в района на Долен Дунав и съставляващи Зеления коридор Долен Дунав; - Съответства на категорията Специален консервационен район по Директивата за хабитатите на ЕС и следователно е кандидат за включване в мрежата НАТУРА 2000; - Идентифицирана е като Важен район за птиците в Европа от

висока стойност, като обект от НАТУРА 2000 Разположението му по река Дунав е важен принос към изпълнението на задълженията на страната ни по Конвенцията за опазване на река Дунав.	страна на Birdlife International; Осигурява връзки с други защитени територии в северна България, вкл. Биосферен резерват "Сребърна", Природен парк (и обект на Световното наследство) "Русенски Лом" и Природен парк "Персина".
<i>Обект за образователни и научно-изследователски дейности</i> ЗМ "Калимок-Бръшлен" дава отлични възможности за редица научни изследвания в областта на зоологията. При възстановяване на бившето орнитологично значение на района, неговата привлекателност, като орнито-туристическа дестинация ще нарасне много.	- Наличието на биологичната експериментална база на Института по Зоология на БАН, в района на западните рибарници, улеснява възможностите за развитие на научно-изследователските дейности в района. - Относителна естественост и комплексност на територията; - Динамика на крайречните системи; Възможност да се наблюдават промените, предизвикани от управлението и пр.
<i>Ресурси</i> Територията на ЗМКБ предлага възможност за интегрирано управление на всичките си ресурси по устойчив начин. Това е съгласно законовите разпоредби и заповедта за обявяването.	Чрез зонирването и въвеждането на норми и режими на управление, защитената територия има възможността да приложи устойчивото ползване на природните ресурси. Лов и риболов – Защитената местност предлага много добри условия за приходи от лов и спортен риболов. Животновъдство – Пасищата могат да се ползват като евтин източник на фураж и сено през летните месеци. Земеделие – Голям е потенциалът на ЗМКБ за отглеждане на алтернативни земеделски култури, като се прилага органичното земеделие, с цел по-висока цена на продукцията – лечебни растения, арония, влакнодайни растения, зеленчуци и др. Биомаса – възстановяването на естествените гори и влажни зони може да доведе до нарастване на ресурсите от тръстика и др. за производство на брикети и други горивни материали. Повисоките обработваеми земи могат да се използват за отглеждане на "енергийни" култури като <i>Miscanthus</i>. Освен това, естественият тор и други органични отпадъци могат да се ползват за производство на биогаз. Занаятчийски и други продукти – тръстиката, папурът, ракиятата, както и <i>Amorpha</i> и други растения, предоставят суровина за занаятчийски и други малки производства – кошници, градински мебели, ръчно направена хартия и пр.
Територия с възможности за развитие на туризъм и рекреация Територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" предлага условия за развитие на устойчив туризъм, които отговарят на разнопосочните	- Отделни видове ландшафти се възприемат в пространствено-зрително взаимодействие с околната среда и служат като естествен фон за туризъм, спорт и рекреация - Достъпност, много възможности за интересно, автентично и обогатяващо пътуване, сравнително богатата информация, печатни материали - В ЗМ могат да се развиват много видове спорт: пешеходен туризъм, коло- и конен туризъм, тематичен/ познавателен туризъм, алтернативен туризъм, обвързани със селищата в

интереси на българските и чужди туристи	прилежащите територии Културното и историческо наследство /КИН/ е ресурс и предпоставка за развитие и на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност
Източник на ползи за местното население Възможностите и предимствата, които предлага ЗМ “Калимок-Бръшлен” са от голямо значение за генериране на приходи за местните общности	- Допълнителна заетост може да се създаде чрез управлението на територията, мониторинг, оценка и интерпретация на ресурсите. - Местните фирми могат да бъдат ангажирани в туристически услуги, иновативни ползвания на природните ресурси и свързани допълнителни услуги (финансови, транспортни, комуникации, настаняване, схеми за сертифициране и т.н.). - Допълнителните икономически дейности ще генерират местни данъци за общините, което ще доведе до подобряване на социалните услуги.

Ч А С Т 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

2.0. ПРИНЦИПИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Определянето на целите е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии и приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN. За основа са ползвани оценките на експертите от екипа на проекта, както и резултатите от дискусиите на членовете на местния Обществен съвет, дискутирани по време на проведените форуми.

Чл. 33. (2) (2) Защитените местности се управляват с цел:

1. запазване на компонентите на ландшафта;
2. опазване, поддържане или възстановяване на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата - обект на защита;
3. предоставяне на възможности за научни изследвания, образователна дейност и екологичен мониторинг;
4. предоставяне на възможности за туризъм и за духовно обогатяване.

Закон за защитените територии

Съгласно целите на управление при системата за категоризация IUCN, ЗМ “Калимок-Бръшлен” обхваща следните категории защитени територии:

Категория I - Строг природен резерват: защитена територия, управлявана основно с научни цели и с цел мониторинг

Категории IV - Територия за управляване на видове - защитена територия, управлявана с цел поддържане на местообитания и/или задоволяване нуждите на специфични видове.

Категория VI - Управляема ресурсна територия - защитена територия, управлявана основно с цел устойчиво използване на естествени екосистеми.

IUCN - Насоки за управление на категории защитени територии

Основният принцип е територията да бъде управлявана по такъв начин, че да се осигурява опазване и поддържане на биоразнообразието в дългосрочен план.

Защитена местност Калимок-Бръшлен ще бъде една привлекателна туристическа дестинация с добре развита инфраструктура от услуги. Със своите богатства ще бъде популярна и извън границите си. В защитената местност ще се развива биологично, екологосъобразно и устойчиво земеделие, чиято продукция ще носи марката на „Калимок – Бръшлен“, като белег за качество. Ще се развият производство и търговия с изделия от тръстика. Ще се увеличи рибният ресурс и ще се развие риболовът. Ще бъдат възстановени влажните зони с благоприятен ефект за флората и фауната, с опазване и възстановяване на биологично разнообразие с изключително висока консервационна стойност. Същевременно ще бъдат удовлетворени и интересите на земеделските производители, чиито имоти са засегнати. Значително ще се увеличат площите, заети от гори. В общините Сливо поле и Тутракан ще работят пречиствателни съоръжения. Ще има напредък в борбата с комарите.

Дългосрочна визия за ЗМ Калимок-Бръшлен, окончателно одобрена и приета от Обществения съвет за ЗМ “Калимок-Бръшлен” през м.юли 2005 г.

2.1. ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ

Законовите функции и управленска визия за защитената територия, посочени по-горе, могат да бъдат достигнати чрез две дългосрочни цели:

⇒ Постигане на опростена, последователна система на зонирание с ясни режими /Част 3/, които могат да се прилагат от заинтересованите страни;

⇒ Създаване на управление на ЗМКБ, което отговаря на международните стандарти и позволява да се използва призиванието на ЗМ “Калимок-Бръшлен”, като защитена зона от мрежата НАТУРА 2000.

На базата на констатациите и оценките в Част 1 са формулирани главни и второстепенни цели, които са основа за определяне на управленски решения и конкретни дейности на администрацията през следващите 10 г. /Таблица 10/

2.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

На базата на констатациите и оценките в Част 1 са формулирани главни и второстепенни цели, които са основа за определяне на управленски решения и конкретни дейности на администрацията през следващите 10 г. /Таблица 10/

Успешното изпълнение на тези цели обаче често се влияе от редица ограничения и заплахи, както човешки, така и природни, и различно значими като ефект. Те трябва да бъдат взети под внимание и адресирани по подходящ начин. Идентифицираните ограничения и заплахи и тяхната важност са посочени също в Таблица 10.

ВТОРА ОЦЕНКА

2.3. ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ

Степените на влияние на ограничението/запахата върху целите са определени от експертите, разработили отделните части на плана за управление на ЗМ „Калимок-Бръшлен“. Оценката е формирана по точкова система както следва:

2.3.1. По отношение на влиянието на ограниченията и заплахите върху постигане на поставените главни цели

3 т. Значително - ограничението/запахата е сериозна пречка, която вероятно ще играе роля през целия срок на изпълнение на Плана за управление

2 т. Средно - ограничението/запахата е важно, но може да бъде намалено или контролирано с течение на времето

1 т. Незначително - ограничението/запахата предизвиква загриженост, но вече е адресирано, чрез съответни управленски мерки

2.3.2. По отношение на териториалния обхват на влиянието на ограниченията и заплахите в защитената местност

3 т. Повсеместно – оказва влияние върху цялата територия на защитената местност

2 т. Локално – оказва влияние върху определена част от защитената местност

1 т. Потенциално – възможно е при определени ситуации да окаже влияние

2.3.3. Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен План за управление на ЗМКБ

Оценката на ограниченията и заплахите, направена в Таблица 10, взема под внимание тяхната важност и ранг, определен по-горе, както и отговорностите на Администрацията да се ангажира с тях. Последният аспект също е класифициран по ранг, както следва:

3 т. Отстраняването на ограниченията/запахите е задължение на административното управление и то трябва да предприеме мерки в тази насока.

2 т. Отстраняването на ограниченията/запахите е задължение не само на административното управление, но то трябва да води инициативата в тази насока

1 т. Отстраняването на ограниченията/запахите не е задължение на административното управление и изисква допълнителни проучвания и въвличане на повече институции и партньори с цел предприемане на съответните мерки в тази насока

Ограниченията и заплахите с най-много точки са основа за определяне на приоритетите описани в т. 4.1.

Таблица 10
Оценка на ограниченията и заплахите

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Административната на ЗМ
I. Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената местност	1. Запазване на съществуващите естествени местообитания и общества и по-специално, включените в Директивата за местообитанията на ЕС - Ненамеса в развитието на екосистемите в сърцевинните зони, освен при доказана нужда с по-голям приоритет; - Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг; - Подобряване качеството и увеличаване площта на естествените ливади, степи и гори на територии, където съществуват или в миналото са се срещали; - Поддържане и възстановяване на унищожени или видоизменени в миналото естествени влажни зони; - Контролиране и премахване на инвазивните видове (в частност на аморфата, американски ясен, ясенолистния явор и айланта); - Мониторинг състоянието на местообитанията.	Тенденции от естествен характер				
		<i>Глобално затопляне на климата</i> - летните засушавания в отделни години, съчетано с високи летни температури - като резултат от постепенното затопляне и засушаване на климата на Земята. води понякога до пресъхване на някои от басейните и дори на каналите;	2	1	1	4
		<i>Напредващата растителна сукцесия на басейните на рибарниците и на Бръшленското блато</i> – водят до възникване на вторични сукцесии.и установяване на неприсъщи за територията състояния;	2	2	2	6
		<i>Инвазивните флора и фауна</i> подтискат развитието на местните растителни и животински общества.	3	3	3	9
		Влияния от антропогенен характер , водещи до нарушаване на екосистемите и ландшафта, до намаляване на наличното видово				

2. Съхраняване и подобряване качеството

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Административната на ЗМ
	на повърхностните и подземни води с особено внимание, по отношение изискванията на Рамковата Директива за водите на ЕС - Осигуряване на оптимален хидрологичен режим на територията; - Намаляване и предотвратяване на замърсяване от антропогенни източници; - Мониторинг на състоянието на повърхностните и подземни води. 3. Опазване на индикаторни видове - Предотвратяване на безпокойство, браконьерство и нерегламентиран добив на ресурси (вкл. риболов); - Контролиране събирането на защитени растителни видове; - Опазване на територии и местообитания, значими за индикаторните видове; - Ограничаване и премахване на неместната флора и фауна, без интродуциране на нови видове; - Възстановяване на автохтонни видове; - Мониторинг на състоянието на популациите.	богатство и слабо възпроизводство на консервационно значими видове:				
		Отводняване на блатата и разливите и напояване на обработваеми земи;	3	3	2	8
		Изсичане на естествените гори;	3	3	2	8
		Трансформиране на естествените ливади и пасища в обработваеми земи (Една от малкото дъбови гори в района- близо до Свинекомплекса Бръшлен е безразборно изсечена);	3	3	2	8
		Браконьерство - лов и риболов;	3	3	2	8
		Химизация в селското стопанство – използване на изкуствени торове, пестициди и др.;	2	3	2	7
		Палене на стърнищата през лятото и есента;	2	2	2	6
		Палене на тръстиката през пролетта или есента;	2	2	2	6
		Замърсяване на водите –.от свинекомплеси, селища и др.;	2	2	2	6
		Безконтролното събиране на диворастящи растения и охлюви; и	2	2	2	6
		Пряко унищожаване на видове от територията.	3	3	2	8

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Администрацията на ЗМ
II. Повишаване стандарта на живот на местното население, без това да има негативно влияние върху околната среда	1. Осигуряване на условия за устойчиво ползване на материалните и нематериални природни ресурси - Установяване и прилагане на характерни за региона практики за развитие на екологично устойчиво селско и горско стопанство; - Възстановяване и устойчиво ползване на рибните запаси; - Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси – ползване на тръстиката, билки, култивиране на някои ценни видове, а също така развитие на екотуризм; - Редуциране популацията на комарите, чрез прилагане на комбиниран подход. 2. Постигане по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги - Използване на международната известност и значимост на ЗМ за привличане на туристи; - Разработване на марка/патент за предлаганите в района на ЗМ продукти и услуги. 3. Въвличане на местното население, общините и НПО в развитието на екологично устойчиви малки и средни	Антропогенни дейности, водещи до неправилно и неефективно ползване природни на ресурси от ЗМ:				
		Традиционно използване на краткосрочни интензивни практики в горското и селското стопанство;	2	2	2	6
		Неефективно ползване на съществуващите туристически ресурси;	3	2	2	7
		Липса на интерпретация на природните и културно-исторически дадености;	3	2	2	7
		Липса на координация на услугите свързани със ЗМ и контрол върху тях;	3	2	3	8
		Липса на нормативна уредба за рибарските селища;	2	1	2	5
		Ограничения и тенденции извън защитената територия, водещи до ниско качество на предлаганите продукти и услуги в района на ЗМ:				
		Висока популация на комари;	3	3	2	8
		Неефективна дренажна система;	2	2	2	6
		Липса на съоръжения за съхранение, заготовка, пакетиране и предлагане на селскостопанска и рибна продукция;	1	1	1	3

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограничението или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Администрацията на ЗМ
		▪ Липса на рибна борса;	2	1	2	5
		▪ Липса на специализирана туристическа инфраструктура в прилежащите територии;	2	1	2	5
		▪ Голям процент безработица, нисък жизнен стандарт - благоприятстват кражби и криминални прояви;	1	2	1	4
		▪ Недостатъчна правителствена подкрепа, информация, умения и достъп до финансиране и инвестиционни капитали за малките екологично устойчиви предприятия;	3	3	2	8
III.	1. Подпомагане на посетителите на ЗМ за запознаване с местообитания и видове	Ограничения и тенденции извън парка				

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Администрацията на ЗМ
		Недостатъчна информираност на местните хора и посетителите на ЗМКБ за биоразнообразието и ценността на екосистемите – води до нестабилност на природните местообитания и влошаване на екологичните процеси, които водят до стабилност;	3	3	3	9
		Недостатъчна проученост на интересите на посетителите – затруднява промяната на отношението на посетителите към защитената местност;	3	3	3	9
		Липса на информационни и посетителски центрове и пунктове.	2	3	3	8
		Ограничения и тенденции извън парка				
		Липса на системно и обвързано планиране и публикуване на научно-изследователска дейност в защитената територия между институтите на БАН, ВУЗ, НПО;	2	2	2	6
		Недостатъчна инициатива за търсене на допълнително финансиране по програми;	3	3	2	8
IV. Усъвършенстване	1. Изграждане на широка обществена подкрепа за ЗМКБ	Неефективната структура на управление и недостатъчната	3	3	3	9

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахи те (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплаха та (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахи	Обща оценка на приоритета за Администрацията на ЗМ
ване политиката на управление и специализира на охрана на защитената местност	Изграждане на система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на ЗМКБ територии.	подкрепа от заинтересованите страни, водят до неефективно опазване на природните ресурси;				
	2. Провеждане на дългосрочна програма за екологичен мониторинг с достъп на обществеността до информацията: - Състояние на крайречните съобщества и на преовлажнени терени; - Състояние на подземни и повърхностни води; - Състояние на консервационно-значими местообитания и видове; - Използване на природните ресурси и влияние на култивираните растения върху популациите; - Брой и влияние на посетителите.	Недостатъчни бюджетни финансови средства за обучение на персонала и охрана води до трудности в управлението и обслужването на посетителите;	2	3	2	7
	3. Системно обучение на постоянния персонал на ЗМ и на доброволците: - Обучение за провеждане на основни управленски задачи, включително природозащитно образование, екологичен мониторинг, работа с общностите, стопанисване на земите, възстановяване на местообитания и прилагане на законодателството; - Въвеждане на система за поощряване на професионалното развитие на служителите на Администрацията; и - Изграждане и поддържане на мрежа за	Липса на изградени местни структури за работа в партньорство затруднява изграждане на по-широка обществена подкрепа за ЗМ;	2	3	2	7
		Липса на институционална подкрепа за НПО в региона.	2	2	2	6

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите (т. 2.3.1)	Размер на ограниченията или заплахата (т. 2.3.2)	Способност на СНЦ –ЗМКБ за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за Администрацията на ЗМ
	участие на доброволци от местното население за оказване на помощ при управлението на ЗМ. 4. Управление на туристическите посещения - Поддържане и изграждане на информационна система на територията на ЗМ; - Изграждане на туристическа инфраструктура (пътеки, места за почивка, изгледни точки, информационни табели и др.).					
V. Съблюдаване и прилагане на съответното национално законодателство, разпоредби и политики	1. Уреждане на собствеността на сгради и съоръжения съгласно действащата нормативна база	Неизяснена собственост на сгради и обекти – води до затруднен контрол на дейностите на ползвателите и липса на интереси за инвестиции за подобряване на състоянието на обектите;	3	3	3	9
	2. Ефективно прилагане на законодателството - Отстраняване на незаконни постройки и съоръжения /1.19.2. и 1.19.3./ - Контрол върху: - Зариявяване и риболов - Достъп с автомобили - Замърсяване с битови отпадъци - Палене на огньове - Замърсяване на води; - Сечи на дървета, браконьерство и събиране на диви растения.	Липса на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели на ресурси от ЗМ;	2	2	2	6
		Неефективно прилагане на законодателството затруднява борбата с браконьерството и другите нарушения.	3	1	2	6

2.4. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ЗАЩИТЕНАТА МЕСТНОСТ

Определените потенциални начини на ползване на ЗМКБ реално съществуват и тяхното съблюдаване при управлението е важно за постигане на поставените цели. В момента тези възможности не се използват пълноценно. Причините са предимно институционални, но се наблюдава повишаване на мотивацията от страна на управляващата администрация за качествени промени в управлението и желание за по-широко сътрудничество със заинтересованите страни, за осъществяване на дългосрочните цели. По отношение на потенциалните си възможности, ЗМКБ е многофункционален обект.

Оценката на изброените потенциални възможности е направена за всяка от функциите в съответствие с определените цели. Тя е основа за определяне на програми и проекти в част 4, за балансирано реализиране на потенциалите на защитената местност.

2.4.1. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е еталон за естествени процеси в крайречни местообитания по островите и ивицата дига-бряг.

Територията на ЗМ предлага условия за опазване на естествените хидрофитни и крайречни (тревни и горски) местообитания, редки в световен, европейски и национален мащаб.

Защитената местност предлага отлични възможности за научни изследвания по екологично възстановяване на влажни зони, консервация на застрашени видове, реинтродукция на предишни видове, контрол върху чужди инвазивни видове и разработване на нови продукти на база природни ресурси.

ЗМ "Калимок-Бръшлен" дава отлични възможности за редица научни изследвания в областта на зоологията, което се улеснява и от наличието на биологичната експериментална база на Института по Зоология на БАН в района на западните рибарници. При възстановяване на бившето орнитологично значение на района, неговата привлекателност като орнитотуристическа дестинация ще нарасне много.

Възстановяването на влажните зони и други естествени хабитати от заливните низини, заложено в управленската визия, ще осигури икономически жизнени природозащитни услуги като:

- Намалени разходи за защита от наводнения и предотвратяване на бреговата ерозия;
- Подобряване качеството на повърхностните и подземни води;
- Възстановяване на подземни води;
- Намалени въздействия от замърсяването върху човешкото здраве;
- Повишени доходи (по-голяма местна заетост и по-добри условия на живот) от устойчивото ползване на природните ресурси и посетители, дошли да се насладят на природата и естествените ландшафти.

2.4.2. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е обект за осъществяване на връзка с другите защитени територии в района, с цел опазване на богатото видово и генетично разнообразие

Територията на ЗМ предлага условия за опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територия в дългосрочен план. Сред факторите, които обуславят видовото богатство на района са наличието на голям екологичен коридор- р. Дунав, близостта на Дунавската делта, значителният миграционен поток на птици над района и малката надморска височина.

Местоположението на ЗМКБ и близостта на други защитени територии в района, като ПП Русенски Лом, резерватите "Сребърна", Бели Лом, ЗМ "Малък Преславец" и др. позволява

осъществяване на връзка между добре запазени природни местообитания и ландшафтни структури, обмен на генетичен материал и запазване на популациите на бозайници и птици.

2.4.3. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е обект за провеждане на екологично-образователни и интерпретативни програми

ЗМ "Калимок-Бръшлен" предлага богата и интересна информация за растителния и животински свят, за типични за района местообитания и видове и условия за нейното интерпретиране. Наблюдава се повишен интерес на местно, национално и международно ниво за подобни програми, било чрез формалната образователна система, неформално образование и обучение, или чрез свързаните ползи за здравето (доказано е например, че прекият контакт с природата намалява и парира симптомите на болести, свързани със стреса).

Необходимо е управлението на територията да бъде по-тясно свързано с местното население и неправителствени организации, което може да промени общественото мнение към защитените територии в икономически и социален аспект. Все още е недостатъчна квалификацията на специалисти в управлението за ангажиране на обществеността и осигуряване на нейното участие и отговорност в опазване на природата.

2.4.4. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е модел за развитие на устойчив туризъм на местно, национално и международно ниво

ЗМ "Калимок-Бръшлен" е притегателен център за посетители в населените места около ЗМ. Съществуващият посетителски интерес е обусловен от възможностите, които защитената територия предлага в съчетание с прилежащите територии:

- ⇒ Сравнително равномерно разпределени интересни маршрути, насочващи посетителите към всички части на ЗМ
- ⇒ Специализирани маршрути, свързващи места с биологично разнообразие, обекти на КИЗ, туристически обекти, панорамни погледни места и други защитени територии в района
- ⇒ Богатата информация, печатни материали и програми
- ⇒ Богато културно-историческо наследство в прилежащите територии

По-ефективното ползване на съществуващите туристически ресурси може да осигури повишаване на икономическите ползи за местното население и ползвателите. Бъдещите подобрения в околната среда, предвидени в този План за управление, допълнително ще увеличат тази привлекателност.

2.4.5. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е модел за публично управление на защитена територия

СНЦ-КБ, в партньорство с общините, местните неправителствени организации и местните държавни структури, могат да играят важна роля в управлението на защитената територия, тъй като те се ползват с доверието на местните хора, представляват източник на информация и могат да съвместят изискванията на различните заинтересовани страни.

В момента дейността на администрацията няма достатъчна обществена подкрепа и разбиране. В много от населените места край ЗМ не са чували за нейното съществуване. Настоящото ръководство полага усилия за прозрачност при управлението и неговото отваряне към широката общественост в района. Това дава възможност за повишаване

авторитета на СНЦ, за промяна на мисленето на хората и желание от тяхна страна да участват в съхранението на природата.

2.4.6. ЗМ "Калимок-Бръшлен" е средство за устойчиво икономическо развитие на прилежащите територии

Защитената местност, като обект на НАТУРА 2000, осигурява реални възможности за по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги, които отговарят на пазарните стандарти за автентичност и качество, чрез схеми за сертифициране и приемане на марки.

Развитието на алтернативни форми на туризъм, в съчетание с развитието на традиционните риболов, животновъдство и други земеделски практики и възможности за предлагане на екологично чиста продукция, са предпоставка за икономическо съживяване на района.

Засега не се прилагат алтернативни начини за генериране на икономически ползи без отрицателни въздействия върху околната среда, но има потенциал за инициране на нови форми на ползване на природните ресурси чрез бъдещите програми на ЕС и стартиране на екологически устойчиви предприятия. Същевременно това е от изключително голямо значение за формиране на правилно отношение на местните хора към опазване на природния комплекс.

ЧАСТ 3:

НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Зонирането на територията на ЗМ "Калимок-Бръшлен" (ЗМКБ) е направено съгласно изискванията на (i) Закона за защитените територии (ЗЗТ), (ii) принципите на приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата (IUCN) и (iii) препоръка С.5.3, приета от Петата среща на Конференцията на договарящите се страни по Рамсарската конвенция, Куширо, Япония, юни 1993 г.

На базата на посочените документи, при зонирането на ЗМКБ са взети предвид:

- Влажни зони с международно значение и ценност (Рамсарски места *);
- Екологичната чувствителност;
- Факторите вътре и извън територията, които влияят върху управлението;
- Съществуващо природозащитно управление и инфраструктура;
- Концепцията за разумно/устойчиво ползване;
- Физически характеристики, които са от полза за управлението; и
- Изискванията за научни изследвания и мониторинг, в подкрепа на управлението.

** Въпреки че ЗМКБ все още не е включена в Рамсарската Конвенция, управленският подход е много важен за територията.*

Границите на зоните са направени на база съществуващата кадастрална информация – отдели, подотдели, имотни граници и др. На местата, където кадастралните единици не съвпадат изцяло с определената граница на зоните, разделянето е направено по теренни дадености.

Предложените режими и норми са определени на базата на нормативно определени изисквания и аналитичната информация и оценки, представени в Част 1. Тяхното налагане цели преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на управленски решения.

За зонирането към географската информационна система на парка е изработен отделен слой от тип “полигон” и Карта № 7 “Функционално зонирание”.

Забележка: Номерацията е направена по раздели от I до XI, като всички основни позиции следват номера от 1 до 52.

I. ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ

1. В ЗМ “Калимок-Бръшлен” се обособяват следните зони, съобразно целите на управление:

- I. Сърцевинна зона;
- II. Зона за управление на биоразнообразието;
- III. Зона за устойчиво ползване;
- IV. Зона за туризъм и инфраструктура.

Таблица 11 Разпределение на зоните по площ

№ на зоната	Наименование на зоната, обхват	Площ ха	% от площта на парка
I	Сърцевинна зона В нея са включени териториите, определени за опазване на ценни местообитания	222.1	3.8
II	Зона за управление на биоразнообразието В нея са включени местата, подходящи за възстановяване на заливни гори, територии, подходящи за бъдещо възстановяване на влажни зони, влажните ливади и други ценни местообитания.	3094.5	53.6
III	Зона за устойчиво ползване Обхваща територии, подходящи за: устойчиво селско стопанско ползване - в нея са включени всички обработваеми земи, пасища, трайни насаждения и други селскостопански земи, извън зони I и II	1656.3	28.7
	устойчиво горско стопанство - зоната включва всички гори в границите на защитената местност, извън зони I и II	789.4	13.7
	устойчив риболов – включва всички водни обекти извън зони I и II устойчиво ползване на р. Дунав - в нея са включени площите от р. Дунав		
IV	Зона за туризъм и инфраструктура Обхваща територии: подходящи за туризъм съществуващи сгради и съоръжения антропогенизирани територии – земи с трайно променена	9.3	0.2

	среда, в т.ч. насипи, кариери, стопански дворове и др.		
--	--	--	--

2. Зона I - Сърцевинна зона, включва териториите, *определени за опазване на ценни местообитания*.

(1) Сърцевинната зона се управлява с цел:

Осигуряване естествена, компактна, еталонна територия, където са концентрирани основни елементи от консервационен интерес в обекта. Приоритет се дава на естествените процеси, а достъпът като цяло е ограничен само за целите на управлението, мониторинга и научните изследвания.

Друг приоритет е възстановяване и поддържане на влажни зони и заливни гори.

(2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:

а) свободна от директна човешка намеса;

б) съхраняването на биоразнообразието е постижимо чрез възстановителни мерки и поддържане.

3. Зона II - Зона за управление на биоразнообразието включва територии, които са с нарушен хидрологичен режим и се нуждаят от специфично управление и мерки за възстановяване на режима, места със запазени естествен характер и развитие и такива, в които са установени застрашени местообитания на консервационно значими видове.

(1) Зоната за управление на биоразнообразието се управлява с цел:

а) поддържане на естествени процеси и качества на околната среда за дълъг период от време;

б) съхраняване и възстановяване на естественото състояние на места, в които са установени застрашени местообитания на консервационно значими видове от флората или фауната и е необходим по-строг режим на достъп и ползване;

в) осигуряване физическо и духовно удоволствие на посетителите и поддържане качествата на дивата природа на територията за настоящи и бъдещи поколения;

г) осъществяване на екологичен коридор между консервационно значими природни местообитания в и извън ЗМ;

д) екологично устойчиво ползване на природни ресурси, съобразени с целите на управление.

(2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:

а) разполага с естествени качества, с високо консервационно значение и позволява човешко въздействие, което гарантира устойчивост при управлението;

б) отличава се с характерни екологични и ландшафтни дадености, които са от значение за природозащитни научни и образователни цели.

4. Зона III - Зона за устойчиво ползване включва територии, където могат да се извършват определени стопански дейности, в съответствие с целите на плана за управление. Тя обхваща:

Подзона за устойчиво селско стопанство - в нея са включени всички обработваеми земи, пасища, трайни насаждения и други селскостопански земи, извън зона I и II.

Подзона за устойчиво горско стопанство - включва всички територии, заети с горско-дървесна растителност извън зона I и II.

Подзона за устойчив риболов – включва всички водни обекти извън зони I и II

Подзона за устойчиво ползване на р. Дунав - включва всички площи от р. Дунав, описани в Заповедта за обявяване на защитената местност.

(1) Зоната за устойчиво ползване се управлява с цел:

а) насърчаване и популяризиране на екологично устойчиви селскостопански и горскостопански практики, съвместими с целите на управление;

б) осигуряване на хранителна база за животинските видове;

в) опазване на природните ресурси от методи на ползване, които увреждат биоразнообразието на територията;

г) подпомагане на регионалното развитие.

(2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:

- а) Територията е достатъчно голяма и позволява значително използване на ресурси без да позволява нарушаване на дългосрочните природни ценности.
- б) Собствеността и управлението могат да бъдат поверени на подходящи институции за контрол и опазване на различни нива на властта, нестопанска организация, корпорация, частна група или лице.

5. Зона IV - Зона за туризъм и инфраструктура включва *съществуващи сгради и съоръжения и антропогенизираните територии* – земи с трайно променена среда, в т.ч. насапи, стопански дворове и др.

(1) Зоната за туризъм и инфраструктура се управлява с цел:

- а) Да осигури на хората възможност за достъп до определени територии, където могат да оценят спецификата и качествата на дивата природа и да се насладят на контакта с нея без да причиняват вреда или безпокойство;
- б) осигуряване на условия за отдих и пребиваване на посетители, развитие на специализиран туризъм и спортни дейности, щадящи природата;
- в) създаване на условия за информационно обслужване на посетителите и интерпретации;
- г) подобряване и поддържане на необходимите санитарно-хигиенни условия в обекта;

(2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:

- а) ясно обособена и обхваща екосистеми, които са повлияни от човешка намеса;
- б) достатъчно голяма и позволява дългосрочното използване на туристически ресурси и съоръжения, без нарушаване на природните ценности.

II. РЕЖИМИ, ОБЩОВАЛИДНИ ЗА ЦЯЛАТА ТЕРИТОРИЯ НА ЗМ “КАЛИМОК-БРЪШЛЕН”

6. Освен дейностите по заповедта за обявяване на ЗМ “Калимок-Бръшлен” в границите на обекта, се въвеждат следните допълнителни забрани:

- (1) Внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;
- (2) Замърсяване на водите и терените с битови, промишлени и други отпадъци;
- (3) Бивакуване и палене на огън извън определените места;
- (4) Събиране на редки, ендемитни, реликтни и защитени видове, освен за научни цели;
- (5) Превръщане на ливадите и пасищата в обработваеми площи;
- (6) Изсичане на малките по площ широколистни гори в аграрния ландшафт, които се явяват естествени острови на биоразнообразието;
- (7) Палене на следжътвени остатъци и тръстиките;
- (8) Изсичане и/или премахване на естествената крайречна растителност;
- (9) Унищожаване, увреждане, преместване на обекти и съоръжения от административната, туристическата и информационната инфраструктура;
- (10) Строителство, освен изрично допустимото за съответната зона;
- (11) Търсене, проучване и добив на подземни богатства, както и добив на инертни материали.

РЕЖИМИ И НОРМИ ПО ЗОНИ

III. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА I - СЪРЦЕВИННА ЗОНА

7. **Забранени дейности** за зона I - сърцевинна зона:

- (1) Лов, след изтичане срокът на сключените към 2006 г. договори;
- (2) Стопански и любителски риболов;
- (3) Ползване или прилагане на химични препарати, освен при борба с комарите, с лицензирани за ползване в България препарати.
- (4) Строителство;
- (5) Достъп, освен за целите на мониторинга, научните изследвания;

УСЛОВИЯ

8. Възстановяване на гори, заети от топови, върбови, акациев и др. култури с местни видове, подходящи за конкретните условия/месторастения при последваща ротация (след гола сеч);

9. Възстановяване на гори, заети от интензивни култури, създадени към момента на приемане на Плана за управление да се извършва след усвояване на дървесината от тези култури;

10. Постепенно намаляване на площта на нетипични за района дървесни и храстови видове (акация, американски ясен, аморфа и др);

IV. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА II - УПРАВЛЕНИЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

11. **Забранени дейности** за Зона II - за управление на биоразнообразието:

- (1) Излизане на посетители извън маркираните туристически маршрути;
- (2) Строителство, с изключение на това за възстановяване и поддържане режима на влажните зони, след положителна ОВОС;
- (3) Ползване или прилагане на химични препарати, освен при борба с комарите, с лицензирани за ползване в България препарати.
- (4) Стопански риболов, с изключение на районите на обектите за отглеждане и развъждане на риба и други аквакултури
- (5) Използване на плавателни средства, като лодки, салове, надуваеми гуми, дюшеци и други във водните площи, освен при поддържащи и възстановителни дейности, научни изследвания, мониторинг и спасителни акции;
- (6) Косене на ливадите, преди 15 юли;
- (7) Отводняване на територията при ниво на заливане под 12.70 м.
- (8) Лов на територията на рибарниците в следните площи:
имот № 7500100 от землището на с. Старо село,
имоти № 1003800 и № 1004800 от землището на с. Нова Черна,
имот № 16200 от землището на с. Голямо Враново и
имоти № 37500 и № 34300 от землището на с. Ряхово.
- (9) Провеждане на санитарни дейности при повреди и съхнене под 5 % от запаса на насаждението.

УСЛОВИЯ

12. Постепенно бившите обработваеми ниви да се превръщат в ливади и пасища.

13. Възстановяване на откритите водни басейни и рибни ресурси в изоставените рибарници

14. Водните обекти да се заребят с местни видове риби или да се осигури пряка връзка с Дунава.

НОРМИ

15. При повреди и съхнене, над 25 % от запаса на насаждението, при провеждането на санитарни дейности да се оставя 5 % стояща маса;
16. При повреди и съхнене от 5 % до 25 % от запаса на насаждението, при провеждането на санитарни дейности на място се оставят най-малко 10 куб.м/ха от стоящата и повалена повредена дървесина.
17. При провеждане на поддържащи и възобновителни дейности в горите не се допуска добив на дървесина над 25 % от запаса на насаждението.
18. При извеждане на голи и окончателни сечи да се оставят от 1,5 до 2,5 % от насажденията.

V. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА III - УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ

19. Забранени дейности за Зона III - за устойчиво ползване:

- (1) Голи сечи в горите с естествен произход;
- (2) Нарушаване на каналите и затоните при провеждане на горскостопански мероприятия.
- (3) Промяна предназначението на имотите, с цел застрояване, освен след провеждане на процедурите по чл.41 т.1 и 3 на ЗЗТ.

20. Допуска се строителство на нови сгради и съоръжения без провеждане на процедурите по чл.41 т.1 и 3 на ЗЗТ, в следните случаи :

- (1) Сгради и съоръжения за което не се изисква промяна предназначението на имотите по реда на закона за горите и закона за опазване на земеделските земи;
- (2) Обекти на електропреносната, водопреносната и телекомуникационната инфраструктура, обслужващи имоти в защитената територия;
- (3) Пречиствателни съоръжения за чисти и отпадни води, обслужващи имоти в парка;
- (4) Туристическа инфраструктура, посочена в плана за управление.

НОРМИ

21. Архитектурните елементи се проектират и изграждат с височина до 2,40 м. от терена.

VI. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА IV - ТУРИЗЪМ И ИНФРАСТРУКТУРА

22. Забранени дейности за Зона IV - за туризъм и отдих:

- (1) Стопански риболов в радиус до 100 м около местата за туризъм и отдих

23. Допуска се строителство на нови сгради и съоръжения, съгласно условията, описани в т.16 и 17.

НОРМИ

24. Пчелините се разполагат на минимум 100 м от маркираните туристически маршрути.

25. При определяне на велосипедни маршрути и маршрутите за езда се спазват следните норми:

- (1) За езда – ширина на пътеката 1.80 до 2.80 м;
 - (2) За велосипеден туризъм - ширина на пътеката 1.30 до 2.50 м;
26. При определяне на пешеходните маршрути да се предвиждат места за отдих през 1,5-2 км.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЗАЩИТЕНАТА МЕСТНОСТ

VII. ПОДДЪРЖАЩИ И ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ

27. Възстановяване и поддържане на бивши естествени гори, залесени в момента с тополи, върба, акация и други неместни видове или разновидности.

28. Реинтродукция на ценни дървесни видове на подходящи места (летен дъб, полски ясен и др);

29. Поддържане на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и изсъхнали върхове;

30. Запазване на определен брой насаждения, които да формират гори във “фаза на старост” (old-growth forests), не по-малко от 2% от естествените гори в ЗТ.

31. Използване техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;

VIII. СЕЛСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ

32. Оползотворяване на всички растителни остатъци и нежелани растения (самопосевки, плевели) на полето, смесването им с орния слой и създаване условия за разлагането и хумифицирането им, чрез подходяща обработка.

33. Използване на обработваемите земи извън сеитбообращенията така, че да изпълняват екологични функции:

(1) трансформиране на обработваемите земи в ливади и пасища, които да се ползват екстензивно;

(2) редуване по време на подходящи за района екстензивни култури.

(3) отглеждане на видове и сортове, най-подходящи за условията на района, които изискват употреба на по-малко торове и растително-защитни средства.

34. Увеличаване на органичните запаси в почвата, които гарантират устойчиво поддържане и повишаване на почвеното плодородие, чрез прилагане на система за торене, която включва набавянето на хранителни вещества в почвата, предимно от естествени източници:

– азот – от бобовите култури, от органичните ресурси на почвата и от зелено торене;

– фосфор – от оборския тор (но и от други естествени източници);

– калий – от оборски тор, от дървесна пепел, от базалтово брашно и др.

35. Прилагане на техники за опазване и подобряване на почвите, включващи директна сеитба, плитка обработка, контурна оран и отглеждане на култури с дълбока коренова система, като люцерна и царевица.

36. Целесъобразно оползотворяване на добитата биомаса от тръстиката.

37. Изграждане на многогодишни сеитбообращения с участие на бобови култури (едногодишни и многогодишни), тревни смеси и култури с дълбоко проникващи корени.

38. Използване на органичните отпадъци за производство на енергия (биогаз и/или горивни брикети) и компост.

IX. РИБОЛОВ

39. Полуизкуствено размножаване на подходящи местни видове, като шаран, златиста каракуда, сом, мъздруга, върловка и др., в случаите на затруднено или невъзможно естествено възпроизводство и разселване на риба и други водни организми от Дунав, при условие, че разплодниците са уловени от самия Дунав.

40. Използване на върловката (*Leucaspis delineatus*) - автохтонния (местен) еквивалент на северноамериканският вид гамбузия (*Gambusia holbrooki*) при извършване на мероприятия за биологична борба с ларвите на комарите.

41. Стимулиране на риболов със сравнително екстензивни, но атрактивни традиционни методи за риболов в блатни условия като котци, "на гард" и други.

42. Въвеждане на целогодишна забрана за риболов на даден вид риба, за период от 3 години, в случай на критично намаляване на запасите на този вид.

43. Недопускане заребяване в естествени водоеми с видове от т. нар "далекоизточен комплекс" (бял амур, бял и пъстър толстолоб).

44. Възстановяване на откритите водни басейни и рибни ресурси в изоставените рибарници, чрез увеличаване дълбочината на източната група на площ поне 100 ха и разширяване на вътрешните граници за създаване на топографско разнообразие, а в Бръшленското блато – чрез повишаване нивото на подземните води и намаляване от двете страни площта на тръстиковите находища, чрез изсичане или заливане.

45. Водните обекти трябва да се заребят с местни видове риби или да се осигури пряка връзка с Дунава - Насоки по техниките за възстановяване на влажни зони са приложени към този План за управление.

X. ТУРИЗЪМ И ОТДИХ

46. Унифициране на нагледната информационна система на територията на защитената местност, свързана с маркировка, информационни табла, указателни табели и печатна информация.

47. Оборудване на местата за риболов с архитектурни елементи и тоалетни, като се организира поддръжката им.

XI. СТРОИТЕЛСТВО, РЕМОНТ И РЕКОНСТРУКЦИЯ

48. Изграждане на архитектурните елементи и съоръжения, предимно от естествени материали – камък, дърво, тръстика и др., като се спазва общ дизайн на местата за отдих по туристическите маршрути (беседки, маси, огнища и пр.).

49. Подземно изпълнение при реконструкция на съществуващите електропроводи и премахване на неизползваната инфраструктура.

50. Осигуряване на модулни пречиствателни станции за отпадъчни води към обектите.

51. Осигуряване на минимално водно ниво в зона II, с цел ограничаване разпространението на тръстика и папур.

XI. ПОСТИГАНЕ НА ПО-ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА

52. Оптимизиране границите на защитената местност, като се включат такива, които са с доказано консервационно значение.

ЧАСТ 4:

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

4.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

На базата на направените характеристики и оценки, определените потенциални стойност и възможности за реализация на поставените цели, съответстващи на национални и международни документи, са определени приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана.

Подреждането на описаните направления за управление на ЗМКБ по приоритетност е направено според оценката, респ. броя на точките, определени за ограниченията/заплахите в Таблица 10, т. 2.3.

4.1.1. Свързани с постигане на главна цел I:

Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- 1) **Възстановяване на консервационно значими видове и природни местообитания.**
- 2) **Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг** - увеличаване на площта на горите, овладяване на бреговата ерозия по р. Дунав, ограничаване на инвазивните видове.
- 3) **Устойчиво ползване на природни ресурси** – определяне на места и подходящи технологии при ползването на ресурсите, постепенна подмяна на неместните дървесни видове с подходящи местни, опазване от браконьерство и бране на защитени растителни видове, недопускане на отклоняване на водни количества.
- 4) **Опазване на рибата, защитени, редки и застрашени видове** - опазване от браконьерство и неконтролно заребяване, поддържане на консервационно значими местообитания, създаване на спокойствие за животните чрез информация, обучение и контрол.
- 5) **Оптимално опазване и управление на местообитания с висока консервационна стойност след човешка намеса** – определяне на превантивни мерки за безопасност, мониторинг на състоянието на засегнати територии.

4.1.2. Свързани с постигане на главна цел II:

Повишаване

Повишаване стандарта на живот на местното население, без това да има негативно влияние върху околната среда

- 1) **Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси** – ползване на тръстиката, екотуризм, култивиране на някои ценни видов, популяризиране на

- традиции и практики за развитие на щадящ риболов, разработване на марка/патент за предлаганите в района на ЗМКБ продукти и услуги и др.
- 2) **Управление и контрол на популациите на комарите** – комбиниран подход за унищожаване на ларвите
 - 3) **Проучване на посетителите** – интереси, предпочитания, типове поведение вредящи на природата и др.
 - 4) **Информирание на местните хора и посетителите за биоразнообразието и ценността на защитената местност** - изграждане на мрежа от информационни пунктове, издаване на информационни материали, поддържане на съществуващи и изграждане на нови елементи на туристическата инфраструктура, координация на услугите свързани с ЗМКБ и контрол върху тях, осигуряване на условия за обмен на туристи и услуги с цел развитие на семеен бизнес в малките населени места.

4.1.3. Свързани с постигане на главна цел III:

Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- 1) **Организиране на информационни пунктове в населените места** - интерпретативно представяне на информация за ЗМКБ.
- 2) **Провеждане на природозащитни образователни инициативи** – изработване на образователни програми за повишаване екологичната култура по целеви групи и интереси, обучаване на водачи.
- 3) **Координиране на научни изследвания и публикации за защитената местност** – оказване на логистична подкрепа и съдействие, контрол при провеждането им, поддържане на база данни за биологичното разнообразие в ЗМ, изготвяне на фотодокументация.

4.1.4. Свързани с постигане на главна цел IV:

Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на защитената местност

- 1) **Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната** – програма за системно обучение на администрацията и охраната, обмяна на опит с български и международни администрации на защитени територии.
- 2) **Работа в партньорство** – изработване на система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на ЗМ “Калимок-Бръшлен” територии, функциониране на Обществен съвет, съвместни инициативи с други администрации на защитени територии, редовен информационен обмен с журналисти и местни хора, поддържане на интернет страницата на ЗМКБ, търсене на допълнително финансиране по програми.
- 3) **Подобряване на санитарно-хигиенно състояние на обекти за обслужване на посетители** - Изграждане на система за системен контрол на замърсяването

4.1.5. Свързани с постигане на главна цел V:

Съблюдаване и спазване законовата и институционална база на национално и международно ниво

- 1) **Ефективно прилагане на законодателството** – контрол върху изпълнение на договори, замърсяването и браконьерството.
- 2) **Създаване на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели** в защитената местност, както и за доброволно участие и подкрепа на дейности в ЗМКБ.

4.2. ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

Изброените оперативни дейности се отнасят до отговорностите на управлението на ЗМКБ по изпълнение на предвидените в Плана за управление програми и проекти – т. 4.3. Те се изпълняват ежегодно в рамките на служебните задължения на служителите на съответния координиращ орган, съгласно техните длъжностни характеристики.

4.2.1. Обезпечаване функционирането на Обществен съвет /ОС/

Техническото и организационното осигуряване на ОС се извършва от администрацията на ЗМКБ. ОС се събира най-малко два пъти годишно, като датите и мястото на срещите се определят по реда на Правилника за дейността му. При извънредни ситуации ОС се свиква от неговия Председател.

4.2.2. Периодични проверки и мониторинг на обекти

Прилагането на програмите за мониторинг се извършват от определени служители, в зависимост от техните компетенции, по предварително изготвени графици, съгласно Програмата за комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в ЗМ “Калимок-Бръшлен” – т. 4.3.

За създаване на по-обективна представа за популациите на редки и застрашени животни, обект на браконьерски лов, ежегодно се провежда преброяване на дивеча. Целогодишно се следи поведението на едрите бозайници и евентуално възникване на епизоотии.

Допълнителен обект на наблюдение и отчитане е състоянието на рибните запаси. За целта се поддържа и актуализира базата данни.

За проекти, финансирани от външни донори и спонсори, след съгласуване по съответния ред, се определя експерт от съответната управляваща организация, който следи тяхното изпълнение и резултатност. След приключване на всеки един проект или етап от него, той прави актуализация и на данните в ГИС. Създаването и поддържането на такава база данни може да се ползва, както от ползвателите, така и от експерти, ангажирани с разширяване и доразвитие на информационната система.

4.2.3. Подобряването на структура на управление и охраната на защитената територия

4.2.3.1. Поддържане на Географска информационна система и CMS

Използване на актуализирана база данни на управленските задачи и ресурси, източник на данни за сравнение и анализ при дългосрочните мониторингови проекти и научни изследвания, предоставяне на необходимите картни материали на служителите при изпълнение на конкретните им задължения на терена.

4.2.3.2. Създаване на специализирана охрана.

Целта е подобряване на охраната на обекта и намаляване на нарушенията в границите на парка, чрез:

⇒ Обучение на охраната и администрацията в разпознаването на консервационно значими видове от флората и фауната;

⇒ запознаване с действащата нормативна база в областта на природозащитното законодателство и неговото прилагане.

Дейностите на служителите от специализираната охрана се разпределят по следния начин:

- ⇒ Информация за посетители, предаване на знания за фауната, флората, целите и развитието на защитената местност и обекти на КИН в прилежащите територии /напр. чрез самостоятелно водене на малки посетителски групи/ - 20 % от дейността;
- ⇒ Контрол и спазване на изискванията за поведение в парка, глоби за нарушаване на реда – 30 % от дейността;
- ⇒ Контрол и наблюдение на дейностите извършвани в защитената местност – 20 % от дейността;
- ⇒ Поддържане на информационната система – 20 % от дейността;
- ⇒ Помощ при дейности свързани с опазване на местообитания и видове, обработка на площадки за научни наблюдения и мониторинг – 10 % от дейността.

4.2.3.3. Прилагане на законодателството и действащата нормативна база

Освен прилагането на съответното национално законодателство, целта е да се подпомогнат националните органи при периодичната отчетност и прегледи на изпълнението на задълженията, поети от България по различни международни конвенции и съглашения, свързани със защитената територия. Ще бъде необходимо да се поддържа контакт с МОСВ за получаване на инструкции и да се оказва подкрепа при провеждане на конференции и обучителни семинари.

4.2.4. Разработване на графици и бюджет за организиране възлагането на дейностите по работния план

За дейности финансирани от съответни държавни и общински институции (РИОСВ, МЗГ, общини), графиците се изготвят съгласно Закона за обществените поръчки и Наредбата за малки обществени поръчки. В случай на осигурена възможност за финансиране от външен източник на проекти, отговарящи на определените в Част 3 режими, норми и препоръки, графикът се актуализира и се определя експерт, който да отговаря за съответния проект.

Периодични проверки по проекти от Работния план се извършват от администрацията на ЗМКБ, съгласно формата описан в Част 5.

В графиците се включват дейности, свързани с провеждане на конкурси, поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура, извозване на отпадъците, проверка на обекти и др.

4.2.5. Планиране и отчитане на дейностите

Извършват се съгласно описаните в т.1.5.2. „Основни функции по длъжности” и „Формата за отчет” представен в Част 5. За тази цел следва да се ползва програмата CMS, която е инсталирана в офиса на администрацията на ЗМКБ. За целта всеки експерт прави предложения, съгласно своите компетенции и отговорности. Планирането се прави до края на текущата година за следващата. Отчетът за предходната година се изготвя и представя до края на м. януари на текущата година.

4.2.6. Информационна политика и ангажиране на обществеността

Ежегодно се разработва график за конкретните задачи и дейности, за които са осигурени партньори и средства за изпълнение и отговарят на определените в Част 3 режими, норми и препоръки.

Дейността по информиране на обществеността е задача на експерта, отговарящ за връзки с обществеността и се извършва основно на базата на:

- Установяване на журналисти, които отразяват новините свързани с ЗМКБ в съответните местни и национални средства за информация;

- Предоставяне на информация за средствата за масова информация, подържане и редовно актуализиране на информацията върху информационните табла;
- Издаване на информационни материали;
- Разпространяване на актуална и добре интерпретирана информация за плановите и програмите, които реализира управлението на ЗМ, за проблемите при управлението на ЗМКБ и пътищата за тяхното решаване;
- Поддържане на интернет страницата на ЗМКБ за информирание на заинтересованите лица за природното богатство, дейността на управлението /годишни отчети и планове включително финансови, както и документи с голям обем – плана за управление, отчети от научни изследвания и т.н./
- Популяризиране на ефективните предложения или решения, след провеждане на проучвания /социологически и др./.

4.2.7. Обезпечаване функционирането на информационни и посетителски пунктове

Определянето и оборудването на информационни точки е важен елемент от цялостната дейност на управлението на ЗМКБ, която ще играе все по-голяма роля при определянето на стратегиите за развитие на туризма в района на обекта. Координира се и се контролира от специално ангажиран за целта експерт на административното управление. Желателно е да се работи в партньорство с общините, местни НПО и др.

Насоки и изисквания за избор на място, съдържание и др. са представени в Приложение 24 “Концепция за информационната система на ЗМ „Калимок-Бръшлен””.

4.2.8. Образователната политика

Управлението на ЗМКБ предоставя информация и при необходимост контролира изпълнението на образователните програми.

Образователната дейност се извършва съвместно с училища, читалища, Дирекции на други паркове, Министерство на образованието и неговите структури, природозащитните екологични НПО.

Важен елемент в образователната политика на ДПП са дейности, свързани с основни заинтересовани страни, собственици и ползватели.

Видът на дейностите и програмите се определят съгласно описаните в т. 4.3. Програми и проекти.

4.2.9. Търсене на допълнителни източници на финансиране

Администрацията на ЗМКБ може да търси допълнителни източници на финансиране за изпълнението на Плана за управление, като взема под внимание изискванията на съответния донор. Подобно външно финансиране трябва да допълва, а не да компрометира целите на управление или приоритетните дейности в годишния план за действие. Финансирането трябва да обхваща всички нужди на персонала и административните разходи, ползването и обновяването на оборудването, както и популяризирането на резултатите.

Въз основа на посочените в част 4 програми и в зависимост от приоритетността на даден проект, както и от потенциални източници на финансиране, се изготвя съответното задание.

4.2.10. Поддържане на регулярни връзки с местни органи и организации

Работата в партньорство с местните правителствени и неправителствени организации предлага повече опит, познания и идеи и е база за ефективното функциониране на Обществения съвет, както и на други инициативни групи – “Клуб на приятелите на ЗМКБ” /може да се използва опита на другите паркове в тази насока/, инициативни групи по програма “Лидер +” и др. Целта е приемане на общи планове за действие и обмен на опит, разпространение на периодичен печатен и/или електронен бюлетин и др. Координира се от управляващия орган.

Основни партньори са общинските администрации, природозащитните екологични НПО, лесничействата, представители на търговски ориентиран и на социален туризъм, регионалните органи на РСПАБ, РДВР и РИОСВ.

4.3. ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Програмите са обвързани с определените главни и второстепенни цели. Те дават насоки за проекти и дейности, които:

- Са подбрани на базата на критериите за приоритетност определени в т. 4.1;
- Водят до преодоляване на заплахи и ограничения за постигане на управленските цели определени в *Таблица 10*;
- Осигуряват развитие на защитената територия в съответствие с предназначението ѝ, като цяло и на отделните зони.

Програмите и проектите са групирани по цели, като за всеки включен в програмите проект са определени: наименование, цел и обект на прилагане, очакван резултат, метод, приоритетност. За всички проекти следва да се ползват ГИС и CMS, като редовно се актуализират.

Всички посочени данни са основа за изготвяне на подробни задания за проектите, след осигуряване на необходимото финансиране. При стартиране на даден проект се определя и съответния експерт от управляващата институция, който участва в дългосрочните мониторингови програми и следи постигането на целите на проекта.

Дейности, които ще се изпълняват пряко от служители на Администрацията в рамките на служебните им задължения, са включени в "Оперативни задачи", т.4.2.

За периода на действие на Плана, са определени за изпълнение следните програми и проекти:

Програми, свързани с постигане на главна цел I:

Опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- XXV. Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието
- XXVI. Управление на водите, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XXVII. Управление на горите, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XXVIII. Управление на рибарството, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XXIX. Управление на земеделските земи, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- XXX. Управление/контрол на инвазивни видове.

Програми, свързани с постигане на главна цел II:

Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс

- XXXI. Устойчиво ползване и управление на природни ресурси
- XXXII. Развитие на екологичен, устойчив туризъм в и около защитената местност

Програми, свързани с постигане на главна цел III:

Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- XXXIII. Връзки с обществеността и природозащитно образование за ЗМ "Калимок-Бръшлен"
- XXXIV. Координация на научни изследвания и публикации за ЗМ "Калимок-Бръшлен"

Програми, свързани с постигане на главна цел IV:

Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на защитената местност

и

главна цел V:

Съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво

XXXV. Институционално развитие на управлението на ЗМ “Калимок-Бръшлен” и обучение на персонала

XXXVI. План за действие при непредвидени ситуации

I ПРОГРАМА:

**КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ
И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ЗМ “КАЛИМОК-БРЪШЛЕН”**

При мониторинга се цели предотвратяване на нарушения, респ. унищожаване на видове, съобщества или местообитания, поддържане и периодична актуализация на база данни. Получените резултати могат да се използват като сравнителна стойност за оценка на естествеността на другите ландшафти и екосистеми в ЗМ.

Обект на наблюдение и документиране са:

- Процесите на естествено развитие на екосистеми, местообитания и видове;
- Процесите на възстановяване на нарушени в миналото екосистеми;
- Социално-икономическите процеси в района – стопанска дейност, туризъм, развитие на населените места.

Програмата е свързана със следните цели:

- Запазване на съществуващите естествени местообитания и съобщества по дунавските острови и ивицата дига-бряг от човешка намеса и въздействие;
- Възстановяване и консервация на заливните гори, ливади и блата;
- Намаляване на замърсяването и премахване на сметищата и неизползваните сгради;
- Публичност и достъп до информация за биологичното разнообразие, с цел популяризиране на устойчивото ползване на природните ресурси в защитената територия.
- Проучване на социално-икономическите фактори и оценка на тяхното въздействие върху екосистемите в ЗМ.

Насоки и изисквания за извършване на мониторинг:

Мониторинга следва да се извършва на три нива:

I. Базов мониторинг на ключови индикатори за биоразнообразие

Това включва оценка на състоянието на важни хабитати и видове според протоколите, разработени от администрацията на ЗМКБ, като се вземат предвид националните изисквания относно мониторинга на биоразнообразието и целите на управление. Като цяло протоколите трябва да се разработват съвместно със съответните правителствени институции, научни институти и компетентни НПО. Те ще специфицират използваните методи, честотата на проучванията, данните, които трябва да бъдат събрани, необходимите

анализи и формата за отчетност. Мониторингът може да се извършва от персонала на ЗМКБ или от външни специалисти както е необходимо. Резултатите от мониторинга ще се използват за определяне доколко съществуващите управленски дейности трябва да се променят (и ако да – в каква посока) като част от периодичния процес на преглед на Плана за управление (т.нар. адаптивно управление).

II. Мониторинг на управленските решения и действия

Това включва оценка на реалните резултати от специфични управленски дейности спрямо планираните такива. Дейностите могат да бъдат определени в този План за управление (напр. възстановяване на заливните гори и влажни зони) или да произтичат от резултатите от базовия мониторинг, описан по-горе (напр. транс-локация на даден вид или премахване на определена заплаха) или от конкретно явление (вж по-долу). Мониторингът може да се извършва от персонала на ЗМКБ или от външни експерти, където е необходимо.

III. “Рутинен” мониторинг и мониторинг на явленията

Това включва системното отчитане на случайни наблюдения, извършени от персонала на ЗМКБ или други лица, например появата на рядка мигрираща птица, нетипично поведение на дадено животно или ранният цъфтеж на определено растение. За тази цел още през първата година на действие на този План за управление ще бъде разработен специален слой в ГИС и бланка за данни.

Другият аспект на това ниво на мониторинг е отчитането на инциденти, които могат да окажат влияние върху управлението, напр. наводнения, пожари, ветровали в горите, депониране на отпадъци или разпространение на болести.

Финансирането за мониторинговата програма ще бъде осигурено от различни източници според всеки конкретен аспект: националното правителство, местните власти, университети и институти, НПО или външни ресурси. Все пак всички мониторингови дейности в защитената територия следва да се координират и подкрепят от администрацията на ЗМКБ, а всички резултати да бъдат отчитани пред нея.

Дейностите, свързани с програмата са групирани по:

A. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

B. ВОДИ

B. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

Проекти по програма I: КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

А. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

№	Проект	Обхват	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Изготвяне на формуляри за мониторинг на биоразнообразието	Всички, посочени по-долу местообитания, видове, дейности и др.	Изготвени ясни, лесни за изпълнение, опростени и информативни формуляри за попълване данни за различните нива на мониторинг. Установяване на трайна и стабилна връзка между наука и управление, липсата на която понастоящем допуска взимането на неверни или неадекватни решения при опазването на биологичното разнообразие.	До въвеждането на <i>Национална система за мониторинг на биоразнообразието</i> , формулярите за попълване данни се разработват с прякото участие на експертите от администрацията и с помощта на експерти от РИОСВ и лесническвата Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната, като се ползва CMS програмата на ЗМ	Администрацията на ЗМКБ, РИОСВ, ДЛ
2	Мониторинг на природни местообитания от специален интерес – по НАТУРА 2000 (част 1.12.3. и карта № 6)	- Панонски солени степи и солени блата [1530] - Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от <i>Littorelletea uniflorae</i> и/или <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> [3130] - Твърди олиготрофни до мезотрофни с бентосни формации от <i>Chara</i> spp. [3140] - Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i> [3150] - Хидрофилни съобщества от високи тревы в	Информация за състоянието и тенденциите. Възможности за възстановяване на природни местообитания. <i>Забележка: В ЗМКБ, тип 1530 е получен вследствие на пашата, а тип 3140 е зависим от сезонните заливания; тези два типа хабитати са с по-малка приоритетност от останалите</i>	Проверки на определените територии актуализация и анализ на данните. Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на ЗМКБ, като се ползва CMS и ГИС. Изследвания, на базата на фотоснимки и сателитни снимки, проби от постоянни трансекти, постоянни точки за заснемания. Честота на изследванията: на три до пет години.	Администрацията на ЗМКБ, РИОСВ

		равнините и в планинския до алпийския пояс [6430] - Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus exelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) [91E0] - Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> и <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus exelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големите реки (<i>Ulmenion minoris</i>) [91F0]			
3	Мониторинг на консервационно значими видове растения	<i>Nymphaea alba</i> <i>Nuphar lutea</i> <i>Trapa natans</i> <i>Marsilea quadrifolia</i> (Популацията му е драстично намаляла и може да изчезне напълно, поради силното засъхване и обрастване на басейна с високи хелофити.) <i>Armoracia macrocarpa</i> <i>Galium rubioides</i> <i>Senecio paludosus</i> <i>Clematis integrifolia</i>	Мониторинг на популациите в каналите и в басейните на рибарниците. Възстановяване на нормалните екологични условия в рибарника, в който се среща растението. Мониторинг на популацията на островите. Мониторинг на популацията при с. Бабово. Мониторинг на популацията	Запознаване на служителите на парка с видовете. Отчитане промени в популациите (плътността и обилието) на видовете. Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на парка, като се ползва CMS и ГИС на парка.	Администрацията на ЗМКБ, Институт по ботаника-БАН
4	Състояние на консервационно значими видове животни, съгласно ЗБР	Видовете, обект на мониторинг са описани в т. 1.15.	Дейности, поддържащи популациите на видовете Опазване и възстановяване на белооката и кафявоглавата потапници в ЗМ"Калимок-Бръшлен"	Обучение на администрацията и охраната в разпознаване на консервационно значими видове на терен. Проучване на видове – местоположение, разпространение, популационни динамики: Ежегодно за водни макро-	И-т по Зоология - БАН , НПО

				безгръбначни, риби, птици и бозайници, два пъти годишно за земноводни и влечуги, всеки четири до пет години за сухоземни безгръбначни <i>Забележка: За целите на мониторинга може да се използва съществуващата база в Билогичната експериментална база „Калимок“ на Института по Зоология на БАН.</i>	
5	Контрол и мониторинг на числеността на комарите	Местообитанията на Комарната фауна на влажните зони Всички площи, в които има плитки, покрити с растителност територии, като например езерца, канавки или канали	Препоръки за Управление на комарите в Защитената местност, които да бъдат устойчиви, екологично приемливи и ефективни през 10-годишното действие на Плана.	Прилагане на мерки и дейностите по стартирания вече проект по PHARE	Администрацията на ЗМКБ, общини, НПО

Б. ВОДИ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Обхват, количество и качеството на повърхностните води на територията на ЗМКБ	Всички водни обекти. Обект на периодичен контрол са хидрохимичните параметри за качество на водите, включително съдържанието на тежки метали и нефтопродукти	Основна информация за площта на водните огледала и водни количества в каналите	Създаване на мрежа от места за мониторинг и пробовземане, подходящи за хидрологично моделиране и хидрохимически оценки. Седмични измервания на водните равнища и потоци в основните отводнителни канали. Седмични измервания на водното ниво във влажните зони (реката, рибарниците, блатата и пр.). Месечни полеви измервания на хидрохимични параметри (рН, проводимост,	Администрацията на ЗМКБ и съответните регионални органи на МОСВ – РИОСВ и Регионални лаборатории на ИАОС,

				разтворен кислород, температура) във водните обекти. Тримесечно пробовземане от водните тела за стандартни лабораторни анализи на хранителни вещества, хлорофил, органични вещества, метали и т.н.	съобразно техните компетенции и отговорности
2	Нивото на подземните води на територията на ЗМКБ	Съществуващите кладенци от националната мрежа	Информация за количественото състояние на подземните води. Оценка на оказваното влияние върху околната среда.	Съгласно Закона за водите и Рамковата директива за водите на ЕС	
3	Хидрохимичен мониторинг на подземните води	Качеството на подземните води	Основна информация за химичното състояние на подземните води. Оценка на оказваното влияние върху околната среда във връзка с опазването на природата – 2008 г. Програма от мерки за постигане на целите – 2009 г.	<i>В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен подробен доклад за територията на ЗМКБ – автор проф. М. Гълъбов, в който са дадени подробно изискванията за мониторинг на подземните води.</i>	

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Добив на природни ресурси	Всички местни видове събрани и отнесени от защитената територия	Оценка на въздействието от събирането върху дивия живот и установяване на допустими добиви и зони за събиране за всеки вид.	Годишни проучвания на разпространението на видовете и популациите преди и след сезона на събирането. Моделиране на популационната динамика за определяне максимално допустимите добиви по територия, обем, възрастов клас, пол или други биологични параметри.	Администрацията на ЗМКБ, ДЛ Тутракан, ДДС Дунав РИОСВ
2	Ползване на природни ресурси	Всички видове или хабитати ползвани за икономически цели в рамките на ЗМКБ	Оценка на въздействието от земеделието, горското стопанство, пашуването и други свързани с биоразнообразието дейности в ЗМКБ	Годишни проучвания на пашата, произвежданите култури, горското стопанство, състава на почвата, употребата на химикали и пр.	Администрацията на ЗМКБ, Общини, ДЛ

					Тутракан, ДДС Дунав
3	Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер	Нарушени екосистеми, след човешка намеса или природни бедствия.	Определяне на ефективни възстановителни мерки за нарушени терени от антропогенно натоварване и строителство на съоръжения или след природни бедствия	Организиране на стационари за мониторинг или постоянни пробни площи за наблюдения на процеси в основните типове местообитания (т. 1.12.2.). Отчитане на резултатите след рекултивационни работи Редовна актуализация на данните в SMS и ГИС	Администрацията на ЗМКБ
4	Мониторинг на конфликтите	Различни групи ползватели и собственици на земи и гори, ловци, риболовци от района, собственици на предприятия	Смекчаване на основните конфликти Установяване на противостоящи интереси по повод бъдещото ползване на ЗМКБ и нагласи за опазване и ползване на природата.	Допитване до различни групи ползватели и собственици чрез стандартизирана анкета, интервюта	Администрацията на ЗМКБ
5	Посетителски мониторинг	Посетителите (български и чуждестранни) в защитената територия.	Увеличаване броя на посетителите в района	Регистриране и оценка на посещаемостта, отчитане на броя, вида, интересите и начина на ползване на различните зони от защитената територия (въдичари, наблюдение на птици, ползване на пикник), актуализиране на база данни	Администрацията на ЗМКБ
6	Мониторинг на нарушенията	Всички видове нарушения на режимите и нормите при ползване на ЗТ	Установяване на вида на нарушенията и тенденциите в техния брой Намаляване броя на нарушенията	Изготвяне на публичен регистър, в който да се записват регистрирани нарушения	Администрацията на ЗМКБ

II ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИ ВЛАЖНИ ЗОНИ И ВОДИ, С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Устойчивото използване на водите и опазването на екосистемите са в основата на Европейската рамкова директива за водите. Крайната цел е до 2015 година в страните-членки и кандидатстващите държави да се постигне “добро състояние” на водите. Отговорността за това носят главно компетентните органи на местно, басейново, национално и регионално ниво.

В цяла Европа загубата на местообитания във влажните зони е резултат от превръщането им в селскостопански земи или на урбанизацията. Видовете местообитания във влажните зони, които са претърпели загуби включват: влажни ливади; тръстикови масиви; влажни гористи местообитания; тресавища; мочури; тресавища и др.

Основните ефекти при възстановяването на влажни зони са увеличаване на биоразнообразието, особено на рибни популации и видове с голямо консервационно значение, както и намаляване на замърсяването на дунавските води (биогенното натоварване и т. н.).

Предложените към тази програма проекти се отнасят до места, които биха могли в бъдеще да станат част от мрежата НАТУРА 2000 г. Това от своя страна е предпоставка за достъп до допълващо финансиране от ЕС след 2007 год.

Програмата е свързана със следните цели:

- Възстановяване на част от унищожените в миналото влажни зони и блата;
- Възстановяване на влажните ливади, рибните, респ. увеличаване възможностите за риболов от страна на местното население;

Финансирането на проектите се осъществява основно от бюджета на ЗМКБ.

Проекти по програма II : УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИ ВЛАЖНИ ЗОНИ И ВОДИ, С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Проучване на напоителните и отводнителни системи	Съществуващата напоителната и отводнителна инфраструктури, както и новите дренажни и напоителни системи	Идентифициране на територии, чиито естествени канали, морфологични и хидрологични условия, позволяват да се възстановят на базата на сезонните нива на р. Дунав и подпочвените води	Картиране на каналите, тръбопроводите, помпените станции и тяхното функционално състояние; теренни проучвания на местообитания, засегнати от тази инфраструктурата.	Администрацията на ЗМКБ, РИОСВ
2	Възстановяване на самоподдържащи се влажни екосистеми	Рибарниците Нова Черна	Възстановяване на водния баланс на рибарниците и популациите на птиците. Увеличаване броя/площта на потенциални места, които могат да станат част от мрежата НАТУРА 2000 с 5 ха	Основни познания по проблемите, възможностите и ограниченията, свързани с възстановяването на влажните зони са дадени в Ръководство за възстановяване на влажни зони - доклад на Wildfowl & Wetlands Trust , изработено специално за този ПУ и представен отделно към Плана за управление. Принципно подходът за защитената местност следва да включва удължаване на части от рибарниците за връзка с подземните води (за постоянно водно количество) и минимум дълбочина на водните огледала 2 м (за предотвратяване обрастването с тръстика) на около 100 ха; продължаване на укрепването на вътрешните брегове с цел постигане на разнообразна топография.	Администрацията на ЗМКБ, РИОСВ Местни общности
		Възстановяване на блатото „Бръшлен“ и приобщените влажни ливади	Нарастване на чаплого-корморановата колония на о.Мишка, за която остатъците от блатото и сега са основна хранителна	Възстановяване на директната връзка с Дунав посредством подвижна тръба и/или блокиране на дренажните канали около блатата, с цел увеличаване нивото на водата вътре в блатата.	Администрацията на ЗМКБ, РИОСВ Местни общности

			площадка		
3	Възстановяване на консервативно значими видове и местообитания	Приоритетни видове, описани в част 1 и местообитанията по НАТУРА 2000	Възстановени популации и приоритетни природни местообитания	По метода, посочен в проект 2; методите, посочени в стратегията за възстановяване на заливни гори; Чрез интродукция на видове	Администрацията на ЗМКБ РИОСВ ДЛ
4	Управление на възстановени влажни зона	Възстановени влажни зони - инфраструктура и персонал Масиви от папур и тръстика	Инкорпориране на целите, свързани с опазване на биоразнообразието в оперативните дейности на служителите, отговорните за управлението.	Изработване на Оперативно ръководство с най-добрите практики за управление на възстановявани влажни зони.	ДПП РИОСВ ДЛ

III ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Долното поречие на р. Дунав е един от най-ценните сладководни екологични райони в света. Хирдологичната динамика на реката, постоянно действащата ерозия и натрупването на наноси, заедно с периодичните наводнявания на речните тераси с различна продължителност, степен и честота са обусловили формирането на Дунавските острови с тяхната уникална растителност и богато биологично разнообразие. Заливните и крайречни гори представляват една значителна част от тези специални хабитати и биоразнообразие. Този биологичен ресурс, обаче, е застрашен от редица фактори, включващи (а) залесяване с нетипични видове, (б) завземане и колонизиране на участъци от инвазивни видове, (в) големи запаси от дивеч, които пречат на процесите на естествено възобновяване (г) браконьерство.

Стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на българските дунавски острови е приета от всички основни заинтересовани страни през 2001 г. Прилагането ѝ е подкрепено от Плана за действие за опазване и възстановяване на заливните гори 2003 – 2007г. Целите на тази програма допълват стратегията и плана за действие, като се базират до голяма степен на тези два документа и техните цели.

Програмата е свързана със следните цели:

- Съхранение на съществуващите естествени горски съобщества на дунавските острови;
- Увеличение на общата площ на заливните гори, съставени от местни видове;
- Опазване и възстановяване на хабитати на редки и застрашени видове диви растения и животни, както и на такива със стопанско значение;
- Съхранение на генетичната банка от местни дървесни видове на дунавските острови; и
- Усъвършенстване на горскостопанските практики.

Планът за действие определя райони за защита и възстановяване. Площите на типовете заливни и крайречни гори са представени и Приложение 8 и обобщени по-долу:

➤ Заливни, преовлажнени, на алувиални и ливадно блатни почви (типично върбово)	64.5 ха
➤ Заливни, влажни на ливадно-блатни почви (върбово-тополово)	254.3 ха
➤ Заливни, полувлажни, на алувиални почви (типично тополово)	662.9 ха
➤ Заливни, свежи на алувиални почви (дренирано тополово)	227.5 ха
➤ Отводнени, свежи, на ливадно-блатни почви (отводнени бивши блата)	31.9 ха

Проектите ще бъдат финансирани от бюджетите на горските стопанства Тутракан и ДДС Дунав-Русе.

Проекти по програма III : УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО СА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Предмет на програмата	Очаквани резултати	Методи	Отговорни институции
1.	Определяне на горски райони за възстановяване	Да определи районите идентифицирани в плана за действие, подходящи за възстановяване и възобновяване на видовия състав и да предостави насоки по методите и видовете, които ще се ползват, както и за разходите, свързани с това.	Потвърждение за определените и/или определяне на нови територии, подходящи за възстановяване на естествени заливни гори. Изготвяне на схема с времева рамка за възстановяване, посредством заместване на нетипични видове, включваща описание на технологиите и видовия състав, както и съответните им цени.	Инвентаризация и картиране на горите на островите и крайбрежието, в съответствие с методологията, приета по време на разработването на Плана за действие за възстановяване и защита на заливните гори 2003-2007.	- Държавно лесничество Тутракан - ДДС Русе
2	Възстановяване на заливни гори	Всички територии, идентифицирани по проект 1, там където е необходимо след усвояване на дървесината (гола сеч)	Увеличаване размера на годишно възстановяваните площи от 5 ха в момента до 15 ха. Така през следващите 10 години минимум 125 ха заливни гори ще бъдат възстановени и управлявани по подходящ начин.	Като цяло методите ще следват тези, които са посочени в плана за действие. След изсичането мястото ще бъде почистено и обработено, за да позволи естественото възобновяване на местни видове. Мястото ще бъде залесено и ще бъде осъществен механизирен контрол на растителността, за да се постигне създаване на гори от местни видове. Ще бъдат дадени предпочитания на създаването на мрежа от малки територии, вместо на големи по площ, което ще благоприятства разнообразието от пейзажи и възрастова структура. На подходящи места може да бъде използвано засяване на семена, но трябва да се обърне внимание на опазването им от щети	- Държавно лесничество Тутракан - ДДС Русе

				от дивеча. Всички възстановени гори ще бъдат управлявани с оглед толериране на биоразнообразието.	
3	Увеличаване на видовото разнообразие в съществуващите гори	Подобряване на пропорциите и разнообразието от местни видове в съществуващите гори чрез подобряване на структурата на горите и разнообразяване класовете на възраст.	Понастоящем няма практика да се заменят празнините в горската покривка, получени в резултат на естествени явления (ветровали и снеголоми), с местни видове. Нито пък съществува практика за увеличение на видовото разнообразие чрез групови сечи в горите. Така че липсва отправна точка. Ще бъдат определени и приоритизирани насаждения, подходящи за увеличение на биоразнообразието. Те ще включват изкуствено залесени дървостои от местни и неместни видове и насаждения с полуестествен произход. Ежегодна програма, обхващаща минимална площ от 10 ха за намеса ще бъде прилагана така, че в рамките на 10 год. период минимум 85 ха съществуващи гори ще бъдат подобрени чрез залесяване под склопа с местни видове.	Определените места ще бъдат приоритизирани и подложени на схема с времева рамка за подпомагане на видовото разнообразие. Съществуващите голини, някои от които може би ще трябва да се увеличат по площ, ще бъдат залесени с разнообразни местни видове и където е необходимо поставени под защита, докато укрепнат. Размерите на голините ще бъдат в рамките на 0.1 - 0.25 ха, но ще зависят от конкретните условия в местата.	Държавно лесничество Тутракан ДДС Дунав-Русе
4	Опазване на местната генетична банка	Определяне и опазване на източниците на семена от местни видове (семенни бази).	Инвентаризация на подходящите източници на семена от местни видове, съпроводено с управление на достатъчно големи площи за семепроизводство, за да се обезпечи наличието на естествен подраст за възстановяване на заливните гори и увеличаване на биоразнообразието в съществуващите гори.	Използване на наличните ресурси като основа, предприемане на инвентаризация на подходящите източници на семена в рамките на естествените и заливните гори. Картиране и изготвяне на каталог на подходящите източници. Управление на местата за дългосрочно семепроизводство.	Държавно лесничество Тутракан ДДС Дунав-Русе Администрацията на ЗМКБ

IV ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

ЗМ Калимок-Бръшлен има всички предпоставки да стане част от изграждащата се Европейска екологична мрежа – NATURA 2000 в границите на Р България. Комплекс “Нова Черна” е вписан като site N F 00010400 в програмата CORINE – BIOTOPS. Той включва бивше блато, сега превърнато в рибарници, остров Безименен покрит със заливна гора и частта от брега на р. Дунав между рибарника и острова.

Авторите определят комплекса, като едно от 5те най-важни за региона местообитания на: *Acipenser ruthenus*, *Chalcalburnus chalcoides*, *Gobio albipinnatus*, *Cobitis elongata*, *Gymnocephalus baloni*, *Proterorhinus marmoratus*.

Запасите на много от стопански ценните видове, срещащи се в района на ЗМ са силно намалели в последните 15-20 години (есетрови видове, карагьоз, сабица, мъздруга, шаран), а други се срещат в уловите вече като единични екземпляри (шип, змийорка, михалца).

Програмата е свързана със следните цели:

- Възстановяването на естествения характер на ихтиофауната
- Зарибяване със стопански ценни местни видове, които могат да бъдат обект на любителски риболов
- Условия за биологична борба с ларвите на комарите.

Финансирането на проектите следва да се осигури от ИАРА, международни програми.

Проекти по програма IV : УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Възстановяване и поддържане на застрашени видове риби	Златиста каракуда, деветоигла бодливка, върловка. Блатата Калимок и Бръшлен. Всички водоеми със стояща вода на територията на защитената местност, основно отводнителните канали и рибарниците.	Възстановяване на популациите на застрашени местни видове. Повишаване броя на хранещи се с ларвите на комара видове.	Възстановяване на връзката на влажни зони с река Дунав (виж проект 2 от програма II) и/или прехвърляне на разплодници от съседни влажни зони. Предотвратяване на пресъхването на водните площи, чрез удълбочаване на басейните и почистване на каналите (виж проект 1 от програма II). Намаляване на браконьерството и замърсяването	Администрацията на ЗМКБ, ИАРА, лесничейства, РИОСВ, БЛРС
2	Създаване на нови места за мръстенето	Всички площи по дължината на защитната дига от Тутракан до с. Ряхово.	Осигуряване на по-добри условия за мръстене, което ще доведе до повишаване на рибните ресурси в р. Дунав. Ограничаване броя на ларвите на комара.	Понижаване на брега в някои части, с цел безпрепятствено вливане и оттичане на речни води. Почистване от растителност и удълбочаване на съществуващи канали. Осигуряване на връзка на заливните ями и териториите по протежение на дигите с р. Дунав. Намаляване на браконьерството и замърсяването.	Администрацията на ЗМКБ, ИАРА, лесничейства, РИОСВ, БЛРС
3	Опазване на мръстилищата, попадащи в ЗМКБ	Дунавските острови, заливи, понижения на речния бряг, брегова ивица на територията на ЗМКБ	Подобряване репродуктивността на рибните видове и повишаване количеството на улова (виж Проект 1 от програма 1).	Картиране на мръстилищата и тяхното опазване съвместно с местните рибари, посредством дискусии и раздаване на информационни материали.	Администрацията на ЗМКБ, ИАРА, БЛРС

V ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Земеделската дейност в района на ЗМКБ и съседните територии оказва определено влияние върху някои от параметрите на екосистемите, най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

Неспазването на научнообоснованите сеитбообращения и монокултурното земеделие води до влошаване на условията за отглеждането на културите и налага прилагането на повече механични обработки и високи дози пестициди, минерални торове и други, с което не само се нарушава природната среда, но и се оскъпява производството.

Интензивната обработка на почвата носи шум, беспокойствие, унищожение на някои организми и пропъждане на други. Увеличения брой на операциите за отглеждане на културите води до влошаване на физичните свойства на почвата и разрушаване на хумуса.

При полските култури най-голямо приложение намират хербицидите, по-малко фунгицидите и инсектицидите. Пестицидите и минералните торове могат да бъдат постоянен източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. Някои от инсектицидите с които се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) могат да убиват птици и бозайници които са ги погълнали.

Програмата е свързана със следните цели:

- Интегриране на опазването на биологичното разнообразие в селското стопанство
- Поддържане на оптимални открити местообитания за птиците
- Опазване на ливадните и пасищни местообитания

Финансиране за предложените проекти следва да се осигурява по международни програми -

Проекти по програма V: УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Запазване на местни породи и сортове на селскостопански животни и растения.	Селскостопанските животни и култивираните растения, които имат потенциал за производство на специфични за региона стоки - храни, напитки и други.	Нови източници на доход за селскостопанските производители и връщане на традиционни методи за производство.	Инвентаризиране на местните породи и сортове. Изготвяне на ръководство с технологии за производство и преработка. Създаване на местна марка и организиране на пласирането на продукцията (виж проект 3 от Програма VII).	Администрацията на ЗМКБ, МЗГ, собственици и ползватели.
2	Превръщане на обработваеми земи в пасища	Обработваеми земи, попадащи в зоната за управление на биоразнообразието	Осигуряване на добри пасища и влажни ливади за паша на домашните животни. Производство на сено с цел продажба извън границите на територията. Опазване на наземно-гнездящите птици.	Изкупуване на земите от НПО и др. и/или оземляване на собственици в други територии Регулиране на дейностите по отглеждане на домашни животни	Администрацията на ЗМКБ съвместно с Неправителствен и организации и общините
3	Подпомагане на биологичното производство	Отглеждането на животни и растения като цяло.	Значително намаляване на вляганите в земеделието химически препарати до 2011 г.	Определяне на територии и условия за отглеждане. Обучение за прилагане на технологии за биологичното производство. Преминаване към отглеждане на култури, устойчиви на болести и вредители. Създаване на местно сдружение/кооперация за биологично земеделие. Създаване на местна марка за производство (виж Проект 3 от Програма VII).	Администрацията на ЗМКБ, МЗГ, собственици и ползватели.

VI ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ

Разпространението и трайното установяване на чужди видове се ускорява с безпрецедентни темпове, поради разрастването на глобалната търговия и транспорт. Този срив на био-географските бариери оказва дълбоко въздействие на екосистемите в световен мащаб и е на второ място сред заплахите за естественото биоразнообразие след унищожаването на хабитати. Нови инвазивни видове могат да се появят по предсказуеми пътища (напр. пътни, ландшафтни и речни коридори), по внезапни начини (напр. разпръскване на далечни разстояния чрез карго контейнери и въздушни товари) или по неочаквани пътища с участието на човека (напр. семена от плевели в смесите за възобновяване или спори по подметките на туристическите обувки). Долното поречие на р. Дунав е сред най-ценните сладководни екологични райони в света и в момента той е застрашен от инвазията на чужди видове, и по-специално на аморфата (*Amorpha fruticosa*).

Експанзията на районите, покрити с аморфа има следните негативни последствия:

- Измества местни тревисти и храстови видове;
- Пречи на репродукцията на местните дървесни видове;
- Предизвиква промени на условията в хабитата (смята се, че отделя вещество, което има определено алелопатично въздействие върху растителните съобщества).

Докато аморфата е видима и лесно откриваема, има много други инвазивни видове, които не се откриват толкова лесно и чиито потенциален ефект е все още неизвестен, например мидата зебра, която нарушава водни екосистеми. Ефективното управление на инвазивни растителни видове започва с идентифицирането на цели, измерими резултати и протоколи от инвентаризация, картиране и мониторинг.

Една обща цел на управленските действия, касаещи инвазивните видове е не просто да се изкоренят или отстранят тези видове, но и да се запази или възстанови функционирането, структурата и състава на увредените екосистеми.

Програмата е свързана със следните цели:

- Установяване на разпространението и изобилюето на известните инвазивни видове на територията на защитената местност и в прилежащите територии.
- Оценка на инвазивните видове, които биха могли да повлияят на постигането на целите на управление.
- Превенция, откриване и изкореняване на нови чужди и инвазивни видове;
- Повишаване на познанията и капацитета за борба с инвазивните видове;
- Определяне на статута и тенденциите на инвазия и развитие на способности за предвиждане с цел по-добро насочване на бъдещите управленски усилия.

Финансирането включва комбинация от собствени средства за инвентаризация и мониторинг, средства от държавните горски стопанства за управление и контрол на видовете и средства от ЕС за подобни програми за мониторинг, контрол и управление на инвазивните видове.

Проекти по програма VI: УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Методи	Отговорни институции
1.	Инвентаризация на инвазивните видове	Определяне на разпространението и изобилието на всички популации на инвазивни (или потенциално инвазивни) и чужди видове в ЗМ и прилежащите територии, с особено внимание към <i>Amorpha fruticosa</i> .	Базисно проучване на разпространението и обилието на инвазивните видове в ЗМ и прилежащите територии. Съставяне на списък на инвазивните видове, които в най-голяма степен застрашават постигането на управленските цели на парка.	Проучване на литературни данни за получаване на базова информация за съответните инвазивни видове Проучване на сухоземни и водни целеви площи с инвазивни видове прилагайки метода на наслагване на информацията / картиране с висок интензитет (висока акуратност) за сърцевинната зона и по малък за останалите зони. Тази информация, впоследствие ще се използва за целите или определянето на райони, които може да се нуждаят от по-подробно проучване.	- Администрацията на ЗМКБ - ДЛ Тутракан - НПО
2	Познания и капацитет за борба с инвазивните видове <i>Забележка: Този проект да се изпълнява в сътрудничество с Дирекцията на ПП "Персина"</i>	Увеличаване на уменията и знанията, необходими за идентифицирането, мониторинга, управлението и контрола на заплахата от инвазивни видове в ЗМ и прилежащите му територии.	База от знания и умения за управление и контрол на инвазивните видове. Установени и поддържани контакти, с поне две защитени територии, извън България. Участие в поне два национални и един международен проект за борба с инвазивните видове.	Установяване на контакти с проекти по LIFE, които включват контрол на инвазивни видове, релевантни за парка. Установяване на контакти с други ЗТ в България и други европейски страни, които имат същия проблем. Сътрудничество в проучванията, международните и пилотните проекти за управление и контрол на инвазивни видове.	Администрацията на ЗМКБ
3	Управление и контрол на аморфата <i>Забележка: Този проект да се изпълнява в сътрудничество с Дирекцията на ПП "Персина"</i>	Районът, в който се е установил вида като се започне от централната част.	Два пилотни проекта за идентифициране на най-адекватните техники на контрол, изпълнени и оценени. Редуциране на 50 ха (увеличение от 5 ха през първата година до поне 10 ха през всяка следваща година) от територията, колонизирана от аморфа чрез прилагане на	Изготвяне на два пилотни проекта за оценка на най-обещаващите природосъобразни мерки за контрол, т.е. пашата и вегетативното косене. Въз основа на резултатите от пилотните проекти, прилагане на приоритизирана годишна програма за контрол. Ежегоден мониторинг на въздействието на резултатите, с цел осигуряване на продължителен контрол и предотвратяване на повторна инвазия. Съвместни действия с	Администрацията на ЗМКБ ; ДЛ Тутракан

			природосъобразни мерки за контрол.	пчеларите за намиране на алтернативни медоносни растения и спиране на разпространението на аморфата.	
4	Мониторинг на инвазивните видове	Всички инвазивните видове, установени в проекта.	Стабилна мониторингова програма с ясно дефинирани методологии и протоколи за мониторинг на инвазивните видове База данни на инвазивните видове, тяхната гъстота и пространствено разпространение в защитената местност. Оценка на заплахата за всеки наблюдаван вид, с оглед вземане на управленски решения	Текущи проучвания на сухоземни и водни целеви площи с инвазивни видове прилагайки метода на наслагване на информацията / картиране с висок интензитет (висока акуратност) за сърцевинната зона и по малък за останалите зони. Проучванията е добре да се комбинират с мониторинг на биоразнообразието от Програма I Събраната информация ще бъде инкорпорирана в информационната ситема за управление на ЗМ под формата на обширна база данни, която да улеснява картирането и ежегодния анализ. Резултатите ще се ползват за набелязване или идентифициране на райони, които се нуждаят от по-подробни мониторингови проучвания.	Администрацията на ЗМКБ; ДЛ Тутракан ДДС Дунав

VII ПРОГРАМА

УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИ РЕСУРСИ В ЗМ “КАЛИМОК-БРЪШЛЕН”

Защитена местност «Калимок-Бръшлен» се характеризира с голям дял на частната собственост и земеползването. Много от настоящите (и бъдещи) дейности се изпълняват от лица, кооперации и фирми. Една от целите на плана за управление е да стимулира частните стопани и ползватели на природни ресурси да се ориентират към по-устойчиви и природосъобразни дейности, съобразно земеползването, предложено за съответните зони според плана за управление.

Преходът към бъдещото устойчиво ползване на защитената територия се базира на концепцията, че управленските цели може да бъдат (частично) постигнати чрез рационално използване на ресурсите от страна на частния сектор. Това може да стане по начин, който да бъде благоприятен както за ползвателите (лица, фирми или общности), така и за биоразнообразието. Този механизъм разчита на включването на екологични устойчиви предприятия /ЕУП/ в дейностите, които носят ползи и за хората, и за природата, и които са същевременно икономически, финансово и технически ефективни.

Програмата е свързана със следните цели:

- Устойчиво управление и ползване на природни ресурси, благоприятстващо същевременно биоразнообразието, местните общности и икономиката в средносрочен и дългосрочен план;

- Промяна на селскостопанските практики чрез предоставяне на субсидии за управление на “обществените ползи”, като подобрене на качеството на водите, органични земеделски практики, възстановяване на традиционни рибарски практики и други.

Изпълнението на проекти, свързани с устойчивото ползване и управление на ресурси в съответствие с плана за управление ще бъде подкрепяно и координирано от Администрацията на ЗМКБ, в партньорство с трите общини, НПО, бизнеса, заинтересовани сдружения и лица от района.

Финансирането на проектите ще бъде предоставено от международни програми (като Натура 2000 и програмата LEADER на ЕС), общини, български фондове и местни предприемачи.

Проекти по програма VII “Устойчиво ползване и управление на природни ресурси в ЗМ «Калимок-Бръшлен»

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Съвместно управление на природните ресурси	Екологични предприятия за устойчиво ползване на природните ресурси	Устойчиво ползване на биологичните ресурси, положителни икономически и финансови резултати, базирани на технически приложими бизнес планове, които генерират социални ползи. Очаква се през първите 3 години 50 екологични предприятия да имат изготвени бизнес планове, 20 да бъдат основани и 10 да са получили подкрепа от донори	Методите и възможностите за финансиране са очертани в Насоките за подпомагане на екологично-устойчиви предприятия , изготвени и представени отделно от плана за управление. Те описват методите, включително: идентифициране на подходящи дейности и потенциални източници на финансиране; прилагане на избрани дейности за устойчиво развитие; подпомагане за екологични предприятия.	DWMP, Администрацията на ЗМКБ, местните инициативни групи по програма ЛИДЕР, Общини, Министерството на земеделието, бизнеса, сдружения и НПО.
2	Създаване на етикет за произход “Калимок-Бръшлен”	Екологичните местни продукти (млечни продукти, вино, мед и т.н.), къщи за гости, традиционни занаяти и други.	Регионална идентичност и добавена стойност на природосъобразните местни продукти	Дизайн и регистрирация на оригинален етикет за произход “Калимок-Бръшлен”. Определяне на критерии и панел за оценка Раздаване на временни отличия за екологичните местни продукти (млечни продукти, вино, мед и т.н.), къщи за гости, традиционни занаяти и други.	Администрацията на ЗМКБ
3	Създаване на системи за продукция на биомаса	Земите за интензивно производство на зърнени култури Биомасата от растителни отпадъци, тръстика и др.	Изграждане на стабилно предприятие за брикети в рамките на 3 години, което да изкупува биомаса от селскостопански насаждения и слама. Създаване на местно карбоново-неутрално снабдяване с енергия.	Насърчаване на отделните фермери, кооперации и фирми да създават ЕУП. Оказване на техническа помощ на фермерите за промяна на ползването. Отпускане на помощ за финансиране и техническо обезпечаване, необходими за създаване на жизнеспособна малка до средна система за производство на биомаса	Администрацията на ЗМКБ прототипните местни групи по програма ЛИДЕР, Общини, Министерството на земеделието, бизнеса, сдружения и НПО.

VIII ПРОГРАМА:

РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГИЧЕН УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ

Администрацията на Защитената местност, в партньорство с общините, местните неправителствени организации и местните държавните структури, могат да развиват устойчив туризъм.

Администрацията на ЗМКБ трябва да подпомага развитието на дейности и услуги в околната зона, с цел там да се съсредоточат основните посетители, като им се предлага интересна и достъпна информация за ЗМКБ и многото възможности за прекарване на свободното време в и около нея. Това ще има благоприятен ефект и върху формирането на положително отношение към защитената територия у местните хора.

Програмата е свързана със следните цели:

- По-ефективното ползване на съществуващите туристически ресурси на ЗМКБ;
- Максимално оползотворяване на съществуващите културни програми в общините;
- Развитие на човешките ресурси за туризъм;
- Разработване на атрактивни туристически услуги на база интерпретация ;
- Оформяне на уникален туристически продукт на региона с тематични елементи екотуризм, образователен туризъм, културен туризъм, "реката и риболовът" и др.; селски туризъм в дългосрочен аспект;
- Разработване на съответната туристическа инфраструктура, с добро информационно обезпечаване;
- Осъществяване на качествен и професионален маркетинг на региона с цел туризъм;
- Разработване на регионални туристически продукти - осъществяване на връзка между местното ниво на предлагане и националното ниво на формулиране на политики и стратегии в туризма

Финансирането следва да се търси от международни програми, общини, български фондове, местни предприемачи.

Проекти по програма VIII РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Подготовка на кадри за развитието на туризъм	Хотелиери (вкл. собственици на къщи от общинските центрове и близките села), водачи, доставчици на допълнителни туристически услуги	Подобряване на условията за обслужване на посетителите в първите четири години Създаване на местно ядро от обучени интерпретатори (водачи, обучители, музейни работници и др.) на третата година	Информационна кампания сред местните хора за популяризиране възможностите за генериране на допълнителни приходи чрез туризъм; публикуване и разпространение на информационни материали, вкл. за законовата база на туризма и потенциални източници на финансиране Обучения за доставчици на туристически услуги: Въведение в устойчивия туризъм; Грижа за клиента; Основни и допълнителни туристически услуги; Ценообразуване и управление на семеен бизнес и пр. Обучения на интерпретатори: водачи за туристически маршрути; музейни кадри; ръководители на образователни програми. Ежегодни учебни пътувания за групите, които се обучават, включително опознавателна обиколка на самия район на ЗМКБ, за запознаване с ресурсите; Популяризиране на добри практики от България (включително за сертифициране по качество, за "зелен" бизнес и енергийна ефективност), както и на новопоявяващите се в самия район на ЗМКБ.	Администрацията на ЗМКБ в партньорство с двете общини, Сдружение за туризъм-Тутракан и др. НПО от района
2	Информационно обслужване на посетителите и интерпретация	Организиран и неорганизиран туристи и посетители, местни училища, културни средища и др.	Повишаване на обществената информираност за ЗМКБ и региона като туристическа дестинация в поголемите близки градове и туроператори във Варна, София и	Разработване на набор от интерпретативни маршрути – пешеходни, велосипедни, за езда, преминаване с лодки, комбинирани; по-кратки и по-дълги; на разнообразна тематика: птици, типична растителност за влажните зони, културно-исторически обекти и пр. Разработване на образователни туристически програми (напр. лагери за оцеляване сред природата и други подобни) за деца и възрастни с различна продължителност, на подходящи	Администрацията на ЗМКБ в партньорство с двете общини, Сдружение за туризъм-Тутракан и др. НПО от района

			Букурещ Подготвяне на поне 1 интерпретативен пакет на година, готов за продажба (един интерпретативен пакет включва принципно: програма, маршрут, табели, печатни материали и евентуално експозиционен план)	места в територията според зонирването Организиране на интерпретативни експозиции, свързани с тематиката на разработваните маршрути и програми, в музеите в региона, посетителските и информационни центрове (гостуване по училища) Създаване на информационен център за ЗМКБ, отворен от май до октомври	
3	Туристическа инфраструктура	ЗМКБ и прилежащите територии	Инфраструктурно обезпечаване в и около защитената местност. Осигуряване на условия за достъп, паркиране, пикник, къмпинг, риболов и Проучвания в защитената местност.	В Приложение 24 към Плана за управление е представена Концепция за информационната система на територията на парка, с подробности за: Избор на подходящи места във връзка с маршрутите и създаване на достъп (при необходимост укрития/кули) за наблюдение на птици, Избор на подходящи места във връзка с образователните туристически програми и осигуряване на достъп, места за пребиваване, за палене на огън и хранене и т.н.	Администрацията на ЗМКБ в партньорство с двете общини, Сдружение за туризъм-Тутракан и др. НПО от района
4	Интегрирани туристически продукти	Цялостното туристическо предлагане в и около защитената територия, с елементи на различни видове устойчив туризъм и комбинации между тях	Пакетирани разнообразни и качествени туристически оферти <i>В дългосрочен план:</i> Разработване на атракции и програми на база селскостопанските практики и бит в	Пълна инвентаризация на туристическите ресурси и създаване на база данни и фото-библиотека Организиране на туристически фолклорни празници и фестивали и демонстрации на типични обичаи, включително с румънско влияние и на местното население от Старо село, Бабово, Ряхово Организиране на специални прояви с атракционен характер (напр. Ден на птиците,	Администрацията на ЗМКБ и всички партньори/заинтересовани страни

			региона, напр. "Пътят на кайсиевата ракия от дървото до чашата" или "Пътят на хляба" и пр.; проучване на възможностите за създаване на посетителско-атракционен център на кайсиевата ракия или кайсията	атракционни игри и състезания и пр.) и максимално оползотворяване на съществуващите като Ден на реката, Фестивал на кайсията, поход "По стъпките на Танювата чета" и др. Производство и продажба на сувенири, свързани с традиционния поминък на района; комбиниране с логото на ЗМКБ В Приложение № 23 са посочени възможните теми	
5	Маркиране границите на ЗМКБ,	Всички площи, включени в защитената местност	Обозначаване на територията по отдели, на земите и горите от горския фонд по собственост и др.	Съгласно Наредба №6 за «Устройство на горите и земите от горския фонд и на ловностопанските райони в Р България»	ДЛ Тутракан ДДС Дунав
6	Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи	Местата за риболов и отдиш по туристическите маршрути	Създаване и поддържане на специфичен за парка стил при оборудване на места за отдиш (беседки, маси, огнища и пр.).	Изработване на типови архитектурни елементи от подходящи за околния ландшафт, естествени материали	Администрацията на ЗМКБ и всички партньори/заинтересовани страни
ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЗМКБ МОЖЕ ДА ОКАЗВА СЪДЕЙСТВИЕ					
7	Маркетингова туристическа стратегия	Туристическите продукти, свързани със ЗМКБ	Формулирана ценова и рекламна политика; Създадена стратегия през първата година	Дефиниране и оценка на потенциалните пазари; проучване на клиентите и техните нужди; избор на маркетингови мерки и канали: печатна реклама, електронни носители, Интернет, работа с медиите и туристическите фирми (вкл. опознавателни турове в региона), кампании и специални маркетингови прояви, туристически борси, директна реклама, сувенири и пр.	Администрацията на ЗМКБ и всички партньори/заинтересовани страни
9	Създаване на регионална	Регионално управление на	Създаване на Регионална	Сдружаване на всички заинтересовани страни, свързани като начало с двете защитени	Администрацията на ЗМКБ и

	туристическа организация/регионален туроператор	развитието на туризма в района на Дунавски влажни зони	туристическа асоциация – 2006-2007 г.; в средносрочен план – регистриране и на регионален туроператор към нея – след 2008 г.	територии ЗМКБ и ППП и регистриране на Регионална туристическа асоциация; обмен на опит с работещите подобни асоциации в страната; съставяне на работна програма на асоциацията и план за бюджет/издръжка;	всички партньори/заинтересовани страни
--	---	--	---	--	--

IX ПРОГРАМА:

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ

Връзки с обществеността - Приоритет на връзките с обществеността, свързани със ЗМКБ, са: туристите, жителите, общинските и административни служби на съседните населени места, представители на други институции и неправителствени организации с компетенции за ЗМКБ, медиите – преса, радио, телевизия.

Интерпретацията е най-доброто средство за връзки с обществеността и реклама на района. Най-важно е всяко населено място от района да представи своята специфика, използвайки ЗМКБ за притегателен център. Интерпретациите не трябва да се повтарят, за да имат интерес туристите да посещават различни места в различни периоди от годината. Това е и начин да се привлекат инвестиции в отделните населени места.

ЗМКБ предлага възможности за осъществяване на разнообразни *природозащитни, образователни инициативи*. Природозащитните проекти, които се осъществяват с учебните заведения и преподавателите, са едно от най-важните средства за възприемането и постигането на целите на парка. Учениците обменят своите мнения безпристрастно и критично. Те предават информация в семействата, клубове и др. Преподавателите от района ценят високо природозащитните инициативи и така те са едни от най-важните партньори и разпространители на идеите за опазването на защитената местност.

Програмата е свързана със следните цели:

- Подпомагане на местните хора и посетителите на ЗМКБ при опознаване на интересните местообитания и видове;
- Повишаване информираността и познанието на местните хора за ценността на ЗМКБ, като природен комплекс от ландшафти и екосистеми;
- Представяне на природното и културно наследство и нуждите за неговото опазване;
- Рекламирање на местни продукти и услуги, постигайки по-голямо търсене и откривайки нови пазарни възможности;
- Изграждане на широка обществена подкрепа за ЗМКБ, включително сред политиците и вземащите решения на регионално и национално ниво.

Проектите и дейностите се финансират от Международни програми, ПУДООС, общини, ползватели, собственици

Проекти по програма IX "ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ"

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Информационни центрове/пунктове	Информация, както за ЗМКБ, така и за населеното място и за другите прилежащи територии	Създаване на информационни точки до 2008 г. във всички населени места, свързани със ЗТ	В Приложение 24 към Плана за управление е представена Концепция за информационната система на територията на ЗМКБ, с подробности за информационните центрове/пунктове.	Администрацията на ЗМКБ, общините
2	Ден на ЗМ "Калимок-Бръшлен"	Местните хора, туристи и политиците на местно и национално ниво	Създаване на традиция за ежегодно представяне и популяризиране на ЗМКБ	Организиране на конкурси за детска рисунка, есе, вестник, фотография и пр. на теми, свързани със ЗТ; пътуващи изложби; музикални събития; медийни кампании: викторини, конкурси, състезания, анкети; селски панаири (Празник на кайсията, виното, хляба и др.); пленери, кампании за почистване на основни маршрути	Администрацията на ЗМКБ
3	Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното наследство	Училища, бизнес сдружения, граждански организации, правителствени структури	Разпространяване на информация за консервационното значение на ЗМКБ в европейски и световен мащаб и целите на Плана за управление	Лекции. Посещения в защитената местност и демонстративни програми. Изложения при подходите към ЗМКБ. Обучение по възрастови групи, обучаване на водачи, които да подпомагат посетителите при опознаване на интересните местообитания и видове в ЗТ	Администрацията на ЗМКБ
4	Интернет страница за ЗМКБ	Пълен обществен достъп	Интерактивна интернет страница, в която посетителите могат да получат всякаква необходима информация и възможност за коментари.	Договаряне за дизайн и поддръжка. Редовно осигуряване на нови материали от персонала на ЗМКБ. Специализирани страница за училища, бизнес и други целеви групи	KBPS Administration Schools, NGOs

Х ПРОГРАМА:

КООРДИНАЦИЯ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ

Предложените проекти са препоръчани на база на характеристиките и оценките в част 1. Те могат да се изработват при осигурено финансиране през целия период на действие на Плана. В зависимост от отпуснатите средства те могат да се изпълняват поетапно за различни части от територията на ЗМКБ.

Могат да се подпомагат от Администрацията чрез водачество, транспорт, офис и др., ако финансирането е осигурено извън бюджета на ЗТ. Служителите съдействат за включване на всички данни, събрани от защитената местност в национална база данни и осигурява безплатен достъп до тях за всеки, който проявява интерес.

Програмата е свързана със следните цели:

- ⇒ Попълване на пропуските в познанията за местообитания и видове, описани в т. 1.14, и 1.15;
- ⇒ Обогащаване на база данни за биоразнообразието и сравнителни анализи за състоянието на отделните му елементи;
- ⇒ Дългосрочен мониторинг на глобалните промени, отнасящи се до водния режим, глобалното изменение на климата и трансграничния пренос на замърсяващи вещества;
- ⇒ Установяване на съвременното разпространение и численост при отделните видове;
- ⇒ Установяване на реалното състояние на популациите на изчезващи и застрашени видове;
- ⇒ Проучване на социално-икономическите процеси, имащи отношение към ЗМКБ, като стопанска дейност, туризъм, транспорт, развитие на малките села и др.

Администрацията трябва да координира планирането и публикуването на научно-изследователската дейност между институтите на БАН, ВУЗ, НПО и др.

Проекти по програма “Координация на научни изследвания и публикации”

1. Предварителни биологични и социално-икономически проучвания, извън границите на ЗМ «Калимок-Бръшлен», с цел разширяване на границите на ЗМ

Проекти свързани с флора и растителност

1. Природозащитен статус на мъховете на територията на ЗМ
2. Потенциални възможности на лишейте, като биологични индикатори на замърсяването на околната среда
3. Ресурсологична характеристика и стратегия за ползването на стопански важните видове макромицети в ЗМ
4. Фитоценотична характеристика и възрастова структура на популациите от лечебни растения и на възможностите за възобновяване и възстановяване след добив;
5. Проучване на рудералната и плевелна флора в обработваемите площи, сметища и други антропогенизираните територии.

Проекти свързани с фауна

1. Дългосрочни изследвания върху миграцията на врабчоподобните птици на територията на ЗМ “Калимок-Бръшлен – важна междинна станция за отдых и хранене на мигрантите
2. Проучване разпространението и числеността на редки видове бозайници в ЗМКБ

3. Проучване на безгръбначната фауна на ЗМКБ
4. Инвентаризация на консервационнозначими групи от ентомофауната на ЗМКБ

В Приложение на магнитен носител са представени "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на плана". Към отделните доклади са представени данни и изисквания за описаните проекти. Представените доклади могат да се ползват и като основа за научни изследвания

XI ПРОГРАМА:

ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Сдружението с нестопанска цел „ЗМ „Калимок-Бръшлен“, което изпълнява ролята на администрация на защитената местност е основната гаранция за изпълнението на Плана за управление. Неговото добро функциониране и наемането на необходимия брой служители със съответните умения и квалификации са от изключително значение за постигане целите на управлението.

Програмата е свързана със следните цели:

- Изграждане на партньорска структура от различните заинтересовани страни/ структури, която да управлява защитената местност във връзка с включването и в НАТУРА 2000 и достъпа до средства по програмата на ЕС за развитие на селските региони.
- Спазване ангажиментите, поети от България относно международните конвенции и споразумения.
- Прилагане на законодателството, касаещо управлението на ЗМКБ; и
- Цялостно изпълнение на Плана за управление.

Тази програма е пряко свързана със създаване на условия за по-качествено изпълнение на оперативните задачи на служителите – т.4.2.

Проекти по програма XI : ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И ОБУЧЕНИЕ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод	Отговорни институции
1	Изграждане на административна структура от различни заинтересовани страни/структури	Всички заинтересовани страни, включително местни и държавни власти, НПО, собственици и ползватели.	Формиране на административна структура от различни заинтересовани страни/структури, която да изпълнява ролята на орган за управление на ЗМКБ и заедно с това да е Местна инициативна група, прилагаща частта ЛИДЕР от Програмата за развитие на селските региони на ЕС. Включване на Плана за управление на ЗМКБ, като част от интегрирания бизнес план на Местна инициативна група по ЛИДЕР.	Основава се на доклада за Институционално укрепване и изграждане на административен капацитет, представен отделно от Плана за управление, а и на „ad hoc” работната група по програма ЛИДЕР, сформирана по време на изготвянето на плана. Съставяне на Местна инициативна група (МИГ), представляваща правителствени, търговски и граждански организации. Избира се управляващ борд от членовете на МИГ. Управляващият борд на МИГ избира Изпълнителен комитет. МИГ регистрира организация с нестопанска цел за управление на проектите, която е подчинена на Изпълнителния комитет. Изпълнителният комитет на МИГ назначава административния персонал.	Общини, РИОСВ, ДЛ
2	Стратегия за развитие на човешките ресурси	Персоналът на СНЦ ЗМКБ (или организацията правопреемник след изпълнение на проект 1)	Допълване на персонала и заемане на всички позиции. Изготвяне на план за обучение и професионално развитие за периода 2006 г. - 2016 г. с цел: повишаване способностите за принос към пълното постигане на целите на ПУ; по-добрата работа персонала като екип; постигане на гъвкавост и адаптивност към променящите се ситуации и обстоятелства; и по-добри умения за работа с други организации.	Изготвен е доклад за Институционално укрепване и изграждане на административен капацитет, представен отделно от Плана за управление. Методът, посочен в него включва: Оценяване на съществуващият капацитет на персонала на ЗТ и основните заинтересовани страни да извършват дейности по екологично устойчиво управление; Укрепване на институционалния капацитет на администрацията на ЗМКБ и други важни местни действащи лица чрез дейности за професионално обучение; и Подготовка на дългосрочна обучителна програма за укрепване на местния институционален капацитет, за целия период на действие на плана за управление.	Общини, РИОСВ, ДЛ

ПРОГРАМА XII

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

Необходимо е предприемането на всички възможни и необходими мерки за гарантиране безопасността и препитанието на местното население, безопасността на посетителите, както и опазването и съхранението на биоразнообразието и културните ценности на защитената местност и прилежащите му територии.

По отношение на опазването и съхранението на биоразнообразието, винаги съществува риск от антропогенни бедствия, например големи разливи на замърсители по р. Дунав, пожари, точково замърсяване в парка и прилежащите му територии. Макар и в по-малка степен, съществува риск и от природни бедствия, като катастрофални урагани, вредители и болести, наводнения и т.н.

Винаги съществува и елемент на риск, породен от рекреационната дейност, която е основния тип туристическа дейност в ЗМКБ. Ще бъдат положени всички разумни и практични усилия за минимизиране на рисковете за посетителите и осигуряване на тяхната безопасност, чрез предоставяне на информация за потенциалните проблеми и опасности.

Програмата е свързана със следните цели:

- Идентифициране на основните рискове (природни и антропогенни);
- Сътрудничество с местните власти и други отговорни институции за идентифициране и отстраняване на рисковете и координиране на ресурсите.
- Разработване на процедури за управление и мониторинг на всички известни рискове в ЗМ и прилежащите ѝ територии.
- Осигуряване на безопасността като интегрална част при прилагането на работни програми и основни разработки в ЗМ.
- Предоставяне на информация на местното население и посетителите, която набляга на потенциално опасните зони и дейности, както и подходящите превантивни действия и процедури при спешни случаи.

Финансирането ще представлява комбинация от собствени средства за изготвяне на общия план за непредвидени и спешни случаи.

Проекти по програма XII: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

№	Проект	Предмет на програмата	Очаквани резултати	Методи	Отговорни институции
1	Определяне на рисковете	Идентифициране на всички потенциални опасности и оценка на рисковете за всяка от тях	Всички потенциални рискове (природни и антропогенни) са идентифицирани и оценени, както и вероятността те да се проявят. Основните рискове, за които са необходими планове за действие, са идентифицирани.	- Прилагане на стандартен подход за идентифициране и оценка на рисковете, определяне на всяка съществуваща и потенциална опасност и възможния риск тя да се прояви. - Приоритизиране на основните рискове, за които са необходими планове за действие.	Администрацията на ЗМКБ
2	Изготвяне на планове за непредвидени случаи	Органите, отговарящи за извънредните ситуации	Формат и насоки за изготвяне на планове за действие при непредвидени ситуации. Планове за всеки от идентифицираните основни рискове, включващи минимум планове за действие при а) замърсяване, б) голямо наводнение, в) пожар и г) безопасност на посетителите. Набавяне на необходимото оборудване и екипировка за изпълнението на Плана за действие при спешни и непредвидени ситуации. Осигуряване на нужното обучение.	Проучване на планирането на непредвидени обстоятелства в други защитени територии. Изработване на формат за такива планове и кратки насоки за тяхното изготвяне. Създаване на редица работни групи с участието на съответните заинтересовани страни. Всяка работна група ще отговаря за изготвянето на един план за действие, например в случай на замърсяване, и т.н.. Групиране на плановите с цел постигане на общ подход и разпределяне на отговорностите. Ангажиране на съответните заинтересовани страни да се запознаят с плановите за действие при непредвидени обстоятелства и своите роли / отговорности.	Администрацията на ЗМКБ
3	Мониторинг и актуализиране на плановите за непредвидени случаи	Наличните планове за непредвидени случаи,	Ревизиране на плановите и при необходимост актуализиране поне на всеки две години. Редовно провеждане на тренировки за изпълнение на процедурите за действие.	Предприемане на обстоен преглед, за да се установи дали а) рискът все още съществува, б) основната информация е налице, в) данните за връзка с персонала са верни и г) ролите и отговорностите са ясни на всички.	Администрацията на ЗМКБ

4.4. СРЕДНОСРОЧЕН РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПЪРВИТЕ 3 ГОДИНИ НА ДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНА

В работния план са включени приоритетни проекти от т.4.3, които следва да се изпълняват от самото начало на действие на Плана за управление. За тях са посочени: срок, отговорности и ориентировъчни разходи за първата година. В тригодишния план са включени и приоритетни проекти от програмите, за които администрацията на ЗМКБ трябва да търси съфинансиране.

Разходите, посочени за първата година се отнасят до приоритетни проекти, за които финансиране следва да се осигури от управляващите институции и заинтересованите страни

I ПРОГРАМА: КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

A. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Изготвяне на формуляри за мониторинг на биоразнообразието в ЗМКБ	2007	3000	3000	ПУДОС РИОСВ
2	Мониторинг на природни местообитания от специален интерес – по НАТУРА 2000 (част 1.12.3. и карта № 6)	текущ	В рамките на служебните задължения		РИОСВ
3	Мониторинг на консервационно значими видове растения, съгласно националното законодателство	текущ	В рамките на служебните задължения		РИОСВ
4	Състояние на консервационно значими видове животни, съгласно националното законодателство	текущ	В рамките на служебните задължения		РИОСВ
5	Контрол и мониторинг на числеността на комарите	текущ	6000	2000	Общините РИОСВ

Б. ВОДИ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Обхват, количество и качеството на повърхностните води на територията на ЗМКБ	текущ	10000	3000	РИОСВ Регионални лаборатории на ИАОС
2	Ниво на подземните води на територията на ЗМКБ	текущ	5000	1500	
3	Хидрохимичен мониторинг на подземните води	текущ	5000	1500	

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година
1	Добив на природни ресурси	текущ	В рамките на служебните задължения	
2	Ползване на природни ресурси	текущ		
3	Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер	текущ	В рамките на служебните задължения	
4	Мониторинг на конфликтите	текущ	В рамките на служебните задължения	
5	Посетителски мониторинг	текущ	В рамките на служебните задължения	
6	Мониторинг на нарушенията	текущ	В рамките на служебните задължения	

II ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Проучване на напоителните и отводнителни системи	2007-2008	15000	10000	РИОСВ международни програми
2	Възстановяване на самоподдържащи се влажни екосистеми	2007-2012	150 000	-	международни програми

III ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО СА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Определяне на горски райони за възстановяване	2007	В рамките на служебните задължения		НУГ
2	Възстановяване на заливни гори	2007-2016	500 000 (4000 лв/ха)	60 000	ПУДООС, НУГ международни програми
3	Увеличаване на видовото разнообразие в съществуващите гори	2007-2016	127000 (1500 лв/ха)	15000	ПУДООС, НУГ международни програми
4	Опазване на местната генетична банка	2007-2008	В рамките на служебните задължения		НУГ

IV ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Възстановяване и поддържане на някои застрашени видове риби - златиста каракуда; - деветоигла бодливка; - върловка.	2007-2010	-	-	НУГ, международни програми
2	Създаване на нови места за мръстенето	2007-2010	50000	15000	ИАРА, РИОСВ, БЛРС НУГ
3	Опазване на мръстилицата, попадащи в ЗМКБ	2007-2010	5000	1500	НУГ, международни програми

V ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Запазване на местни породи и сортове на селскостопански животни и растения	ежегодно	В рамките на служебните задължения		РИОСВ, МЗГ, общини
2	Превръщане на обработваеми земи в пасища	2007-2012	-	-	Международни програми
3	Подпомагане на биологичното производство	2007	8000	-	Международни програми

VI ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Инвентаризация на инвазивните видове	2007	В рамките на служебните задължения		НУГ
2	Познания и капацитет за борба с инвазивните видове	2007-2008	5000	2500	ПУДООС, НУГ, международни програми
3	Управление и контрол на аморфата	текущ	100 000 (2000 лв/ха)	10 000	НУГ общини
4	Мониторинг на инвазивните видове	текущ	В рамките на служебните задължения		НУГ

VII ПРОГРАМА: УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Съвместно управление на природните ресурси	2007-2016	-	-	Фирми-ползватели на природни ресурси
2	Създаване на етикет за произход "Калимок-Бръшлен"	2007-2008	2000 лв за 1 брой регистрация	2000	Фирми-ползватели на природни ресурси, ЛИДЕР и др. международни програми
3	Създаване на системи за продукция на биомаса	2007-2008	-	2500	ЛИДЕР и др. международни програми

VIII ПРОГРАМА: РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГИЧЕН УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Подготовка на кадри за развитието на туризъм		7000-1000 годишно	10000	Международни програми, Общините, самите предприемачи
	⇒ Информационни дейности и базови обучения	2007-2010			
	⇒ Специализирани обучения (обмен на опит и усъвършенстване)	ежегодно			
	⇒ Създаване на местно ядро от обучени интерпретатори	2010			
2	Информационно обслужване на посетителите и интерпретация	ежегодно	5000 лв	-	Международни програми Общините
3	Туристическа инфраструктура	2007-2009			Международни програми ПУДООС РИОСВ

	⇒ <i>Общо информационно табло с рекламен и насочващ характер</i>	2007-2009	8000	5000	международни програми ПУДООС РИОСВ НУГ
	⇒ <i>Информационно табло за видове (флора и фауна) и Информационно табло за поведение</i>	2007-2009	5000	2000	
	⇒ <i>Указателни табели за посока с информация</i>	2007-2009	5000	2000	
	⇒ <i>Поддържане на информационна система</i>	ежегодно	1500 годишно	1500	НУГ, РИОСВ
4	Интегрирани туристически продукти	Според готовността за предлагане и осигуреното финансиране			Международни програми общини, български фондове
5	Маркиране границите на ЗМКБ	2007-2009	15000	15000	Международни програми
6	Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи	2007	5000	-	международни програми общини, български фондове, предприемачи

IX ПРОГРАМА: ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентир овъчни разходи	Разходи за I-та година	Възложител	Потенциални източници
1	Информационни центрове/пунктове	2007-2008	15000	5000	Администрация ЗМКБ	ПУДООС НУГ Общини
2	Ден на "Калимок-Бръшлен"	ежегодно	2000 годишно	2000	Администрация ЗМКБ	Общини, частни предприемачи, ползватели
3	Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното наследство	ежегодно	1500 годишно	1500	Администрация ЗМКБ	НУГ РИОСВ
4	Интернет страница за ЗМКБ	текущо	1000 годишно	1000	Администрация ЗМКБ	РИОСВ общини

XI ПРОГРАМА: ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И ОБУЧЕНИЕ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок	Ориентировъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източници
1	Изграждане на административна структура от различни заинтересовани страни/	2006-2007	Изработен в рамките на настоящия проект		Програма ФАР

	структури				
2	Стратегия за развитие на човешките ресурси	2007	2000	2000	РиОСВ НУГ

XII ПРОГРАМА: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок	Ориенти ровъчни разходи	Разходи за I-та година	Потенциални източ ници
1	Определяне на рисковете	2007	2500	2500	НУГ общини
2	Изготвяне на планове за непредвидени случаи	2007	2500	2500	
3	Мониторинг и актуализиране на планове за непредвидени случаи	ежегодно	В рамките на служебните задължения		

ЧАСТ 5:

ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

5.1. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

5.1.1. Година за публично обсъждане на изпълнението на Плана за управление на ЗМ “Калимок-Бръшлен”- 2010 г.

След втория четиригодишен преглед през 2014 г., трябва да започне процес по изготвяне план за управление за периода 2016-2026 година.

5.1.2. Отговорна институция за преглед на изпълнението

Впредвид сравнително голямата площ на защитената територия се препоръчва на всеки четири години да се организира публично обсъждане на изпълнението на плана за управление, организирано от Министерството на околната среда и водите, на което се канят за участие представители на заинтересованите държавни органи, областни управители, общини, научни и неправителствени организации.

На базата на годишните прегледи Администрацията на ЗМКБ изготвя и представя за публично обсъждане цялостен преглед на изпълнението на Плана и на резултатите от управленската практика за отчетния период.

5.1.3. Участници в прегледа

Администрациите на областите, общините на населените места, в чиито земища попада територията на ЗМКБ, РИОСВ-Русе, държавните лесничества от прилежащите територии, учебни заведения, представители на бизнеса /туризъм, риболов, други свързани с ползването на територията/, НПО, експерти и консултанти от екипа разработил настоящия ПУ, членовете на общественения съвет, собственици, ползватели.

5.1.4. Начин на участие на обществеността в процеса на прегледа

Обявяването на публичното обсъждане на изпълнението на плана се прави предварително, не по-малко от 20 дни преди датата на заседанието. Съобщения за него се поставят или изпращат на всички участници описани в т.5.1.3.

Общите становища, препоръки и бележки от публичното обсъждане на изпълнението на плана се оформят в протокол и се разглеждат от обществения съвет. Одобрените, целесъобразни нови идеи, както и ревизираните цели се прилагат към плана за управление и се представят за съгласуване в МОСВ.

5.1.5. Списък на показатели за проекти и дейности от ПУ, които задължително трябва да бъдат предмет на оценка на постигане на поставените цели:

№	Показатели	Индикатори за ефективност
Свързани с постигане на главна цел I: Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територията в дългосрочен план		
1.	Съхраняване и подобряване качеството на повърхностните и подземни води	- Възстановени част от унищожените или видоизменени в миналото влажни зони - Осигурен оптимален воден режим на блатата и възстановените влажните зони - Определени мерки за райони, които са засегнати от антропогенна дейност
2.	Възстановяване на заливни гори	- Увеличена площта на заливните гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг; - овладяна бреговата ерозия по р. Дунав - ограничени инвазивните видове
3.	Оптимално управление на местообитания с висока консервационна стойност	- Увеличени рибни запаси - Определени територии превърнати от обработваеми земи в пасища - Биологични методи за борба с вредителите - намален броя на нарушенията – браконьерство и безконтролно зарибяване
Свързани с постигане на главна цел II: Повишаване стандарта на живот на местното население, без това да има негативно влияние върху околната среда		
4.	Осигуряване на условия за устойчиво ползване на ресурси	- Определени нови форми на ползване на природните ресурси (ползване на тръстиката, екотуризм, култивиране на някои ценни видове), - Популяризираны традиции и практики за развитие на щадящ риболов, - Разработена марка/патент за предлаганите в района на ЗМКБ продукти и услуги и др. – по-голяма продаваемост и по-висока цена
5.	Въвличане на местното население, общините и	Създадени малки предприятия в региона за продукция/дейности, свързани със защитената местност.

	НПО в развитието на малкия и среден бизнес	Осъществени проекти по трансгранично сътрудничество
6.	Управление и контрол на популациите на комарите	- Прилагане на комбиниран подход за контрол на ларвите - Намаляване на популациите
Свързани с постигане на главна цел III: Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация		
7.	Поддържане на съществуващи и изграждане на нови елементи на туристическата инфраструктура	- Маркирани туристически маршрути и свързани с маркировката от селищата в прилежащите територии. - Регламентирани и обезопасени места за туризъм и различни видове спорт. - Оформени подходи към ЗМКБ, определени и оборудвани местата за отдих, погледни места и др. - Осигурени места за паркиране и достъп до обектите за посетители.
8.	Информирание на обществеността	- Изградена мрежа от информационни пунктове за интерпретативно представяне на информация за ЗМКБ - Редовно издаване на информационни материали
9.	Провеждане на природозащитни образователни инициативи	- Изработени образователни програми за повишаване екологичната култура по целеви групи и интереси - Обучени/лицензирани водачи-интерпретатори за ЗМКБ
10.	Координиране на научни изследвания и публикации за ЗМКБ	- Поддържане/допълнена базата данни за биологичното разнообразие в защитената местност - Изготвена фотодокументация.
Свързани с постигане на главна цел IV: Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на ЗМ «Калимок-Бръшлен»		
11.	Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната	- Действаща система за редовно провеждане на курсове за обучение на служителите от охраната и администрацията по опазване на консервационно значими местообитания и видове и действащи закони и нормативни разпоредби. - Ежегодна обмяна на опит с български и международни администрации на защитени територии - Координация на услугите, свързани със ЗМКБ и контрол върху тях, от страна на администрацията на ЗМКБ
12.	Комуникационна дейност	- Идентифицирани журналисти, които отразяват новините свързани със ЗМКБ в съответните местни и национални средства за информация. - Редовен информационен обмен и провеждане на съвместни посещения с журналисти в защитената територия. - Поддържане на интернет страницата на ЗМКБ - брой на интересуващите се, постъпили коментари и др.
13.	Работа в партньорство	- Създадена система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на ЗМКБ територии, - Редовно провеждане на срещи (минимум 2 пъти годишно) на Обществения съвет, - Съвместни инициативи с други администрации на ЗТ - Осигурено допълнително финансиране по програми.
14.	Подобряване на	Система за контрол на замърсяването с твърди

	санитарно-хигиенно състояние на обекти за посетители	отпадъци и отпадни води
Свързани с постигане на главна цел V: Съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво		
15.	Ефективно прилагане на законодателството	- Годишна оценка за изпълнение на международни споразумения, договори, - Контрол на замърсяване и браконьерство
16.	Финансови постъпления	Създаване на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели в защитената местност, както и за доброволно участие и подкрепа на дейности в ЗМКБ.

5.1.6. Критерии за оценка на целите и проектите

Посочените в т. 5.1.5. показатели са обект на постоянен отчет и тяхното изпълнение е обект на годишни отчети от страна на служителите. По този начин през следващите 5 години може да се направи оценката на изпълнението на целите.

Ревизията на ПУ може да бъде възложена и от международни органи. Тя задължително се провежда в съответствие с описаните в т.1.3.3. изисквания на Европейски директиви и международни конвенции, по които България е страна.

При преглед на постигане на целите и проектите задължително се анализира и оценява:

- ⇒ До каква степен са постигнати целите и очакваните резултати
- ⇒ Кой ограничения и заплахи са премахнати или е намалено тяхното влияние върху постигане на целите
- ⇒ Добри ли са прилаганите методи за изпълнение на проектите и задачите
- ⇒ Необходимо ли е включване на нови проекти и задачи

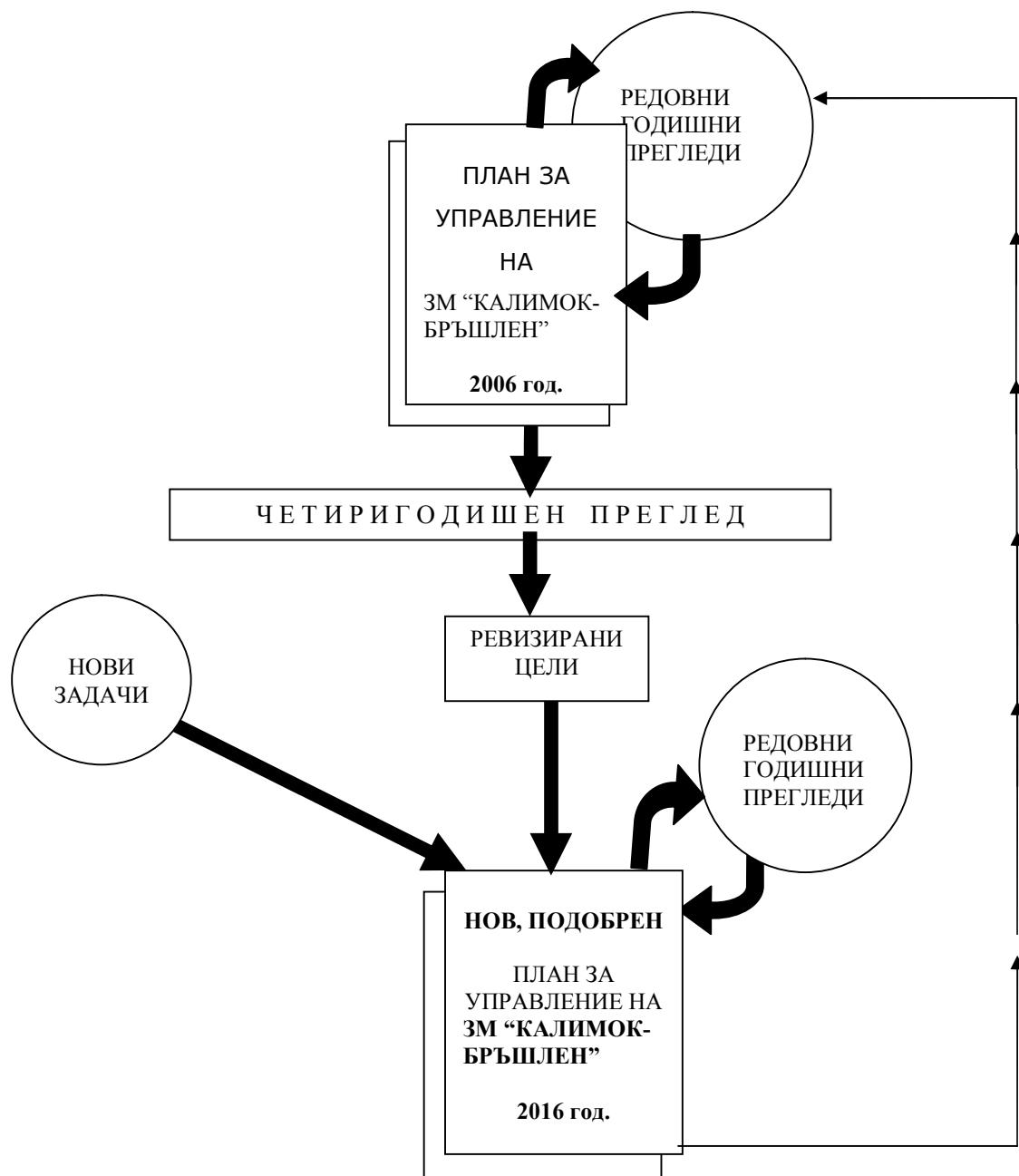
5.2. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАДАЧИТЕ

Редовните годишни прегледи се извършват до края на първото тримесечие за предходната година. Отчетът се подготвя от Администрацията на ЗМКБ и включва отговорностите на лицата от различните нива.

Проверката и оценката се правят от Обществения съвет.

Протоколът от проверката се утвърждава от Председателя на ОС.

Фиг.6. Схема за преглед на изпълнението на плана за управление на ЗМ "Калимок-Бръшлен"

Указания за попълване на формата за отчет:

1. **Код** – отговаря на номера на проекта/дейността от работния план в т.4.4. Когато се налага разбиване на дейностите на по-малки се добавя нов индекс по преценка на администрацията.
2. **Проект/Оперативна дейност** Наименованието на конкретната задача
3. **Участници в задачата** – изброяват се изпълнителите и партньорите
4. **Срок** – определения с работния план или актуализиран, в случай, че при предишен отчет е показан пропуснат срок и в графа № 9 е препоръчано удължаване
5. **Оценка на изпълнението** – Посочва се състоянието на проекта при последния представен отчет
6. **Оценка на изпълнението** – Посочва се състоянието на проекта в момента на отчитането

В случай, че проектът не е завършен се пристъпва към попълване на останалите графи:

7. **% на изпълнение на задачата** – отчита се експертно на база обем, време и средства
8. **Проблеми** – описват се възникналите проблеми, които пречат задачата да бъде изпълнена в срок и с нужното качество
9. **Действия за решаване на проблема** – В зависимост от характера на проблемите се провеждат и протоколират консултации с експерти, консултативен или научен съвет и др. Одобряването на дейностите става от Директора.
10. **От какво/кого зависи** – Определят се зависимости на различни нива с цел решаване на проблемите.

След попълване на графи от 7 до 10 се определя схема за действие за следващ отчетен период.

Схема за текуща отчетност и контрол по изпълнение на проектите, дейностите и задачите, включени в плана за управление

Предложената схема може да се използва на различни нива и за ежегоден преглед от НУГ/МОСВ на изпълнението на ПУ.

Отчет за периода

Отговорник:.....

Код	Проект/ Оперативна дейност	Участници в задачата	Срок	Състояние на изпълнението		% на изпълне ние на задачата	Проблеми	Действия за решаване на проблема	От какво/кого зависи
				предишен отчет	в момента				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Критерии за оценка на изпълнението:

	Работи се по задачата и ще се завърши в срок
	Задачата е приключена
	Има опасност задачата да не се приключи в срок
	Срокът е пропуснат

На базата на посочените критерии се определят дейности и задачи за следващия период.

Предложената схема е удобна за отчети в електронен вариант и не се налага използването и на други форми за контрол.

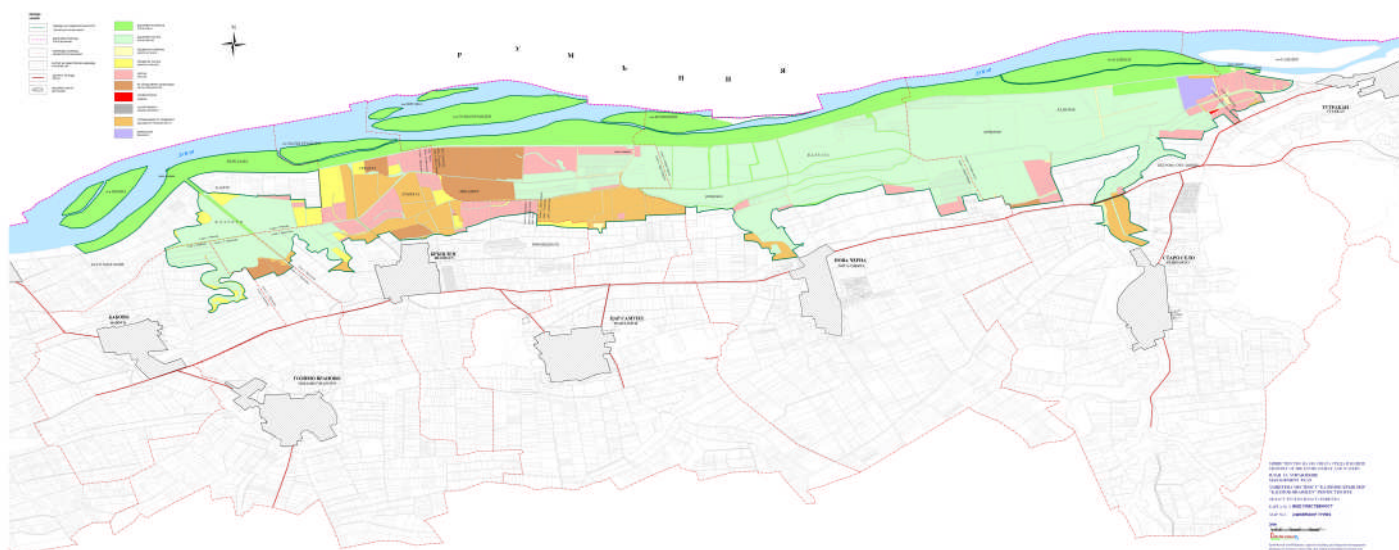
БИБЛИОГРАФИЯ – ОСНОВНИ ЛИТЕРАТУРНИ ИЗТОЧНИЦИ

В тази част са представени ползваните основни литературни източници. Подробни литературни обзори и известни източници на информация за парка са представени към всеки отделен доклад в Приложение “Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана” – на магнитен носител.

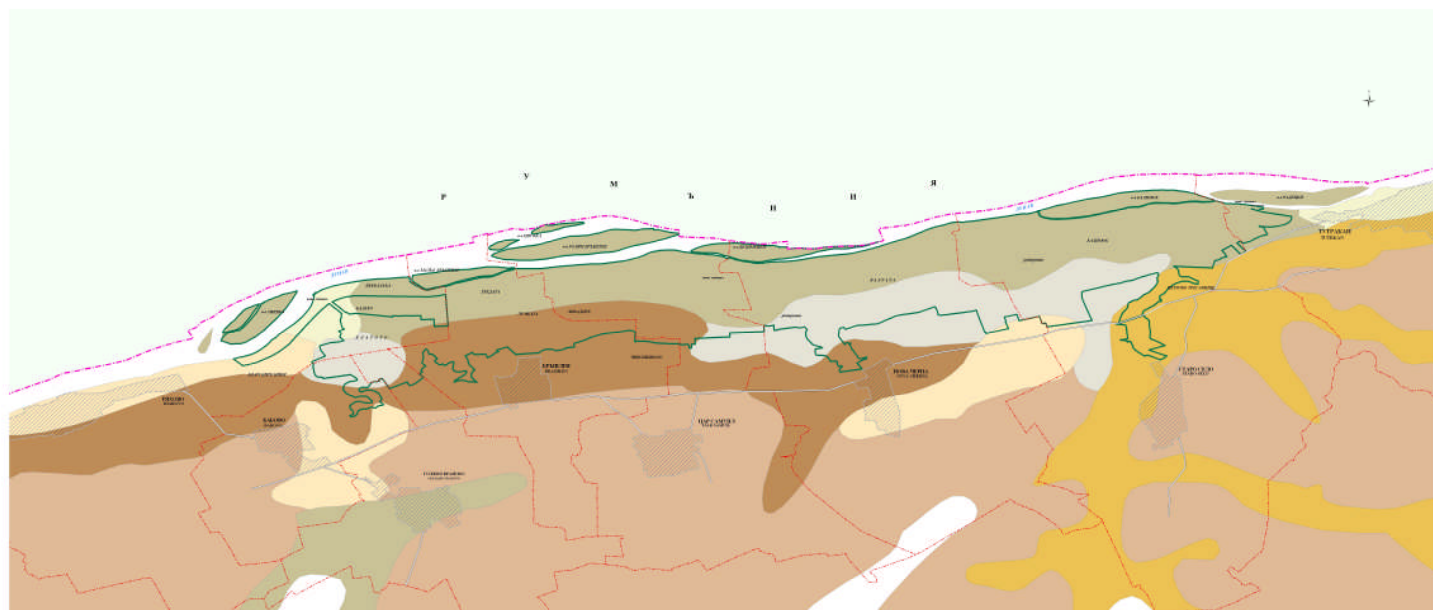
1. Б е р б е р о в а, Д., Д и м и т р о в а, Л., (2001): Планове за управление на защитени територии – съвременен подход за природозащита и регионално развитие, Юбилеен сборник “50 години ландшафтна архитектура” София.
2. Б е ш о в с к и, В., (1994): Фауна на България, т. 23, БАН,София
3. Б о н д е в, И. (1991): Растителността на България. Карта в М 1: 600000 с обяснителен текст. София, Университетско издателство.
4. Б о н д е в, И., Й о р д а н о в, Д. (1973): Карта на горите. В: Гълъбов Ж.(ред.) Атлас на Народна Република България. С.
5. В е л ч е в, В. (ред.) 1984 Червена книга на България т. 1. Растения. София, БАН
6. В е л ч е в, В., К о ж у х а р о в, С., Анчев, М. /ред./ 1992. Атлас на ендемичните растения в България. София, БАН.
7. Д е л ч е в Хр., (1976): Паяци /Araneae/ от Лудогорието събирани около изкуствени водоеми – в “Сухоzemна фауна на България”, БАН, София, стр. 251-258.
8. Д и м и т р о в, Д. (ред.) 2002. Конспект на висшата флора на България. Хорология и флорни елементи. София, BSBCP: 242
9. Д и м о в а Д., Х р и с т о в И., Ц о н е в Р., Б е л е в Т., (2003): Приложение в България на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата фауна и флора и на Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици чрез Закона за биологичното разнообразие, стр. 40 – 41.
10. Й о р д а н о в, Д. (ред.) 1963-1989. Флора на България. Т. 1-9. София, Изд. БАН.
11. Й о с и ф о в М., (1981): Фауна на България, Heteroptera, Pentatomidae, т. 12 - изд. БАН, София, стр. 1- 15.
12. К о в а ч е в, В. (1903): Допълнение към флората на Русенски окръг. - Период. сп. бълг. книж. д-во, 63: 724-725.
13. К о ж у х а р о в, С. (ред.) 1992. Определител на висшите растения в България. София, Наука и изкуство: 787
14. К о ж у х а р о в, С. (ред.) 1995. Флора на България. Т. 10. София, Изд. БАН: 787
15. К о с т а д и н о в а И., С.Д е р е л и е в, (2001): Резултати от среднозимното преброяване на водолюбивите птици в България за периода 1997-2001 г. БДЗП. Природозащитна поредица. Кн.3. Костадинова И.(съст.), БДЗП, София
16. К у ц а р о в Й., П. З е х т и н д ж и е в, П. Я н к о в, М. М а р и н о в, М. К у р т е в, (1997): Комплекс Калимок. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП. Природозащитна поредица. Кн.1.Костадинова И.(съст.), БДЗП, София
17. М а р и н о в М., (2001) – Водните кончета в България – Ed. British Council, pp. 1-45.
18. Н а н к и н о в Д., С. С и м е о н о в, Т. М и ч е в, Б. И в а н о в, (1997): Фауна на България, , т.26, Aves, Част 2, София, БАН, 427 с.
19. Национален парк “Пирин” – план за управление 2004-2014
20. Н и к о л о в Х., С.М а р и н, А.Д а р а к ч и е в, (1999): Малкият корморан (*Phalacrocorax pygmaeus Pallas,1773*) в България. Разпространение, численост и заплахи.Научн. тр. На ПУ,Биология, 35(6): 67-81
21. Областен план за развитие на област Силистра за периода 2000-2006
22. П а с п а л е в а-А н т о н о в а, (1961): Изучения върху орнитофауната на Българското дунавско крайбрежие. (Канд. дисерт.),София, 145 с.
23. П а т е в П., (1950): Птиците в България. София,БАН, 364 с.

24. П е т к о в, С. (1908): Принос за изучаване на чернодробните мъхове в България. - Период. сп. бълг. книж. д-во, 68: 115-123.
25. П е ш е в Ц., Д. П е ш е в, В. П о п о в, 2004 Фауна на България, , т.27, Mammalia, София, БАН, 632 с.
26. П о п о в В., А.С е д е ф ч е в, (2003): Бозайниците в България. Определител. Библиотека Витоша, Геософт, София, 290 с.
27. Общински план за развитие на община Тутракан за периода 2007-2013
28. Общински план за развитие на община Сливо поле за периода 2007-2013
29. Р а й ч е в И., (1985) - Подсемейство Staphylininae (Coleoptera, Staphylinidae) от района на средна северна България – ИМСЗБ, т. 10, стр. 239-255.
30. Р а й ч е в И., (1986) - Нови стафилиниди за фауната на България (Coleoptera, Staphylinidae) – Acta zoologica bulgarica, кн. 30, стр. 64-67.
31. С и м е о н о в С., Т. М и ч е в, Д. Н а н к и н о в, (1990) Фауна на България, , т.20, Aves, Част 1, София, БАН, 350 с.
32. С п и р и д о н о в Ж., (1977): Оазиси на дивата природа. Земиздат, София, 191 с.
33. У н д ж и я н Е., Р. Б р а у н, (1983): Грабливите птици по р.Дунав от Свищов до Силистра. Орн.инф.бюл.,15/16: 34-48.
34. Ф л ъ о р и к е К., (1941): Всред природата на долния Дунав. София, печат С. Стайков, 96 с.
35. Ц а н о в, Ц. (1992): Заливните гори по Дунавското поречие на България – БАН
36. Ц о н е в, Р., (2002): Флора и растителност в Средна Дунавска равнина между долините на реките Вит и Студена. Докторска дисертация.
37. В r a u n – B l a n q u e t, J. 1964. Pflanzenzociologie – Grundzuege der Vegetationskunde. Vien, N.Y., Spinger-Verlag: 865
38. Council of Europe. Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Bern, 1979.
39. Council of the European Communities. Directive on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora. 21 May 1992.
40. Danube River Pollution Reduction Programme. Evaluation of Wetlands and Floodplain Areas in the Danube River Basin, Final Report (1999): WWF-International DCPO/WWF-Germany Auen Institut.
41. EUROPARK Federation, (2001): Loving them to death – Sustainable tourism in Europe's Nature and National Parks
42. European Commission, (2000): Managing Natura 2000 Sites.
43. G a n e v a, A., N a t c h e v a, R. (2003): Check-list of the bryophytes of Bulgaria with data on their distribution. I. Hepaticae and Anthocerotae. – Cryptogamie, Bryologie, 24(3): 229-239.
44. H o r v a t, I., G l a v a c, V. & E l l e n b e r g, H. 1974. Vegetation Sudosteurospas. - G. Verlag, Stuttgart: 768
45. IUCN (1999): Richtlinien fuer Management-Kategorien von Schutzgebieten, FONAD
46. Invasive species policy in Europe, (2005): Institute for European Environmental Policy (IEEP), Brussels in Brief
47. G u e o r g i e v V. & G u e o r g i e v B., (1995): Catalog of the ground-beetles of Bulgaria (Coleoptera, Carabidae) – Pensoft Publishers, serie Faunistica N 2, Sofia-Moskow, pp. 1-279.
48. M i c h e v T., L. P r o f i r o v, (2004): Mid-winter numbers of waterbirds in Bulgaria (1977-2001) Pensoft, Sofia, 160 p.
49. M i c h e v, G u e o r g i e v, P e t r o v a & S t o y n e v a (Editors), (1998): Biodiversity of the Srebarna Biosphere Reserve; Изд. МОСВ - Check list and Bibliography:
– Kodjabashev & Penev – Order Coleoptera.
– Beshkov – Order Lepidoptera
50. N a n k i n o v D., (1989): Fruherer und jetziger Stand der Bestandsentwicklung der Zwergscharbe (*Phalacrocorax pygmaeus*) in Bulgarien. Faun.Abh. Mus. Tierkd.Dresden, 17(8): 79-84
51. N a n k i n o v D. , (1998) Nesting and migration of Osprey, *Pandion haliaetus* (L.) (Aves: Falconiformes) in Bulgaria. Crystal, Ser. Zool., 5: 3-13

52. N a n k l n o v D., (2000): Range expansion and current breeding distribution of River warbler (*Locustella fluviatilis*) in Bulgaria. Sandgrouse, 22(1): 50-54
53. N a t c h e v a, R., G a n e v a, A. (2005): Check-list of the bryophytes of Bulgaria II. Musci. – Cryptogamie, Bryologie, 26(2): 209-232.
54. NATIONALPARK JASMUND, (1998): Nationalparkplan, Landesnationalparkamt Mecklenburg Vorpommern
55. Reviving Wetlands –Sustainable Management of Wetlands and Shallow Lakes, (10 / 2004): Global Nature Fund (GNF)
56. R a i t s c h e v I., (1995): A new species of Lathrobium Gravenhorst from Bulgaria (Coleoptera, Staphylinidae, Paederinae) – Elytron, t. 9, 147 – 149 pp.
57. S p i t z e n b e r g e r, (1966): Ornithologische Beobachtungen an der Donau zwischen Widin und Sulina. Egretta, 9(1): 12-36
58. V a s s i l e v V.,(2003): Comparison of the nest ornithofauna in the four water basins of north-eastern Bulgaria. Ann. Univ.of Sofia, St. K. Ohridski, 95, 4: 241-246
59. WWF-Germany Auen Institut/National Forestry Board. Forests data base of Bulgarian Danube Islands. Up-dated (2000).

LEGENDA

- граница на защитена територия
protected site boundary
- държавна граница
state boundary
- административна граница
administrative boundary
- шосе
road
- населено място
settlement

- алувиални и алувиал-лив. карбонатни и наситени, пес. и пес.-глин.
alluvial and alluvial-meadow, carbonate and eutrophic sandy and sandy-loamy
- ливадно блатни, леко глинести
meadow-bog, lightly loamy
- алувиално ливадни с ливадни черноземи, песчливо-глинести
alluvial meadow with meadow chernozems, sandy-loamy
- ливадно-черноземовидни, заблатени, тежко песчливо-глинести
meadow-chernozems, bog, heavily sandy-loamy
- еродирани черноземи, излужени
eroded chernozems, haplic
- ливадни черноземи, средно до тежко песчливо-глинести
meadow chernozems, moderately to heavily sandy-loamy
- черноземи излужени, тежко песчливо-глинести
haplic chernozems, heavily sandy-loamy

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT AND WATERS

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ MANAGEMENT PLAN

ЗАЩИТЕНА МЕСТНОСТ "КАЛИМОК-БРЪШЛЕН"
"KALIMOK-BRASHLEN" PROTECTED SITE

ОБЛАСТ ПЛОВДИВ И ОБЛАСТ СЛИВИЦА

КАРТА №: 5 ПОЧВИ
MAP №: 5 SOILS

2006

International establishment, capacity building and integrated management
planning for Pervna Nature Park and Kalimok-Brashlen Protected Site
EuropeAid/115321/D-SV/BG

